inkeriläisten viesti

numero 1 tammikuu 1985

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285
	Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	70 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 100 kr v. 1984
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 500 mk 1/2 » » 300 mk 1/4 » » 200 mk Kuolinilmoitukset 100 mk Kiitos- ym. ilm. 60 mk Kuva ilmoituksessa 100 mk
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSI: Vanha valokuva kertoo. Kuva on otettu v. 1932 syksyllä Inkerissä Venjoen Suuren Saklinen koulun edessä. Jos Inkeriläisten Viestin lukijoista joku on mukana tässä kuvassa, hän voi halutessaan saada kuvan lähettäjältä näitä kuvia. Osoite: Juho Myllärinen, Lagläsargatan 3, 72475 Västerås, Sverige, puh. 021/55 429.

UUDEKSI VUODEKSI

Uus vuosi uusin siunauksin,
on Luojan lähde pohjaton.
Te luodut, häntä vuottakaatte,
häneltä kultalaihot saatte,
kun talven valta mennyt on.
Uus vuosi uusin siunauksin,
on Luojan lähde pohjaton!

Uus vuosi, mutta vanhat huolet,
ei vielä riemuvuosi nyt.
Me käymme täällä matkateitä,
niin laaksoja kuin jyrkänteitä,
ja viel' ei taisto päättynyt.
Uus vuosi, mutta vanhat huolet
ei vielä riemuvuosi nyt!

Uus vuosi, uusi sydän myöskin,
uus lehti elonkirjahan.
Oi, vanhan synnin puhdistusta
ja vanhan riidan vaimennusta
suo, Herra, kautta maailman!
Uus vuosi, uusi sydän myöskin,
uus lehti elonkirjahan!

Uus vuosi uuden toivon tuokoon,
maa kohta jälleen vihertää.
Tuo nytkin kevät leivosensa
ja kesä nurmet kukkinensa,
iloja myöskin vuosi tää.
Uus vuosi uuden toivon tuokoon,
maa kohta jälleen vihertää!

Uus vuosi, mutta vanha usko,
se voitonantajamme on.
Tee, kansa, työtä vastaisuuden,
kohota viirit ajan uuden,
vaan Kristus korkein olkohon!
Uus vuosi, uusi, mutta vanha usko,
se voitonantajamme on!

Karl Gerok

Runokokoelma »Palmunlehviä»,
suom. Hilja Haahti, Otava, 1959

Matti Vironmäki:

Inkeriläisten toimintaa yli kuuden vuosikymmenen ajalla

(Katkelmia esitelmästä 7. 7. 84 Karjalatalolla)

Ensimmäisen maailmansodan lopputaisteluiden takia vuosina 1918–1919 joutui n. 8000 inkerinsuomalaista, suurin osa Pohjois- ja Länsi-Inkeristä, etsimään turvapaikkaa Suomesta, josta aikoinaan monien heidän esi-isänsä olivat menneet Inkerinmaalle. Pakolaisista noin puolet palasi Tarton rauhan (1922) jälkeen takaisin luullen pääsevänsä kotikonnuilleen, kuten rauhansopimuksessa oli luvattu. Miten heille kävi, se lienee meille useimmille tuttua. Eräät saivat vain lyhyen ajan asua kotonaan, mikäli se oli enää olemassa, ja sitten tiet johtivat pakkosiirtolaisuuteen Hiipinään tai Wologdaan tai jopa Siperiaan asti.

Suomeen jääneet inkeriläiset, joita oli n. 4000, asuivat aluksi etupäässä Itä-Suomessa, jossa kaupungeissa ja asutuskeskuksissa oli tarjolla työmahdollisuuksia. Sitten vähitellen ajan oloon pakolaiset hajaantuivat eri puolille maata aina Turkuun asti. Hajaannukseen joutuneilla oli luonnollisesti tarvetta pitää yhteyksiä ja kokoontua yhdessä pohtimaan vaikeata tilannetta. Näin alkoi inkeriläisten toiminnassa Suomessa ensimmäinen vaihe, jota voimme sanoa »Inkeri-kerhojen» kaudeksi. Sitä kesti noin viisitoista vuotta.

Inkeri-kerhoja syntyi nopeasti sekä kaupunkeihin että maaseudulle. Kerhojen toiminnasta ja yleensä inkeriläisten asioista huolehtimaan syntyi vuoden 1920 alussa elin, jonka nimenä oli »Inkerin hoitokunta». Se oli kokoonpanoltaan 9–12 henkilöä käsittävä rekisteröimätön toimikunta, jonka jäsenet valittiin Inkerinmaan eri puolia edustavista ja Suomessakin eri seuduilla asuneista henkilöistä. Pian tämän jälkeen inkeriläisten toiminta alkoi vakiintua ja muodostui melko säännölliseksi. Hoitokunta huolehti, että vuosittain pidettiin edustajainkokouksia, joissa pohdittiin yhteisiä ongelmia. Hoitokunnalla, jonka nimi v. 1924 Viipurissa pidetyssä edustajain kokouksessa muutettiin nimeksi »Inkeriläisten Toimikunta Suomessa» ei kuitenkaan ollut minkäänlaista ohjesääntöä toiminnassaan eikä edustaja- ym. vaalien toimittamisessakaan, vaan kaikki toiminta tapahtui vuodesta vuoteen vakiintuneiden menettelytapojen ja hyvän yhteisymmärryksen pohjalta.

Vuoden 1933 edustajainkokouksessa tästä ohjesäännön puuttumisongelmasta yleisesti keskusteltiin ja päätökseksi tuli, että toimikunta sai tehtävän laatia sääntöehdotuksen inkeriläisten vastaisen toiminnan järjestämiseksi. Sääntöehdotus, joka oli suuressa määrin inkeriläissyntyisen lakimiehen, varatuomari E. Pekkasen käsialaa, valmistui vuoden 1934 edustajainkokoukseen, jossa se periaatteessa hyväksyttiin ja sitten lopullisesti vahvistettiin ylimääräisessä edustajainkokouksessa kesäjuhlien yhteydessä Terijoella 28. 7. 1934. Samana vuonna säännöt rekisteröitiin, jolloin »Inkeriläisten Toimikunta Suomessa» lakkasi olemasta ja uudeksi nimeksi hyväksyttiin »Inkeriläisten Yhdistys r.y.» Nämä säännöt, eräitä pikkutarkennuksia lukuunottamatta, jotka tehtiin 1970-luvulla, ovat edelleen voimassa.

Sääntöjemme mukaan yhdistyksemme tarkoituksena on »valvoa jäsenten yhteisiä etuja, edistää heidän taloudellisia ja sivistyksellisiä pyrkimyksiään, tukea vähävaraisia ja muuten apua tarvitsevia jäseniä sekä mahdollisuuksien mukaan huolehtia inkeriläisten asioista toimimalla Suomessa asuvien inkeriläisten ja heidän jälkeläistensä yhdyssiteenä». Sääntömme määrittelevät myös, miten tarkoitusperä on saavutettavissa. On toimittava urheilu-, opinto-, laulu- ja ompeluseurojen aikaansaamiseksi, esitelmä- ja juhlatilaisuuksien järjestämiseksi sekä yh-

teyden ylläpitämiseksi kotiseutu- ja heimotyötä tekevien järjestöjen kanssa. Näin myös ymmärtääkseni on toimittukin kuluneiden viidenkymmenen vuoden aikana.

Sääntöjen hyväksymisen jälkeen yhdistyksen toiminta heti alussa lähti ripeästi liikkeelle. Ensimmäiseen johtokuntaan valittiin hallitussihteeri E. Pekkanen Helsingistä, kapteeni J. Tirranen Viipurista, agronomi P. Lankinen Parikkalasta, maisteri K. Tynni Helsingistä, lehtori J. Koivistoinen Helsingistä, kauppamatkustaja V. Kekki Perkjärveltä sekä opettajat Y. Kiisseli Valkjärveltä, J. Kokkonen Raudusta, V. Kokka Perkjärveltä ja A. Metiäinen Kämärältä. Heistä opettaja Metiäinen valittiin puheenjohtajaksi ja Väinö Pietari Kekki sihteeriksi. Nämä kaikki ovat jo kauan sitten nukkuneet nurmen alla. Viimeinen heistä, Väinö Pietari Kekki, nukkui keväällä 1974. He kaikki olivat – tekee mieleni sanoa – viisaita ja kauaskantoisesti ajattelevia miehiä. Yhdistyksemme säännöt näet osattiin laatia ja toiminta aloittaa silloin sikäli viisaasti, että ne kestivät kymmenen vuoden perästä koittaneen vaikean ajan, jolloin monia maamme yhdistyksiä, mm. v. 1922 perustettu Inkerin Liitto lakkautettiin. Onneksi inkeriläisten omassa keskuudessa sotien aikana esille putkahtanut ajatus – vuosikokouksessa Helsingissä kevättalvella 1944 – että Inkeriläisten yhdistyksen toiminta lopetettaisiin ja liitettäisiin Inkerin Liittoon, ei ehtinyt toteutua, joten yhdistys jäi elämään, kun Inkerin Liitto ja sotavuosina perustettu Inkerin Keskustoimikunta lakkasivat olemasta.

Miten vilkasta ja monipuolista Inkeriläisten Yhdistyksen toiminta on ollut, siitä jokainen asiasta kiinnostunut voi tarkemmin lukea esim. »Inkerin suomalaisten historiasta», jossa on artikkeli »Piirteitä Inkeriläisten yhdistys r.y:n toiminnasta vuosina 1934–1969». Nyt tässä yhteydessä vain lyhyesti vielä todettakoon seuraavat seikat:

Jo vuoden perästä sääntöjen hyväksymisestä eli vuosikokouksessa Viipurissa v. 1935 voitiin pöytäkirjata ilmoitus: »Yhdistyksellä on eri puolilla maata jo toiminnassa 15 paikallisosastoa, joissa on yhteensä n. 900 jäsentä.» Seuraavina vuosina paikallisosastojen lukumäärä vielä lisääntyi ja oli ennen sotia 20. Suurimmat ja erittäin uutterasti ahertaneet osastot 1930-luvulla olivat Viipurissa, Helsingissä, Kotkassa, Ensossa, Käkisalmessa, Pölläkkälässä, Koivistolla, Valkjärvellä ja Turussa. Paikallisosastoilla oli sääntöjen mukaisesti opinto-, laulu- ja urheilukerhoja, joiden jäsenmäärä saattoi kohota kymmeniin. Varsinkin opintokerho oli vilkasta. Esim. jo vuosina 1930–1931 neljänä opintokautena oli Inkeri-kerhoissa yli 300 opiskelijaa. Opintokerhotyötä johti innokkaasti Inkerin pakolaisseurakunnan pastorinkanslian hoitaja, pastori Juhana Varjovaara (ent. Repo), joka itsekin oli inkeriläinen. Hän asui Viipurissa ja kiersi eri puolilla maata johtamassa opintoasioita ja pitämässä kirkkotilaisuuksia. Varjovaaran johtamassa Viipurin inkeriläisten opintokerhossa allekirjoittanutkin opiskeli monina lukukausina. Siellä tutkittiin Inkerinmaan ja Suomen historiaa, opiskeltiin »Kultaisen käytöksen kirjaa», keskusteltiin ajankohtaisista kysymyksistä ja opeteltiin mm. laatimaan anomuskirjeitä. Varjovaara myös rohkaisi meitä nuoria pyrkimään elämässä eteenpäin, vaikka kuinka tie tuntuisi vaikealta.

Yhdistyksen toiminnan kannalta oli erittäin tärkeätä, että saatiin omaksi äänenkannattajaksi sanomalehti »Vapaa Karjala ja Inkeri». Lehti ilmestyi kerran viikossa Viipurissa. Siinä oli uutisia vienankarjalaisia pakolaisia varten ja myös oma Inkerin osasto. Lehden päätoimittajana vuosina 1934–1939 oli heimoasioita rakastava maisteri Eino Parikka. Hän ymmärsi ja rohkaisi inkeriläisiä toimimaan mahdollisimman aktiivisesti. Sodan aikana ilmestyneessä »Inkeri»-lehdessä, joka ilmestyi vain kerran kuukaudessa, maisteri Parikka muisteli 1930-luvulla tapahtunutta inkeriläisten toimintaa mm. näin:

»Yhdistystoiminta oli vilkasta ja eloisaa inkeriläisten keskuudessa. Heidän järjestönsä Inkeriläisten Yhdistys, jolla oli haaraosastoja ympäri Suomen, missä vain pienempikin joukko inkeriläisiä eli, oli aikanaan Suomen suurin yhdistys jäsenlukuunsa nähden. Mutta erityisesti sen vireä toiminta oli esikuvallista ja inkeriläisten omatoimisuudelle ominaista. Kokouksia oli säännöllisesti joka viikko, lisäksi tulivat ompeluseurat, opintokerhot, urheiluriennot, näytelmäharrastukset ja monet muut toimintamuodot. Kaikelle työlle painoi leimansa määrätietoisuus ja vakavuus, ja siksi se myöskin pääsi tuloksiin, jotka ovat kunniaksi inkeriläisille. Maanpakolaisuusaikaa ei käytetty kädet ristissä odottelemiseen tai menneen murehtimiseen,

jatkuu s. 8

Inkeriläisten Yhdistyksen juhlavuoden ympyrä on sulkeutunut. Juhlavuosi huipentui Karjalatalossa pidettyyn 50-vuotisjuhlaan ja päättyi marraskuun lopussa pidettyyn joulujuhlaan.

Yläkuvassa erittäin tärkeät henkilöt, juhlakeittiön emännät, johtajanaan Ida Riipinen (edessä toinen oikealla), jonka työpanos kaikessa inkeriläisten toiminnassa vuosikymmenten aikana on ollut korvaamaton.

Alakuvassa »juhla lasten verraton», johon aikuisetkin osallistuivat täysin rinnoin.

Kalevalaista kansanperinnettä Parikkalassa

Rajan pintaa Parikkalan kohdalla hipovan Joensuun valtatien varressa on kyltti, jossa lukee: Kalevala-Forum. Kauniin Simpele-järven rannalla sijaitsevan viehättävän vehmaan Parikkalan kirkonkylän laidassa on vanha puurakennus, jossa mainittu taidekeskus, Kalevala-Forum, kuin Väinölä ikään, sijaitsee. »Väinölän» isäntä taiteilija, runonlaulaja Samppa Uimonen on monelle kalevalaisen kansanperinteen harrastajalle ennestään tuttu hahmo. Rakennuksen sisäseiniä peittävät lukuisat Kalevala-aiheiset maalaukset, hyllyillä on taidokkaita puuveistoksia, kanteleita ym., lasikaapissa nukkeja, Kalevalasta tuttuja henkilöhahmoja: Väinämöinen, Lemminpoika (Lemminkäinen), Joukahainen, Aino-neito jne. Kesäisenä sunnuntaina on taidekeskukseen saapunut saksalainen turistiryhmä, ja taiteilija Uimonen laulaa Kalevalan runoja Pohjolan häistä – sujuvalla saksan kielellä. Ääni on kaunissointinen, taiteilijan olemuksessa ja hillityssä keskustelutyylissä itse Väinämöisen arvokkuutta. Taiteilija kertoo jo useiden vuosien aikana konsertoineensa lukuisia kertoja Saksassa. – Kuvattavaksi taiteilija asettui pirttinsä nurkkaan. Hänen oikealla puolellaan on kuvanveistäjä Niina Sailon hänestä muovaama kipsinen reliefi. Nyt alkaneen Kalevalan juhlavuoden (Kalevalan ilmestymisestä tulee tänä vuonna kuluneeksi 150 vuotta) aikana saamme varmaan kuulla ja nähdä taiteilija Samppa Uimosta eri yhteyksissä. – A. L.

jatkoa s. 5

vaan katseet suunnattiin tulevaisuuteen. Inkerin heimo oli kyllin valistunutta ja niin paljon kokemuksistaan oppia ottanut, että se tajusi oman valmistautumisensa menestyksen edellytykseksi. Siksi opiskeltiin ja hankittiin tietoja, siksi luotiin yhteistuntoa ja yhteenkuuluvaisuutta yhdistyksen piirissä. Työ oli sitä lääkettä, mikä paransi kirvelevät haavat ja kasvatti uutta rohkeutta mieliin. Voidaan liioittelematta sanoa, että tämä inkeriläisten reipas, säännöllinen yhteistoiminta oli lajissaan ainutlaatuista Viipurissa ja sen lähiympäristössä niinä vuosina, mitkä jouduin sitä läheltä seuraamaan. Ja samaa kuului muualtakin Suomesta inkeriläisten toiminnasta.» (Inkeri 1943 n:o 12)

Monipuolisen ja ripeän toiminnan vuotuisia katselmuksia ja kohokohtia olivat vuosikokousten lisäksi koko maata käsittävät kesäjuhlat. Niitä oli ollut jo Inkeri-kerhojen aikakaudella 1920-luvulla, mutta 1930-luvun juhlat olivat entistä mittavammat. Ne pidettiin tavallisesti heinäkuun lopulla luultavasti siksi, että silloin ihmisillä oli lomien takia aikaa tulla juhlille kauempaakin. Usein näihin juhliin tulevat saivat valtionrautateillä 25 % alennuksen junalippujen hinnoista, mikä seikka luonnollisesti helpotti matkalle lähtijöitä. Juhlapaikkakuntina 1930-luvulla olivat: Perkjärvi (1930), Kotka (1932), Pölläkkälä (1933), Terijoki (1934 ja 1937), Viipuri (1935), Koivisto (1936), Vuoksenniska (1938) ja Valkjärvi (1939). Viimemainitussa kesäjuhlassa mukana olleet vieläkin muistanevat, miten pelokkaina katseltiin tulevaisuutta ja kyseltiin, mitähän tästä kaikesta on – suuret sotaharjoitukset Kannaksella ja linnoitustyöt – seurauksena. Pian nähtiinkin, mitä tapahtui. Syyskuun alussa saatiin kuulla II maailmansodan syttymisestä ja samana syksynä marraskuussa Kannas alkoi palaa. Silloin inkeriläisten, kuten suomalaistenkin elämä ja työ moniksi vuosiksi joutui sodan kauhujen keskelle.

Sotavuosina 1940–1945 oli toiminta vähäistä verrattuna Inkerin Liiton ja AKS-henkisen heimoväen perustaman Inkerin Keskustoimikunnan työhön, joka oli aktiivista ja sai uutta sisältöä inkeriläisestä siirtoväestä, joka – kuten tunnettua – pelastettiin sodan jaloista varmalta kuolemalta Inkerinmaalta. Heitähän oli n. 63 000 henkeä, joista valtaosa piti palauttaa ja suuri osa siirtyi »muille maille vierahille». Ne rohkeimmat, jotka jäivät asumaan Suomeen, uskaltautuivat vasta monien vuosien perästä tulla mukaan yhdistyksemme työhön.

Vuodet 1947–1948 merkitsivät sekä meille inkeriläisille että koko Suomen kansalle tavattoman paljon elämän normalisoitumisessa. Silloin tehtiin Pariisin rauha (1947) ja solmittiin suuren naapurimaan kanssa ns. YYA-sopimus (1948). Nämä tapahtumat rauhoittivat meitä kaikkia täällä Suomessa ja alettiin uskoa, että elämä voi jatkua. Inkeriläisten johtohenkilöt ryhtyivät tutkimaan mahdollisuuksia, miten voitaisiin toimintaa jatkaa, kun kerran yhdistystä ei ole lakkautettu. »Inkeriläisten toimikunnan jäsenet, ennenkaikkea kapteeni Jukka Tirranen, opettaja Aapo Metiäinen dipl.insinööri Jukka Savolainen ja veljekset Antti ja Väinö Pietari Kekki, mutta myös eräät muut, tavatessaan toisiaan esim. Karjalan siirtoväen tilaisuuksissa alkoivat varovasti koota ja rohkaista heimoystäviään. He saivat tukea nuoremmilta, joissa oli sodan jälkeen tänne jääneitäkin, ja vähitellen hiljalleen alettiin toimia. Kokouksia pidettiin pienin joukoin milloin kodeissa tai ravintoloiden kabineteissa ja milloin missäkin. Suomalaisuuden Liiton suojissa Helsingissä saatiin pitää toimikunnan ja työvaliokunnan kokoukset sekä avata toimisto. Suurempia tilaisuuksia varten kokoonnuttiin mm. Viipurilaisen ja Karjalaisen osakuntien huoneistoissa, jotka olivat tuttuja jo sotien edellisiltä ajoilta.

Toimikunnan kokouksissa todettiin, että oli valtava määrä tehtäviä, jotka oli hoidettava. »Inkerin suomalainen historia» kertoo:

»Nähtiin, että erityisesti entisten inkerinsuomalaisten.asuinpaikkojen nimien ja murresanojen sekä ent. Inkerinmaan seurakuntien toimintaa 350 vuotta kestäneenä aikana koskevien muistiinpanojen kerääminen olivat asioita, jotka vaativat yhdistykseltä kiireellisiä toimenpiteitä. Lisäksi siirtoväen nuorien avustaminen opintielle ja maan kansalaisuuden saaneiden inkeriläisten siirtolaisten muunkinlainen taloudellinen tukeminen olivat tehtäviä, joihin oli puututtava. Myös pidettiin tärkeänä, että ollaan yhteydessä Ruotsiin joutuneiden inkeriläisten kanssa, joiden tiedettiin myös toivovan yhteistä järjestötoimintaa.»

Uutta elämää jälleenrakennettaessa oli luonnollisesti suuria vaikeuksia taloudelli-

sesti. Mutta niistäkin hankaluuksista hiljalleen selviydyttiin. Apua saatiin mm. valtiovallan luvalla 1950-luvulla suoritetusta julkisesta varojen keräyksestä. Se tosin tuotti vain n. 2500 nykymarkkaa, mutta tämäkin summa merkitsi kuitenkin, että yhdistyksen työ ei kokonaan loppunut.

Toiminnassamme 1950-luvulta lähtien on ollut erittäin suuri merkitys vuosittain vietetyillä kesäjuhlilla, paikallisosastojen toiminnalla, oman lehden »Inkeriläisten Viestin» ilmestymisellä ja Sivistyssäätiön työllä. Kesäjuhlia on vietetty vv. 1956–84 Helsingissä kymmenen kertaa, Turussa yhdeksän, Tampereella viisi, Lahdessa kolme ja muualla kaksi kertaa. Niissä on ollut aina runsaasti juhlakansaa paitsi eri puolilta Suomea myös Ruotsista ja jopa Kanadasta asti. Juhlat on vietetty kaksipäiväisinä ja ohjelma on ollut runsasta ja monipuolista. Uskonnollisella aineksella on ollut huomattava osuus. Myös urheilukilpailut ovat kuuluneet säännöllisesti kesäjuhlien ohjelmaan.

Kesäjuhlien valmisteluihin ja toteuttamiseen ovat vuorollaan osallistuneet Helsingin, Turun, Tampereen ja Lahden paikallisosastot, joissa toiminta muutenkin 1960-luvulta lähtien on ollut tuloksellista. Tällä hetkellä kuitenkin Tampereella paikallisosastoa ei ole, mikä johtuu jäsenmäärän pienuudesta ja vanhentumisesta. Helsingin Inkeri-kuoro on ollut säännöllisesti auttamassa juhlien ohjelman suorituksissa. Kuoron johtajana vuodesta 1977 lähtien on toiminut kuoronjohtaja Kerttu Hiltunen, joka aikaisemmin Suomen Laulussa toimineena on alalla erittäin pätevä. Inkeri-kuoro on esiintynyt myös Ruotsin inkeriläisten kesäjuhlilla monina vuosina onnistuneesti.

Useaan otteeseen jo 1950-luvulla pidetyissä johtokunnan ja työvaliokunnan kokouksissa sekä muissakin neuvotteluissa oli ollut esillä ajatus, että olisi saatava oma äänenkannattaja, joka kertoisi hajalleen joutuneille heimoveljille ja -sisarille kulloinkin ajankohtaisina koetut kuulumiset. Asia otettiin puheeksi myös Helsingin Inkeri-juhlissa kesällä 1958 ja silloin tehtiin ratkaiseva päätös. Samana vuonna pian kesäjuhlien jälkeen alkoi ilmestyä »Inkeriläisten Viesti». Sen ensimmäisenä päätoimittaja oli opettaja Aappo Metiäinen. Viesti painettiin aluksi Porvoossa ja oli vaatimaton nelisivuinen »niinkuin lastu lainehilla», kuten kansilehdellä mainittiin. Mutta jo seuraavana vuonna lehti laajeni 16-sivuiseksi ja sai vähitellen satoja tilaajia. Lehden vastaanotto oli alusta lähtien liikuttavan myönteinen, kuten Inkerin suomalaisten historiateoksessa kerrotaan.

Opettaja Metiäisen kuoleman jälkeen vuoden 1963 alusta Inkeriläisten Viestin päätoimittajana on ollut rovasti Matti Vironmäki Helsingistä. Lehden kokoa suurennettiin v. 1967 alusta, jolloin myös saatiin toimitussihteeriksi hum.kand. Pirkko Huurto, inkeriläissyntyisen opettaja Antti Huurron tytär. Pirkko Huurto kehitti paljon lehteä, jonka levikki v. 1969 oli noin 1500 vuosikertaa, josta lähes puolet meni tilaajille Ruotsissa. Viimeiset kymmenen vuotta Inkeriläisten Viestin toimitussihteerinä on toiminut ja lehteä monin tavoin kehittänyt toimittaja, hum.kand. Anja Luoma, jonka työlle emme kyllin osaa olla kiitollisia. Hän on, kuten tiedetään, aktiivisesti osallistunut työhömme ei vain lehden toimitussihteerinä vaan myös Inkeri-kuoron laulajana ja Yhdistyksen johtokunnan sekä säätiön hallituksen toimintaan Anja Luoma on myös ottanut osaa erittäin suurella antaumuksella.

Inkeriläisten yhdistyksen toiminnalle, kuten edellä on mainittu, on merkinnyt erittäin paljon Inkeriläisten Sivistyssäätiön olemassaolo. Säätiön tarkoituksena on ollut alusta alkaen yhdistyksen toiminnan tukeminen. Se on toiminnassaan onnistunut kiitettävän hyvin. Ne kaksi tavoitetta, jotka säätiön perustajat laamanni Harry Brotherus, opettaja Antti Kekki, toimitusjohtaja Väinö Kekki ja rovasti Matti Vironmäki, 1960-luvulla säätiölle kaavailivat, ovat toteutuneet. Inkeri-koti tulee toimineeksi v. 1985 alussa kymmenen vuotta ja Inkerin suomalaisten historiateos on saanut erittäin hyvän menekin. Valitettavasti viimemainitusta ei rohjettu ottaa suurempaa painosta, joten se on melkein loppuun myyty.

Edellä sanotun lisäksi voisimme Inkeriläisten yhdistyksen toiminnasta kertoa paljon muutakin. Mutta juhlamme ohjelman runsauden takia lopetan esitykseni tähän. Kiitän kaikkia, jotka tavalla tai toisella ovat olleet mukana toiminnassamme ja toivon jokaisen jaksavan edelleenkin aktiivisesti osallistua yhteisiin harrastuksiimme. Erityisesti vetoan teihin nuoremman polven edustajiin: Olkaa aktiivisia edesmenneitten sukupolvien luomassa työssä. Meillä on vaalittavana perinteitä, joiden arvo on kultaakin kalliimpi.

Pakolaisena yli aavan Pohjanlahden neljäkymmentä vuotta sitten

Vietimme taasen joulun suurta juhlaa melko rauhallisten tähtien alla. Mutta sukupolvemme tietää paljon ankaristakin ajoista. Niistä ajoista tämäkin joulukertomus kertoo. Vuosi 1944 liikehteli viimeisiä päiviä. Nuo vuoden viimeiset päivät ja uudenvuoden ensimmäiset, olivat eräille ihmisille aikaa, jota he eivät koskaan voi unhoittaa.

Jossain saaren tienoilla oli pieni kalastuslaiva ankkurissa. Pitkin päivää oli laivalle ryhmissä ja yksitellen tullut väkeä. Tuo väki, jos sitä olisi saanut sivulta tarkkailla, oli käytökseltään ja menoltaan erikoislaatuista. Pelko ja levottomuus asui heidän katseissaan. Heillä oli vain yksi päämäärä, pakoon kohti länttä, kohti tuntematonta.

Pienen laivan kapteeni oli luvannut ottaa vastuulleen nämä ihmiset. Luvannut laivassa paikan noin sadalle henkilölle. Mutta matkaan lähtijöitä oli paljon enemmän.

Kapteeni oli armollinen mies, ja lopuksi sovittiin, että jos miehet jäävät laivan kannelle, ja vanhukset, lapset ja naiset pääsevät kannen alle suojaan, niin kaikki otetaan mukaan. Väki laskettiin. Matkalle pyrkijöitä oli 136 henkeä. Lisäksi suuri määrä matkatavaraa. – Siinä oli kaikenlaista väkeä. Oli kumaraisia vanhuksia, oli nuorukaisia ja melko paljon lapsia, nuorin vain muutaman kuukauden ikäinen.

Kun kaikki olivat laivassa, kapteeni ja hänen apulaisensa irrottivat laivan köydet. Niin Suomen ranta, jonne Inkerin heimolaiset vain muutamia kuukausia sitten olivat saapuneet, oli jäämässä heidän selkänsä taakse. Moottori lähti käyntiin ja idästä puhaltava tuuli antoi vauhtia laivan lähdölle. Näin meni muutamia tunteja ja tultiin aavalle merelle. Pian kapteeni huomasi, että nousee myrsky. Hän tutki tilannetta ja teki ratkaisunsa. Laiva ohjattiin erään luodon suojaan. Oli jäätävä odottamaan myrskyn laantumista. Tuli pitkiä odotuksen päiviä ja öitä. Huolta riitti. Kaikki toivon tähdet näyttivät sammuneen.

Uhkaavana pauhasi talvinen meri. Vähitellen kuitenkin ymmärrettiin, että tähän ei voi jäädä. Oli mentävä eteenpäin tai palattava takaisin. Lopulta antauduttiin meren armoille.

Vasta vähän ajan kuluttua selvisi, millaiseen myrskyyn oli jouduttu. Kapteeni, joka oli jo vanha kokenut mies, sanoi: »Paljon olen merta kyntänyt, mutta tälläista myrskyä en ole nähnyt.» Mutta arpa oli heitetty.

Laivan moottori jyskytti ja pieni laiva kulki läpi vihaisten kuohujen kohti länttä. Sitten se tapahtui, kun oltiin aivan rannattomalla ulapalla. Laivan moottori särkyi. Vika oli korjaamaton. Nyt oltiin merellä vailla kaikkea turvaa. Vauhti hiljeni ja sitten tuli se mitä pelättiin. Suuret hyökyaallot rupesivat lakaisemaan laivan kantta.

Jäätävä kuolema uhkasi. Kapteeni määräsi, että kaikki matkatavara oli heitettävä mereen. Nuoret miehet tarttuivat matkatavaroihin, ja niin sai pakolaiskansa vielä kuulla, että menetti viimeisenkin omaisuutensa.

Tämä oli muutamille liikaa. Muuan nainen, joka oli Inkeristä saakka kuljettanut joitakin kulta- ja hopearahoja, menetti nyt kaikki toivonsa kadottaessaan viimeisenkin maallisen omaisuutensa. Eräs toinen oli Suomessa sijoittanut rahansa arvokkaaseen turkkiin, joka oli matkalaukussa, mutta ahnas aalto vei hänenkin omaisuutensa.

Mutta myrsky ei tästäkään tyyntynyt.

Aallot löivät yhä uhkaavammin, ja jokaisen kannella olijan oli mentävä kannen alle suojaan ja lämpimään. Laivan ruuma tuli niin täyteen ihmisiä, että useampien oli oltava polvillaan lattialla. Vain harvat sopivat istumaan. Ilma tuntui loppuvan, valitus, itku, nälkä ja jano täytti pimeän luolan. Joku yritti avata kansiluukkua, että raitis ilma pääsisi sisään. Kapteeni tulistui: »Jos joku avaa luukun, olemme kaikki kuoleman omia, jos hyökyaalto pääsee luukusta sisään.»

Hetken kuluttua hän avasi jälleen luukkua ja huusi kovalla äänellä. Jos täällä on joku joka osaa rukoilla, niin rukoilkaa. Me olemme kaikki kuoleman omia, jos Jumala ei meitä auta. Tuli äkkiä hiljaisuus. Siellä rukoiltiin.

Moni nuori mies, joka oli juuri tullut kannelta alas, pyysi vavisten: »Voi, rukoilkaa te vanhemmat meidänkin puolestamme, me emme osaa». Kyllä nyt laivan syvyyksissä rukoiltiin. Pienet tytöt ja pojatkin.

Aika kului. Tätä aikaa on mahdoton kuvata. Silloin joutui ihmisen kestokyky äärimmäiselle koetukselle. Mutta ei ollut helpompaa laivan kannellakaan. Siellä oli kapteeni apulaistensa kanssa elämän ja kuoleman ankarassa kamppailussa. Laiva vapisi liitoksissaan ja uhkasi hajota millä hetkellä tahansa.

Kolmannen vuorokauden lopulla kapteeni avasi jälleen kansiluukkua ja sanoi: »Jokainen jolla on vähänkin kuivaa vaatetta, antakoon ne minulle. Sytytämme tulen hätämerkiksi. Jos Ruotsin rannikolla huomataan, niin ehkä tulemme pelastetuiksi. Hän saikin kuivia vaatteita, kostutti ne öljyllä ja sytytti palamaan.

Jumala armahti, sama Jumala joka oli jo ankarasti koetellut pakolaiskansaa. Ruotsin rannikolla huomattiin hätämerkit. Ei kulunut pitkääkään aikaa, kun saapui voimakkaita aluksia, jotka hinasivat haaksirikkoutuneen laivan ohi saarien ja salmien kohti Ruotsin rantaa. Kansiluukku voitiin nyt avata ja antaa tieto pelastuksesta ihmisille, jotka olivat vilun ja nälän uuvuttamia. Vain harvat jaksoivat omin voimin kävellä ulos. Mutta auttavia käsiä oli paljon, sitä rakkautta ja ystävällisyyttä ei kukaan mukana olleista voi koskaan unhoittaa.

Loppiaispäivän rauhassa elävä pieni ruotsalainen kaupunki, joka oli nimeltään Hudiksvall, kokosi pian apua 136 ihmiselle. Lämmintä ruokaa ja juomaa saatiin vähitellen, samoin kuivia vaatteita. Heikoimmat pääsivät heti lääkärinhoitoon. Lotat ja sairaanhoitajat, tulkin avulla, kyselivät toivomuksia. Ja niitä oli monenlaisia. Eräs vanhus toivoi raamattua. Hän sanoi: Menetin meren syvyyteen kalleimman aarteeni, Raamatun, voi jos vielä saisin uuden.» Kysyjä vaikeni, hänen silmänsä täyttyivät kyynelillä. Hän vastasi: »Meillä täällä ei ole Raamattuja, mutta tilaan heti Tukholmasta.»

Niin tuli tämäkin toivomus täytetyksi, vanhus jäi tyytyväisenä odottamaan pyhää kirjaa.

Meni päiviä ja viikkoja. Elämä tasaantui vähitellen. Inkerin heimon jäsenet pääsivät vähitellen kuka minnekin Ruotsin kolkalle aloittamaan uutta elämää uusissa oloissa, vieraalla maalla.

Neljäkymmentä vuotta on kulunut. Se on pitkä aika. Paljon on muuttunut tässä ajassa. Lapset, jotka tulivat tänne polven korkuisina, ovat nyt jo keski-ikäisiä. Nuorin mukana matkustajista on täyttänyt neljäkymmentä vuotta. Moni on saanut muuttaa pois tästä elämästä uuteen, parempaan. Mutta kukaan niistä, jotka vielä elävät tässä maassa kaiken yltäkylläisyyden keskellä, ei koskaan voi unhoittaa tätä matkaa. Samaa Jumalaa saamme kiittää siitä, että pelastuimme, ja kaikista näistä vuosista täällä vieraalla maalla.

»Eräs mukana matkustajista»

Kaipuun, muistojen maa

Oi, unteni paikka, missä kerran syntyä sain.
Sieluni pohjaan muistosi painui.
Olen Tuutarin kirkossa kastettu,
siellä elämän ensi siunauksen saanut.
Sinä Inkeri! Isäni, äitini maa, sinua muistoissa
aina vain kannan.
Mitä vanhemmaksi aikani saattaa mun,
sitä enemmän kaipausta luoksesi tunnen.
Miksi elämä on näin? – kysyn itseltäin.
On pirstaleiksi lyöty mun maani.
Mutta silti aatoksein Tuutariin kaipaa.
Kansan heleän äänen ja kotikirkkoni kellot
mä kuulen.
Usein ikkunain luona tässä mä istun
muistellen nuoruuden aikaa.
Se aika oli rakkautta elämään,
se oli siunattua kotoista taikaa.
Oi, ystävä Inkerin, muistatkos vielä
sen ajan, kun aurinko meillekin loisti?
Muistatkos talvi-iltojen »hämäriköt»
ja iloiset lapsuuden ajan leikit?
Pohjantähti meille usein valonsa loi,
revontuletkin joskus meille välkkyi.
Parhain päivä aina oli sunnuntai,
se rukoukselle siunattu hetki.
Se oli silloin, siitä nyt usein puhutaan,
muistellen mennyttä aikaa.
Sitä aikaa koskaan en vaihtaisi pois,
se oli lapsuuden, nuoruuden taikaa.
Ja jos muistot elämästä heittäisin mä pois,
ei elämällä mitään virkaa ois.
Vanhukset, isät, äidit sekä lapsetkin:
meillähän on yhteinen kieli.
Tuuletamme sieluamme edelleenkin,
lauletaan virsikirjasta rukouksen siunattu
virsi!
Uusi Inkerin polvi aarteita eteenpäin vie.
Jatketaan muistoilla taattojen töitä!
Ei perintömme syntynyt hävitäkseen
Loista lippumme – väreilläsi loista!

Lempi Sjöberg

RUOTSIN PUOLELTA

VAINAJIEN MUISTOJUHLA ÖREBROSSA

On muodostunut jo perinteeksi, että Pyhäinpäivänä eri puolilta Ruotsia riennetään Örebrohon vainajiemme muistojuhlaa viettämään. Näin on jälleen tapahtunut tänä armon vuonna 1984. On ollut hyvä olla mukana tuossa juhlassa, jossa puhujana oli mm. pastori Vilho Mustonen Suomen Turusta. »Suomen hengellisen elämän pääkallon paikalta,» kuten hän itse leikkisästi sanoi, tarkoittaen, että Suomen kirkon johto, arkkipiispan istuin on Turussa.

Juhla oli alkanut jo perjantaina iltaseuroilla, mutta me muualta tulleet olimme mukana vain lauantain pääjuhlassa, joka alkoi jumalanpalveluksella St Mikaelin uudessa ajanmukaisessa kirkossa, jossa monet meistä olivat vasta ensi kertaa mukana. Pastori Mustonen toimi yksin liturgina ja saarnaajana, HPE:n jakamisessa avusti paikallinen ruotsalainen pappi Bengt Olsson. Rådan kuoro Mölnlyckestä avusti jumalanpalveluksessa ja vastasi musiikista koko juhlan ajan.

Jumalanpalveluksen päätyttyä hiljennyttiin muistokivellä, jossa Oskari Himiläinen ja Sulo Korpelainen laskivat seppeleen vainajiemme muiston kunniaksi. Pastori Mustonen piti lyhyen puheen viitaten Ilmestyskirjan suureen ja lukemattomaan valkopukuisten joukkoon, jossa meidänkin uskossa nukkuneet rakkaamme jo ovat.

Örebron muistopatsaalla henkilöt vasemmalta: A. Halttunen, K. Hirvonen, past. B. Olsson, O. Himiläinen, S. Korpelainen ja past. V. Mustonen.

Kahvitauon jälkeen kokoonnuttiin jälleen kirkkosaliin, jossa Vilho Mustonen ja kuoro ym. meille esiintyivät. Heikki Toikka kertoili runsaan 40 vuoden takaisista tapauksista, joita monet veljistämme joutuivat kokemaan taistellessaan Suomen vapauden puolesta. He olivat vaarassa joutua täältä jälleen takaisin sinne »ulvovaan korpeen», josta kuitenkin onneksi pelastuivat. – Lyhyen puheenvuoron käyttivät tilaisuudessa lisäksi Juho Häkkinen ja allekirjoittanut.

Hyvät Viestin lukijat ja sen tekijät. Suonette minulle anteeksi, että jälleen takerrun Pyhäinpäivän aiheeseen ja muistokiven merkitykseen. Olen siitä jo niin monesti kirjoittanut, että syystä joku voi sanoa: ei tuo kaveri osaa kirjoittaa muusta, kuin yhdestä asiasta. Sysäyksen siihen, että jälleen kirjoitan tästä, antoi minulle viime vuonna paluumatkalla Örebron juhlasta eräs kanssamatkustaja. Hän sanoi minulle hieman halveksivaan sävyyn: »Minusta tuolla muistokivellä ei ole mitään merkitystä. Eikä tuosta monumentista osaisi mitään puhuakaan.»

Jäin miettimään noita sanoja. Olisiko todellakin niin, ettei tuolla muistokivellä olisi mitään merkitystä, eikä mitään sanottavaa meille? Jos näin todella olisi, silloinhan siitä huolta kantaneet olisivat tehneet turhaa työtä, ja lisäksi tuhlanneet siihen suuren summan rahaa. Niin ei asia voi olla. Päinvastoin! Muistokivellä on meille paljon sanottavaa, se puhuu vakavaa kieltä. Eikä vain meille, vaan myös ruotsalaisille; hekin ovat kiinnostuneet kivestä, kun siitä on viime aikoina kerrottu myös ruotsin kielellä.

Vuonna 1979 laskettiin muistokivelle seppele, jonka nauhassa oli Psalmin 85: 7–8 sanat. Ne sanat olivat niin sattuvat, että ne avasivat minulle aivan uuden näköalan ja antoivat uuden lähtökohdan vainajiemme muistamiseen ja nimenomaan ajateltaessa heitä, joiden muistoksi tuo kivi on pystytetty. Psalmin sanat olivat: »Etkö virvoita meitä eloon jälleen, että sinun kansasi iloitsisi sinussa. Herra, suo meidän nähdä sinun armosi, anna apusi meille.» Näin rukoili muinoin Herran oma kansa, Israelin kansa pakkosiirtolaisuudessa, korpivaelluksessa ja monenlaisissa ahdistuksissa ollessaan. Näin ovat kristityt kaikkina aikoina joutuneet rukoilemaan. Ei ole uskovien kohdalla ahdistukset, maailman pilkka, eikä vainokaan tuntematonta tänäkään päivänä.

Örebron juhlien herttaiset emännät vas.: Olga Kämärä, Eila Miikkulainen, Mirjam Hynen, Esteri Himiläinen ja Ilmi Rokka.

Ei ole meidän oma kansammekaan säästynyt ahdistuksilta eikä vainoilta. Jumala näki hyväksi johdatella meitä monenlaisten synkkien ja ulvovien korpien kautta. Tuhansiin, jopa kymmeniintuhansiin nousee niiden veljiemme ja sisariemme luku, jotka saivat karkoituspaikoillaan, monenlaisten tuskien ja vaivojen ahdistamina huutaa ja rukoilla: »Sinä Herra olet lukenut minun pakolaispäiväni: pane leiliisi minun kyyneleeni, ovathan ne sinun kirjassasi.» Ps. 56: 9. Noista kymmenistätuhansista vain pieni osa pääsi takaisin kotipaikoilleen ja sai viimeisen leposijansa kotikirkkomaansa siunatussa mullassa. Heitä jäi sinne jonnekin paljon; niitä joiden haudoille ei kukaan koskaan päässyt viemään kukkasta, eikä sytyttämään kynttilää. Heidän leposijansa ovat tuntemattomat meille, mutta ei Jumalalle. Hän on itse ne siunannut, on pitänyt heistä huolen ja on jo korjannut heidät kunniaan. He ovat jo siinä valkopukuisten joukossa, jota ei kukaan kykene laskemaan. Jokainen heistä on turvautunut Herraan Jeesukseen, Häneen, joka on meidän kaikkien edestä kärsinyt ristin kuoleman ja vuodattanut pyhän verensä meidän syntiemme sovitukseksi.

Herran oma kansa, Israelin kansa, koki pelastuksen ja pääsi luvattuun maahan. Siitä sanotaan: »Erämaasta Hän löysi hänet, autiosta, ulvovasta korvesta Hän otti hänet suojaansa ja hoitoonsa, varjeli häntä kuin silmäteräänsä.» (4 Moos. 32: 10.)

Näin on Jumala menetellyt meidänkin kohdallamme, Hän toi meidät pois omasta autiosta ja ulvovasta korvestamme. Ihmeellisesti on Jumala menetellyt pelastaessaan meidät: Hän lähetti Suomen, niin kuin mui-

INGRIA = INKERI

Syksyllä 1984 yllätti minut postin välityksellä pieni 24-sivuinen keltainen (Inkerin väri!) lehtinen: Ingria, Tidskrift för ingermanländsk kultur. Julkaisija on Föreningen Ingria. Lehti on ruotsinkielinen, ja tarkoitus on, että sitä julkaistaisiin myös tulevaisuudessa. Lehden syntymisen takana on ryhmä nuorempia inkeriläisiä. Onkos ilmestynyt kilpailija Inkeriläisten Viestille? Ei kilpailija vaan täyte! Nuori polvi on tarkannut tilannetta ja todennut, että vain murto-osa toisen polven inkeriläisistä Ruotsissa lukee Inkeriläisten Viestiä ja vielä pienempi osa tilaa sen itselleen. Syy tähän on tietenkin kielivaikeudet suomen kielen kanssa. Mutta heidän kiinnostuksensa inkeriläisyydestä ei todella ole laimeaa. Siksipä päättivätkin kääriä hihat ylös ja korjata tilannetta parempaan päin, ja ensimmäinen työtulos on todella hyvä. Vai mitä sanot itse seuraavista otsikoista:

1. Ingermanländare på svenska. Toimituksen selvitys miksi he katsovat Ingria-lehden julkaisemisen tarpeelliseksi.
2. Ingria. Inkeri-sanan synty ja Inkerin aikaisemmasta historiasta karttoineen.
3. Profilen. Toistuvaksi tarkoitettu otsikko, jossa haastatellaan ajankohtaisia inkeriläisiä.
4. Folksporten poppi. Poppi-pelin eli kyykkä-pelin selostus ja säännöt lyhennettynä.
5. Antti Träklyka on sama kuin Antti Puuhaara, joka esitetään sarjakuvana. Piirtäjä on vain 14-vuotias Jan Kustfält.
6. Om identitet och kulturell tillhörighet käsittelee nuoremman sukupolven näkökulmasta katsottuna miksi kulttuuriperinteiden vaaliminen on yksilölle tärkeää.
7. Receptrutan opettaa meitä paistamaan lihapiirakoita Maria-muorin mukaan.
8. Studiecirkel i Ingermanlands historia. Jos olet kiinnostunut osallistumaan opintopiiriin, missä opiskellaan Inkeri-tietoutta, niin tässä on luettelo yhdyshenkilöistä.
9. Rapporter från föreningarna. Pikku-uutisia Inkeri-kerhojen toiminnasta.
10. Prenumerera! Takakansi on ehkä tässä vaiheessa tärkein kohta. Toimitus on kaavaillut julkaista ainakin 5 numeroa ensialkuun, ja tämä vaatii varoja. Toimitus kehottaa ihmisiä tukemaan julkaisua maksamalla 50 kr postisiirtotilille:

→

---

noin Mooseksen, pelastamaan kansansa Egyptin orjuudesta.

»Etkö virvoita meitä eloon jälleen, että sinun kansasi iloitsisi sinussa.» Näin eivät vain israelilaiset rukoilleet. Näin joutui huutamaan ja valittamaan moni meistäkin, mutta erityisesti he, joiden muistoa kunnioitimme muistokivellä.

Me muistelemme usein niitä aikoja, jolloin olimme siellä »ulvovassa korvessa», eikä meillä ollut minkäänlaisia toiminnan mahdollisuuksia; olimmehan kaikki aivankuin henkisesti nitistettyjä. Mutta nyt me jälleen elämme ja meillä on mahdollisuudet myös monenlaiseen toimintaan. Olemme aivankuin uudestaan henkiin herätettyjä. Me myös toimimme monin tavoin. Meillä olisi paljon esitettävänä esimerkkejä toiminnastamme, mutta riittäkööt vain tähän päivään ja juhlaan liittyvät asiat. Juuri tämä juhla, jonka Örebron ystävät joka vuosi jaksavat järjestää, on ensi sijalla toiminnassamme. Toinen on näkyvä ja paljon puhuva muistokivi, jota katsellessa ajatukset liitävät Inkeriin, muistojen maahan. Maahan, josta monilla meistä saattaa olla katkeriakin kokemuksia. Mutta sittenkin se maa on ollut ja on meille rakas. Olemmehan saaneet sieltä niin kalliin perinnön, jonka ovat antaneet meille uskovat vanhempamme ja kotikirkkomme.

Että elämä ja toiminta keskuudessamme jatkuisi ja tuottaisi hedelmää, meidän on muistettava kunnioittaa isiemme työtä ja noudattaa heidän esimerkkiään. Meidän on syytä muistaa, minkä hinnan monet heistä saivat maksaa, kun eivät hävenneet inkeriläisyyttään eivätkä halveksineet suomen kieltä. Ja minkä hinnan saivat maksaa, kun eivät kieltäneet uskoaan Jumalaan.

Meitä kehotetaan: Muistakaa johtajianne, jotka ovat puhuneet teille Jumalan sanaa: katsokaa kuinka heidän vaelluksensa on päättynyt ja seuratkaa heidän uskoansa. (Hebr. 13: 7.)

A. Tervo

Pikkujoulu i Borås

Redan lördagen den 1/12 firade vi i Borås den traditionella pikkujoulufesten i föreningens stuga Mökki.

I år hade vi ingen snö som lyste upp vintermörkret, utan marshallema fick tillsammans med ljusen i fönstren visa vägen in i stugvärmen.

Borden var vackert dukade och julgranen lyste så grant i ett hörn. Julmusiken strömmade så glatt ut i rummet.

Husmödrarna Emilia Pyykkönen och Elvi Häyhänen donade i köket med de sista förberedelsema. Hustar Aleksanteri Hynninen tog emot alla som kom. Stugan fylldes med ungefär 30 glada och förväntansfulla festdeltagare. Det var kul att så många småttingar fått följa med sina föräldrar.

Efter lite prat och julsånger, var det dags för den goda julgröten, lussekatterna, jultårtoma och pepparkakorna. De båda mandlama hamnade i Emil Tarkiainens grötfat.

Därefter knackade det på dörren och in kom tomten Aleksander Kondrell. Han frågade om det fanns några snälla barn?

– Jo, och jag har också en tomte, svarade 2 åriga David Wernold. Han hade med sig en egen liten tomte, som den stora tomten absolut måste få se. Annars hade vi alla varit snälla och som belöning fick vi var sin gottepåse. Mums, mums!

Tyvärr fick vi i år inte besök av någon lucia. I stället sjöng vi fler julsånger och Emil Tarkiainen och Lilja Saija läste var sin egenhändigt gjord dikt. Diktema var stämningsfulla var och en på sitt sätt.

Efter några timmars samvaro var det slut för den här gången och vi gav oss av hemåt med trevliga minnen i bagaget.

Tack alla ni som ordnat festen!

Martta

Viktor Aitman, postgiro nr 55 84 69–3. Merkitse kantaan Ingria 1985.

Tässä toimituksen yhdyshenkilöt ja heidän puhelinnumeronsa. Heiltä saat lisätietoja lehdestä:

Viktor Pajunen, 031-263883
Roland Randefelt, 031-186783
Juhani Kustfält, 031-444477
Viktor Aitman, 031-710602.

Jos haluat osallistua lehteen kirjoituksilla, lähetä ne osoitteella Marianna Kakko, Kolonig 3, 413 21 Göteborg.

Ruotsin inkeriläisten pääjärjestön, ISK:n edustajana toivotan teille nuorille voimaa ja menestystä hyvässä työssänne inkeriläisyyden säilyttämiseksi. Tuottakoon työnne tarkoitettua hedelmää. Rukoilemme Korkeimman siunausta yrityksillenne.

Jokaisen vanhemman sukupolven inkeriläisen pyhä velvollisuus on tilata lahjaksi jokaiselle nuoremman polven sukulaiselle tämä ruotsinkielinen Ingria-lehti ainakin ensimmäisen vuoden ajaksi!! Tai ilmoittakaa ainakin heidän osoitteensa toimitukselle niin he lähettävät näytekappaleen.

Armas Paakkonen

Joukostamme poistuneita

Paavo Kirppu, synt. 22. 2. 1906, kuoli 21. 11. 1984 Kinnassa

Lisa Kvist, synt. 28. 1. 1903, kuoli 24. 11. 1984 Jonseredissä

Lahjoituksia Viestin tukemiseksi

Valma Nyberg, Sverige 100 kr

Örebro

9. 2. 85. kl. 14.00. Hjästa Gådenilla, Örebron Inkerin kerhon sääntömääräinen vuosikokous. Tervetuloa kaikki heimolaisemme, sekä ystävämme Örebrosta ja lähiympäristöstä mukaan.

Kerhon johtokunta kiittää jäseniään sekä ystäviään hyvästä yhteistyöstä sekä toivottaa RAUHALLISTA JA SIUNAUSRIKASTA UUTTA VUOTTA!

Johtok. valtuuttama A. H.
Örebrossa 1. 1. 85.

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Helmikuun vuosikokous pidetään Inkerikodissa 24. 2. 1985 klo 14. Maaliskuun kuukausitilaisuus **Marianpäivänä 24. 3. 1985** on samalla **Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous.** Vuosikokous alkaa klo 14 Inkerikodissa. Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat.

Inkeri-kuoro kokoontuu jälleen harjoituksiin joka viikko tiistaisin klo 17 Inkerikodissa myös vuonna 1985. Entiset ja uudet laulajat, tervetuloa mukaan. – Myös miehet.

SEUKKOSEURA

kokoontuu kevätkaudella 1985 torstaisin Inkerikodissa seuraavasti: 7. 2., 21. 2., 7. 3., 21. 3., 18. 4. ja 16. 5. klo 13.00

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Karjalaisten talossa Itäpellontie 2: vuosikokous sunnuntaina 3. 3. -85 klo 14. Esillä sääntömääräiset asiat. Tarjoilua!

Johtokunta

Levitä Inkeri-tietoutta, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saatavana Suomesta sekä Ruotsista

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta 25 mk (35 kr)

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot 18 mk (25 kr)

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta 10 mk (15 kr)

Äänilevyjä
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. 15 mk (25 kr)
Lauri Santtu
Murrejuttuja 15 mk (25 kr)
Gävlen kuoro 30 mk (35 kr)

Inkerin karttoja 40 mk (60 kr)

Inkerin lippuja 15 mk (25 kr)

Inkerin postimerkkejä sarja 50 mk (75 kr)

Adresseja 15 mk (25 kr)

Rintaneula Inkerin vaakuna 10 mk (10 kr)

Tarra Inkerin lippu 5 mk (5 kr)

Saatavana Suomesta

Juhani Jääskeläinen
Inkerin kirkon tuho 70 mk

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita.

Saatavana Ruotsista

Isien Usko muistojulkaisu 10 kr

Kemppi
Fenno-Ingria lauluja 5 kr
Ristiltä ripille 10 kr

Aatami Kuortti
Tapahtui Inkerissä
Inkerin kirkon vaiheita
Juhana Inkerinsuomalainen
Aloitettava alusta
Kaikkien hinta Ruotsissa 25 kr

Eino Hanski
Heimopataljoona 50 kr

Tapani Sopanen
Ingermanlanning 60 kr

Uno Hammarström
Ingermanländarna som flydde till Sverige 30 kr

Viktor Pajunen
Ingermanland – en kort historik 5 kr

Postikortti Haaparannan muistolaatta 1 kr

Postikortti Örebron muistokivi 1 kr

Vammala 1985 Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 2–3 helmi – maaliskuu 1985

inkeriläisten viesti

TOIMITUS

Päätoimittaja:
Matti Vironmäki, puh. 90-631 285

Toimitussihteeri:
Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin)
Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62
(toimituksen osoite)

KONTTORI

Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki 61
Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095
Postisiirtotili Hki 30636-4

TILAUSHINTA

70 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 100 kr v. 1984

ILMOITUSHINNAT

1/1 sivu mk 500 mk
1/2 » » 300 mk
1/4 » » 200 mk
Kuolinilmoitukset 100 mk
Kiitos- ym. ilm. 60 mk
Kuva ilmoituksessa 100 mk

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
Kustantaja ja julkaisija:
INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås. Puh. 033/101 850
Postisiirtotili 626047-5
(lehden ym. tuotteiden tilaukset)

SIVISTYSSÄÄTIÖ

Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki,
Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14,
puh. 90-631 285
Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Tuutarin Raskelan kylän koulun eräs luokka koulunsa edessä. Kuva on 1920-luvun loppupuolelta. Takana keskellä opettaja Aino.
Kuvan läh. Hilkka Nikkola.

KIITOSJUHLA PETROSKOISSA

Tammikuun viimeisenä viikonloppuna (28.–29. 1. 85) vietettiin Petroskoissa paikallisen luterilaisen seurakunnan rekisteröimisen 15-vuotisjuhlaa. Juhlapaikkana oli toista vuotta sitten vihitty uusi kirkko. Kotimaa-lehti kertoi (n:o 14/85) varsin näyttävästi sanoin ja kuvin m.m. näin:

Lähes neljäsataa henkeä eli melkein koko seurakunta oli ahtautunut 250 istumapaikan kirkkoon juhlajumalanpalvelukseen. Ulkona oli lähes 30° pakkasta ja sisällä lämpöä melkein saman verran.

Saarnan piti Eestin Hagerin seurakunnan kirkkoherra Paul Saar, joka on jo viiden vuoden ajalla noin kerran kuukaudessa käynyt toimittamassa Petroskoin luterilaisen seurakunnan jumalanpalveluksia. Pastori Saar kertasi saarnassaan luterilaisen seurakunnan vaiheita Petroskoissa. Hän muisteli sitä, kuinka seurakunta rekisteröintinsä jälkeen sai vähitellen oman tontin, jolla oli pieni rukoushuone ja sitten monien vaiheiden jälkeen tämä uusi kaunis kirkko, jonka sisäpuolelle sijoitettu kello on saatu lahjoituksena Suomesta. Alttarilla on yksinkertainen puuristi ja punainen graniittilohkare, joka kuvastaa Golgatan kalliota.

Päivän evankeliumitekstinä oli kertomus samarialaisesta naisesta kaivolla. Puhuja totesi: »Tämä nainen toimi todellisena lähetys- ja herätyssaarnaajana. Ajatelkaa, hän oli kuulemastaan niin innoissaan, että unohti vesiastiansakin kaivolle. Meilläkin on omaisia ja tuttavia, joille voimme kertoa siitä ilosta, mikä on meitä kohdannut.» – Seurakunta kuunteli eläytyen pappinsa saarnaan. Kirkkosalissa nyökkäiltiin, huokailtiin ja itkettiin.

Suomen luterilainen kirkko oli lähettänyt juhliin virallisina edustajinaan pääsihteeri Maunu Sinnemäen ja tuomiorovasti Kosti Laitisen. Sinnemäki luki arkkipiispa John Vikströmin tervehdyksen juhlivalle seurakunnalle. Arkkipiispan tervehdyksessä olivat mm. sanat: »Jokainen kristillisen seurakunnan jumalanpalvelus julistaa Jumalan töitä ihmisten lapsia kohtaan.» Seurakunta nousi seisomaan, kun Sinnemäki alkoi lukea arkkipiispan kirjettä.

Jumalanpalvelukseen osallistui Neuvostoliiton valtiovallan edustajana, Karjalan uskontoministeriön uskontoasiain neuvoston valtuutettu Valentin Porsnjakov. Hän istui eturivissä, vierellään tulkki seurakunnan puolesta. Tulkki käänsi venäjäksi koko jumalanpalveluksen valtuutettu Porsnjakoville sekä toisella puolella istuneelle ortodoksisen kirkon edustajalle, Isä Simonin diakonille. Valtuutettu Porsnjakov on hoitanut valtiovallan taholta seurakunnan rekisteröintiin, tontin ostoon sekä uuden kirkkorakennuksen rakentamiseen liittyneet asiat. Hän oli mukana myös kirkon vihkiäisissä.

Ekumenia korostui juhlajumalanpalveluksessa moneen kertaan. Ortodoksisen kirkon edustajan lisäksi juhlassa oli mukana Petroskoin baptistisen yhdys-

kunnan edustaja. Hän sanoi liikuttuneena tervehdyksessään: »Kuinka suloista on olla juhlamielellä ja lähestyä Jeesusta!»

Petroskoissa ekumenia on ollut totta käytännön tasolla ja arjessa jo useiden vuosien ajan. Kun luterilaiselle seurakunnalle rakennettiin uutta kirkkorakennusta, olivat ortodoksit ja baptistit mukana rakennustalkoissa. Kirkon perustus valettiin yhdessä. Seurakunnan saarnaaja Mari Kajava kertoi juhlapäivällisillä läheisistä ja lämpimistä yhteyksistä ortodokseihin ennen luterilaisen seurakunnan rekisteröintiä. Vuosia sitten eräs ortodoksinen isä oli kutsunut kristittyjä naisia mukaan pääsiäisyön liturgiaan. Naiset, Mari heidän joukossaan, olivat saaneet laulaa siellä oman pääsiäisvirtensä suomeksi. Ortodoksisessa pääsiäisyön liturgiassa veisattiin: »Nyt se suuri päivä koitti.»

Petroskoin seurakunnan juhlapäivänä elettiin voimakasta kiitollisuuden tuntua siitä, että »tähän asti Herra on meitä auttanut». – Kun jokaisessa jumalanpalveluksessa on tapana, että miehet laulavat seisaaltaan valitsemansa virren ja naiset istuvat kuuntelijoina, niin nyt juhlajumalanpalvelukseen miehet olivat valinneet virren Jumala ompi linnamme. »Se ei olisi voinut kuulostaa komeammalta edes suuren mieskuoron esittämänä Turun tuomiokirkossa», totesi Kotimaan selostus jatkaen:

Juhlatunnelman ohessa saattoi seurakuntalaisten puheissa kuulla huolestumista seurakunnan jatkuvuudesta. Suurin osa kirkossa kävijöistä on näet jo varsin iäkkäitä. Muutama nuori mies on jatkuvasti mukana seurakunnan toiminnassa. Hekin näkisivät mielellään nuoria naisia kirkossa. »Mutta nuorina sitä ollaan niin vahvoja ja luullaan pärjättävän omillaan», eräs heistä sanoi.

»Kun Paul Saar ei ole kirkossa», kertoi seurakunnan esimies, »silloin ei käytetä alttaria, vaan sen eteen kannetaan pieni pöytä, jonka ääressä Mari Kajava johtaa rukouksia, puheita ja virrenveisuuta. Ennen jumalanpalveluksen alkua kokoonnutaan aina kirkkoon virsiseuroihin. Usein penkit jo silloin täyttyvät.»

Juhlivalle seurakunnalle esittämässään tervehdyksessä lääninrovasti Kosti Laitinen, Haminan kirkkoherra, lausui rohkaisevasti: »Suomessa teitä muistetaan rukouksin. Me toivomme, että te rukoilisitte myös meidän puolestamme. Näin rukoukset kulkevat kaikkien rajojen ylitse.»

Matti Vironmäki

ARVOISAT LUKIJAMME

Toimitussihteerin pitkäaikaisen sairauden vuoksi tämänkertainen Viesti ilmestyy kaksoisnumerona (helmi–maaliskuu 2–3/1985). Seuraavien numeroiden mukana palaamme tavanomaiseen päiväjärjestykseen.

Matti Vironmäki

ELÄMÄÄ VALKEASAARESSA MENNEINÄ AIKOINA

Valkeasaaren maisemat olivat, kuten historiasta muistanemme, ihmisten ajatuksissa jo vuonna 1323, jolloin Ruotsin ja Novgrodin valtaherrat solmivat Pähkinäsaaren rauhan »ikuisiksi ajoiksi». Silloin määrättiin rajaksi Siestarjoki eli Rajajoki, joka on n. 60 km pitkä, alajuoksullaan 15–20 metrin levyinen, toisin paikoin ylitsekahlattava, mutta paikoitellen muutaman metrin syvyinen joki. Se pysyi Suomen ja Venäjän rajana vuoteen 1617 ja oli jälleen rajajokena vuodesta 1812 talvisotaan asti. Tämän Rajajoen länsiranta kuului laajaan Kivennavan pitäjään ja itäpuolella oli Valkeasaari, jonka harvalukuinen väestö 1300–1500-luvuilla oli pääosiltaan inkerikkoja ja vatjalaisia, myöhemmin (v. 1617 jälkeen) Suomen puolelta muuttaneita suomalaisia uudisasukkaita, joita alettiin sanoa inkeriläisiksi eli inkerinsuomalaisiksi. Valkeasaaren rajana pohjoisessa 1700-luvun alusta lähtien olivat Kuivaisin (myöh. Lempaala) metsät, idässä Toksova ja etelässä Pietarin esikaupungin alue.

Millaista valkeasaarelaisten elämä on ollut Pähkinäsaaren rauhan jälkeisinä vuosisatoina, siitä valitettavasti ei ole käytettävissäni kuin vain vähäisiä tietoja. Mutta päätellen esim. siitä, mitä Torsten Aminoff kirjassaan *»Karjala lännen etuvartiona»* on kertonut, voimme todeta, että elämä Valkeasaaren seuduilla oli usein varsin levotonta. »Rajan kirot» ja silloisen ajan »teräsmyrskyt» koettiin usein ja monella tavalla. »Talonpojat näillä seuduilla kummallakin puolella Venäjän rajaa tekivät alinomaa ryöstöretkiä toistensa alueelle», kertoo esim. Kivennavan historian kirjoittaja ja jatkaa: »Kivennavan itäosassa oli ns. Riitamaa, jonka omistamisesta venäläiset ja suomalaiset taistelivat ja johon pysyvää asutusta tästä syystä ei voinut syntyä. Erittäin hävittäväisiksi näille seuduille tulivat sodat Kustaa Vaasan ja Juhana III:n aikoina. Vuoden 1555 alkupuolella suuri venäläinen armeija hyökkäsi Kivennavalle, polttaen taloja ja surmaten asukkaita, kunnes se lyötiin hajalle Joutselässä. Seuraavan vuoden alussa uudistettiin hyökkäys, jolloin venäläisiä sanotaan olleen 50 000 miestä.»

Suurten sotajoukkojen vyöryminen yli pitäjän merkitsi luonnollisesti valkeasaarelaisille todella raskaita aikoja. Monien talojen miehet vietiin mukaan sotaan, ja he hävisivät niille teilleen. Naiset ja lapset jättivät kotinsa ja pakenivat metsien kätköihin. Onneksi seudulla oli paljon synkkiä korpia, jotka sen ajan sodassa antoivat suojaa. Monet pakolaisista elivät, kuten voimme arvata, metsien antimilla, riistalla, marjoilla, sienillä ym. ja viipyivät vuosikausia piilopaikoissaan. Näin myös asutus vähitellen levisi ja elämä jatkui.

Stolbovan rauha helmikuussa v. 1617 toi sekä Valkeasaaren väestölle että koko Inkerinmaalle uusia suuria muutoksia elämään. Senjälkeen Ruotsi–Suomen herrojen idän politiikkaa alettiin voimaperäisesti toteuttaa. Ohjelmaan kuului mm., että vallatulta Inkerinmaalta tuli kitkeä pois kreikkalaiskatolinen oppi ja samalla kohottaa kansan alhaista sivistystasoa. Näin alkoivat katkerat riitaisuudet kreikkalaiskatolisten inkerikkojen ja vatjalaisten sekä maahan muuttavien luterilaisten välillä. Vatjalaiset ja inkerikot näet eivät yleensä alistuneetkaan Kustaa II Aadolfin käskyihin, vaan pysyivät uskossaan ja pakenivat suurin joukoin Venäjälle. Sijalle siirtyi varsinkin vuoden 1620 tienoilla runsaasti väkeä Suomesta, niin että jo kahdenkymmenen vuoden perästä melkein koko Pohjois-Inkeri ja Keski-Inkeri oli uusien tulokkaiden hallussa. Heitä varten perustettiin suomenkielisiä seurakuntia. Näin tapahtui jo ennen vuotta 1628, jolloin Korpiselkään (myöh. Toksova), johon myös Valkeasaari kuului, muodostettiin suomalainen seurakunta. Viimemainitun kirkko sijaitsi Luuppolan ja Vartiamäen kylien välillä, joten valkeasaarelaisilla oli varsin pitkä kirkkomatka.

Tämän kirkon venäläiset polttivat sotavuosina 1703–1704.

Valkeasaari oli Toksovan kappeliseurakuntana yli sata vuotta. Se itsenäistyi vasta v. 1734. Millainen oli kappeliseurakunnan ensimmäinen kirkko, siitä ei ole tietoa, mutta v. 1763 rakennetusta kirkosta sanotaan, että se oli »uusi puukirkko». Ajan tavan mukaan rakentamiseen lienee saatu valtion varoja. Tämä kirkko oli paikallaan vielä v. 1941, jolloin suomalaiset sotilaat saapuivat Valkeasaaren maisemiin. Kirkko oli vuosina 1891–1894 perusteellisesti korjattu. Silloin oli saatu avustusta Venäjän ev.lut. kirkon Apukassalta, joka oli v. 1853 perustettu saksalaisen protestanttisen Kustaa Aadolf -yhdistyksen mallin mukaisesti luterilaisten auttamiseksi. Tässä ulkoasultaankin komeassa Herran huoneessa oli istumasijoja 850 ja myös urut. »Kun kirkko sodan aikana paloi, jäi luja kellari jälelle ja siellä saimme suojaa. Me pojat sanoimme sitä »kirkon kuoleman kellariksi», muisteli eräs sotaveteraani vielä aivan äskettäin tämän kirjoittajalle.

Oman papin Valkeasaari sai ruotsinvallan aikana v. 1685. Hän oli nimeltään Matthias Moisander ja näyttää olleen tarmokas ja rohkea mies, joka uskalsi pitää seurakuntalaisten puolta valtaherroja vastaan myös maallisissa asioissa. M. Akiander näet Inkerinmaan hiippakunnan oloista kertoessaan tietää mainita mm. näin: »Tämä mies yhdessä eräiden Käkisalmen läänistä valtiopäiville Tukholmaan lähetettyjen miesten kanssa teki valituksen kenraalikuvernööri, paroni Sperlingiä vastaan syyttäen tätä omanvoitonpyynnistä (»egennytta») hallinnossa. Paroni näet oli »vuokrannut valtion verojen ja talonpoikien muiden velvoitteiden perimisen voitonhimoisille arrendaattoreille, jotka sitten säälimättömästi rasittivat kansaa monella tavalla». Tällaisen valituksen johdosta pappi leimattiin vakoojaksi ja menetti virkansa. Moisanderin jälkeen v. 1687 tuli kappalaiseksi Johan Altopaeus, joka kahdeksan vuoden perästä siirtyi virkamieheksi Nevanlinnaan, mikä pikkukaupunki pian hävitettiin ja tilalle rakennettiin Pietari. Viimemainitun rakentamisessa läheisen Valkeasaaren metsät ja miehet joutuivat tavallaan silloiseen »kuoleman kellariin» kadoten jäljettömiin.

Laajassa emäseurakunnassa Toksovassa ja kappelin alueella Valkeasaarella luterilaisten pappien toiminta ruotsinvallan aikana ei ollut helppoa. Työssä oli erittäin paljon vaikeuksia ja monenlaisia hankaluuksia. Niitä aiheuttivat sekä vierasuskoiset papit että myös maallikot ja muut vastustajat. Poikkeukselliset olosuhteet yleensä olivat hengellisen työn kannalta ahdistavia. Ihmiset eivät, kuten edellä sanottu, helposti kääntyneet, vaan pysyivät käsityksissään. Myös esim. taikausko ja pakanalliset tavat, vaikka niitä vastaan saarnattiin, vallitsivat yleisesti kaikkialla. Yhtenä taikojen tekijänä Valkeasaarelta on mainittu Annika Eerikintytär, joka kuulemma teetätti navetan ylisille pienen huoneen, jossa harjoitti karjaonnea tuottavia menoja. Tällaisesta puuhasta tietenkin nostettiin syytteet ja annettiin rangaistus.

Suuren Pohjansodan aikana elämä Valkeasaarella kävi luonnollisesti entistä tukalammaksi, kuten tiedämme tapahtuneen myös Suomessa ja kaikkialla Inkerinmaalla. Niinpä jo v. 1696 Valkeasaari jäi ilman omaa pappia. Kun sitten emäseurakunnan Toksovankin pappi, joka oli saanut kuninkaallisen valtakirjan virkaansa, pakeni v. 1702 Savonlinnaan, jäi koko laaja alue kokonaan vaille kirkollista huolenpitoa. Vasta vuoden 1730 tienoilla Valkeasaarelle tuli oma kappalainen, Bogislaus Hornborg, ja seurakuntaelämä pääsi uudelleen alkamaan. Kappalainen Hornborg oli 30 vuoden ikäinen ja näyttää panneen heti pysäyksissä olleet seurakuntaelämän pyörät pyörimään. Osoituksena hänen tarmokkuudestaan voidaan mainita, että Valkeasaari erosi Toksovasta ja saatiin itsenäiseksi seurakunnaksi v. 1734. Ajankohta oli sikäli edullinen, että emäseurakuntaa puolivuosikymmentä hoidellut Gustav Levanus oli siirtynyt Pietarin ruotsalais–suomalaisen seurakunnan papiksi ja uusi pappi Kivennavan kappalainen Adam Hultanus oli vastikään tullut Toksovaan, joten hän »rajan kirot» tuntien tuskin tahtoi vastustaakaan Valkeasaarelaisten itsenäistymishaluja.

Emäseurakunnasta eroamisen jälkeen Valkeasaaren seurakuntaan jäi kaksikymmentä kylää, joissa viidessätoista väestö oli puhtaasti inkerinsuomalaisia. He olivat Savon puolesta siirtyneitä, joita alettiin kutsua savakoiksi. Vain viidessä kylässä asui pieni määrä venäläisiä. Nämä kylät olivat Aleksandrovka, Nakara, Retukylä, Revonnenä ja Tipuna. Täysin suomenkielisiä kyliä olivat: Akkasienkylä eli Leistilä, Alakylä, Alosaari,

Kaljala, Pieni Kivi, Suuri Kivi, Konnunkylä eli Konnunselkä, Luuppola, Mainila, Merituittu, Mottori, Sierattala, Suontaka, Vaskisavotta ja kirkonkylä Valkeasaari. Näiden kylien siviiliväestöstä tyhjät alueet tulivat vuosina 1941–44 tutuiksi maatamme puolustaneille pojillemme. Mainilan kylä »laukauksineen» jäi jo marraskuun lopulla v. 1939 koko Suomen kansan katkeraan muistoon, joka tuskin koskaan häipyy pois mielestä.

Valkeasaaren seurakuntaan kuului myös Siestarjoen kaupunki, joka sijaitsee n. 30 km Pietarista Suomenlahden rannalla. Se oli huomattava asutuskeskus. Se oli saanut alkunsa Pietari Suuren käskystä v. 1714 ase- ja ankkuritehtaan ympärille. Vuodesta 1812 tehdas ja lähiympäristö kuuluivat Suomelle mutta liitettiin v. 1864 jälleen Venäjään, jolloin Suomelle luvattiin korvausta muualta. Viimemainittua ei kuitenkaan koskaan annettu. Siestarjoelle rakennettiin v. 1812 pieni kappelikirkko, jossa oli 150 istumapaikkaa. Siellä Valkeasaaren pappi oli velvollinen pitämään suomenkielisiä jumalanpalveluksia viisitoista kertaa vuodessa. Siestarjoen tehtaassa monet valkeasaarelaisista kävivät töissä ja saivat näin toimeentulonsa.

Seurakunnan itsenäisyyden aikana (v. 1734–1919) ennätti kirkkoherroina olla kolmetoista miestä. Heistä eräät viipyivät virassaan vain lyhyen ajan ja hakeutuivat pian rajapitäjästä ja sen hankaluuksista muualle. Näistä yksi oli Henrik Argillander, joka vain vuoden saarnaili Valkeasaaressa ja muutti sitten naapuriseurakuntaan Lempaalaan, jossa toimi melkein kolmekymmentä vuotta (v. 1762–1791). Pappien palkka näet vielä viime vuosisadan lopullakin oli Valkeasaaressa huomattavasti pienempi kuin joissakin muissa samankokoisissa Inkerinmaan seurakunnissa. Esim. Vuoleen kirkkoherra sai vuosipalkkaa n. 2445 ruplaa, mutta Valkeasaaren papin palkka oli vain 1500 ruplaa vuodessa. Lisäksi Vuoleella oli papin käytössä pappilassa maata n. 82 ha, kun sensijaan Valkeasaarella oli pappilan maata vain n. 54 hehtaaria.

Monet papit kuitenkin, jopa isä ja poikakin, palvelivat uskollisesti valkeasaarelaisia vuosikymmeniä, vaikka palkkaa olisi muualla saanut huomattavasti enemmän. Tällaisista uskollisista paimenista voidaan mainita Jakob Landzert (1791–1818) ja hänen poikansa Paul Landzert (1820–1837), Konstantin Schröder (1837–1868) sekä Aleksanteri Vilhelm Forstadius (1876–1905) ja hänen poikansa Alfred Forstadius (1906–1918).

Noin kolmekymmentä yksi vuotta Valkeasaarella toimineesta Konstantin Schröderistä tiedetään, että hän oli syntynyt Uukuniemen pappilassa v. 1908 ja oli Turun yliopiston viimeisiä ylioppilaita. Papiksi hänet vihittiin 1834 ja kolme vuotta myöhemmin nimitettiin Valkeasaaren kirkkoherraksi, jossa virassa toimi kuolemaansa asti. Hän oli ahkera taloudellisten asioiden edistäjä, mm. pappilassa oli kaunis mehiläistarha, mikä asia muuten oli yleinen myöskin muissa Inkerinmaan pappiloissa. Muiden töittensä ohella Schröder kirjoitteli runoja ja suorasanaistakin tekstiä, jota hän julkaisi suomalaisissa lehdissä (Sanansaattaja, Mehiläinen, Maanmiehen Ystävä, Suometar).

Edellä mainitun Paul Landzertin tullessa v. 1820 Valkeasaaren kirkkoherraksi alkoi samana vuonna keisari Aleksanteri I:n armollisesta käskystä kirkon hallinnon uudistaminen. Tällöin suoritettiin yleisiä järjestelyjä, jotka vaikuttivat erittäin positiivisesti sekä Valkeasaaren että koko Inkerinmaan suomenkielisen väestön kirkolliseen toimintaan. Yksi näistä järjestelyistä oli, että Porvoon hiippakunnan piispa Sakari Cygnaeus nimitettiin Pietarin oikeuskollegion vierasuskois-

Rajan lapsi

Silmin kyyneleisin katson
kotiraunioita.
Olet rakkahampi mulle muita asunnoita.
Olin onnellisna kerran kunnahillas
rajan lapsi,
nyt kuljen muukalaisna maita vierahia
harmaahapsi.

Olin onnellinen siellä
kotitiellä kulkiessain.
Nyt vain aatoksissain kuljen polkujasi.
Elämäni päivät ovat monet harmaat,
aina mielessäni ovat lapsuusmuistot armaat.

PAAVO KÄHÄRI

ten osaston esimieheksi ja Pietarin piiriin kuuluvien luterilaisten seurakuntien piispaksi. Hänet määrättiin myös komiteaan, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus »Venäjän evankelisluterilaiseksi kirkkolaiksi». Komitean laatiman ehdotuksen keisari vahvisti v. 1832. Tämän lain mukaan Inkerinmaa tuli kuulumaan Pietarin hiippakuntaan, jonka konsistori eli tuomiokapituli perustettiin v. 1834. Kirkkolakiin liitettiin myös erityiset »Ohjeet Inkerinmaan suomalaisia seurakuntia varten». Tätä »Inkerin kirkkolakia» selostaessaan inkerinsuomalaisen papin vävy, maisteri Y. S. Hämeen-Anttila kirjassaan »Inkeri» on todennut mm. näin:

»Inkerin seurakunnalliset olot pysyivät jotensakin kansanvaltaisella pohjalla. Seurakunnan sisäistä elämää koskevat asiat päätettiin seurakunnan jäsenten yhteisessä kirkonkokouksessa, jossa äänivaltainen inkeriläinen sai itse valita pappinsa, kirkonmiehet (kirkkoneuvoston jäsenet), suntionsa, jopa lukkarinkin, jonka ottaminen olisi oikeastaan kuulunut papille. Kirkonkokouksessa käsiteltiin paitsi seurakunnallisia asioita myös raittiutta, nuorison käytöstä, kirjastojen perustamista, kansanvalistusta ym. koskevia asioita. Tämä kaikki vaikutti sen, että inkeriläinen jo pienestä pitäen oppi pitämään kirkkoaan omana kansallisena laitoksenaan. Niin puhtaasti kansallinen se inkeriläiselle oli, että hän viime aikoihin asti ei tuntenut muuta kirkollista hallitusta kuin lukkarin, papin, rovastin ja myöhemmin, v:sta 1883, myös konsistorin suomalaisen asessorin. Pappinsa palkkauksesta huolehti seurakunta kunnia-asianaan.»

Jo ennen edelläkerrottua kirkkolakia piispa Gygnaeus oli ryhtynyt järjestelemään hiippakuntansa kirkollisia oloja. Hän toimitutti Inkerissä uuden rovastikuntajaon, joka oli voimassa aina vuoteen 1919. Jaon mukaan Valleasaari–Siestarjoki kuului Pähkinälinnan rovastikuntaan samoin kuin Toksova, Lempaala, Vuole–Miikkulainen sekä Kelto-Rääpyvä ja Markkova-Järvisaari. Piispa myös kiinnitti huomiota pappien suomenkielen taitoon ja hankki uusia pappeja Suomesta sekä pani pois viralta heikkoja sielunpaimenia. Tarvittiin näet pappeja, jotka toimivat ei ainoastaan hengellisen vaan myös suomalaiskansallisen elämän johtajina. Lisäksi Gygnaeus järjesti kylänlukusten, rippikoulun ja sunnuntaikoulun säännöllisen

Eräs entinen inkeriläinen tapa

Kevät ja kesä ovat tunnetusti häiden aikaa. Mikkelin pyhinä syyskuun lopulla, kun sato oli korjattu, oli aikaa myös juhlia häitä ja monta päivää niitä vietettiinkin. Kun kylän tytöt saattoivat morsianta miehelään, valmistivat he häntä tulevaa elämää varten esim. seuraavin sanoin:

Ai-jai jai jai Mariseukko mitä sie nyt teit,
suotta otit surun päivät ijäks itselleis.
Äijänmäk' on matala ja Äijänmäk' on korkee,
matala kynnys sinne on mennä,
pois on tulla korkee.
Luulet sie, jot siel siul tulloo elämäinen ratto,
tupa raiska on turvallaan ja kujas ei oo kattoo.

Sinnuu raukkaa rasitetaan raskahalla työllä,
anoppi ei anna päiväl maata
ja pikkulaps ei yöllä.

Loppu tulloo, loppu tulloo
meinkii ilostamme,
vähitellen vihitää tuost meinkii joukostamme.

Itke, itke, Mariseukko,
itke vaikka suotta,
ko et itke tänä iltan,
itket monta vuotta.

Vihkimisen jälkeen sanottiin:

Nyt sie käitkii kuuntelemmaa
noit myssypäisii toisii.

Jo siun kultais kapakkahan
pitkät pöyvät tietti.
Kaiket illat, sunntaipäivät
siellähän tuo vietti.

Ai jai, Mariseukko,
minne sinnuu viijää?
Sinnuu viijää Mestilähän
kahlekoiran siijaa.

»I.T.»

toiminnan. Valitettavasti tämä Inkerinmaan ensimmäinen ja ainoa suomalainen piispa uupui työssään ja kuoli jo v. 1830.

Edelläinainitut kirkollisen elämän elävöittäiniseen tähtäävät toimenpiteet vaikuttivat luonnollisesti Pietarin lähiseurakunnissa enemmän kuin muualla. Näin tapahtui myös Valkeasaaressa. Siellä varsinkin vuosisadan loppupuolella Wilhelm Forstadiuksen aikana näyttää seurakuntaelämä olleen erittäin elävää. Tähän vaikutti luonnollisesti sekin, että seurakunnan väkiluku kasvoi vuosi vuodelta yllättävän paljon. Esim. v. 1842 oli seurakuntalaisia n. 2300 henkeä, mutta v. 1903 heitä oli jo 4500. Viimemainittu määrä vielä lisääntyi seuraavina vuosina ja oli v. 1919 noin 5000. Forstadiuksen mainitaan edistäneen erityisesti uskonnon ja suomenkielen opetusta kouluissa hankkimalla näitä aineita varten opettajia. Myöskin sunnuntaikouluja Forstadius onnistui perustamaan seurakunnan kaikkiin kyliin. Kun hän seurakuntaan tullessaan v. 1876 saattoi todeta, että parisen vuotta aikaisemmin oli jo perustettu kansankirjasto, joka oli toinen koko Inkerinmaalla, niin hän varmaan antoi kirjaston kehittämisessä kaikkea apuaan, kuten papit myöhemmin yleensä pyrkivät tekemään. Ensimmäinen suomalainen koulu, joka alkoi Valkeasaaressa v. 1880, näyttää myös saaneen suurta tukea kirkkoherra Forstadiukselta. Tässä suomalaisessa koulussa oli jo vuonna 1893 lapsia yli sadan (109), vaikka näihin aikoihin jo puhaltelivat venäläistyttämisen tuulet. Valkeasaaren koulun (valm. 1900) ja Retukylän koulun (valm. 1902) rakentamispuuhiin vanha isä Forstadius ei liene enää jaksanut osallistua, vaan asiat hoiteli kirkonkokouksessa poika Alfred, josta tuli v. 1900 virkaatekevä ja isän kuoltua v. 1906 vakinainen Valkeasaaren kirkkoherra.

Viimeisen kirkkoherran Alfred Forstadiuksen toimikauden alkuvuodet (1906–1916) olivat melkoisen rauhalliset. Elämä ei poikennut paljon edellisen papin ajoista huolimatta lähestyvän maailmansodan synnyttämästä liikehdinnästä. Keisarivallan venäläistämisharrastukset jatkuivat ja tällaiseen nimenomaan Valkeasaaren maisemissa olivat hyvät mahdollisuudet, sillä alueella oli ollut vanhastaan paljon venäläistä huvila-asutusta ja yhteydet Pietariin olivat v. 1870 valmistuneen Viipuri–Pietari-radan johdosta hyvät. Mutta inkerinsuomalaiset, joiden lukumäärä jatkuvasti kasvoi, koska Suomesta tuli työnetsimisen yms. takia satoja ihmisiä, yrittivät elää, kuten ennenkin. Suomessa Viitasaarella syntyneen Alfred Forstadiuksen apuna seurakuntatyössä oli Kolppanan seminaarin, Inkerinmaan oman v. 1863 perustetun opettaja-lukkari-urkuri seminaarin käynyt opettaja, Valkeasaarella v. 1879 syntynyt lukkarinpoika Verner Mannsten. Hän oli kodissaan tottunut kirkon toimintaan ja näyttää toimineen aktiivisesti ensin v. 1902–1911 uskonnon opettajana Valkeasaaren maalaishallinnon koulussa ja samalla seurakunnan lukkarina v. 1906–1911. »Näihin aikoihin levisi myös eräisiin kyliin, esim. Merituittuun ja Aleksandrovkaan, uskonnollista herätystä, jota tosin kirkkoherra ei innokkaasti suosinut, mutta ei myöskään vastustanut. Se oli »Lapin kristillisyyttä», jonka saarnaajia oli Pietarissa. Näinä heränneet olivat kirkon ystäviä ja paheksuivat arvosteluja, joita siihen aikaan työväestön taholta tuli», kertoi aikoinaan isäni, joka tunsi Valkeasaaren elämää varsin paljon.

Kirkkoherra Alfred Forstadiuksen kanssa henkilökohtaisesti kosketuksessa on saanut olla myös tämän kirjoittaja, vaikka asiaa en itse muistakaan. Vanhempani näet, joiden sukutalon maat ja metsät sijaitsivat Laatokan rannoilla Vuole-Miikkulaisten seurakunnassa, olivat ensimmäisen maailmansodan ukkosmyrskyjen edellä joutuneet tavallaan pakomatkalle ja saaneet asuin- ja työpaikan Valkeasaaren Retukylässä. Siellä näin päivänvalon heinäkuussa v. 1914 ja minut luonnollisesti vietiin kastettavaksi seurakunnan kirkolle. Kasteen suoritti Alfred Forstadius, josta vanhempani myöhemmin kertoivat: »Hän oli pitkä, mustapartainen, erittäin ystävällinen, hyvin suomenkieltä puhuva ja auttavaisesti meitä kohteleva pappi. Hän puhui vaikeuksista, jotka mahdollisesti pian odottavat kaikkia inkerinsuomalaisia ja neuvoi hakeutumaan turvaan kanta-Suomen puolelle, jossa tiesi meillä olevan ystäviä.»

Viimeiset vuodet tämän ystävällisen kirkonpalvelijan elämässä olivat erittäin raskaat. Tosin v. 1917 maaliskuun »porvarillinen» vallankumous näytti aluksi tuovan Inkerinmaalle vapaammat kansalliset olot ja elämä eräällä tavalla vilkastui. Mutta toisaalta varjot pitenivät. Suomalaista koululaitosta ja luterilaista kirkkoa alettiin järjestelmäk-

Sie uoit ko mein kissa – piä kallallaa . . .

Kuule, ko mie eilen uamul mänin sitä kissaa katsomaa, ni se katsoi minnuu nii syyttäväst jot. Ihan ko se tahtoi sannoo jot mitä vart sie et olt tiäl yötä, emäntäkii lovajaa hotj mis. Kai siun olis pitänt sil ihan lukkee iltasil satu ja heijatakkii unnee . . .

Täl viisii myö Helenan kans miitittii ko hiä olj viikonvaihteen kissapiikan. Siint miul tulj mielee jot jos elläimist vähänki pittää ni piäsöö peril niihe »ajatuksist». Ennenvanhaa sanottii jot kissanpenttuu ei pie viijä uutee kottii sellain jot se näkköö. Pittää panna merssii ja köyttää säkki piäl ja avata vast peril. Monelt olj kuulemma kissa lähtent entisee kotihee ko muistj tien. Kissa kiintyy paikkaa.

Leal olj sit merkilline Viksu-kissa. Harvoin ja valittuin kans se seurusteljkii vua. Äitj olis sanont jot se luulj sen hännänpiän olleen valkeen. Mist sekkii sanonta tulloo? . . . Pienj Mari tulj äitins kans käymää ja näk Viksun istumas ikkunalauvval. Se istui nii liikkumattomast jot Mari kiljais äitillee: »Onk se vieterkissa?» Ko se olj penttu viel ni olin heil kerran kohvil. Pöytä katettii palhonal (veranta) mist ei näkynt keittiöö mis Lea riäppäis tarjoiluu. Kissal ei olt luppaa hyppii pöyvvil ja se tiesj sen. Nyt se käytti tilaisuutta hyväksee, ko tottelemattomat lapset ja näytti mitä se uskaltaa. Se hyppi pöyvvil, vetj pienet salfetkat muahan ja koko ajan kuuntelj mitä keittiös tapahtui. Ja vips . . . se istui stuolin vieres piä kallallaa ja nii viattoman näköseen katsoo tapitti emäntää silmii jot enhä mie mittää . . . Nauruu siin olj läkähtyy. Sit se alkoi juoksuleikin ja kesen juoksun kuatui selällee käpälät levjän. Mie pölästyin jot kuoljk se? E, se vua väsyi kesen leikin ja nukkui.

Mein monen kirjavainen kissa, Viksun jälkeläisii, leikki mielellää kuurupeittosil ja joka uamu alotettii sil. Kerrankii se mänj peittoo lavuaarii ja häntä jäi riippumaa ulos. Mie olin etsivinnäin jot mis kisuli on . . . ai siinhä se ja samas mänin itse oven tuaks . . . Leikkimisen riemu olj molemminpuolista. Näitä kissoi kiehtoi kovast vesj. Ko vua vettä liikautti olj kissa nenineen. Joskus jätettii vesjkrana tippumaa ko työhön lähettii: kissal päiväks huvit. Kerran Henrik sanoi jot sie uoit ko se mein kissa piä kallaa vettä katsomas. On se ennenkii nähty jot seura tekköö näköiseksee.

Olin vaahtokylvys ja kissa seurais ihmeissää. Käpälät se kieppailj kuohaa. Sit se nousj ammeen reunal ja voi . . . putosjkii kylpyy ko käpälät lipesiit. Rutost se piäs yllää veest ja uitti puolj talloo. Joulupiähkinöil se pelasj jalkapalloo nii jot pitj ain piähkinät panna yöks peittoo ko ei suatu kopinalt nukuttuu. Yhen kesän kissa ja räkättirastas ärhentelliit keskennää. Rastas uottelj jo uamusil kissan ilmestymista parvekkeel ja sit se alkoi. Jos lintu tulj liikaa likel (olj taint nuokata kons puitj) rojaht kissa sissää jot seinät kolisiit. Vastaavast lens lintu yllää puuhun.

Sanotaa jot jos ihminen tahtoo palvelijan ni ottakoo koiran, a jos tahtoo palveltavan ni sit kissan. Kissa ei alistu, ihmisen on taivutettava sen tapoihin. Mut se on ihmeen oppivainen. Joskus tuntui jot vot, vot se alkaa luatii ko nii hyväst piäsöö peril mitä sil sannoo. Jos ovvee et avant kiireest ko se tahtoi ni se hyppäis tasakäpälää ja kirois jot prrr . . . .

En yhtää ihmettele jot mont yksinäistä ottaa kissan seuraksee, nii ko sekkii vaari jonka pöyvvän kulmal Netta-kissa istui ja purais ain sokurinpalan ko vaari ojenjs. Netta olj ko sokursipsit. Enkä ihmettele sitäkää jot toiset eivät siijjä kissoi. Ollaa nii erlaisii. Jot iloisesti miauuu . . .

H.O.

---

sesti vainota. Alfred Forstadius, väsyneenä ja kokemuksistaan järkyttyneenä v. 1918 jätti Valkeasaaren ja pakeni Suomeen. Täällä hän pääsi jonkin ajan kuluttua Kivennavan kappalaiseksi, jossa virassa ollessaan vaikeasti sairaana kuoli v. 1926. Vielä ennen kuole-

maansa Alfred Forstadius ehti tehdä palveluksia Valkeasaaresta ja muualta Inkerinmaalta Suomeen paenneille inkerinsuomalaisille, sillä hän toimi v. 1919 perustetun Inkerin pakolaisten seurakunnan sielunpaimenena, kunnes Viipurin hiippakunnan tuomiokapituli hänet vapautti viran valjaista ja määräsi tilalle Inkerinmaalla syntyneen ja Porvoossa papiksi vihityn Juhana Varjovaaran.

Vallankumouksen jälkeen vuosina 1919–1939 elämää Valkeasaaressa ohjattiin yleisesti kommunistien periaatteiden mukaan. Kyliin perustettiin neuvostoja, joiden johtajina oli Suomesta vapaussodan jälkeen pakoon päässeitä punaisia. Heidän joukossaan oli mm. kuuluisa Eino Rahja, joka valittiin Konnunkylän kommuunin päälliköksi ym. virkoihin. Valkeasaaren Retukylään perustettiin 1930-luvun alussa uskonnonvastaisen toiminnan seminaari, jossa alettiin kasvattaa nuorisonohjaajia koko Inkerinmaata varten. Näissä oloissa kirkollinen elämä oli vaikeata, mutta eräät rohkeat Inkerinsuomalaiset kuitenkin henkensä uhalla yrittivät toimia. Valkeasaarella, jossa kirkko oli säilynyt, vaikka kirkkoherra oli karkotettu, hoitelivat seurakunnallisia asioita Toksovan kirkkoherra Felix Relander o.t.o. v. 1919–1922, evankeliumiyhdistyksen saarnaaja Jooseppi Myhkyrä v. 1923–25, entinen maanviljelijä Fredrik Soittonen v. 1925–27 ja Keltosta kotoisin oleva maanviljelijä ja evankeliumiyhdistyksen saarnaaja Juhana Vaasseli v. 1929–1933. Kun Valkeasaari oli ns. rajavyöhykettä, ei Vaasselin vangitsemisen (v. 1933) jälkeen ketään seurakunnan hoitajaa päästetty enää Valkeasaarelle toimituksia hoitamaan. Vain lukkarina toiminut Sakari Tyllinen sai kirkossa lukea kirjasta saarnoja jonkin aikaa. Sitten kirkko otettiin muihin tarkoituksiin ja seurakuntatyö lakkasi kokonaan.

Valkeasaaren seurakunnassa, kuten muuallakin Inkerin ja Karjalan mailla, suoritettiin vuosisatojen aikana Hengen elämän kylvötyö, joka kasvoi kauniisti ja tuotti iloa sekä Jumalalle että ihmisille. Tätä ajatellessamme ja tuntiessamme nykyhetken tilanteen olemme varmaan useimmat joutuneet usein kysymään, miksi asiat muuttuivat sellaisiksi, mitä ne ovat olleet jo pian puolisen vuosisataa. Kysymyksiimme saamme jonkinlaisen vastauksen Raamatun mieheltä, vanhalta ja viisaalta Salomolta:

»Kaikella on määräaika,
ja aikansa on joka asialla taivaan alla.
Aika on syntyä ja aika kuolla.
Aika on istuttaa ja aika repiä istutus.
Aika on purkaa ja aika rakentaa.
Aika on itkeä ja aika nauraa.
Aika on rakastaa ja aika vihata.
Aika on sodalla ja aika rauhalla.»

(Saarn. 3: 1–9)

Ihmiselämä

On neljä aikaa ihmiselämässä,
sen kerron Teille lyhyesti tässä.
Ne neljä aikaa täten voipi jakaa:
lapsuus, nuoruus, miehuus, vanhuus vakaa.

Ei huoletonta ollut aika lapsuuteni,
se mukanaan toi ajan nuoruuteni.
Kohtalo mulle ruusuja ei suonut,
ei nuoruus mulle iloansa tuonut.

Mul iloa ei ollut elämässä,
se tuikki niin kuin valo kynttilässä.
Pilvinen oli taival nuoruuteni,
kun mä ristin otin olalleni.

Noin ajaa vuodet toisiansa takaa,
on poissa miehuus, tuli vanhuus vakaa.
Kunnia sille, joka huolen kantoi,
kun suojeli ja terveyden antoi.

Luoja kulkenut on mukanani.
Luoja, hoivaa myös mun vanhuuttani.

* * *

86-vuotissyntymäpäivänään 1. 2. 1984 New Yorkissa asuva uskollinen avustajamme Maria Mehiläinen kirjoitti useita runoja, jotka lähetti samanaikaisesti Viestin toimitukselle. Yksi näistä »syntymäpäivä runoista» julkaistiin toukokuun 1984 Viestissä (s. 15). Nyt on jo runsas vuosi kulunut, ja Maria ystävämme helminauha on pidentynyt yhden helmen verran. Viesti toivottaa jälleen parhainta onnea ja korkeimman siunausta inkeriläiselle ystävällemme.

Syyskauden tapahtumia Örebrossa

8. 9. 84. Ryhmä nuoria sekä kerhon johtokunta kokoontui Hjärsta Gårdeniin keskustelemaan, miten voisi tehostaa kerhotyötä niin, että se tyydyttäisi ja palvelisi kaikenikäisten heimolaistemme tarpeita.

H.J. mainitsi tekeillä olevasta ruotsinkielisestä Ingria-lehden julkaisusta. Kerhon johtokunta ei ollut uuden lehden esittelystä samaa mieltä, vaan piti varmempana pyytää Viestistä tarpeellinen määrä ruotsinkielistä palstaa tyydyttämään nuorempaa polvea, koska varat puuttuvat uutta lehteä varten, eikä liene mielekästä köyhdyttää Viestiä. Sovinnollisen kaksikielisen keskustelun loppuvaiheessa sama ryhmä nuoria liittyi kerhoon, mikä merkitsee tervetullutta täydennystä järjestöllemme, joista vuosikokouksessa toivotaan saavan vahvistusta johtokuntaan.

3. 11. 84, Pyhäinpäivänä. 1977 itsenäistynyt St. Mikaelin uusi kirkko kokosi avariin saleihinsa pitkälti toista sataa heimolaistamme sekä ystäviämme viettämään muistojuhlaa. Se on ollut jokavuotinen merkittävä syystapahtuma, jossa on ollut nuoriakin mukana.

5. 12. 84. Pyhän Mikaelin kyrkokår järjesti tilaisuuden, johon oli pyydetty Sulo Korpelainen Katrinaholmista pitämään ruotsinkielistä esitelmää Inkerin historiasta ja sen viimeaikaisista tapahtumista. Kerhomme lahjoitti St. Mikaelin kirkolle Ester Himiläisen käsin nyplätyn seinäryijyn, joka esittää ruotsinvallanaikaista Inkerin vaakunaa. Tuutarin kaunista kansallispukua esitteli rva Terttu Korpelainen. Ohjelman lopussa kirkko tarjosi kahvit; sen yhteydessä virisi vilkas lämminhenkinen keskustelu.

Syystilaisuudet päättyivät Joulujuhlan viettoon 9. 12. Hj. Gårdenilla, johon kerääntyi kaiken ikäistä väkeä, myös lapsia. Ohjelmassa joulupuuro, kahvit, vihreä kuusi, takkatuli ja vanhat kauniit joululaulut loihtivat kodikkaan joulutunnelman.

Romppasen mandoliini

Kun ilta hämärtyy, vähitellen,
muistot hiipii, hiipii
hiljaa – sipsutellen.

»Omata pakinoitsijan tai muusikon titteli, vaatii luonnonlahjakkuutta ja paljon harjoittelua», tuumi rintamasotilas Romppanen, kun sai joululahjaksi mandoliinin. Hän alkoikin heti harjoittelunsa, vaikka monet pojat korsussa jo huusivat ääneen: »Heittäkää Romppasen-jätkä ulos korsusta!» Eikä tiedä, mitä olisi tapahtunut, ellei pastori olisi kierrellyt korsusta korsuun hyvää joulusanomaa pojille julistamassa. Nähtyään Romppasen mandoliinin, hän sanoi: »Oo-o! on täällä sellaisiakin miehiä, jotka harrastavat kulttuuria.» Mutta kuultuaan poikien moittivat äänet, pastori kehotti – kovin kohteliaasti – Romppasta harjoittelemaan korsun ulkopuolella.

Ennen pitkää kukkulalta alkoi kuulua mandoliinin säveleitä. Mutta sitten tuli kukkulalle raivokas tykistökeskitys. Pojat korsussa arvelivat: »Romppanen on mennyttä miestä». Mutta eipäs vaan. Tykistötuli lakkasi ja kukkulalta kuului taas mandoliinin säveleitä. Sama toistui muutaman kerran: ensin raivokas tykistötulitus, sitten mandoliinin soittoa. Mutta kerran tuli pitkään kestävä hiljaisuus. Pojat korsussa miettivät: »Mitähän naapuri tuumii, kun on niin hiljaa». He päättivät lähettää partion tutkimaan. Uskokaa tahi älkää, ensimmäisen korsun pöydältä löydettiin paperilappunen, jonka teksti muistutti suuresti harakan varpaita. »Vetäydymme taakse. Emme jaksa enää kuunnella tuota sikamaista musiikkia.»

Jokseenkin samaan tapaan kävi Sämpöin ämmälle, kun hän joutui kielletylle alueelle, jossa rakennettiin niinsanottua »itsepuolustus bunkkeria». Sanoin »Ämmälle». Inkerissä titteli »Ämmä» oli pehmoinen ja lempeä sana. Ei niin kuin Suomessa, ämmä on hauk-

kumanimi. Mikä oli suloisempaa kuulla kun lapsenlapsi sanoi: »Ämmä-kulta...» Liekö ollut sattuma, vai uteliaisuus, joka houkutteli Sämpöin ämmää kiellettyyn paikkaan. »Synotski, synotski», yritti ämmä selittää. Mutta virkapukuinen virkailija raivosi kuin itse piru samettihousuissa. Sitten laitettiin Sämpöin ämmälle säkki päähän ja vietiin ihmisten ilmoille – pois vaaralliselta alueelta. Sotamies, joka saattoi, sanoi: »Et sinä babushka ole niin tyhmä, mitä päältäpäin näytät.»

Sitten vielä lopuksi. Jo monta-monituista herran vuotta sitten perustettiin SUOMI-RUOTSI inkeriläisten komitea meidän yhteisiä asioitamme valvomaan. Ja niitä olisi meillä paljon – tietääkseni. Mutta mainittu komitea ei ole vielä ehtinyt lähteä liikkeelle. Uskon, tai tahtoisin uskoa, että kun se alkaa toimintansa, silloin lentävät ranskanpullista kuoret pois. Näin ainakin miettii Kumlan Oskar.

Hyvää Uutta vuotta kaikille inkeriläisille sekä inkeriläisten ystäville toivottaa!

»OHi-n»

»Hysteria saa aikaan juuria, mutta lapset käyttää hyväkseen jalkojaan», sanoi setäni.

*

»Kaikkea apua saadaan lääkäreiltä, mutta eivät anna nuoruutta takaisin», sanoi äiti.

*

Luin vunukalleni iltarukouksen ruotsiksi »Isä meidän, joka olet taivaassa.» Äkkiä sain kysymyksen, miksi ei »Isä meidän» aja polkupyörällä, että hän (5 vuotias) näkisi Andrean.

Nuo lapset, nuo lapset

Lempi Sjöberg

Ingermanland – materiel

Förteckning över böcker och andra försäljningsartiklar som belyser Ingermanland och som enbart svenskspråkiga kan tillgodogöra sig.

Hammarström, Uno: Ingermanländarna som flydde till Sverige. 30:- kr.

Pajunen, Viktor: Ingermanland – en kort historik. 5:- kr.

Sopanen, Tapani: Ingermanlänning. 60:- kr.

LP-skiva med Gävle Ingermanländska Förenings kör, som sjunger på finska, ryska och svenska. 35:- kr.

EP-skiva med Inkeri-kören, Helsingfors, med bl.a. nationalhymnen Nouse Inkeri. 25:- kr.

Karta över Ingermanland i färgtryck. 60:- kr.

Kavajnål med Ingermanlands vapen. 10:- kr.

Klistermärke med ingermanlands flagga. 5:- kr.

Bordsflagga. 25:- kr.

Vykort över minnesstenen i Örebro. 1:- kr.

Vykort över tackplattan i Haparanda. 1:- kr.

Frimärksserie med påtryck Inkerin hyväksi. 75:- kr.

Adress att användas vid gratulationer, deltagande i sorg o.s.v. 25:- kr.

Elomaa, Jarmo: Inkerin bibliografia. En förteckning över sådant som skrivits om Ingermanland på skilda språk. 60:- kr.

Samtliga ovanstående finns att köpa via Finsk-ingermanländarnas Centralförbund.

Armas Paakkonen

Lahjoituksia Inkeriläisten viestin tukemiseksi

Antti Pettinen, Kanada 500 mk

Kesäjuhlat Ruotsissa 1985

Oikein Hyvää Uutta Vuotta toivoo Tukholman Inkerin Kerho jokaiselle Viestin lukijalle!

Tämän vuoden Inkerin suomalaisten kesäjuhla vietetään Tukholmassa. Kuten jokainen meistä tietää, tämä on ensimmäinen kerta Ruotsissa oloaikanamme, jolloin vietämme juhannusta kauniissa Ruotsin pääkaupungissa.

Kerho on saanut tärkeän ja suuren työn tehtäväkseen. Niinkuin tavallista, tulee ohjelmaa olemaan kolmena päivänä. Jumalanpalvelukset vietetään Tukholman suomalaisessa kirkossa. Kansallisohjelmaa varten on varattu Medborgarhuset.

Lähempiä tietoja juhlista ja ohjelmasta tulee olemaan seuraavissa Viestin numeroissa.

Toivomme nyt jo oikein paljon vieraita meidän yhteiseen juhlaamme!

Juhlatoimikunta

Kesäjuhlien majoitus

Majoituspaikoiksi olemme valinneet joitakin retkeilymajoja ja hotelleja juhlapaikan läheisyydestä. Erityisesti voisimme suosittaa retkeilymajaa Zinkens Vandrarhem, af Chapman ja majoituslaiva Gustaf af Klint. Ryhmätilaukset voi tehdä Anders Wanbon kautta: TRVELINN, Bokning av Lågprishotell», puh. 08–433 700. Henkilökohtaiset tilaukset voi tehdä suoraan seuraaviin retkeilymajoihin tai hotelleihin. Tilaukset voi myös tehdä matkatoimiston kautta. Tärkeää on, että tilaatte majoituksen *hyvissä ajoin.*

HOTELLEJA JA RETKEILYMAJOJA TUKHOLMASSA:

Alexandra Hotel
Magnus Ladulåsgatan 42, 11627 Stockholm, puh. 08-84 03 20

Hotell Anno 1647
Mariagränd 3, 11646 Stockholm, telex 12550

Aston Hotel
Mariatorget 3, telex 10413 aston s, växel 08-44 06 90

Hotell August Strinberg
Tegnerg. 38, puh. 32 50 06, 20 90 85

Gamla Stan, Hotell
L. Nygatan 25, växel 24 44 50

Lady Hamilton Hotel
Storkyrkobrinken 5, 11128 Stockholm, puh. 08-23 46 80, telex 10343

Travelinn, Bokning av Lågsprishotell
Mariagränd 3, puh. 08-43 37 00

Lord Nelson Hotel
Västelonggatan 22, 11129 Stockholm, puh. 08-23 23 90, telex 10434

Hotel Malmen
Götagatan 49–51, Box 4069, 10261 Stockholm, puh. 08-22 61 80, telex 19489 Malmen S.

Hotell Mälarstrand
Tyska Brinken 23, T-hlpl., »Gamla Stan», puh. 08-10 16 93, 20 34 02

TURISTSTATIONER, TURISTSTUGOR OCH VANDRARHEM

■ **Stockholms-området 08**

Gustaf af Klint Stadsgårdskajen 153 40 40 77, 40 40 78
Vandrarhem STF
af Chapman Skeppsholmen 10 37 15, 20 57 05
Hantverkshuset 20 25 06
Zinken Pipmakargr. 2, 68 57 86
Hotell Frescati vid Norrtäljev. 1/6-31/8 15 79 96
Bokning före 1/6 15 50 90
Grävlingsberg Kummelnäs SALTSJÖ-BOO 747 82 88
Se även under Haninge, Mälaröarna,
Nynäshamn, Södertälje, Vaxholm o. Värmdö
Zinkens Vandrarhem Pipmak.gr. 2, 68 57 86

Joukostamme poistuneita

Liisa Palviainen, o.s. Särkinen. Siunattu 21. 12. 1984.

Anna Steenar, o.s. Karjalainen, synt. Lempaalassa, kuoli 24. 1. 1985.

VUOSIKOKOUSKUTSU

Inkeriläisten yhdistys r.y:n sääntömääräinen vuosikokous pidetään Marianpäivänä 24. 3. 1985 Helsingissä Karjalatalossa Inkerikodissa alkaen klo 14. Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat. – Johtokunnasta ovat erovuorossa: Anneli Korkkinen, Eino Vironseppä, Matti Vironmäki sekä varajäsen Keijo Korkka.

Puheenjohtaja

Emma Juvanen 75 vuotta

Syntymäpäiväänsä 24. 1. 1985 Riihimäellä juhlivan kotipiha hohti säkenöivää puhdasta lunta ja aurinko kirkasti lyhyttä talvista päivää.

Pakkanen paukahteli ulkona.

Sisällä Emman kodissa oli lämmintä ja mukavaa.

Iloinen puheensorina ja hyvä kahvi kirvoitti kielet rupattelemaan.

Siinä työtoverit muistelivat menneitä aikoja.

Seurakunnan tervehdyksen toi kirkkoherra Virekunnas.

Juhlat olivat vasta alussa, poika vaimonsa avustamana huolehtivat äidin hyvinvoinnista. Kaisa minijä sanoi, meidän äiti joka kuulosti hyväilevän lempeältä.

Suuren perheen äitinä ei elämä ole ollut aina helppoa.

Kuuden lapsen äitinä, kaksi lasta ja aviopuoliso ovat nukkuneet ikiuneen. Taloudelliset vaikeudet, elämän vastoinkäymiset, eivät ole lannistaneet tätä Mustilan tyttöä.

Hän omaa valoisan ystävällisen luonteen, erittäin hyvän muistin, paljon empatiaa. Seuraa aikaansa, hoitaa yleiskuntoansa, puunsahauksen merkeissä.

Kas oma tupa oma lupa.

Onnea Emma.

AJ.

Ruotsin kesäjuhlille Tukholmaan

Tänä vuonna vietetään Ruotsin inkerinsuomalaisten kesäjuhlia ensimmäisen kerran Tukholmassa, Ruotsin kauniissa pääkaupungissa. Helsingin paikallisosasto järjestää jälleen yhteisen bussimatkan Helsingistä Turun kautta laivalla Tukholmaan.

Lähtö Helsingistä Rautatieasemalta (Postitalon ja asemarakennuksen väliseltä aukiolta) torstaina 20. 6. 1985 klo 17.00.

Hinta 290 mk. Hyttipaikkoja laivalla saatavana eri maksusta.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut: Ida Riipinen, os. Linnankoskenkatu 8 B, 00250 Helsinki, puh. 445 701 tai Yrjö Korkkinen, Orvokkitie 24 B, 01300 Vantaa, puh. 8732 095.

Majoitusasioita hoitaa Ida Riipinen, jonka kanssa voi asiasta keskustella ilmoittautumisen yhteydessä. Jos joku haluaa tilata omin päin majoituksen hotellista tai retkeilymajoista, juhlapaikan läheisyydessä olevista majoituspaikoista on luettelo ruotsalaisten juhlailmoituksen yhteydessä tässä numerossamme. Hotellivaraukset on syytä tehdä mahdollisimman hyvissä ajoin.

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Maaliskuun kuukausitilaisuus **Marianpäivänä 24. 3. 1985** on samalla **Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous.** Vuosikokous alkaa klo 14 Inkerikodissa. Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat. Huhtikuun tilaisuus 28. 4. 1985 klo 14.

SEUKKOSEURA

kokoontuu kevätkaudella 1985 torstaisin Inkerikodissa seuraavasti: 7. 3., 21. 3., 18. 4. ja 16. 5. klo 13.00.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

Inkeri-kuoro kokoontuu jälleen harjoituksiin joka viikko tiistaisin klo 17 Inkerikodissa myös vuonna 1985. Entiset ja uudet laulajat, tervetuloa mukaan. – Myös miehet.

Levitä Inkeri-tietoutta, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saatavana Suomesta sekä Ruotsista

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta 25 mk (35 kr)

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot 18 mk (25 kr)

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta 10 mk (15 kr)

Äänilevyjä
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. 15 mk (25 kr)
Lauri Santtu
Murrejuttuja 15 mk (25 kr)
Gävlen kuoro 30 mk (35 kr)

Inkerin karttoja 40 mk (60 kr)

Inkerin lippuja 15 mk (25 kr)

Inkerin postimerkkejä sarja 50 mk (75 kr)

Adresseja 15 mk (25 kr)

Rintaneula Inkerin vaakuna 10 mk (10 kr)

Tarra Inkerin lippu 5 mk (5 kr)

Saatavana Suomesta

Juhani Jääskeläinen
Inkerin kirkon tuho 70 mk

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita.

Saatavana Ruotsista

Isien Usko muistojulkaisu 10 kr

Kemppi
Fenno-Ingria lauluja 5 kr
Ristiltä ripille 10 kr

Aatami Kuortti
Tapahtui Inkerissä
Inkerin kirkon vaiheita
Juhana Inkerinsuomalainen
Aloitettava alusta
Kaikkien hinta Ruotsissa 25 kr

Eino Hanski
Heimopataljoona 50 kr

Tapani Sopanen
Ingermanlanning 60 kr

Uno Hammarström
Ingermanländarna som flydde till Sverige 30 kr

Viktor Pajunen
Ingermanland – en kort historik 5 kr

Postikortti Haaparannan muistolaatta 1 kr

Postikortti Örebron muistokivi 1 kr

Vammala 1985 Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 4 huhtikuu 1985

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	70 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 100 kr v. 1984
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 500 mk 1/2 » » 300 mk 1/4 » » 200 mk Kuolinilmoitukset 100 mk Kiitos- ym. ilm. 60 mk Kuva ilmoituksessa 100 mk Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Kuva on otettu Skuoritsan Sakkaemin koulussa v. 1936 maaliskuussa. Opettajien nimet Pakkanen ja Järvinen. Ehkäpä joku kuvassaolijoista tunnistaa itsensä. Kuvan läh. Aino Vrooman, Eskilstuna.

INKERILÄISTEN YHDISTYS RY:N VUOSIKATSELMUS INKERIKODISSA

Vanhan tavan mukaan pidettiin Inkeriläisten Yhdistyksen vuosikatselmus Marianpäivänä, 24. 3. 1985 Inkerikodissa Helsingissä. Aurinkoinen päivä oli saanut liikkeelle n. 40 yhdistyksen jäsentä.

Kokouksen avasi yhdistyksen puheenjohtaja Matti Vironmäki, ja hänen ehdotuksestaan laulettiin yhdessä tuttu virsi Maa on niin kaunis.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Keijo Korkka Turusta ja sihteeriksi yhdistyksen sihteeri Anneli Tuohimäki. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Toivo Kajava ja Aleksander Ruuska, varalle Aune Liljeblad ja Raija Mattlin.

Kun kokous oli todettu lailliseksi ja päätösvaltaiseksi, yhdistyksen puheenjohtaja esitteli vuoden 1984 toimintakertomuksen, joka yksimielisesti hyväksyttiin kiitosmaininnalla.

Vuoden 1984 tilikertomus hyväksyttiin niin ikään suurin kiitoksin sihteerin luettua tilikertomuksen ja tilintarkastajien lausunnon, ja tilivelvollisille myönnettiin tili- ja vastuuvapaus.

Johtokunnan jäsenten palkkiot päätettiin maksaa kuten ennenkin: laskun mukaan matkakorvaus halvinta kulkuneuvoa käyttäen.

Erovuoroisten johtokunnan varsinaisten jäsenten valinta tapahtui seuraavasti: Anneli Korkkinen, valittiin uudelleen; Matti Vironmäki, valittiin uudelleen; Eino Vironseppä, valittiin uudelleen; varajäsen Paavo Pesonen, valittiin uudelleen.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin Seppo Kekki ja Eino Rännäli, varalle Toivo Iho ja Aune Liljeblad.

Vuoden 1986 jäsenmaksu päätettiin pitää ennallaan, se on: 15 mk/henkilö.

Kuten tunnettua nousivat kirjapainoalan palkat. Siitä on vääjäämättömänä seurauksena, että myös Viestin hinta tulee lähitulevaisuudessa nousemaan. Johtokunnan ja vuosikokouksen päätös oli, että Viestin hinnaksi tulee vuoden 1986 alusta 80 mk Suomessa ja Ruotsissa 120 kr.

Toimintasuunnitelma ja talousarvio olivat esittelyvuorossa, ja vuosikokous hyväksyi molemmat yksimielisesti.

Seuraava vuosikokous päätettiin pitää jo perinteeksi tulleeseen tapaan Marianpäivänä, 23. 3. 1986, Inkerikodissa. Kokouksesta ilmoitetaan Inkeriläisten Viestissä kuten ennenkin.

Puheenjohtaja kiitti vuosikokouksen osanottajia nopeista ja yksimielisistä päätöksistä. Päätteeksi Inkeri-kuoro lauloi lähestyvän pääsiäisen ja kevätajan lauluja, ja ahkerat emännät tarjosivat perinteiset piirakkakahvit, ennenkuin uusi johtokunta lähti järjestäytymään.

INKERILÄISTEN TOIMINTAA HELSINGISSÄ

Seukkoseura

Seukkoseura on säännöllisesti kokoontunut Inkerikodissa joka toinen torstai, paitsi kesäisin, jolloin ei ole toimintaa. Tilaisuuksissa juodaan kahvia, esitetään ohjelmaa – ja tarinoidaan.

Seukkoseuran joulujuhla viime vuonna pidettiin Karjalatalon Inkerikodissa 13. päivä joulukuuta. Vaikka olikin arkipäivä, oli »seukkoja» kokoontunut 23 henkeä, suurin osa eläkeläisiä. Pöytä oli katettu koreaksi. Oli joulutortut ja pullat ja sen »seitsemän sortin» leivonnaiset. Toivo Kajava oli tuonut pienen soman joulukuusen, johon oli laitettu vanhanaikaiset elävät kynttilät.

Juhla alkoi kauniilla Topeliuksen joululaululla En etsi valtaa loistoa.

Rovasti Matti Vironmäki piti juhlan alkupuheen. Hän puhui rauhasta, joka jo Jeesuksen syntymän aikoihin oli maailmassa tärkeä puheenaihe. Kun Jeesus oli syntynyt, ilmoittivat enkelitkin paimenille: »Maassa rauha ja ihmisillä hyvä tahto.» Israelissa on vielä nykyäänkin yleinen tervehdys »shalom», joka merkitsee 'rauha teille'. Jeesus opetti myös opetuslapsiaan sanoen heille: »Kun menette johonkin taloon sisälle, sanokaa heille ensimmäiseksi: Rauha olkoon teille. Kuuluisa preussilainen sotapäällikkö von Clausevits on kirjoittanut: »Jos haluat rauhaa, valmistaudu sotaan.» Nykyään useat valtiot tekevät juuri näin. Rauhasta puhutaan, mutta sotaan valmistaudutaan.

Kun Matti Vironmäki oli puhunut, laulettiin tuttu laulu »Maa on niin kaunis».

Päivän »tärkein ohjelma» oli kahvin juonti. Ja kyllä se näkyi kaikille hyvin maistuvankin.

Kahvin jälkeen Aili Jukarainen lausui Ester Taanilan joulurunon Sua seimellä odotetaan. Pirkko Huurto lausui kaksi pientä eestin kielestä suomentamaansa runoa. Välillä

Kuvassa seukot edessä vas.: Ruth Hämeen-Anttila, Elsa Luukkonen ja Aili Jukarainen. Pöydän takana oikealta alkaen: Sanni Kössi, Aune Liljeblad, Irja Kekki ja Matti Vironmäki. Takana seisomassa Toivo Kajava.

laulettiin yhdessä, ja Aili Jukarainen lausui Juho Kähärin runon Menneitä aikoja.

Toivo Kajava kertoi joulun vietosta Keltossa Leninin kautena eli niin sanottuna Nepin aikana. Tätä aikaa olivat vuodet 1925–1930. Silloin oli vielä suhteellisen vapaata Inkerissä. Talonpojat saivat vapaasti viljellä maata ja myydä tuotteitaan Pietarissa. Keltossa viljeltiin paljon perunaa, jota ajettiin hevosilla Pietarin torille myytäväksi. Joulukuusia käytiin myymässä joulun edellisellä viikolla. Paras myyntipäivä oli jouluaatto. Jouluaattoa ei Keltossa vietetty juhlana. Se oli täysi työpäivä, mutta joulua vietettiin neljä päivää. Jouluaamuna ajettiin hevosilla kirkkoon. Kirkonmäellä oli pitkiä aitoja, joihin hevoset sidottiin ja pantiin heiniä eteen. Toisena joulupäivänä illalla nuoret miehet lähtivät hevosilla ajelemaan ympäri kyliä tanssipaikasta toiseen.

Lopuksi Aili Jukarainen luki kappaleen Isien uskosta vuodelta 1961 »Me saimme Jeesuksen»; sen on kirjoittanut Saara Lehtonen.

Juhlan päätökseksi laulettiin vielä yhdessä: Riemuitse mielen, kiittäös kielen, joulu jo tullut on.

T. K.

Suomen kesäjuhlat Lahdessa

Lahden Seudun Inkerin Kerho on ottanut tehtäväkseen järjestää Suomen kesäjuhlat. Ne pidetään 6.–7. heinäkuuta 1985.

Lisätietoja myöhemmissä numeroissamme.

10-vuotias Inkerikoti

Inkerikodin 10-vuotisjuhlaa vietettiin 26. 1. 1985 paikallisosaston tilaisuuden yhteydessä Karjalatalon Yläsalissa, sillä »kotiin» eivät kaikki vieraat mahtuneet. Siitä huolimatta tunnelma oli lämmin ja kodikas, juhlamieli korkealla. Kiitollisuus täytti osanottajien mielet: olihan jo kymmenen vuoden ajan saatu kokoontua oman kodin suojissa.

Rovasti Matti Vironmäki muisteli puheessaan jo manan majoille menneitä puuhamiehiä ja naisia, joiden työn tuloksena meillä tämä koti on käytössämme. Heidän uskonsa ja rohkeutensa ansiosta tämä koti on noussut, kumarrus ja kunnia heille; heidän suuriarvoisesta työstään vuosien saatossa on oma Inkerikotimme aina muistuttamassa meitä.

Rovasti Vironmäen puheen täydennykseksi Inkeri-kuoro viritti Kerttu Hiltusen johtamana inkeriläisten oman säveltäjän Mooses Putron virren »Tule kanssani, Herra Jeesus, tule siunaa päivän työ».

Paikallisosaston puheenjohtaja Yrjö Korkkinen esitti katsauksen kymmenvuotistaipaleelta. Hän muisteli toiminnassa mukana olleita, erityisesti sitä asiaansa uskovaa puuhamiestä, joka optimistisena totesi: »Katsos, ruzka (oven kahva) on jo kädessä.» Sen kahvan ympärille on rakentunut kotikin, ja siunaus on ollut matkassa mukana.

Aili Jukarainen juhlisti tilaisuutta lukemalla R. Sippon kirjoittaman runon »Kotiinkaipuu».

Useat eri henkilöt olivat muistaneet juhlivaa Inkerikotiaan myös kukkatervehdyksin.

Inkerikodin keralla juhlinnan kohteena oli myös paikallisosaston uskollinen »Grand Old Man» Toivo Kajava, joka äskettäin täytti 75 vuotta. Suurenmoisesta työpanoksesta paikallisosaston toiminnan hyväksi häntä kiitollisena muistettiin kukkasin ja onnentoivotuksin. Niihin yhtyi koko salintäyteinen yleisö. Kekrin kunniaksi juotiin emäntien valmistamat juhlakahvit suussa sulavine leivonnaisineen.

Ennen juhlan päättymistä arvottiin Anneli Korkkisen lahjoittama kori ja monen monta muuta palkintoa.

Helsingin paikallisosaston vuosikokous

Helsingin paikallisosaston vuosikokous pidettiin Inkerikodissa 24. helmikuuta. Kokous oli koonnut 22 osanottajaa.

Paikallisosaston puheenjohtajan Yrjö Korkkisen toivotettua osanottajat tervetulleiksi hänet valittiin kokouksen puheenjohtajaksi; sihteeriksi hän kutsui paikallisosaston sihteerin Aili Jukaraisen. Pöytäkirjan tarkastajiksi tulivat Anni Parkkali ja Toivo Kajava.

Kun kokous oli todettu lailliseksi ja päätösvaltaiseksi, kuultiin sekä osaston että Inkeri-kuoron vuosikertomus, jotka hyväksyttiin yksimielisesti. Samoin hyväksyttiin tilikertomus sekä talousarvio ja toimintasuunnitelma vuodelle 1985. Jäsenmaksu päätettiin ehdottaa yhdistyksen vuosikokoukselle pidettäväksi ennallaan (15 mk) vuonna 1986.

Yrjö Korkkinen valittiin yksimielisesti edelleen paikallisosaston puheenjohtajaksi.

Erovuorossa olevat jäsenet Jukka Puumalainen, Helmi Ruska, Sanni Kössi ja Kaarina Puumalainen sekä varajäsen Teppo Liski valittiin yksimielisesti uudelleen.

Tilintarkastajiksi valittiin Ruth Hämeen-Anttila ja Yrjö Luukkonen sekä varalle Kasperi Säkki.

Edustajiksi Inkeriläisten Yhdistyksen 24. 3. 1985 pidettävään vuosikokoukseen valittiin Aili Jukarainen ja Yrjö Korkkinen; paikallisosaston kirjeenvaihtajaksi valittiin edelleen Aili Jukarainen.

Osaston jäsenmaksujen kantajiksi valittiin entiset eli Toivo Kajava ja Kaarina Puumalainen.

Päätettiin, että Larin Parasken patsaalle Kalevalanpäivänä 28. helmikuuta tehdään perinteinen kunniakäynti klo 10.

Vuosikokous hyväksyi yksimielisesti osaston päätöksen tukea Inkeriläisten Sivistyssäätiötä 2000 mk:lla vuonna 1985.

Puheenjohtaja kiitti lopuksi vuosikokousta hyvästä yhteistyöstä ja yksimielisistä päätöksistä.

Kalevala ja Suomen Runotar

Perinteiseen tapaan Helsingin paikallisosasto teki kunniakäynnin Kalevalanpäivänä 28. helmikuuta Inkerinmaan suuren tyttären, Suomen Runottareksi kutsutun Larin Parasken patsaalle Hesperian puistoon. Larin Paraske kuuluu inkeriläiseen kulttuuriperinteeseen yhtä tärkeänä osana kuin Lönnrot ja Kalevala koko Suomenmaan kulttuuriperinteeseen.

Laskiessaan inkeriläisten sini–puna–keltaisen kukkavihkon Parasken patsaan juurelle Yrjö Korkkinen luonnehti kalevalaisen perinteen merkitystä: »Tämä kuluva vuosi on suomalaisen kulttuurin ja sivistyksen merkkivuosi. Helmikuun 28. päivä 1835 on päiväys ensimmäisen eli vanhan Kalevalamme alkulauseessa, joten tänä Kalevalanpäivänä sen ilmestymisestä tulee kuluneeksi 150 vuotta. Kun Kalevala ilmestyi 1835 vaatimattomana 500 kappaleen painoksena, vain harva ymmärsi silloin, että tässä oli Suomen kansan sisäänpäästökirja sivistyskansojen joukkoon. Kului lähes sata vuotta, ennen kuin sivistynyt maailma ymmärsi, että tämä Suomen kansan älyä ja henkistä lahjakkuutta ilmentävä kansallinen aarre oli verrattavissa maailmankirjallisuuden kaikkein huomattavimpiin teoksiin. Maailmankirjallisuus sisältää monta sankarieeposta, mutta Kalevala on niiden joukossa ylvään ylhäinen ja erikoisasemassa. Kalevalan runot ovat pääasiassa karjalaista alkuperää; sieltä niitä alettiin kerätä jo aikaisemmin, mutta inkeriläisillä on runsas osuus nimenomaan laulurunojen kartuttajana. Kullervo-runot, joiden on mainittu kuuluvan Kalevalan kauneimpiin helmiin, on koottu pääasiassa Inkeristä. Samoillessaan Inkeriä ristiin rastiin 70 vuoden aikana runonkerääjät saivat sieltä runoja sekä loitsuja yli 15 000, niissä oli 450 000 säettä. Kuuluisin inkeriläinen runonlaulaja oli Larin Paraske, jonka muistomerkille nyt olemme kokoontuneet. Velvoittakoon Kalevalan perintö meitä sekä tulevia sukupolvia kiitollisena muistamaan ja kunnioittamaan edeltäjiämme, suuria kansallisen kulttuurimme vaalijoita.»

Ulvova korpi

Tänään sain Inkeriläisten Viestin nro 1/1985. Tietysti luin, kuten aina, jokaisen kirjoituksen, sillä niin rakkaita ne kaikki ovat minulle. Nyt taas yhdyn täydellisesti A. Tervon kirjoitukseen »Vainajien muistojuhla», jossa mm. oli nimitys »ulvovien korpi».

Jossain ulvovien korpimailla on minunkin rakkaan isäni ja veljeni leposija, jonne ei käteni ulotu pientäkään kukkakimppua laskemaan – ja monen monen muunkin rakkaan omaiseni.

Lukiessani Aleksander Soltšenitsinin ja Oskari Himiläisen kirjat – edellinen »Vankileirien saaristo» ja jälkimmäinen »Vieras isänmaa» minulle selveni, että missä on ulvova korpi, jossa rakkaan isäni lepopaikka sijaitsee, ja tuhansien tuhansien muiden. Heidän muistonsa ei kuole.

Örebrossa on kuvattu muistokiveen mehiläiskenno. Se on ihan oikein suunniteltu, sillä siinä muistuu, kuinka me olemme tiiviisti yhdistettyjä ulvovien korvessakin nukkuvien kanssa.

Vuosi sitten saatoimme puolisoni Lohjalla olevan inkeriläisten muistokiven vastapäätä ikilepoon nukkumaan, ja vierellensä on minullekin paikka varattuna. Lohjalla olen asunut jo yli 20 vuotta ja aina olen vienyt kesäisin kukkia Inkeriläisten muistokivelle ja talvijuhlina hautakynttilän muistoksi rakkailleni »ulvovien korvessa» ja muuallakin nukkuville.

Olkoonpa leposijansa vaikka
Jäämeren paksun jään alla,
vaan nyt he seisovat.
Isän istuimen eessä
ja veisaavat virttä uutta.
Karitsan verellä vaatteensa pesty
ne hohtavat valkoisuutta.
Siellä ei tunneta vilua, nälkää,
ei pelätä vankeutta.
Siellä he nauttivat ikuista rauhaa
ja taivaan ihanuutta.

Liisa Makara

Mertavitsoi hakemass

Kevättalvell myö käytii kotoon olless ain mertavitsoi ottamass, ja aika ettäält mein kyläst. Mertavitsoin ottamisest kiruutan vähän, ko tuas juolaht mielee sekkii asja. Silloin myö oltii viel pienii poikii, vaikk omast mielestämmä olimmakkii jo aikapoikii. Miul ol muailman hyvä toveritsa, hänen kerallaa myö ain käytii mertavitsoi ottamass. Voi, ko mie viel näkiisin sitä toveritsajain; meill olis paljon luatimista ja muistelemista.

Mein kylän peltoloin läp män suur kanava; siin ol ain vettä, ja kevväil siin ol haukiloikii. Talviloill siin ol liukas ja hyvä jiä. Kanavan jiätä myöte myökii toveritsain kerall potkurloill ajettii, ihan 4–5 virstaa, Ruussuvan suull ja Kirnaholl ast. Likkeempään ei kasvaant keltapaijuu. Merrat myö tehtii ain keltapajust, punapaju ei kestänt, se ain taittuil. Ain, ko myö piästii Ruussuvan suon reunaa, potkurit nostettii jiält pois ja lähettii kävelemmää polskuttammaa paksuu lummee. Usjaa lum ol kovvaa, ei upottantkaa meitä. Meill ei olt puukkoloi, vua piäkäänttyvät veitset, ja ne myö hihottii oikein teräväks toveritsain saunan porstuvas. Myö otettii likpittäin 120–150 vitsaa, niist tul yks merta.

Ko vua löyvvettii vanhoi heinäkeon pohjii, ni tehtii lekko ja puahettii leipää kepin otsass. Voi, ko se leipä maistu hyvält siell Kirnahon pelloll. Mein jooess oll hyvvii merran paikkoi, Yläpiän vonkka ja Ojankanavan suu; näis paikoiss ol usjaa merras hauk, välist ol kakskii haukee. Joka uamu mieki käin mertojain katsomass, sit vast läksin kouluu.

Sattuis löytämää tiält Västeråsin metsäst keltapaijuu, mist sais tehhä merran, ni tekiisin viel vaikk yhen. Nyt vast hoksasin, jot siint on jo 50 vuotta, ko mertavitsoi Ruussuvan suolt ja Kirnahon poltoloilt käytii ottamass.

Juho Myllärinen

Juho Pakkasen muistolle

Juho Pakkanen, joka oli asunut Kanadassa jo hiukan yli kolmekymmentä vuotta, oli viimeiset pari eläkeläisvuottaan asunut USA:ssa Floridassa, josta hän osti pienen huvilan ja kunnosteli sitä mielensä mukaiseen kuntoon. Siellä hän saisi Eila-vaimonsa kanssa viettää eläkevuosiaan.

Mutta Jumala näki parhaaksi kutsua hänet taivaan kotiin viettämään parempaa iankaikkista elämää, jota ihminen ei voi arvata eikä ymmärtää. Viime marraskuun loppupäivinä hän lyhyen sairautensa murtamana jätti tämän levottoman maailman ja pääsi Jumalan valmistamaan kotiin jättäen jälkeen rakkaan vaimonsa Eilan ja kaksi tytärtä perheineen Kanadan puolella.

Juho Pakkanen tunsi suurta rakkautta Inkerin kansaa kohtaan, kunnioitti pyrkimyksiämme säilyttää identiteettimme täällä vieraalla maalla. Hän puhui siitä niin täällä Ruotsissa ollessaan kuin myös Kanadassakin, siellä siirtolaisten keskuudessa. Niinpä hän jo 1952 alkuvuoden puolella kirjoitteli allekirjoittaneelle inkeriläisten oman seurakuntakodin tärkeydestä täällä vieraalla maalla; se palvelisi niin suomenkielistä seurakuntatyötä kuin myös Inkerin kansan omia kulttuuriarvoja. Hän myös lupasi kaiken tukensa keräämällä Kanadan suomenkielisten siirtolaisten keskuudesta varoja, panisi toimeen siellä moninaisia tilaisuuksia, joissa hän tekisi tunnetuksi Inkerin asiaa.

Näin hän kohta alkoikin siellä tuon arvokkaan toimintansa, ja kun täällä Boråsissa päästiin tuskin alkuunkaan tämän kodin perustamisen päätöksistä, niin hänellä oli jo yllättävä keräyssumma, 650 kr (nykyrahassa lähes 7–8 tuhatta kr) lähetettäväksi tämän kodin rakennusrahastoon. Rahaa tuli jatkossa myös lisää. Tämä hänen rohkea rakkautensa seurakuntakodin asiaa kohtaan oli meille tämän asian puolesta toimineille suuri rohkaiseva voima viedä asiaa eteenpäin. Olimme kovin kiitollisia hänen uhrautuvasta työstään.

Näin voimme kiitollisuudella sanoa, että hän oli kuin arkkitehti, joka suunnitteli kodin tärkeyttä ja sen kokoa, sen käyttöhuoneita jne. Valitamme vaan että emme ehtineet hänen eläessään suoda hänelle sitä kunniaa, mitä olisimme olleet velvolliset hänelle suomaan. Nyt kuitenkin, niin tämän kodin toimikunta kuin myös tämän kodin kannattajaystävätkin, haluamme kunnioittaa hänen muistoaan, niin että laitetaan hänen muotokuvansa suurennettuna Inkeriläisten kodin seinälle muistoksi hänen ansioistaan.

Niin kauan kuin tämä koti saa palvella tätä suomenkielistä seurakuntatyötä ja Inkerin kansan kansallisia arvoja ja perinteitä, olisi tuo kuva seinällä.

Jumala palkitkoon hänelle armossaan kaiken sen rakkauden niin kuin Hän parhaaksi näkee.

Inkeriläisten seurakuntatoimikunnan puolesta **Mikko Närhi**

MARIA HARTIKAINEN
o.s. Nerman

s. 25. 4. 1894 Venjoella
k. 12. 1. 1985 Turun kaupungin sairaalassa

Kiitollisuudella muistellen ja kaivaten
Aino perheineen
Maria perheineen
Ystävät

Lämpimät kiitokset Täti sulle,
kun maallisen kodin
soit sä lapsena meille.
Oi, Herra, palkitse Tätimme vaivat,
palkitsematta ne meiltä jäivät.

Rakkaamme siunattiin haudan lepoon
Turun hautausmaalle 9. 2. 1985

Yrjö Savolainen poissa

Rakas poikamme Yrjö poistui luotamme äkkiarvaamatta 18. 12. 1984. Hän oli syntynyt Pietarhovissa 30. 6. 1955. Ammatiltaan hän oli radion reportaasiteknikko.

Tiemme erosivat väliaikaisesti Yrjön joutuessa armeijaan ja minun muutettuani Suomeen. Myöhemmin tapasimme joka kesä, ja ensi kesänä Yrjön oli määrä tulla luokseni Suomeen vierailulle. Kaikki oli jo valmiina matkaa varten, mutta kohtalo päätti toisin. Yrjö, terve urheilija ja perheenisä hänkin, jätti meidät juuri joulun alla. Suvun jatkaja pikku Antoni jäi ilman isää; Yrjön äiti jäi suuren surun valtaan. Minulla ei ole mahdollisuutta häntä lohduttaa. Puškinin kirkon väki tekee sen ehkä puolestani.

Rakas Yrjömme haudattiin Pulkovskin lentokentän takana olevaan eteläiseen hautausmaahan 22. 12. 1984 omaisten ja ystävien saattamana. Itse en saanut olla mukana hänen viimeisellä matkallaan.

Surun murtama isä

Einari Savolainen

Vaihtuvat vuodet

Vaihtuvat vuodet on
kuin hetkinen pien.
Kiitos, oi Jeesus,
kun aukaisit taivahan tien.

Yksi armovuosi taas
iäksi mennyt on pois.
Elomme juoksee,
kuin kuohuva koski se ois.

Taas alkavi vuosi.
Mitään ei eessäni näy.
Turvassa kuljen,
kun Mestari vierelläni käy.

Jos alkava vuosi
eloni viimeinen lie,
on kanssani Jeesus:
hän perille lapsensa vie.

Siksi rukoillen pyydän:
Jää luokseni, Herrani mun.
Oon voimaton, heikko.
Mä jättäy'yn turviisi sun.

Maria Hartikainen

Lahjoituksia Inkeriläisten Viestin tukemiseksi

Turun paikallisosasto 1000 mk. Västeråsin Inkerin Kerho 400 mk. Viesti kiittää tuesta.

Arvoisat tilaajamme

Kirjanpitomme mukaan moni tilaajistanıme on unohtanut uudistaa tämän vuoden Viestin tilauksen, s.o., suorittaa tilausmaksunsa. Niitä, jotka arvelevat sen unohtaneensa, pyydänıme ystävällisesti tarkistamaan asian ja suorittanıaan maksun ensi tilassa tilillemme, jotta lehti tipahtaisi postiluukusta tästä eteenpäinkin. Kiitos.

IHAN USKOMATON ASJA

Ei sitä silloin osant toeks uskoo, ko kiukal istui ja luatj sisarillee ja muil kylän lapsil kuaskuloi, jot tulloo aika meinkii lähtee ulkomail. Ivampaltsan Ieva, nyt jo vainaa, luatj ain maitopaikkoissas linnas käyves, jot se hein isä käi ulkomail ja luatj ihmeellissii asjoi. Kerrankii Ieval näytettii suurta sinipunaista miätsikkää (pallo). Se olj tuotu tulijaisiks lapsil ja sitä ko olj hyvä läppii. Hyppi iha itsestää. Viel hänel luaittii sellasest ko siint laitettii sellane nuoran tapainen seinää nii se korjais kaik pöllyt ja mussorot sillalt ja joka paikast. Mie en kyl sellasee luutaa uskont! Miten luutaa sellasen nauhan suap jot se tekis itsestää puhasta? Myö taittelimma kesäl luuvvan savheinist ja ne vast hyyvvää jälkee tekkiit.

Ulkomail tahtominen silloin olis olt ko kuuhun lähteminen. Kuka nyt niin hulluloi uattelj?! Paikkakunnalt toiselkii kulettii vähän, ko kolhosin hevosii ei suant ja muita ajoneuvoloi ei olt. Mein kyläs olj vua kolt polkopyörää. Mein aikanaa liikuttii viel vähemmän ko mein vanhempiin aikoihin. Heil olliit silloin omat hevoset. Lapset eri paikkakunnilt tapasiit kyl kouluis, a siel oltii oppimas eikä seuroi pitämäs.

Monjkaa ei osant uatella mitä tulevaisuus toi tullessaa. Kaik muuttui arvaamattomast. Ja mitä viel olj tulevaisuuvven sanaveskan takan? Isä sanoi, ko istuttii akkopin reunal ja seurattii uhkaavast lähestyvvää rintamaa, jot vaik tiä sota tulloo olemaa kamalamp ko kaik iellist soat, nii sit vast oikee soitaa ko rauhaa tehhää. Nuo illat akkopin reunal olliit isän viimosii hetkii elläissään... Siit asjast mie en piäst peril mittää. Mitä sotimista siin olis olt, rauhan teos? Vua nii se olj! Ennusti isä senkii ko sota alkoi, jot suatta maksaa ruplan jos viel juutalaisen niättä. Ei nähty! Juutalaist kesäeläjät hävisiit siin samas. Ei meil tuostkaa asjast olt mittää tietoo. Most mie joku kerta luain kovan kohtalon Iitast...

Rintaman ylitse mänöst selvittii kuka mitenkii. Myö jäimmä pahast jalkoi ja vällii sotaviäel. Syrjäsis paikois ei soast paljoo tiijettykkää. Eistäin kantautuit oikein epämiäräiset. huhut Suomee lähtemisest. Kukkaa ei tietänt mittää varmaa. Ampumiselt oltii joku aika turvas. Asseet piirityksest ei naverna kantaneet... Muuten eläminen alkoi olla sietämätöntä: mittää ei mistää suant. Sit tulj jo varmaa tietoo jot vappaaehtoisest piäsis lähtemää. Elokuun lopus sit lähettii osaks pakon ieskii. Rintamalt alkoit snarjadut kantautuu kyllää ast. Tuasj muaattii kuopis yöt, ko olj turvallisempaa. Välist ammukset tulliit sarjois: kuului lähtölaukaus ja perrää ilkee ulina. Ehtj toivoo jot ei tulis piäl ko pamaht. Yhen kerran rintaman ylj vyörymінen olj viel liian hyväs muistis, jot sen olis tahtont ellää toisen kerran. Täs mieles ajoi pakko lähtemää.

Lyhvin valmistelluin peräst saksalaisiin hevoset aijjoit mein kuormat suuris rattaissaan Hatsinaa. Keral sai ottaa sen minkä kantaa jaksoi. Kantamuksis meil ei olt vaikeuksii ko kaik olj mänetetty jo palos. Pienii sisarloi olj kolt ja heis meil tapais tarpeeks huolta. Oljha sekkii ulkomail lähtemistä: veljel tek äitj pöksyt saksalaisiin jalkarättilöist ja miul ainoan hammeen pois heitetyst matrassist. Muihe vuatteet olliit samanlaisii. Sukkii yritettii kuttoo sotamiehiin sallaa puretuista sukist. Sotamiehiin tavaraa ei suant ankaran rankaistuksen uhal käyttää.

Hatsinas kokonnuttii suurii sarraimii, most ne olliit vanhoi talliloi. Äitj onnistui suamaa rovattiromun (sänky) ja siin muaattii kaik yhes ilman mittää alusta. Suuremp osa makasj suoraa muan piäl. Muistan nukkunein alus yöt raskaat olin lopen väsynt, sit tulj vaikeuksii. Massinaa uotelles satoi ja vähätkii tavarat kastuit ja homehtuit räystään al. Ruokaa juaettii yhteisist kattiloist ja liikkumaa piäsj vappaast. Siin ihan aijan takan olj sotavankiloin leiri ja kaik mitä meil vua liikenj ruuvast annettii rautalankoin välist sallaa heil. Tuttavii siel ei tuntunt kellää olleen. Kukkaa ei mainint. – Ko liikkumaa piäsj vappaast nii mänin käymää viel kotjkyläs uotelles. Käin ottamas maitoo. Mein lähtis kyllää jäi viel mont perettä. Hyö piättiit jot eivät lähe mihinkää. Mänin Outoskin kautta ja alatielt, enkä suurtietä, kyllää. Onneksein! Sieltpäin ei ennää olis piästetty: kylä kerittii

miinoittammaa jo. Kaik kyläläist olj ajettu Tuutjerkovvaa mont perettä yhtee talloo. Nyt hyökkii uotteliit vua lähtöö .. Sain maitoo ja piäsin seikkailuitta Hatsinaa takasin. Saksalaist sotamiehet kielsiit ennää tulemast kyllää . . .

Lähtöö uotelles ristittii leiris lapsii ja vihittii vanhoi pariskuntii. Minustkii tulj nuapurin pojal kummi siin hätinäs. Siin samas sarraimes mein kans olj suur joukku hihhuljloi. Hyö istuit pitkät ajat rinkis käsjkoukkuu ja häiliit laulaessaa kahtee puolee. Outoo minust olj se jot hyö lauloit jumalissii virsii muallisel nuotil, sil viisii ko krakkovjakki tantsittii . . . Kerran olin matkal tvotsan metsää pitkin johonkii ko alkoit ammukset lentää ja räjähellä. Kyl minnuu vietii leirii, vaik ei siel sen parempaa turvaa olis olt. Oltiiha yhes!

Most viikon piäst, aurinkoiseen uamuun, sanottii jot nyt lähetää. Läsivät ja yksinäiset vanhat vietii ensmäiseks massinaa. En muista tarkastiks meitä liäkär kaikkii? Leiris olj varmast mont kiireistä asjaa jot vua läsivät hoijettii . . . Heikkoloi ihmisii olj paljon, puute kesti liian kauan. – Iltapäiväl mie istuin tavaravakonas ovel ja katselin hyörinää ympäril ja kaikkii sitä mikä olj siihen ast nii tuttavaa ja ommaa. Sukulaisiikii viel tulj hyvästelemmää ja toivat maitoo. Helenseukko muisti . . . Ovet olliit matkan alus auk, aurinkoi paistoi, olj lämmin ja nii haikijaa . . . Pitkäkseen eivät kaik mahtuneet. Istuin selkä seinää vast ja torkuin illan tullen.

Massina seisaht luultavast Narvas. Olj pilkkosen pimjää. Naisiänj sanoi ulkopuolelt jot kaks henkee vakonast ottasiit suuret asteet ja lähtisiit hänen kanssaa ottamaa ruokaa. Olin toiseen hakijaan. Opas käski ottamaa kii pitämästään nuorast, muuten pimjäs öksyi helpost. Harpimme monen, monen reltsin ylj varovasti. Olimma suurel alueel. Näkymättömist, pimmeen keskelt, huusj meil naisen iänj jot heitä on tuotu Ukrainast ast ja nyt sanottii heil tien loppuneen. Mer on vastas . . . Jossain tuollaises kulkuneuvos, kuulin jälkeepäin, olj koulutoveriin Valja. Ei meil olt heil ihmempii sanottavan. Jostkii löytyi sekkii paikka mis mein asteet täytettii keitoksel ja annettii viel leipääkii. Peril tulloo en kumma kyllä muista. Ehkä olin nukahtant. Muistan jot kanneltii tavaroi Viros ies takasin ja muattii mones paikas. Äitj käi vaihtamas virolaisilt ruokaa ja sai voitakii . . .

Neljäntenä päivänä syyskuuta v. 1943 sumuiseen uamuun lähettii meitä kulettammaa Paldiskin satamaa. Peril näytti kaik ihan autiolt. Ihanko mein joukku kaikist ihmisist olis jiänt muilmaa jälel. Tyhjä pitkä laitur vua ja ume (sumu) merel. Yksj ainoa laiva häilyi rannas kii. Sen kyljes luk »SUOMI». Tuonneks mein nyt pittää lähtee, merel, umen sekkaa ..? Hirvitti vähän. – Saksalaist sotapolisit, joist vielkii niän painajaisii unissain, seisoit laivan sillal ja katsoit tarkkaa jokkaista ko laivaa nousj. Kai hyö etsiit desertiloi armeijast? ..

Mein perreel annettii ihan oma komnatta (hytti), rovatit kaik kahes kerrokses. Nuorin veljist muisteloo jot mie otin evväät sumpsast ja juaoin kaikil. Tuos juhlallises tilaisuuvves syötii varmast viimonen rautaisannos, mikä meil olj siästetty. Nyt se kaikkin pahin olj takan. Äitj uskoi ihan varmast tälläin ko antoi luvan avata kanserva-arkun. Se olj ihan hopjan värinen. Vaihoin niitä tupakast Kruasselon rintkas sotamiehilt ja olin siin kaupanteos vähäl kärähtää. Tulj yllättäin ratsia ja sotapolisi otti jäest kaks saksalaista savukeaskii. Pahimman laatuinen rikos siihen aikaa. Selviisin kuitenkii vua torilt lähtemisel ja tavaran mänettämisel. Kala-arkut kerkiisin jo vaihtaa, eikä polisi huomant katsoo takin vuorin vällii . . . sit ei pelastusta olis olt . . . Nyt juhlittii ja syötii leipää ja arkkukallaa. Leipää olis syönt enemmänkii ko se maistui nii hyvält. Äitjkii kerkiis juhlii ja hihkais jot mikä tälläin on ulkomual matkustais ko makkaa vua vatsa täyn ja viheltää . . .

Viheltämättä jäi monelt. Syötyään kompivät nuorimmat lavitsoil ja kylläsiin nukahtiit. Mie nousin kannel ja äitj ja. Käi tuulj ja nousj kohtalainen aallokko. Välist loiskaht ylj kannenkii ja alettii voijja huonost. Kerran annettii ilmahälytys. Eppäiltii vierasta eroplannaa (lentokone) ylläälä. Peitteet otettii assen piält pois valmeks, mut mittää ei tapahtunt. Most pilvet ja ume peittiit ja suojeliit meitä. En kyent mänemää kannelt ennää katsomaa allaa »viheltelijöi». Nostin tavaroin piäl ollutta pressuu kannel ja mänin sen al ja nukahin. Havahuin huutoihin jot rantaa näkkyy jo! Lotat jakkoit ruokaa. Sain ensimäisen kerran näkkileipää. Muutkii pökertynneet alkoit selvitä.

jatkuu s. 13

RUOTSIN PUOLELTA

Johannes från Kullankylä

En författare som har skrivit böcker som skildrar förhållandena i Ingermanland är Johannes Angere. Han föddes år 1915 i den västingermanländska byn Kullankylä. Byn låg på båda sidor om ån Kullanjoki. En stor del av jorden tillhörde sedan gammalt de stora gods som fanns i området. Fram till år 1861 var dessutom bönderna livegna. Efterhand hade de fått köpa små jordlotter att bruka som fria bönder. Den ingermanländska landsbygden fanns en stor finsktalande bondebefolkning, som hade egna skolor och egna försdamlingar. Från Finland fick de sin kulturella stimulans och dit sändes de som skulle tillägna sig en högre utbildning på sitt modersmål.

När tsaren störtades vid februarirevolutionen år 1917, märktes till en början inte speciellt mycket av nyordningen. Efter oktoberrevolutionen, då bolsjevikerna grep makten, började det ske förändringar även i Kosemkina. Godsen utplånades och godsägarna försvann, de utsattes för en omild behandling och hade tur om de slapp undan med livet i behåll. Industrin lades under samhällets ägo och en hård styrning av ekonomin infördes, den så kallade krigskommunismen.

Omedelbart efter oktoberrevolutionen följde inbördeskriget mellan de vita och de röda. Striderna böljade fram och åter över bygden och än behärskades området av den ena, än av den andra sidan. De båda sidorna utsatte motsidan för enorma grymheter och så till att hämnats rejält för oförrätter från motståndarna. Den vita sidan utsatte inte den ingermanländska civilbefolkningen för övergrepp, men gick däremot hårt fram i ryska byar. Å andra sidan råkade ingermanländarna ut för repressalier från de röda som vedergällning för att de aktivt tog del i de Ingermanländska förband som med stöd från det nu självständiga Estland försökte lösgöra även Ingermanland från Sovjetryssland. Så här i efterhand verkar strävandena att skapa ett fritt Ingermanland ha varit dömda att misslyckas redan på förhand och ingermanländarna fick betala ett högt pris i form av bestraffningar och deportationer, samt kom efteråt att betraktas som förrädare och opålitliga. Gränsen mellan det fria Estland och Sovjetunionen drogs mitt i Kullanjoki, varvid byn klövs i två halvor. Angeres hus låg i den sovjetiska delen av byn. Till en början förekom det att folk överskred gränsen i smyg, men efterhand förstärktes den sovjetiska gränsbevakningen och omöjliggjorde passage varvid de forna grannarna helt skildes åt. De som bodde på den sovjetiska sidan tilläts inte att ha kontakt med dem på den estniska sidan om gränsen. Dock tilläts folk den första maj att ropa hälsningar till varandra på det ställe utanför byn där Kullanjoki var som smalast. I början av 30-talet revs den sovjetiska delen av byn för att ge plast åt en upplöjd remsa som skulle röja spår efter sådana som korsat gränsen. De bättre husen flyttades till grannbyarna.

När inböreskriget var slut, började sakta livet att återgå i normala banor igen. Följderna efter striderna var svår förstörelse och hungersnöd, eftersom inte jordbruksproduktion inte fungerade. I detta läge infördes den så kallade nya ekonomiska politiken eller

NEP, vilket innebar att det åter gavs ett utrymme för privat företagsamhet bland böndema. Resultatet visade sig snabbt i att det åter började bli möjligt att få tag i varor. På grund av detta har NEP-tiden ibland kallats för »den gyllene tiden».

I praktiken fanns det nu två skilda ekonomiska system i landet, ett socialistiskt inom industrin och ett marknadsekonomiskt inom jordbruket. Sovjetstaten ansåg sig inte klara av denna situation, varför ett mycket hårdfört socialiseringsprogram började att genomföras även inom jordbruket mot slutet av 20-talet. Ett stort misstag var att kollektiviseringen genomfördes så brutalt att den dugligaste delen av jordbruksbefolkningen, de så kallade »kulakerna», likviderades. Bondebefolkningen kände at nu förlorade de allt de hade, både det de ärvt och dessutom det som de fått av godsägarnas egendom. För att rädda vad som räddas kunde, slaktades boskapen och utsädet gömdes innan egendomen beslagtogs för att tillfalla kolchozen. Försörjningsläget var nu katastrofalt dåligt. Arbetsplikt rådde men när kolchozen inte kunde betala för arbete fick man nöja sig med ett streck i boken »palotchka». En enorm hungersnöd varvid miljöntals människor svalt ihjäl följde i kollektiviseringens spår. Under denna hungersnöd fick arbetarna i den kolchoz som fanns i Kosemkina och vars namn var »Udarnik», på svenska stötarbetaren, till och med åka till det rivna Kullankylä och ta vara på halmen från byggnadernas halmtak till foder åt sina kreatur.

De som bodde på den estniska sidan om gränsen fick det så småningom bättre än grannarna på den sovjetiska sidan, trots att den del av Estland där Kullankylä låg var en förhållandevis fattig och oindustrialiserad trakt.

Redan när Lenin levde utsattes vissa grupper, som till exempel socialrevolutionärerna, för arresteringar, men under Stalins era började de urskiljningslöst att drabba hela folket. Det hände att grannen togs istället för den som skulle arresteras, om denne inte var hemma. Angiveriet florerade och befrämjades av myndigheternas agerande. Den arresterade kunde utsättas för påtryckningar, av typen »om du anger någon, blir du frisläppt». Man behövde inte vara skyldig till något för att drabbas, systemet var uppbyggt för att leverera det normerade antalet fångar. Behoven var omättliga, rustningsindustrin kunde aldrig få för mycket arbetskraft och dessutom var denna en förbrukningsvara.

Sovjetunionens minoritetsfolk utsattes för mycket hårda förföljelser, vilket också gällde ingermanländarna. De finska skolorna och kyrkorna stängdes och lärare och präster som verkade vid dessa fängslades om de inte dessförinnan lyckats fly till Finland. Sammanlagt deporterades mer än 50.000 ingermanländare. Aktionerna var helt styrda uppifrån och inte resultatet av motsättningar mellan de olika folkgrupperna.

Vad tyckte då människorna om stalintidens terror? Johannes ger här ett enkelt och kanske självklart svar: Man måste följa med och försöka klara sig, eftersom man ändå inte kunde göra något åt situationen. Folk försökte intala sig att det trots allt var så att den som verkligen var oskyldig skulle komma tillbaks, men det var ack så få som kom tillbaks, även om detta ibland inträffade.

Vid denna tid gick Johannes i gymnasiet i Aleksandrovskaja Gorka. Han var sekreterare i Komsomol, det kommunistiska ungdomsförbundet, vid skolan och var stolt över det. Det var ju trots de svåra tiderna sovjetväldet som hade gjort det möjligt att han, en fattig jordbrukarson, hade fått möjligheten att få en utbildning. År 1939 när utrensningarna avtog upplevde han situationen positiv. Det som har varit det har varit, nu kunde man se framåt igen.

Fortsättes i Maj-nummer

---

jatkoa s. 11

Lähestyttii Hangon satamaa. Merimatka kestij nelisen tuntii. Mua häilyi jalkoin al, ko maihin noustii. Lotat värväsiit meitä muutamii tyttölöi laivaa siivoomaa ja se olj miul mielee. Sain vähän hengähdystaukoo ennen ko kokonaa uus alkoi. Seuraavaan uamunkii viel mua keikkui. Mänin Iitan kans portist ulos katsomaa satteista ympäristöö, vaik ei olis suantkaa poistuu leirist. Ihmettelimme kummallisii katuloin nimmii. Meil ei olt aavistustakaa jot Suomes luaittii ruotsikskii. Leirin pihal olj suur ihme katseltavan: pitkä siljä kallio. Niin suurta kivvee ei meist kukkaa olt ennen luonnos näht. Kyl sitä siliteltii ja taputeltii! Käin vuosjkymmeniin piäst sitä viel katsomas. Olj se siel vielkii, vua yksityisen pihas.

Eik tiä olt ihan uskomaton asja?!

Helvi Othman

Ruotsin inkerinsuomalaisten kesäjuhlat juhannuksena Tukholmassa

Tämän vuoden kesäjuhlat vietetään Tukholmassa, kuten helmi-maaliskuun numerossamme kerroimme. Ensimmäistä kertaa inkeriläisten Ruotsissa oloaikana juhlat järjestetään nyt Ruotsin kauniissa pääkaupungissa. Kuten tavallista juhlat ovat kolmipäiväiset. Jumalanpalvelukset pidetään Tukholman suomalaisessa kirkossa, joka on vanhassa kaupungissa aivan kuninkaanlinnan liepeillä. Muuta ohjelmaa varten on varattu Medborgarhuset. Lähempiä tietoja juhlista ja niiden ohjelmasta tulemme antamaan myöhemmin kevään kuluessa Inkeriläisten Viestissä. Toivomme oikein paljon osanottajia näille juhlillemme.

Majoituksesta ks. ilmoitus toisaalla tässä numerossa sekä helmi-maaliskuun numerossa.

Tukholman Inkerin Kerhon juhlatoimikunta

Jubileum i Gävle

Den 15:e december 1984 firades ett jubileum i Gävle.

Det var de ingermanländare, som den 12 december 1944 lyckades ta sig över till Sverige, som samlades till en festlig kväll. Initiativet hade tagits av Aino och Antti Nironen. De hade tillsammans med entusiastiska medhjälpare dukat fram en delikat middag, det bjöds på vacker sång och dansgolvet nöttes flitigt.

Till alla dem som med mycken tid och möda genomfört festen, och då främst till Aino och Antti, vill vi, både jubilarer och andra gäster som fick äran och nöjet att bevista jubileet, framföra vårt hjärtliga och innerliga tack för en oförglömlig kväll.

C. S.

Kuka Boråsilainen

maksoi Viestin tilausmaksun 18. 12. 84 mutta unohti kirjoittaa nimensä maksukorttiin? Soita Paakkoselle 101 850.

Toimintaa Boråsissa

Boråsin Inkeri-Kerhon johtokunta on kaavaillut seuraavanlaista toimintaa tälle vuodelle. Pistä päivämäärät ja tilaisuudet muistiin ja tule mukaan. Vielä parempi jos otat jonkun ystävänkin matkaan.

1. **Kevättalkoot** kerhon mökillä Kråkeredissa la 27/4 klo 10. Laitamme mökin käyttökuntoon. Soppaa ja kahvia talkoolaisille.
2. **Maanantaitreffit** kerhon mökillä joka maanantai 6/5–10/6 välisenä aikana. Jos kiinnostusta riittää jatkamme vaikkapa koko kesän, mutta se riippuu sinusta. Vaihtelevaa ohjelmaa ja hauskaa yhdessäoloa. Lentopalloa.
3. **Kirkkokahvit** mökillä jumalanpalveluksen jälkeen su 2/6 klo 15. Kerhon jäsenet huolehtivat kuljetuksesta kirkolta ja takaisin.
4. **Lasten leiri** 4/8–10/8. Johtajiksi ovat lupautuneet meidän nuoret Anna Näppi ja Christina Paukkonen. Tarvitsisimme apua ruuan laitossa. Eikö olisi hauskaa olla mukana auttamassa tärkeässä heimotyössä? Ilmoittautumiset leirille: Christina Paukkonen, puh. 033-152 906. Tervetuloa myös Boråsin ulkopuolelta.
5. **Grilli-ilta** mökillä la 24/8 klo 17. Harjoittelemme inkeriläisiä piirileikkejä ja liekkulauluja. Järjestäkää vierailut Boråsiin juuri täksi pyhäksi että voitte olla mukana tässä tilaisuudessa.
6. **Opintopiiri** Inkerin Historia alkaa viikolla 36. Tietoja ja ilmoittautumiset: Martta Pappinen puh. 033-105 333.

Toisista kesän jälkeisistä tilaisuuksista kuten Ukko-kerhon illanvietoista ja pikkujoulusta ilmoitamme myöhemmin. Muista: emme järjestä tilaisuuksia itseämme varten vaan sinua varten. Jos jätät tulematta niin hyvistä aloitteista ei tule mitään. Siis tervetuloa mukaan!

Armas Paakkonen
puheenjohtaja

Boråsin Inkeri-Kerho

piti sääntömääräisen vuosikokouksen 20. 1. 1985. Kun Kerhon puolesta järjestimme kahdet juhlat syksyllä 1983 ja 1984, niin väkeä tuli noin 300. Tämä ilahdutti meitä johtokuntalaisia kovin ja antoi innostusta tulevalle toiminnalle. Mutta vain 132 on antanut tukensa johtokunnan ja Kerhon yrityksille lunastamalla Kerhon jäsenkortin 1984. Kuitenkin tämä luku on melkein kaksinkertainen edellisiin vuosiin verrattuna! Kerhon toiminnalle tärkein tapahtuma on vuosikokous, mutta siinä oli vain 14 henkilöä läsnä. Tämä ikävä puoli saa meidät vastuussa olevat ajattelemaan, että ovatko meidän yrityksemme ja puuhailumme aivan turhia ja tarpeettomia. Onko aika pistää inkeriläinen toiminta pakettiin, kun ihmisillä ei näytä olevan kiinnostusta sitä kohtaan? Vuosikokouksessahan jäsenet antavat ohjeet valitulle johtokunnalle mihin suuntaan tulisi toimia. Mutta kun vain 14 on läsnä! Joka tapauksessa aiomme me johtokuntaan valitut yrittää järjestää eri toimintaa tämän vuoden aikana. Me valitut varsinaiset olemme Meeri Hihnala, Elvi Häyhänen, Emilia Pyykkönen, Aleksander Kondrell, Emil Tarkiainen, Armas Paakkonen ja varajäsenet Martta Pappinen ja Väinö Kainelainen. Tulethan mukaan?

A. P.

Joukostamme poistuneita

Johannes Säkki, synt. 22. 9. 1896, kuoli 30. 11. 1984 Göteborgissa

Helena Leskinen, synt. 6. 12. 1896, kuoli 5. 12. 1984 Boråsissa.

Matti Nyrhi, snt. 12. 8. 1897, kuoli 22. 1. 1985 Mölnlyckessä

Ruotsin kesäjuhlille Tukholmaan

Tänä vuonna vietetään Ruotsin inkerinsuomalaisten kesäjuhlia Tukholmassa, kuten jo viime numerossakin kerroimme, ja Helsingin paikallisosasto järjestää jälleen yhteisen bussimatkan Helsingistä Turun kautta laivalla Tukholmaan.

Lähtö Helsingistä Rautatieasemalta (Postitalon ja asemarakennuksen väliseltä aukiolta) torstaina 20. 6. 1985 klo 17.00.

Hinta 290 mk. Hyttipaikkoja laivalla saatavana eri maksusta.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut: Ida Riipinen, os. Linnankoskenkatu 8 B, 00250 Helsinki, puh. 445 701 tai Yrjö Korkkinen, Orvokkitie 24 B, 01300 Vantaa, puh. (90) 8732 095.

Majoitusasioita hoitaa Ida Riipinen, jonka kanssa voi asiasta keskustella ilmoittautumisen yhteydessä. Jos joku haluaa tilata omin päin majoituksen hotellista tai retkeilymajoista, juhlapaikan läheisyydessä olevista majoituspaikoista on luettelo ruotsalaisten juhlailmoituksen yhteydessä tässä numerossamme. Hotellivaraukset on syytä tehdä mahdollisimman hyvissä ajoin.

Lisätietoja kesäjuhlien majoitusasiaan

Kuten on aikaisemmin ilmoitettu hoitaa
Anders Wanbo ryhmätilaukset
osoite: TRAVELINN (Gruppbokning)
MARIAGRÄND 3
116 46 STOCKHOLM
puh. 08-43 37 00

Tilattaessa on ryhmitettävä listalle matkustajat kolmeen ryhmään: **avioparit, naiset** ja **miehet** erikseen, niin että hän voi rauhassa suunnitella millaisiin huoneisiin kukin joutuu.

Retkeilymaja ZINKEN
osoite: PIPMAKARGRÄND 2
117 41 STOCKHOLM
puh. 08-68 57 86,

jossa on 2, 3 ja 4 pedin huoneita yhteensä 262 petipaikkaa. Hintaan 75 kruunua/yö sisältyy myös aamukahvit. Lakanat 20 kruunua.

Yksityisten on paras ajoissa ottaa yhteys majapaikkaan ja sopia asiasta. Minkäänlaisia suullisia tilauksia ei voi tehdä.

Ystävällisin terveisin

Nikolai Reho (majoitusasiat)
Wenströmsv. 9
115 43 Stockholm
puh. 08-61 12 69

(Huom.! Ks. myös helmi–maaliskuun Inkeriläisten Viesti, s. 14.)

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Huhtikuun tilaisuus 28. 4. Toukokuun tilaisuus 26. 5. 1985 klo 14.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet: Helluntaijuhla 26. 5., Mikkelinpäivä 29. 9., Pyhäinpäivä 2. 11. klo 13 (Kivellä klo 12), Joulujuhla 26. 12. Kaikki tilaisuudet paitsi Pyhäinpäivän juhla alkavat klo 14. Tervetuloa!

Johtokunta

Juhannuksena Ruotsiin. Jos tarpeellinen määrä osanottajia ilmaantuu, niin Juhannuksena teemme retken Tukholman kesäjuhlille. Ilmoittautuminen toukokuun aikana tekn. Keijo Korkalle puh. 580 201 ja Eino Peuhkurille puh. 441 868.

Kesäjuhlille Lahteen. Turun Inkeriläiset tekevät kesäjuhlamatkan omalla linja-autolla Lahteen 6–7. 7. Ilmoittautuminen kesäkuun loppuun mennessä kuten edellä.

SEUKKOSEURA

kokoontuu kevätkaudella 1985 torstaisin Inkerikodissa seuraavasti: 18. 4. ja 16. 5. klo 13.00.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

Levitä Inkeri-tietoutta, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saatavana Suomesta sekä Ruotsista

Saini Laurikkala	
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta	**25 mk (35 kr)**
Aapo Iho	
Hietajyvä, valitut runot	**18 mk (25 kr)**
Hellin Suominen	
Mooses Putron elämäkerta	**10 mk (15 kr)**
Äänilevyjä	
Inkerikuoro	
Nouse Inkeri ym.	**15 mk (25 kr)**
Lauri Santtu	
Murrejuttuja	**15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk (35 kr)**
Inkerin karttoja	**40 mk (60 kr)**
Inkerin lippuja	**15 mk (25 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (75 kr)**
Adresseja	**15 mk (25 kr)**
Rintaneula Inkerin vaakuna	**10 mk (10 kr)**
Tarra Inkerin lippu	**5 mk (5 kr)**

Saatavana Suomesta

Juhani Jääskeläinen	
Inkerin kirkon tuho	**70 mk**

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita.

Saatavana Ruotsista

Isien Usko muistojulkaisu	**10 kr**
Kemppi	
Fenno-Ingria lauluja	**5 kr**
Ristiltä ripille	**10 kr**
Aatami Kuortti	
Tapahtui Inkerissä	
Inkerin kirkon vaiheita	
Juhana Inkerinsuomalainen	
Aloitettava alusta	
Kaikkien hinta Ruotsissa	**25 kr**
Eino Hanski	
Heimopataljoona	**50 kr**
Tapani Sopanen	
Ingermanlanning	**60 kr**
Uno Hammarström	
Ingermanländarna som flydde till Sverige	**30 kr**
Viktor Pajunen	
Ingermanland – en kort historik	**5 kr**
Postikortti Haaparannan muistolaatta	**1 kr**
Postikortti Örebron muistokivi	**1 kr**

Vammala 1985 Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

Mitä olemme me suomalais-ugrilaiset,
merkillinen lisäke Euroopan kuvassa.

Me sulaudumme germaaneihin eikä eroa näy
me olemme kaikkialla emmekä missään
ihminen sulautuu ihmiseen eikä eroa näy.

Laulakaamme ihmisen ylistystä.

numero 5 toukokuu 1985

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	70 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 100 kr v. 1984
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 500 mk 1/2 » » 300 mk 1/4 » » 200 mk Kuolinilmoitukset 100 mk Kiitos- ym. ilm. 60 mk Kuva ilmoituksessa 100 mk Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSI: Anja Samoojan runokokoelmasta Uralin ja Atlantin väliltä. Anja Samooja, jonka sukujuuret ovat Inkerissä, tuli runoudenharrastajien tietoisuuteen 1947-luvun lopulla, jolloin hän julkaisi esikoisrunokokoelmansa Luode ja vuoksi. Hänen herkkävireiseksi havaittua lyyrikonmainettaan vahvisti jo seuraavana vuonna (1948) ilmestynyt runokokoelma Sydänjuuret, joka myös kuuluu 40-luvun parhaisiin suomalaisiin runoteoksiin. Pari vuotta ennen varhaista poismenoaan (Anja Samooja kuoli vaikean sairauden murtamana v. 1966 vain 46 vuoden ikäisenä) hän ehti vielä julkaista kolmannen runokokoelman, Uralin ja Atlantin väliltä. Paitsi runoilija, Anja Samooja oli myös toimittaja, sanakirjan laatija ja taitava kääntäjä, joka hallitsi useita kieliä.

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖN VUOSIKATSELMUS

Inkeriläisten Sivistyssäätiön hallintoneuvoston sääntömääräinen vuosikokous pidettiin 28. 3. 1985 Inkerikodissa Karjalatalolla Helsingissä. Puhetta johti sääntöjen mukaisesti hallintoneuvoston puheenjohtaja, kaupunkineuvos Erkki Tuuli ja sihteeriksi valittiin rehtori Kaija Vironmäki. Läsnä oli 16 henkilöä, joista hallintoneuvoston jäseniä 12 ja hallituksen jäseniä 4.

Aluksi puheenjohtaja lausui muistosanat kertomusvuoden aikana manan majoille menneestä hallituksen jäsenestä, konttoripäällikkö Jussi Vesasta todeten, että Vesa oli toiminut n. 65 vuotta inkeriläisten parissa aktiivisena jäsenenä ja luottamushenkilönä. Vesan muistoa kunnioitettiin hetken hiljaisuudella. Vesan tilalle säätiön hallitukseen valittiin rouva Ida Riipinen Helsingistä.

Hallituksen esittämä vuosikertomus ja tilikertomus sekä tilit v. 1984 hyväksyttiin yksimielisesti. Tilinpäätös vahvistettiin ja asianomaisille myönnettiin yksimielisesti tili- ja vastuuvapaus. Tilintarkastajat ekonomi Ilkka Haarlaa ja varatuomari Toivo Iho totesivat tilintarkastuskertomuksessaan, että tilinpäätös oli laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti, tuloslaskelman mukaan tilikauden alijäämä on 2656,75 mk, säätiön varat on sijoitettu varmalla ja tuloa tuottavalla tavalla, säätiön kirjanpidon ja juoksevain asiain hoidon järjestely on ollut asianmukaista ja tilinpäätös sekä toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot säätiön taloudesta ja toiminnasta. Tuloslaskelman osoittama tilikauden alijäämä on johtunut siitä, että varsinaisen toiminnan menot olivat 20103,50 mk, jossa suurin menoerä Inkeri-kodin vuokra (10209,-) ja tulot vain 17446,75. Lahjoituksia oli saatu Inkeriläisten Yhdistyksen Helsingin paikallisosastolta 3000 mk.

Kokouksessa hyväksyttiin myös toimintasuunnitelma ja talousarvio alkaneelle vuodelle 1985. Suunnitelman mukaan mm. pyritään edelleen tehokkaasti kehittämään Inkeri-kodin toimintaa ja jatketaan salin käytön vuokraamista mahdollisimman paljon, tehostetaan myyntiartikkelien myyntiä ja etsitään mahdollisuuksia uusien, tuottavien artikkeleiden saamiseksi. Lisäksi jatketaan historia-aineiston keruuta ja inkeriläisten muistitiedon talteenottamista ääninauhoille ja kaseteille, ylläpidetään yhteyksiä, kuten tähänkin asti, toimintaamme lähellä oleviin järjestöihin, joita ovat Karjalan Liitto, Inkeriläisten yhdistys paikallisosastoineen, Inkerinsuomalaisten Keskusliitto Ruotsissa ja muut heimojärjestöt. Inkeriläisten kesä-

juhlilla Tukholmassa ja Lahdessa esitellään entistä enemmän Säätiön toimintaa ja tutkitaan mahdollisuuksia julkaisutoiminnan laajentamiseksi. Syyskaudella tullaan järjestämään Kalevala-juhla Karjalatalolla. Varoja varsinaiseen toimintaan tarvitaan 20 000 mk, johon sisältyvät: vuokramenot 10 500 mk, hallintoelinten kulut 1 800 mk, toimistokulut 1 800 mk, suhdetoimintakulut 1 500 mk, avustukset 2 000 mk ja sekalaiset kulut 2 400 mk. Talousarvion menopuolen saamiseksi tasapainoon tarvitaan tuloja: lahjoituksia 4 000 mk, vuokratuloja 4 000 mk, julkaisujen myyntituloja 9 000 mk ja muita tuloja 5 000 mk.

Kokous valitsi edelleen yksimielisesti Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtajaksi v:lle 1985 kaupunkineuvos Erkki Tuulen ja varapuheenjohtajaksi opettaja Eino Vironsepän. Hallituksen erovuoroinen jäsen merkonomi Yrjö Luukkonen valittiin uudelleen ja edesmenneen Vesan tilalle rouva Riipinen. Hallintoneuvoston erovuoroiset jäsenet toimitusjohtaja Caius Kajanti, lääket.lis. Einar Luukkonen ja rehtori Kaija Vironmäki, kaikki Helsingistä, valittiin uudelleen. Edellämainittujen hallintoneuvoston jäsenten samoin kuin hallituksen valittujen jäsenten toimikausi kestää 1985–1987. V. 1985 tilintarkastajiksi valittiin edelleen ekonomi Ilkka Haarlaa ja asianajaja Heimo Kekki, varalle kauppat.maisteri Otto Sivonen ja varatuomari Toivo Iho.

MaVi

KESÄJUHLAT LAHDESSA

Inkeriläisten kesäjuhlat pidetään Lahdessa 6.–7. 7. 1985. Poikkeuksellisesti ne pidetään nyt Keski-Lahden kirkossa ja seurakuntatiloissa.

Juhlakanslia avataan lauantaina 6. 7. alkaen klo 10.00 (os. Kirkkokatu 5, ns. seurakuntasali).

Kahvio, joka toimii samassa paikassa, avataan myös klo 10.00. Kahvio avoinna klo 21:een, sunnuntaina 8.00–17.00. Myös ruokaa saatavana.

Yhteismajoitus on varattu aivan kanslian vastapäätä olevasta Lahden Yhteiskoulusta. Yöpymisestä peritään 30 mk/henki.
Omat lakanat tai *makuusäkki* mukaan.
Lähimmät hotellimajoitukset ovat: Hotelli Mustakissa, p. 918-37851 ja Hotelli Valtakulma 918-47811. Hotellit ovat noin 300 metrin päässä kansliasta.

Kyykkäkilpailut ovat Paavolan kentällä (kansliasta noin 1,5 km). Ne alkavat klo 12.00.

Iltajuhla on seurakuntasalissa Kirkkokatu 5, samassa missä toimivat kanslia ja kahvio.
Jumalanpalvelus ja päiväjuhla ovat Keski-Lahden Ristinkirkossa.

Linja-autoasemalta on kansliaan vain 200 metriä, rautatieasemalta noin 1,5 km.

Tiedustelut ja majoitusvaraukset:
Marja Rämö 918-532519
Raija Kari 918-23847
Arvo Korkkinen 918-42093
puh.nrot ovat työnumeroita

Kalevalaisten Naisten 50-vuotisjuhlat Helsingissä

Kalevalaisten Naisten järjestötyön 50-vuotisjuhlat pidettiin huhtikuun kolmannella viikonlopulla Helsingissä. Tilaisuudet alkoivat eri yhteisöjen edustajille järjestetyllä juhlavastaanotolla 19. 4. 1985. Siellä Inkeriläisten Yhdistystä ja Säätiötä edustivat toimistonhoitaja Anneli Korkkinen ja puheenjohtaja Matti Vironmäki. Viimemainittu esitti onnentoivotukset juhlivalle liitolle ja kiitti kalevalaisia naisia yhteistyöstä kanssamme. Lahjana annettiin »Inkerin Bibliografia»-teos. Vastauspuheessaan puheenjohtaja, fil.tri Toini-Inkeri Kaukonen totesi, että »tätä kirjaa ei vielä Kalevalaisten Naisten kirjastossa olekaan.»

Päiväjuhla pidettiin aurinkoisena sunnuntaina 21. 4. klo 14 Helsingin yliopiston kauniissa juhlasalissa. Oli mieltä sykähdyttävän kaunis näky, kun juhlasali oli täynnä kansallispukuista juhlayleisöä. Monisatapäinen joukko koostui luonnollisesti pääosiltaan eri puolilta maatamme saapuneista kalevalaisista naisista, mutta oli joukkoon uskaltautunut monia maskuliinejakin, joilla myös oli kalevalaisen miehen puku. Ohjelma kokonaisuudessaan oli arvokasta ja alusta alkaen mukaansa tempaavaa. Aplodit esitysten välillä osoittivat, että sanoma oli mennyt perille sydämiin. Myös esittäjistä, nuorista ja vanhemmista, näkyi, että »sydämen kyllyydestä suu puhui».

Ohjelma alkoi fanfaarilla, jonka tuohitorvella puhalsi kalevalapukuinen taiteilija Hannu Syrjälahti. Fil.tri Toini-Inkeri Kaukosen »terve tänne tultuanne»-sanojen jälkeen Helkanuorten kanteleryhmä opettaja Anja Hinkkasen ohjaamana ja Hannu Syrjälahden suurkanteleella soittamat sävelet »savupirtistä konserttisaliin» saivat mielet viriämään juhlatunnelmaan, mikä vain kasvoi lausuntataiteilija Iines Laitisen esittäessä »Lemminkäisen äidin» tuskan poikaansa etsiessään (Kalevalan 15. runo). Esitys oli sydäntäliikuttavaa kuultavaa. Se varmaan sai monet jälkeenpäinkin ajattelemaan suomalaisten äitien ja koko ihmiskunnan äitien hätää ja tuskaa lastensa puolesta. Juhlasta lähdettyäni ajattelin pitkään: »Kumpa me nykyajan vanhemmatkin jaksaisimme vaikeuksissamme uskoa Lemminkäisen äidin tavoin: »Enpä minä mitäkään oisi ilman armotta Jumalan, turvatta totisen Luojan».

Kalevalaisten Naisten järjestötyön 50-vuotishistoriikin esitti edellisenä päivänä puheenjohtajaksi valittu Kirsti Mäkinen. Historiikissa todettiin muunmuassa, että järjestön syntysanat lausuttiin Kalevalan satavuotisjuhlan innoittamina huhtikuussa 1935. Liiton varsinainen järjestötoiminta alkoi kuitenkin vasta 1954. Toiminnan tarkoituksena on vaalia suomalaista kansanperinnettä ja soveltaa sitä nykykulttuuriin. Tärkeänä osana toiminnassa ovat erilaisten perinnejuhlien ja kalevalajuhlien järjestäminen, julkaisutoiminta sekä erilaiset valtakunnalliset kilpailut. Liittoon kuuluu 52 jäsenyhdistystä ja yli 4 000 jäsentä. Myös nuorisoa on ohjattu helkatyökerhoissa Kalevalan ja muun kansanrunouden sekä kansanmusiikin harrastamiseen ja esittämiseen. Nyt Kalevalan juhlavuonna Liitto on järjestänyt kouluissa laajan kalevalaisen kirjoituskilpailun. Siihen on ottanut osaa yli 15 000 koululaista. Kilpailun tulokset julkistetaan toukokuussa.

Juhlapuheen tässä onnistuneessa tilaisuudessa piti apulaisprofessori Elina Haavio-Mannila. Otteita puheesta, jonka aihe oli »Suomen nainen tänään», julkaisemme seuraavassa numerossamme. Juhlan lopussa Helsingin ja Suur-Helsingin helkanuoret vielä esittivät vaikuttavan »Sammon ryöstön», jonka oli sovittanut Tuula-Onta Ollinen. Musiikki siihen oli Uuno Klamin Kalevalasarjasta, osat Maan synty ja Kevään oras.

Tämän upean juhlan viimeisen ohjelmanumeron suoritti Ylioppilaskunnan Laulajien vahvistettu kvartetti, joka mm. lauloi Paavo Cajanderin sanoittaman ja Jean Sibeliuksen säveltämän »Isänmaalle». Kvartetti ja yleisö lauloivat lopuksi voimakkaasti »Oi maamme Suomi synnyinmaa . . .», ja yleisö alkoi poistua salista. Tyytyväinen ilme oli kaikkien kasvoilla. Oli saatu olla isänmaallisessa juhlassa, jollaisia nykyisin enää valitettavasti saa harvoin kokea.

»Tää maa ei koskaan sortua saa,
eläköön tämä muistojen, toivojen maa,
eläköön, kauan eläköön Suomi!»

MaVi

Äiti

Äiti – sana suosituin se on,
täynnä iloa ja hellää rakkautta.
Äiti, sä meitä käsilläsi kannoit
ja lämpimästi meitä suojasit.

Äiti, kuinka paljosta sä huolehdit,
ja kuinka paljon kärsiä sä sait.
Onneen sekä toivoon meitä säästit, –
äiti-sana on mun kalleimpani.

Äiti, sinä kristillisnä meitä vaalit,
tuskassakin meille lohdun toit.
Äiti, sä vaikeuksissamme autoit meitä,
äiti, maan päällä vertaistasi ei.

Äiti, sä elämässä yksinäinen olit viimein,
mä suren, että sua enää näe en.
Siellä taivaan sinivaipan takana, mä tiedän,
jo tuskat huolet pois on häipyneet.

Äiti, niin usein lapses eivät tienneet
sun väsymystäs, huoliasi sun.
Vaik' hymyilit, niin usein syömmes murtui,
kun lapsesi sua säälineetkään ei.

Nün myöhäistä jo on haudallasi
menneitä suruisena valittaa.
Nyt vasta lapset huomaa: elämä on lyhyt,
kun ylhäältä jo kutsu kajahtaa.

Nün lasten mielest ehkä unhoon joutuu,
sä mitä, äiti, täällä kestää sait.
Mut kerran, äiti, sua kiitos odottaapi,
kun lapsesi jo täyttää luonnon lait.

Nyt, äiti, taivaan Herraa kiitän,
kun juuri sinä minut synnytit.
Ja usein kuuma kyynel vierii poskilleni,
kun palkita en enää voi sun hyvyyttäsi.

Leningradin Mascha
(suom. Lempi Sjöberg)

80-vuotis-syntymäpäiväruno Liisa Makaralle

Kirj. Hanna Savolainen

Monta kymmentä pitkää vuotta
kulunut on aikaa tuosta,
kun sä synnyit maailmaan,
iloks kotiin vanhempain.

Monet onnen vaiheet tässä
sul on olleet elämässä.
Ajat monet muuttuneet,
ilot, surut vaihdelleet.

Mutta isä taivahassa
ain on ollut holhoomassa.
Antoi ruuan, vaattehet,
kaikki elon tarpehet.

Antoi sulle terveyden,
antoi voimaa viisauteen.
Vielä perheonnenkin
Herra sulle siunasi.

Mutta kaikkein kallein vaan
ompi sana Jumalan,
kun hän kautta kastehen
omisti sun lapsekseen.

Tänään niistä kaikista
kiittäkäämme Jumalaa.
Hälle kiitos, kunnia
mennehistä vuosista.

Siksi kulje tietäs vain
Herran mieltä noudattain.
Siunattua onnea vaan
jään sulle, ystäväin toivomaan.

Kalevalan juhlavuoden kunniaksi:

Kullervon sotaan lähtö

Lähti Kullervo sotahan
vastaan julmaa Iivanaa
tuohitorvi olallaan
piikkopaita päällänsä
pellavahousut polvissa
tuohivirsut jalassa
kivileipä kainalossa.

Talvet suksi suksilla
suksen kepit kourissa
kesät laski venehellä
vetten päällä souteli
joikui varhain aamusella
virret veisaili iltasella.

Pääsi perille Inkeriin
paikat katsoi kaunihiksi
maat metsät rikkahiksi
Iivanaiset ystäviksi.

Eipä kannattanut sotia
alkoi laatia kotia
pellot kylvi rukihiksi
järvet havaitsi kalaisiksi
kelpasi siinä kalkutella
perehettä kasvatella.

Kansa haastoi suomea
itkuvirret inkeriä
emännät piirakoita paisteli
Kullervo niitä maisteli
narskunut ei hammas enää
rukihinen teki terää.

Kullervo näin eleli
äijämieheksi vanheni
rauhan seppele harteillansa
vaskikuokka kourassansa.
Vihdoin hänkin kuoli pois
Luojan luokse lensi sielu
maanpoveen vaipui mielu.

Tuohitorvi kauan soi
isääntäänsä ikävöi
pojan poika soitteli
äijämiestä kaipaili.

Siitä suuttui vainolainen
torvet soivat tuhosi
kodit poroksi poltteli
kirkon ristit riisteli
maahan tallasi siemenen
kiveksi muutti tantereen.

Siemen kauan itäili
kiven alla kätkeili
mustamulta peitteli
jälleen esiin pilkisti
kullervoiset päätä nosti
keltakukat kellersi
sinikellot soitteli
kanteloiset helisi:
kansaa ei voi tuhota,
kukaan ei niin saa uhota.

piilon-piika

Liisa Makaran 80-vuotisjuhla

Huhtikuun 17. pv valkeni kirkkaana pitkän harmaan sadekauden jälkeen. Aivan kuin tervehtiäkseen iäkästä mutta silti ikinuorta äitiäni Liisa Makaraa hellien ja hymyillen: kappale taivasta maan päällä. Sitä on äiti aina toivonut, raskaitten kokemustensa jälkeen. Ja sellaiseksi voi äidin kahdeksankymmentävuotis-syntymäpäiväjuhlallisuuksia luonnehtia. Onnitteluja ja onnittelijoita tulvi läheltä ja kaukaa, aina Petroskoista asti. Ruusuja ja muita upeita kukkatervehdyksiä tuli juhlataloon tulvimalla. Juhlavaksi päivän teki Lohjan seurakunnan virallinen edustus: seurakunnan pastori Ahonpään puhe osui naulankantaan, kun hän sanoi juhlijan tuovan valoa kaikkialle missä käy. »Juhlijan kylväminä siemen on itänyt satakertaisesti» (suora lainaus puheesta). Ahonpään säestäinänä laulettiin vielä päivänsankarin toivomat virret mm.: Kiitos sulle Jumalani armostasi kaikesta, ja monta hänelle rakasta virttä; lopuksi mm. laulu: »Niin kuin muuttolintusen tie/kotoa kauas matka vie». Tämä laulu muistoksi niille rakkaille, jotka eivät itse saaneet olla enää onnittelemassa juhlijaa, kuin myös merkkinä siitä, että kauas on jäänyt juhlijan kotiseutu.

Näin alkoi Liisa Makaran uusi vuosikymmen. Toivottavasti Hän saa nauttia sen vielä kokonaan terveenä ja elämänintoa täynnä kuten kaikki tähänastiset vuotensakin. Korkein siihen auttakoon!

toivoo tytär

Äidille 17. 04. 85

Ei uskoisi ÄITI, kun SINUA katsoo:
että täytät kahdeksankymmentä
vuotta.

Mitä nähnyt olet ja kokenut,
sen tietää vain SUURI JUMALA
ja SINÄ.
Elämän tarinasi ei yksien kansien
väliin sovi:
siitä syntyy jatkoromaani,
joka on tosi.

Olet kestänyt tyynet ja myrskyt.
Soutanut joka säällä.
Purttasi ohjannut on elämän HERRA
HÄN SINUA siunaa ja edelleen ohjaa
kääntää keulaa kerran kohti
Kotirantaa:
Jonne rakkaimpasi hellien
saattanut olet.

Ja yhä vain jaksat elämänuskoa
nuoremmille antaa.
Itsesi hoidat ja elämänpuutarhasi kukkii
kuin tuuhea omenapuu
jollaisia SINULLA on ikkunasi alla
pian neljäkymmentä kukassa.
On siinä taas syksyllä satoa
kuin SINUN elämäsi.

Vielä monta syksyä ja riemullista
kevättä toivottaa tyttäresi

Ella

Onnittelemme

Huhtikuun 17. päivänä Inkeriläisten Yhdistyksen kunniajäsen ja Viestin oma »runoilijatyttö» Liisa Makara täytti 80 vuotta. Hän on syntynyt Inkerissä, Lempaalan pitäjän Kieron kylässä. Lohjalla omakotitalossaan Liisa Makara hoivailee omenapuitaan ja kukkiaan ja kirjoittelee runoja. Merkkipäivän kunniaksi on hänelle vuorostaan tehty tähän numeroon kaksikin runoa, joiden myötä Viesti kaikkine lukijoineen toivottaa sydämellisesti onnea ja monia pirteitä ja siunauksen täyteisiä vuosia.

Ne lapset, ne lapset ...

Kuljin Markun kanssa ja vastaan ajoi hevonen.

– Se oli tyttöhevonen, sanoi poika.

– Mistä sen tiesit?

– Sillä oli otsatukka.

*

Nähdessään kadulla hevosen Henrik toivoi:

– Ostetaan meillekin hevonen.

– Mihin me sen laittaisimme?

– Eikö hevosia ilman kärryä saa?

*

Aleksis Kiven päivänä nousivat liput salkoon. Henrik seisoi ikkunalla ja ihmetteli liputuksen syytä.

– Me kaikki suomalaiset kiitämme sillä tavalla suurta kirjailijaa. Hän risti pienet kätösensä ja kysyi:

– Oletko sinäkin jo kiittänyt?

*

Isä kävi silmälääkärissä ja selitti, että hänen silmänsä karsastavat ja hän tarvitsi apua.

– Mitä tuo nyt, sanoi Henrik. Nallen äiti (satuolento, kaikkivoipa) karsastaa niin, että kun se katsoo sivulle niin näkee ympäri Ypenkadulla.

*

Helenaa askarrutti kuolema. Kerran yskäisenä siirryin nukkumaan sohvalle. Aamulla Helena (3 v) huudahti helpottuneena:

– Sinä tulit taas? Etsin sinua yöllä, eikä sinua ollut ja nyt olet taas ... Luulin että kuolit.

*

Helena luuli, että kaikki näkevät yhtä aikaa samoja unia.

*

Vunukat eivät enää taitaneet isoäitinsä kieltä. Isompi selitti pienemmälle kerran:

– Isoäiti on finka. Heidän tavatessaan nuorin kanteli:

– Isoäiti, sisko sanoi että sinä olet »svinka» (possu). – Kyllä nauru kelpasi.

*

Kuu oli pienen pilvenhattaran peitossa osittain. Helena ihmettelemään:

– Kuu paketissa!

*

Siirtolassa linnunpönttö herätti ihmettelyä: Lintujen postilaatikko!

*

Inga esitteli itsensä:

– Inga, 3 vuotta, Lindström.

*

Henrik kuuli radiosta, että oli ilmestynyt susia metsiin. Oitis hän muuttui metsästäjäksi ja ammuttuaan suden (leikkikoiransa) hän soitti Korkeasaareen:

– Jos teillä on siellä vanhoja susia niin heittäkää ne roskiin. Tuon teille ihan uusia.

*

Joulun alla kaupan edustalle oli nostettu täytetty poro. Henrik riemastui:

– Katso isä, joulupuhveli!

Matkan varrelta

Helvi Othman

KIITOKSENI

Inkeriläisten Yhdistykselle ja Sivistyssäätiölle

Teille tässä ja täten tahdon kiitokseni
antaa.
Te muistitte taas miulle kauniita
ruusuja kantaa.
Nyt niitä ruusuja oli jo kahdeksan
ja freesiat lisänä siinä.
Voi, etten vain sydäntäni yksin
kukkamereen kiinnä,
vaan muistaisin käteni aina ristiin
liittää.
Kaikesta hyvästä Taivaan Isää kiittää.
Nyt korkein kiitokseni Hälle
olkohon,
mitä tähän päivään asti Hän mulle
antanutkin on.

Liisa Makara

Pienen Eetin ennustuksii

Eeti siästj ain ko sai mitä puitj syötävää. Ruokapöyvväskii hiä taittoi leipäpallaan ja siästj kormantoo (tasku) (kormanoon, Nykys. Sanakirjan muk. taivutus; perusmuoto kormano; toim. huom.) puolet nälkäajaks. Hänen nälkäaikaan tulj vua nii vällee, jot sappassuu (varasto) ei piäst konsaa kasvamaa. Pienen pojan pitj syyvvä kasvuhee ko olj varttumas paitaijäst pöksyikkää. Äitj ompelj kaksosil oikee potjaskapöksyt (olkaimet) ja mermiespaijat Anntätin antamast vuatteest. Kylän pojat alkoitki sannoo heitä kapittanoiks (kapteeni). Se ko olj isäl mielee.

Mielee olj sekkii isäl jot tyttölöin perrää syntyit ihan kaksoset pojat. Varttuessaa hyö saivat olla usjaa isän matkas. Olj mieluista istuu isän polvil ja pittää ohjaksist kii. Molloot ajjoit hevoista isän varman kiäen suojas. Kyläs ei muita kaksosii olt, ni jot . . . Ihanko hyö kaik kolt (3) oisiit tietäneet jot yhes olloo heil ei elämä pitkält suont. Kylälöist eivät erottanneet poikii toisistaa, ain hyö kyseliit uot sie Aalja vai Eeti? Isompiin kaksoset pittiit lystiiki sen kustannuksel . . . Meil tyttölöil annettii ihan tavaliset nimet: Hilta, Sylvi, Elsa . . ., a poijjil . . . Albert, Edvart ja Leo (Lev). Kaik kuninkaallissii ja paavillissii . . . Siitkii näk kui mielissää isä poijjist olj!

Usjaa pöyvväs istuis (syömässä) isä ja äitj luatiit ennenvanhasest elämäst, siint ajast ko viel ei olt kolhosii. Silloin jokkainen ruatoi omal pellol ja sai sen minkä kylvi itsellee. Mein mielest se elämä olj ainaista päivänpaistetta. No, ei sellain tietyst olt . . . Mont kertaa muisteleminen kiäntyi sottaa, hein sotaheen: I muailmansottaa ja vallankumouksee. Mein kylä, Kaulaht, tuntui silloin olleen muailman keskpiste ko sinne tunkiisit kaik kuuluisuuvvet: jutjenitsit, denikinit, korniloit, valkeet, punaist, paskirat ja tiesj mitä heitä viel olj . . . kommunistat ja menjsevistat . . . Sellasii eivät kyllöist osanneet ennen kuvitellakaa. Kaik ne riäkkyit käskylöi ja vuatiit jot davai, davai ja vällee viel: miehii sottaa, hevosii, ajoneuvoloi, ruokaa ja uhkasiit kyllää tullessaa ampuu kaik ko auttoit hein vihollissii. Kukkaa ei ennää tietänt mitä kelkii vastata ja mitä mieltä itsekää olj täs kurjuuven kurimukses.

Eläminen kyläs mänj ylässuin. Nukuttiikii kuka miskii. Äitj veljiin kans makasiit sillanal, tarttukuopas. Yhteen uamun ko hyö kampiit sielt yllää ni sissää ryntäis upseer ja uhkais asseellaan ja huusj vuatimal talon aikuisii miehii etehee rutost. Muuten ampuu siihen paikkaa kaik. Pitj sen hirviön lopuks uskoo jot talos ei olt muita ko kolt orpoo ja läksj pois, vaik räiski viel porstuvaskii (eteinen). Räsäytti ukset kii jot lasit rämisiit.

Jokkaisel meist olj oma mielikuva ennenvanhasest, Eetil kerkisj tulla kuva tulevastkii. Hiä luatj ain nii metkast ja iha toessaa. Tiesj mitä hiä olis meil sillo kuaskuntkaa jos ois kyselty. Mie piin itsijäin jo suureen tyttön enkä kehant kuunnella pienen veikon ressimissii (pohtia) ain. A ois pitänt ja tarkkaa viel, hiä luatjkii meil ennustuksii tietämättä siint itsekkää. Nälkäajastkii Eeti muisti sannoo ihan joka päivä, ikkään kuin hiä kehotti meitä pitämää varraan. »Sit ko nälkäaika tulloo . . ., nälkäaikaan ei sit sua mittää . . ., a vot ko . . .» loputtomast, joka päivä. Kormanto (kormano) olj vua sappassun tekkoo epävarma paikka. Tais vatsa iähhä usjaa vaijaks hyvänkii aikan kasvavil . . .

Etteepäin Eeti näk, a takkaa päin olj vaikijaa piässä peril jot miten se oikee olj? Äitj mainitjs kerran ko hiä, äitj, olj pienen . . . Siint vast veikol ihmettelemistä tulj: mein äitj pienen? No kuka meil sit tarttuloi keitti? Eikä Eeti silkää kertaa, äitin keittämii tarttuloi syyvvessää, piäst peril asjast. Siint hiä olj iha varma jot myö, lapset oltii ain, a pienj äitj???

Ennustaja veljensä kanssa. Kuva on matkannut Saksassa ja jalat hävisiit sil tiel...

Olj kesä ja istuttii ko tavalisest ovensuus (keittiössä) syömäs koko pere. Eeti katsoi ikkunast suurel tiel päin ja alkoi luatii merkillissii: ... sit ko sota loppuu ni sotamiehet lähtööt kottii. Hyö tulloot suuris joukkulois kuka ilman jalkaa ... kel ei ole kässii ... kel piätä ... Kuvaus olj nii elävä jot myökii alettii nähhä ko suurtietä marssi kamaloi ihmisii kottii loputtomast. Onneks purskaht isä nauramaa ja ajoi pois kammottavan näyn. Piättömät jiävät kyl tanteril. Kottii köntystäät henkihieverii jiäneet. Miun mielehein kerkis jiämää muin rampoin joukkuu yksj piätöinkii. Emmie muuten tätä niin elävänst muistais puolj vuosisattaa jälkee.

Huomaamatta aloin itsekii uatella, jot millaista sit on, ko nälkäaika tulloo? Tarttuloi ei ole kuopas eikä sillanal. Happamet kualit on syöty loppuu ... A leipää kuapis? Ei sit taijja olla puoiskaa mittää ostaa, vaik kuin kauvvan seisois otjserus (jono). Jos sielt sentää sais vaik vihoviimoista köyhiin ruokaa, tsitsevitsoi (linssit). Onha lehmä ja maitoo! Se on sit jo kuolt tai syöty. Jot ei sit mittää, vaik on kuin nälkä? Mielikuva ei rakentant ihan tyhjää. Ain vua haparois jot mitä puitj pittää löytyy ... Mihin nyt ihan kaik ruoka hävijäis? Kellää ei sit ole mittää? Onha sitä tähän ast olt, vaik mont kertaa vähänlaisest ... Tälläsiin ajatauksiin perrää elämä olj ruhtinaallista, ko sai pytkyn leipää, ripottelj sil suoloi ja paksust ruohompäistä sipulii piäl.

Eeti-veikon ennustukset kävviit liikaakii vällee ja tarkallee tottee. Hotkaa (pian) piästii peril, jot tyhjäst ei mittää nyhetä. – Syvält näk ja kokkeilj elämässää näkkyys sillo vast viijen vanha vesselj.

Helvi Othman

Johannes från Kullankylä

(Fortsättning från april-nummer)

Så småningom avslutade Johannes sin utbildning och fick arbete som lärare. Han hade det förhållandevis bra. En allmän missuppfattning är att »de som var med i partiet givetvis hade det bra», men Johannes var inte partimedlem. I själva verket var det få som var med i kommunistpartiet, vi får inte glömma bort att SUKP var och är ett elitparti och följaktigen var det inte bara att skriva in sig. Det krävdes att man på olika vis visade en lämplighet att tas upp som medlem i partiet, till exempel genom deltagande i propaganda-arbetet. Vid skolan i Krasnaja Myza där Johannes tjänstgjorde var endast rektorn partimedlem. Anledningen till att Johannes ej försökte komma med i partiet var att det helt enkelt inte fanns någon anledning till detta. Dessutom var han finne och hade 3 morbröder i Estland och en bror i Finland, vilket kunde sätta honom i en utsatt position. Han var bara 23 år och kunde lugnt avvakta utvecklingen.

Den 30 november 1939 bröt vinterkriget ut. Johannes mobiliserades till den så kallade Kuusinenarmén, som under befäl av den avhoppade finske kommunisten Otto Ville Kuusinen skulle leda »befrielsen av det förtryckta finska folket». Manskapet – några tiotusen man – bestod av olika finskugriska folk som fanns inom Sovjetunionen. Förbandets uniformer var sydda som den finska arméns av tyg som hade tagits som krigsbyte i den del av Polen, som hade ockuperats några månader tidigare, enligt överenskommelsen i Ribbentrop-Molotovpakten. Hur kände då Johannes det att som finne ingå i en armé som anföll Finland? Eftersom han aldrig haft några kontakter med detta land och dessutom hade sitt hem i Sovjetunionen kändes det helt naturligt att ställa upp när fosterlandet behövde det. Men ändå var situationen egendomlig och innerst inne kändes kriget orätt. Det hade föregåtts av en massiv krigspsykos mot Finland och inleddes med ett arrangerat skenanfall, Mainilan laukaus (skottet i Mainila) varvid ryska soldater öppnade eld på ett ställe där gränsen gjorde en krök så att det skulle verka som om skotten kom från den finska sidan. Kuusinens armé skulle enligt propagandan få äran att som befriare hissa den röda fanan över Helsingfors. Eftersom Johannes hade utbildning blev han utsedd till överlöjtnant. Han ingick i 3:e divisionen, under befäl av överste Tommola, som låg vid Porojärvi. Detta var ett lugnt frontavsnitt, det hördes inte ett skott. Plötsligt var kriget slut och soldaterna demobiliserades. Johannes fick nu fillfälle att avsluta sina akademiska studier.

I juni 1940 ockuperades Estland av sovjetiska trupper. Av ockupationen märkte Johannes ingenting, han minns den mest för att han på sin skola fick uppdraget att vid en högtidsstund gratulera den ärorika Röda armén för bedriften. Att ett litet folks frihet brutalt krossades var han omedveten om.

Ett år senare bröt kriget mellan Sovjetunionen och Tyskland ut. Johannes hade nu återvänt till den kvarvarande estniska delen av Kullankylä. Ekonomisk hade han det bra och kriget märktes mycket litet i Kullankylä, det fanns nästan inga tyska trupper i området under ockupationen. På grund av sitt deltagande i Röda armén befarade Johannes att han skulle gripas av Gestapo, varför han ansökte om att få komma till den finska armén. Han blev emellertid enrollerad i det ingermanländska förband som hade satts upp på tyskockuperat område, Finnisches Ostbataillon 664. Efter att ha uppfört sig trotsigt mot det tyska befälet där, sattes han

i koncentrationslägret Paaritsa i närheten av Kolppana. Därifrån rymde han efter att ha simulerat sig till ett besök hos läkare utanför lägret. Vid denna tid pågick evakueringen till Estland och Finland av den ingermanländska befolkningen på tyskockuperat område och Johannes tog sig till Hatsina och lyckades gömma sig på ett tåg med evakuerade. Från det estniska flyktinglägret i Klooga tog sig Johannes sedan till Narva och lyckades där få tillstånd av den tyske kommendanten att hämta sin mor och syster hemma i Kullankylä. I lägret i Klooga registrerades flyktingarna inför överskeppningen till Finland. Med båt fördes de sedan från den estniska hamnen Paldiski till Hangö. En av de flickor som satt och gjorde detta arbete tilltalade Johannes så mycket att han senare sökte upp henne i Finland. Hon hette Helmi och var också från Ingermanland. De förlovade sig snart och är nu gifta sedan 40 år tillbaks i tiden.

Till Sverige kom Johannes och Helmi över Torne älv och Haparanda den 2 januari 1945. Efter proceduren med förhör och karantän som alla flyktingar fick genomgå, fick Johannes först arbete i skogen och senare på fabrik. År 1947 kom han in vid Uppsala universitet. Han studerade de finsk-ugriska folkens språk och blev så småningom docent vid universitetet i Lund. Numera är han pensionär och ägnar sig åt författandet på heltid. Han håller på med en dokumentärroman om den legendariske finske fältherren, marskalk Gustaf Mannerheim. Helmi är en god hjälp för Johannes som författare. Alla manuskript som Johannes producerar lämnar han till Helmi som sedan renskriver dem på maskin. Johannes säger att han har haft tur i livet och ser fortfarande »mot nya djärva mål».

I sitt nya hemland känner Johannes inga dubbla lojaliteter eftersom Ingermanland aldrig var ett fritt land och därför har anpassningen gått lätt. Själv betecknar han sig som en svensk med ingermanländskt ursprung. Finne kallar han sig aldrig, det skulle enbart orsaka begreppsförvirring hos svenskarna. Hur ser en man som har så stor livserfarhet som Johannes på den ingermanländska kulturens framtid i Sverige? Den naturliga försvenskningen genom språk och namn borde inte utgöra något hinder för att de yngre generationerna intresserar sig för sina ingermanländska rötter. Johannes har själv alltid känt sig stolt över att vara ingermanländare.

För den som är intresserad av att bekanta sig med Johannes Angeres böcker med anknytning till Ingermanland, kan följande tre verk rekommenderas. Det är en fördel att ha en viss kunskap om Rysslands och Sovjetunionens historia vid läsningen, men absolut inget krav.

I den självbiografiska boken »Gränsen har sin förbannelse» som utkom 1956 berättar Johannes om sina upplevelser i Ingermanland och om flykten till Sverige.

I romanerna »Kullankylä» (1969) och »Me Kullan miehet» (1970) ges en skönlitterär beskrivning på händelserna från revolutionen till andra världskriget. Den första delen omfattar tiden 1917–1920 och finns översatt till svenska under namnet »Stormvågen» (1971). För den finskkunnige rekommenderas originalutgåvan, eftersom den ger en mera levande skildring beroende på att personerna talar dialekt, vilket givetvis inte har gått att översätta till svenska. Huvudpersonerna är den rike bonden Paavo Ratas och hans son Andre, som tjänstgör i Östersjöflottan och som först stöder mensjevikerna i Kronstadt, men sedan blir övertygad bolsjevik. Armas Valtonen, folkskollärare och officer i tsararmén, flyr däremot till Finland med sin fru och sin lille son. Annars representeras tsarofficerarna av den ryske adelsmannen Vadim Sekirskij, som först motvilligt ansluter sig till Röda armén, men senare förråder sina kamrater och slutligen spelar en ruskig roll både som bödel under den vita motoffensiven och som svindlare i emigrationen.

I »Me Kullan miehet» börjar handlingen år 1938, då byn drabbas av de hemska arresteringarna, och slutar krigsåret 1942. Paavo Ratas förvisas till Kasackstan, men lyckas återvända och dör hemma. Hans son Andre arresteras. Anders son Pauli, student vid en lärarhögskola i Leningrad, deltar som fänrik i Röda armén, faller i tysk fångenskap och flyr för att ansluta sig till partisanerna. Armas Valtonen gör karriär som konstnär i Finland.

Den estniska delen av Kullankylä brändes vid den tyska reträtten och idag lär endast tre granar som stod vid Angeres hus finnas kvar på platsen.

Viktor Pajunen

TUKHOLMAN KESÄJUHLAT

1985-06-21	**JUHLAOHJELMA**	**FESTPROGRAM**	**Paikka/Plats**
10.00–	Juhlakanslia avataan	Festkansliet öppnas	Medborgarhuset,
15.00–16.30	ISK:n vuosikokous	Centralförbundets årsmöte	Medborgarhuset, Stora Salen
17.00–19.00	Avajaistilaisuus	Festligheterna öppnas	Medborgarhuset, Stora Salen
19.00–20.00	Kahvitauko	Kaffepaus	
20.00–	Tanhu-esittely ja tanssitilaisuus	Folkdansuppvisning och dans	Medborgarhuset, Lilla Salen
1985-06-22			
9.00–11.00	Kahvitarjoilu	Kaffeservering	Seurakuntasali/Församlingsalen
11.00–12.30	Juhlajumalanpalvelus	Festgudstjänst	Suomalainen kirkko/ Finska kyrkan
12.30–14.30	Ruokatauko	Matpaus	
14.30–16.30	Urheilukilpailut	Idrottstävlingar	Tanto Bollplan
17.00–18.00	Suomenkielinen hengellinen tilaisuus	Andakt på finska	Medborgarhuset, Stora Salen
17.00–18.00	Ruotsinkielinen ohjelma mm. Larin Paraske-esitelmä	Program på svenska bl.a. om Larin Paraske	Medborgarhuset, Lilla Salen
18.00–19.00	Ruokatauko	Matpaus	
19.00–21.30	INGRIA-ilta	INGRIA-afton	Medborgarhuset, Stora Salen
21.30–	Tanssitilaisuus	Dans	Medborgarhuset, Lilla Salen
1985-06-23			
9.00–11.00	Kahvitarjoilu	Kaffeservering	Seurakuntasali/Församlingsalen
11.00–12.30	Kaksikielinen jumalanpalvelus ja HPE	Tvåspråkig högmässa med HHN	Suomalainen kirkko/ Finska kyrkan
13.00–	Lopputilaisuus	Avslutning	Seurakuntasali/Församlingsalen

Osoitteet/Adresser: Suomalainen kirkko-Seurakuntasali Slottsbacken 2 C
Medborgarhuset Medborgarplatsen
Tervetuloa runsain joukoin

Ruotsin kesäjuhlille Tukholmaan

Lähtö Helsingistä Rautatieasemalta (Postitalon ja asemarakennuksen väliseltä aukiolta) torstaina 20. 6. 1985 klo 17.00.

Hinta 290 mk. Hyttipaikkoja laivalla saatavana eri maksusta.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut: Ida Riipinen, os. Linnankoskenkatu 8 B, 00250 Helsinki, puh. 445 701 tai Yrjö Korkkinen, Orvokkitie 24 B, 01300 Vantaa, puh. (90) 8732 095.

Etsitään

Ida Pönniö etsii miestään Aleksander Juhanan-poika Pönniötä, joka on syntynyt 1904, kotoisin Pargalan rajoonista Inkin kylästä. Jos joku tietää hänestä jotakin, pyydetään ystävällisesti ottamaan yhteyttä osoitteeseen.

Elsa Solmar
Davidsgatan 6
15144 Södertälje
Sverige

ISK:n VUOSIKOKOUS

pidetään Tukholman kesäjuhlien yhteydessä perjantaina 21. 6. 1985 klo 15, Medborgarhuset, Medborgarplatsen. Kirjallinen kutsu jäsenseuroille. Kaikki inkeriläisestä toiminnasta kiinnostuneet ovat tervetulleita kokoukseen.

Puheenjohtaja

Linja-auto Tukholmaan

kesäjuhlille juhannuksena on suunniteltu reittiä Göteborg–Borås–Jönköping, mikäli on tarpeeksi lähtijöitä. Hinta 200 kr meno–paluu. Ilmoittaudu pikaisesti seuraaville:

Aarni Kähäri 031-534 438
Viktor Pajunen 031-263 883
Armas Paakkonen 033-101 850
Alfred Saklantti 036-160 962

KULLERVO-yhdistys

Kokoonnumme vuosikokoukseen juhannuspäivänä, 22. p. kesäkuuta 1985 klo 9.30 Tukholman Suomalaisen kirkon seurakuntasalissa, Slottsbacken 2 C, 4. kerros.

Heimopojat ja -tyttäret. Tulkaa joukolla mukaan.

H. Toikka

Ännu en bok på svenska

Birger Thuresson: Lilja – flyktingflickan från Ingermanland. Berättelsen om Lilja har verklighetsunderlag. Birger Thuresson har nedtecknat huvudpersoneras berättelse från krigstidens Ingermanland. Lilja från Rönölä var bara fem år när andra världskriget bröt ut. Hon var sju år när sovjetisk milis förde bort hennes far till arbetsläger i Sibirien. Under två ockupationsvintrar, när tyska soldater höll den lilla byn i ett järngrepp, balanserade Lilja och hennes mor och syster på gränslinjen mellan liv och död. Värst var nog den ständiga svälten. Lilja mor grävde skyttegravar åt tyskarna för ett bröd och en matsked salt i veckan. Genom dramatiska händelser kom Lilja via Estland och Finland till Sverige. Men var fanns hennes pappa?

Liljas öden är i det närmaste identiska med dem som flertalet ingermanländare genomgått. För de yngre ättlingarna och våra svenska vänner är boken nyttig läsning. Illustrativa fotografier höjer bokens informationsvärde. Den finns att köpa på ingermanländska fester och sammankomster samt hos undertecknad för Centralförbundets räkning för 60:– kr.

Armas Paakkonen
Tingsg 35, 502 53 Borås
Tel. 033-101 850

INKERIKOTIA VUOKRATAAN

häitä, hautajaisia ym. tilaisuuksia varten. Tilaukset Yrjö Korkkinen, puh. 835 857.

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Toukokuun tilaisuus 26. 5. 1985 klo 14. Kesä- ja heinäkuussa tapaamme kesäjuhlilla.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet: Helluntaijuhla 26. 5., Mikkelinpäivä 29. 9., Pyhäinpäivä 2. 11. klo 13 (Kivellä klo 12), Joulujuhla 26. 12. Kaikki tilaisuudet paitsi Pyhäinpäivän juhla alkavat klo 14. Tervetuloa!

Johtokunta

Juhannuksena Ruotsiin. Jos tarpeellinen määrä osanottajia ilmaantuu, niin Juhannuksena teemme retken Tukholman kesäjuhlille. Ilmoittautuminen toukokuun aikana tekn. Keijo Korkalle puh. 580 201 ja Eino Peuhkurille puh. 441 868.

Kesäjuhlille Lahteen. Turun Inkeriläiset tekevät kesäjuhlamatkan omalla linja-autolla Lahteen 6–7. 7. Ilmoittautuminen kesäkuun loppuun mennessä kuten edellä.

SEUKKOSEURA

kokoontuu kevätkaudella 1985 torstaisin Inkerikodissa seuraavasti: 18. 4. ja 16. 5. klo 13.00.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

Levitä Inkeri-tietoutta, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saatavana Suomesta sekä Ruotsista

Saini Laurikkala	
Rovasti S. J. Laurikkalan elämükerta	**25 mk (35 kr)**
Aapo Iho	
Hietajyvä, valitut runot	**18 mk (25 kr)**
Hellin Suominen	
Mooses Putron elämäkerta	**10 mk (15 kr)**
Äänilevyjä	
Inkerikuoro	
Nouse Inkeri ym.	**15 mk (25 kr)**
Lauri Santtu	
Murrejuttuja	**15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk (35 kr)**
Inkerin karttoja	**40 mk (60 kr)**
Inkerin lippuja	**15 mk (25 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (75 kr)**
Adresseja	**15 mk (25 kr)**
Rintaneula Inkerin vaakuna	**10 mk (10 kr)**
Tarra Inkerin lippu	**5 mk (5 kr)**

Saatavana Suomesta

Juhani Jääskeläinen	
Inkerin kirkon tuho	**70 mk**

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita.

Saatavana Ruotsista

Isien Usko muistojulkaisu	**10 kr**
Kemppi	
Fenno-Ingria lauluja	**5 kr**
Ristiltä ripille	**10 kr**
Aatami Kuortti	
Tapahtui Inkerissä	
Inkerin kirkon vaiheita	
Juhana Inkerinsuomalainen	
Aloitettava alusta	
Kaikkien hinta Ruotsissa	**25 kr**
Eino Hanski	
Heimopataljoona	**50 kr**
Tapani Sopanen	
Ingermanlanning	**60 kr**
Uno Hammarström	
Ingermanländarna som flydde till Sverige	**30 kr**
Viktor Pajunen	
Ingermanland – en kort historik	**5 kr**
Postikortti Haaparannan muistolaatta	**1 kr**
Postikortti Örebron muistokivi	**1 kr**

Vammala 1985 Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 6 **kesäkuu 1985**

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	70 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 100 kr v. 1984
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 500 mk 1/2 » » 300 mk 1/4 » » 200 mk Kuolinilmoitukset 100 mk Kiitos- ym. ilm. 60 mk Kuva ilmoituksessa 100 mk Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Kesäjuhlien urheilukilpailut ovat viime vuosina jääneet juhlaohjelmiemme selostuksissa liian vähälle huomiolle. Silti niiden merkitys nykyäänkin on suuri, ja ne muodostavat vaikuttavan osan kesäjuhlien ohjelmasta. Ennen vanhaan Inkerissä urheilun osuus oli varsin suuri nuorison kunnon kohentajana ja moraalin ylläpitäjänä. Kansikuvamme kertoo viime kesän Västeråsin kesäjuhlien vaikuttavasta lippukulkueesta urheilukentällä. Älkäämme siis unohtako urheilukilpailuja kesäjuhliemme ohjelmasta. Mietteitä kesäjuhlien urheilukilpailujen järjestelyistä s. 15.

AVOIMET IHMISSUHTEET

Suomalainen lähetysmies Raimo Harjula kertoo kirjassaan »Arkipäivää Afrikassa», miten joku eurooppalainen oli mustien maahan mentyään aikonut ympäröidä talonsa tiheällä pensasaidalla. Hänen oli kuitenkin luovuttava suunnitelmistaan, kun hän kuuli, että afrikkalaiset pitivät pensasaitaa kiusallisena merkkinä eurooppalaisen halusta eristäytyä heistä. Tuollainen aita alkuasukkaiden mielestä on myös omiaan vähentämään turvallisuutta, sillä se estää naapuria huomaamasta taloon mahdollisesti yrittäviä asiaankuulumattomia henkilöitä.

Tästä kertoessaan lähetysmies muistuttaa henkisistä ja hengellisistä pensasaidoista, joita me ihmiset mielellämme rakentelemme, ja jatkaa:

»Ihmissuhteissa voimme asenteillamme ja sanoillamme kasvattaa ympärillemme vaikeasti läpäistävän pensasaidan. Siihen saattaa olla syynä luontainen taipumuksemme eristäytyä ja elää omaa elämäämme. Ajoittain tätä toki tarvitsemmekin, mutta puhumme nyt jatkuvasta pensasaidan takana elämisestä. Myös katkeruus, ylpeys, toisten ihmisten pelkääminen ja välinpitämättömyys heidän tarpeistaan saattaa johtaa meidät sulkeutumaan omaan pieneen maailmaamme. 'Häntä on niin vaikea lähestyä' on usein kuultu toteamus keskusteluissamme.»

»Eristäytyvä ihminen kieltää olevansa muiden lähimmäinen. Hän on kuin Jeesuksen vertauksen pappi ja leviitta, jotka menivät apua tarvitsevan ohi (Luuk. 10:30—32). Kasvattamansa pensasaidan takaa hän ei edes huomaa, että hänenkin apuaan tarvitsevia on paljon. Apua tarvitsevien on puolestaan vaikea löytää aidasta porttia. Samalla eristäytyvä ihminen tuottaa vahinkoa myös itselleen. Häneltä puuttuvat ihmissuhteet, joissa tapahtuu elämän rikkaaksi tekevää antamisen ja saamisen vuorovaikutusta.»

Ihmissuhteista puhutaan ja keskustellaan nykyään monilla kursseilla, joita pidetään seurakunnissa, yhdistyksissä ym. Ollessani itse oman seurakuntani ihmissuhdekursseilla totesin keskusteluista, että kuulijat olivat sangen kiinnostuneita aiheista. Asiaa pohdittiin monena iltana. Keskustelujen kuluessa yhdyttiin maailmankuulun psykologin Harry Over-

streetin ohjeisiin, joita hän on antanut kirjassaan »Ihmissuhteemme». Hänen viisaat neuvonsa mm. ovat:

»On pysyteltävä maltillisena, milloin on kysymys tulenaroista asioista. Toisten ihmisten mielipiteitä on kuunneltava. On käytettävä sanoja, joita muut voivat ymmärtää. »Kielilläpuhuminen» ei hyödytä ketään, ellei ole selittäjää. On vältettävä liiallisia tunnelatauksia sisältäviä sanoja. On uskottava muiden ihmisten kykenevän ymmärtämään parhaat ajatuksemme. Ei pidä tyytyä vältteleviin ja tarkoituksellisesti hämääviin vastauksiin, vaan on pyrittävä ottamaan selvää asioista. On myös ryhdyttävä käytännöllisiin toimenpiteisiin keskinäisen ymmärtämyksen edistämiseksi. On viisasta pysyä hiljaa silloin, kun keskusteluun osallistuminen vain lisäisi hämminkiä. On muistettava, että erehtyminen on inhimillistä. Jokainen erehtyy! On osattava pyytää ja antaa anteeksi sekä unohtaa, vaikka se ei olekaan helppoa.»

MaVi

KESÄJUHLAT

LAHDESSA

Inkeriläisten kesäjuhlat pidetään Lahdessa 6.–7. 7. 1985. Poikkeuksellisesti ne pidetään nyt Keski-Lahden kirkossa ja seurakuntatiloissa.

Juhlakanslia avataan lauantaina 6. 7. alkaen klo 10.00 (os. Kirkkokatu 5, ns. seurakuntasali).

Kahvio, joka toimii samassa paikassa, avataan myös klo 10.00. Kahvio avoinna klo 21:een, sunnuntaina 8.00–17.00. Myös ruokaa saatavana.

Yhteismajoitus on varattu aivan kanslian vastapäätä olevasta Lahden Yhteiskoulusta. Yöpymisestä peritään 30 mk/henki.
Omat lakanat tai *makuusäkki* mukaan.
Lähimmät hotellimajoitukset ovat: Hotelli Mustakissa, p. 918-37851 ja Hotelli Valtakulma 918-47811. Hotellit ovat noin 300 metrin päässä kansliasta.

Kyykkäkilpailut ovat Paavolan kentällä (kansliasta noin 1,5 km). Ne alkavat klo 12.00.

Iltajuhla on seurakuntasalissa Kirkkokatu 5, samassa missä toimivat kanslia ja kahvio. **Jumalanpalvelus alkaa klo 10 ja päiväjuhla klo 14.** Ne pidetään Keski-Lahden Ristinkirkossa ja sen seurakuntatiloissa.

Linja-autoasemalta on kansliaan vain 200 metriä, rautatieasemalta noin 1,5 km.

Tiedustelut ja majoitusvaraukset:

Marja Rämö 918-532519
Raija Kari 918-23847
Arvo Korkkinen 918-42093
puh.nrot ovat työnumeroita

SUOMALAINEN NAINEN TÄNÄÄN

Lehtemme viime numerossa kerrottiin Kalevalaisten Naisten 50-vuotisjuhlasta Helsingin yliopiston juhlasalissa. Siellä sosiologian apulaisprofessori Elina Haavio-Mannila esitelmöi otsikossa mainitusta aiheesta. Puhuja totesi mm. seuraavaa:

»Suomalaisen naisen ja miehen asemaan ovat vaikuttaneet yhtäältä yhteiskunnan sosiaalinen ja taloudellinen muutos, toisaalta tietoisesti harjoitettu yhteiskuntapolitiikka. Palvelu- ja informaatioammattien merkityksen kasvu, syntyvyyden aleneminen, naisten koulutustason kohoaminen, vaimojen ja äitien ansiotyön yleistyminen kodin ulkopuolella, kodin teknologian kehittyminen, teollisen tuotannon ulottuminen monien ennen kodin piirissä tehtyjen hyödykkeiden valmistamiseen jne. ovat sosiaalisia ja taloudellisia muutoksia, jotka ovat tällä vuosisadalla perusteellisesti muuttaneet sukupuolten asemaa ja työnjakoa. Mutta paljon on silti säilynyt ennallaan.

Yhteiskunnan pystysuoralla arvoasema-asteikolla miehet sijoittuvat edelleen ylemmäksi kuin naiset, käytettiin sitten mittana palkkoja, ammatillisia ja poliittisia johtoasemia tai tieteen ja taiteen arvohierarkioita. Myös vaakasuoraan on säilynyt entisenlainen työnjako. Miehet erikoistuvat tuotantotehtäviin, naiset taas uusintamistehtäviin eli hoivaavaan työhön kuten lastenhoitoon, koulutukseen, sairaiden, vanhusten ja avuttomien huoltoon. Aikaisemmin nämä työt tehtiin enimmäkseen yksityisesti perheen ja kodin piirissä, mutta nyt ne ovat yhä enemmän yhteiskunnallistuneet, tulleet julkisen sektorin asioiksi. Järjestävä työ kuten suunnittelu, hallinto ja järjestyksen pito eivät ole yhtä selvästi kuin tuotanto ja uusintaminen eriytyneet sukupuolen mukaan.

Yhteiskunnalliset muutokset ovat tapahtuneet yleismaailmallisesti, itsestään ohjautuen, ilman tietoista suunnittelua. Tietoisen yhteiskuntapolitiikan piirissä sosiaalipolitiikka on ehkä merkittävimmin vaikuttanut sukupuolten asemaan. Tarkastelen tässä ensin sen kehitystä yleisesti Suomessa. Sen jälkeen selostan, miten naiset ja miehet ovat aktiivisesti kehittäneet sosiaalipolitiikkaa eduskunnassa ja kunnallisvaltuustoissa tekemällä aloitteita, käyttämällä puheenvuoroja ja tekemällä kysymyksiä.

Kolmantena tarkasteluni kohteena ovat sukupuolten roolit sosiaalipolitiikan toteuttajina. Tässä yhteydessä käsittelen miehiä ja naisia ns. hoivatyön (omsorgsarbete, caring tai caregiving work) tekijöinä. Tähän liittyy eräiden hoivaavan työn organisointitapojen ja periaatteiden pohdinta ja niiden liittyminen sosiaali- ja terveyspalvelujen ja muiden sosiaalietujen asiakkaina tai saajina. Lopuksi totean miten sukupuolten aseman ja tehtävien muuttuminen kodin ulkopuolella on heijastunut kodin työnjaossa.»

Juho Heikki Vaarula

Eräs sotilasura

Oi ihana syyskesä Suomenlahden
rannoilla istuessain.
Sain katsella aaltojas ulappain.
Kauniina siinti saaret Kronstadtin
illan hämyssä kun tyyni oli lahdelma.
Oi kaunihit hietikkorantasi,
Vammelsuu—Terijoki—Kellomäki,
ne iäti mielessäin säilyvi.

— — —

Terijoella ollessani istuin illan tyvenessä hietikkorannalla ja mietin mielessäni: Jospa vielä rauhan tultua on jotain mahdollisuutta, niin palaan asumaan rannoillesi. Yöllä unessa minulle kuitenkin sanottiin: tuossa on sinun huvilasi, ja näytettiin vetistä monttua. Niinhän siinä kävikin. Terijoki, sen enempää kuin muukaan Karjala, ei jäänyt Suomelle. Ja omalta kohdaltani toteutui huvilakin: hauta!

Syksy saapui. Jääpeitettä alkoi ilmaantua rannoille. Sain loman ja matkustin Nuijamaalle, jonne perheeni oli muuttanut asumaan Kansolan kylään kanavasillan läheisyyteen entiseen vanhaan kansakoulutaloon.

Pian se kolme päivää oli mennyt, ja palasin takaisin Terijoelle. Entinen tuntu oli poissa. Kronstadtin tykit olivat puhuneet julmaa kieltään. Monta taloa oli särkynyt, miehiä kuollut. Puistot olivat puunsirpaleiden vallassa. Komppania oli siirretty pataljoonan mukana Kivennavan—Mainilan tien varteen Husulan lähelle.

Oltuamme siellä n. viikon päivät siirrettiin pataljoona Korleen kautta Venäjän puoliseen Lempaalaan puolustusasemiin.

Näin vuosi vieri. 30. 12. 1941 sain luutnantin ylennyksen ja toimekseni tuli komppanian varapäällikön tehtävät.

V. 1942 alkoi hiljaisena rintamaelona. Kesällä kapteeni Immaa sai siirron pataljoonan komentajan tehtäviin, ja komppanian päälliköksi tuli luutnantti Matti Silvennoinen.

Vuosi 1942 loppui, ja vuoden 1943 alussa viime lumilla tuli pataljoonalle siirto Metsäpirttiin ja edelleen sieltä viikon kuluttua Syvärinvirran taa Juksovaan tietöihin. Sitten syksyllä Syvärinkaupungin kautta kenttäradan varteen puolustusasemiin rintamavastuuseen, jossa talvi meni. Aina noin 3—4 kuukauden kuluttua sain lomaa käydäkseni kotonani.

Niin v. 1944 hankikelillä komppania siirtyi pataljoonan mukana Syvärin virran länsirannalle lepoon.

Kaunis oli alkukesä. Kaunis oli tuo Syvärinvirran vuo. Mutta eipä kauan saatu nauttia lepoa. Minulle tuli ensin komennus (armeijakunnan) Syvärin puolustuslohkon komentopaikalle ups. ks. suojelukursseille.

Komentaja kutsui minut puhutteluun ja kertoi edessä olevasta suurhyökkäyksestä ja halustaan siirtää minut pois etulinjasta, koska olin jo iäkäs enkä ehkä kestäisi raskasta perääntymisvaihetta ja koska olin jo ollut monessa sodassa mukana. Hän halusi säästää minut enemmiltä vaikeuksilta ja ehdotti siirtoa sotavankileirin päälliköksi. Hän kysyi suostuisinko, johon vastasin että ellei syytetä pelkuruudesta niin suostun. Komentaja vastasi, ettei siitä ollut kysymys, ja niin suostuin. Myöhemmin sanoi samainen komentaja kuultuaan, mihin vaikeuksiin jouduin muitten mukana sodan jälkeen sotavankileiriasioista, että jos hän olisi tiennyt sen, hän olisi pitänyt minut etulinjassa.

Viikon päästä tulikin siirto Kuutamolahteen, sieltä Aunuksenlinnaan ja edelleen Vaaseniin 8. divisioonan sotavankileirin päälliköksi. Entinen pataljoona siirtyi rintamavastuuseen.

Sotavankileiri sai viikon Vaasenissa oltuani siirtymiskäskyn tietöihin. Marssittiin 500-600 miehisenä Kuutamolahden tietä Tuulokseen ja siitä metsätietä Suomen rajalle Manssilaan ja edelleen Koirinojaan, jossa liityttiin toisiin sotavankileireihin. Marssi jatkui Matkaselän asemalle, sieltä junakuljetuksena Hankoon 1. 7. 1944 sotavankileiri 7:n alaisuuteen, Hangosta käsin olin komennettuna Lohjalle tehtävänä eri pitäjissä olevien sotavankipisteiden tarkkailu. Esimiehenäni oli kapteeni Lindroos. Tarkkailun kohteena oli sotavankien kohtelu niin asunnon kuin ruuankin ym. osalta.

Joissakin taloissa töissä olevien sotavankien kohtelun suhteen jouduttiin antamaan määräys kohdella vankeja hyvin ja ruuankin suhteen oli huomauttamista.

Vaimoni oli evakossa Kuhmalahdella, ja siinä talossa, jossa hän oli, vanha isäntä kohteli vankeja huonosti sekä vähensi ruoka-annoksia. Erään kerran vangit olivat istuttamassa perunoita ja he eivät istuttaneet niitä niin kuin isäntä olisi halunnut, vaan aina kaksi perunaa vierekkäin, isäntä huusi ja kiroili ja uhkasi hangolla. Vangit vapisivat ja yrittivät istuttaa nopeammin. Isäntä kiroili ja uhkaili, eikä tilanteesta näyttänyt selvää tulevan, vangit kun eivät tietenkään osanneet suomea eikä isäntä venäjää. Silloin vaimoni meni näyttämään vangeille miten Suomessa istutetaan perunoita, ja jopa vangit ymmärsivät kohta tehdä samoin perässä. Lisäksi vaimoni lauloi heille venäjänkielisen hengellisen laulun, jolloin heille tuli kyyneleet silmiin. He osoittivat sormella taivasta kohden ja sanoivat: Bose (Jumala). Venäläisethän ovat hyvin herkkiä ja tunteellisia ja myös uskonnollisia. Vaikka sotavankileirillä oli kyllä jumalattomiakin, jotka eräänkin kerran piirittivät minut aikoen tappaa. Sanoin heille: Minut voitte tappaa, jos haluatte, mutta toinen tulee tilalle, eikä teidän asemanne siitä parane. Silloin he jättivät minut ja poistuivat.

Kun sota päättyi ja rauha oli tullut, aloitettiin sotavankien kokoaminen Hankoon, josta heidät kuljetettiin luovutusta varten Vaimikkalan asemalle. Olin kaksi kertaa nuorempana upseerina sotavankijoukon junakuljetuksessa. Kuljetukset tapahtuivat Vaimikkalan asemalle ja siitä rajalle vaunuissa edelleen yli rajan, josta venäläiset veivät edelleen.

Vapaa-aikoina rintamalla taiteellinen luomisinto pääsi usein valloilleen ja tuloksena syntyi kaikenlaisia esineitä mm. puusta. Tämä kaunis rasia on tehty Lempaalassa 1943 Klaudia Vaarulalle, kuten kyljessä oleva kaiverrus osoittaa.

Lähtö Lempalasta 25. 6. 1943. Pajarin mäellä Aarnio ja Juho Vaarula.

Ennenkuin vangit siirrettiin junaan, eräskin vanki halusi antaa minulle kiitollisuuden osoitukseksi kaulallaan kantamansa ikonin. Kiitin kohteliaasti, mutta selitin, etten halua ottaa niin kallisarvoista ja hänelle itselleen tärkeää ja rakasta esinettä vastaan. Monella vangilla oli kyyneleet silmissä erotessamme, ja vaunun ikkunoista huiskutettiin jäähyväisiksi minulle, vaikka se olikin heiltä kielletty. Niin erosimme.

Marraskuussa 1944 tuli sotavankileiri 7:stä siirto 3. RP I:een Nuijamaalle. Parakkimajoitus miehille Kaarnan (tien risteys) talon luona, ja minä olin pellolla Kaarnan talossa. Täältä tuli siirto komppaniaan ja komppaniasta Mustolasta siirto Lappeenranta—Viipuritien varteen ja sieltä talvella 1945 Nuijamaalle, josta taas edelleen Miehikkälään.

Juhannuspyhien aikana olin lomalla. Sitten ilmottauduin Tornion kaupungista pohjoiseen olevassa Vojakkalan kylässä, josta tuli siirto Karungin vartion päälliköksi. Karungista käsin olin komennettuna ETP-varastojen vartion päälliköksi; varastojen hoito ja elintarvikkeiden anto komppanioille oli tehtäväni. Luovutin tehtävät toiselle, kun tuli siirto Rovaniemelle kouluttajaksi. Sieltä siirryin takaisin Karungin vartioon päälliköksi. Sitten siirto uudelleen Rovaniemelle komennettuna kouluttajaksi 1946 alkutalvesta. Komennus Sieppijärven (Ylätornion) ja Muonion Särkijärven komppanioissa kesti kolmisen kuukautta. Taas uudelleen Rovaniemelle ja edelleen komppaniaan Vojakkalan.

Kesä myöhässä

Meijän kesä myöhästyy —
riittää lunta, jäätä
liekö ihmisparan syy?
Kuka luonnon säätää?
Männyt ruskeaksi muuttuu —
polttaa sateet saksan
itkeäkö vaiko suuttuu?
Kiroilla vain jaksan.

Järvet tarttee kalkkia —
muuten nekin pilaantuu,
happanee kuin hapankaali,
niukaks jäävät kalasaaliit.
Miten kohta pannaan suu?

Pelloilla on lunta, routaa —
tarvittaisi lämpöö, poutaa.
Jääköön taakse pakkanen —
tulkoon lämpö, ukkonen.
Kerkiääkö vehnä kasvaa?
Saamme vähentää kai rasvaa:
nyt meidät ohraleipä otti
vaikka elämä ei vielä katoa,
niin liian vähän saamme satoa —
mennyttä on rahapotti.

Meijän kesä myöhästyy —
onko ihmisparan syy?

Järvisaaren Einari

Vojakkalasta käsin olin lomalla Raumalla viettäen siellä 50-vuotispäiväni. Lomalta mentyäni komppanialle tuli siirto Rovaniemelle. Nyt ainaisiin siirtoihin väsyneenä otin eron palveluksesta siirtyen täysin palvelleena eläkkeelle perheeni luo Raumalle.

Näin päättyi sotilasurani.

*

(Yliluutnantti Juho Heikki Vaarula kuoli kotonaan Raumalla 17. 1. 1959. Tämä kirjoitus on hänen jälkeenjääneistä muistiinpanoistaan. — K. Vaarula.)

Museoviraston perinnekilpailu ratkaistu

Museovirasto julisti viime marraskuussa 31. kansanperinteen keruukilpailun. Sen pääaiheena oli tiet. Tämän laajan kyselyn tarkoituksena oli perinnetiedon kerääminen tielaitoksestamme ennen vuotta 1958, jolloin v. 1954 säädetty tielaki tuli voimaan. Kilpailuun tuli runsaasti hyviä kuvauksia entisajan maanteistä, kyläteistä ja yksityisteistä sekä niiden hoidosta samoin kuin poluista ja talviteistä. Myös vanhoista silloista ja losseista saatiin tietoja ja piirroksia. Monet vastaajista muistivat vielä ensimmäisten tiekoneiden ilmestymisen sekä niiden aiheuttaman ratkaisevan muutoksen teiden hoidossa ja kunnossapidossa.

Kysely palokunnista oli saanut vastaajat muistelemaan palokuntien perustamista paikkakunnalle. Perustamisen syynä oli usein ollut tuhoisa tulipalo, joka kouraantuntuvasti osoitti palokunnan tarpeellisuuden. Palokuntaan liityttiin innokkaasti ja sen puitteissa harrastettiin monenlaista paikkakunnan elämää virkistävää toimintaa.

Tiedustelu kotieläinten kansanomaisesta parantamisesta tuotti vielä runsaasti tietoja vanhoista parannustavoista, joita kansanparantajat ja tavallisetkin ihmiset ovat käyttäneet eläinten sairauksien hoidossa ennen eläinlääkärien aikaa.

Kilpailussa oli myös useita pienempiä kyselyjä kuten vihkiryijy ja mäkihyppy sekä ruokatalouden alalta kaali, suolakahvi, paistinpannu ja virvoitusjuomien valmistaminen.

Vastauksia tuli 1003 tiedonantajalta yhteensä 21 887 liuskaa. Lisäksi saatiin valokuvia, asiapapereita, karttoja, piirroksia ja reseptejä. Saatu aineisto on tutkimuksen kannalta merkittävää. Kiitämme lämpimästi kaikkia kilpailun osanottajia.

Palkinnot jakaantuivat seuraavasti (suluissa vastauspitäjä):

Suurkerääjien sarja

I palkinto: Juho Leskinen (Pälkjärvi); II palkinto: Paavo Kytökorpi (Liminka); III palkinto: Valto Tuominen (Kiikala); IV palkinto: Risto Virtanen (Jämsä); V palkinto: Eeva-Riitta Backman (Mäntyharju); VI palkinto: Veera Lohi (Oulun ymp.); VII palkinto: Antti Rinta-Paavola (Kurikka).

Yleinen sarja

I palkinto: Martta ja Viljo Yli-Paattikoski (Kankaanpää), Kyllikki Tiainen (Hartola); II palkinto: Veijo Immonen (Heinävesi), Kalevi Markkanen (Juva); III palkinto: Vilho Ala-Nojonen (Virrat), Eero Järventausta (Suoniemi), Veikko Peippola (Lammi); IV palkinto: Aino Herrala (Isojoki), Veera Markkola (Hämeenkyrö), Tauno Okkonen (Padasjoki), Jalmari Tammela (Kittilä); V palkinto: Alli Hujala (Suomenniemi), Pentti Huurinainen (Tuupovaara), Eino Keronen (Kiihtelysvaara), Juho Musikka (Kitee), Antti Nummi (Kiikka); VI palkinto: Eino Aho (Virrat), Niilo Huhtanen (Kokemäki), Olga Kivistö (Vihti), Alf Lindholm (Hanko), Aune Pennanen (Outokumpu), Hilding Rosenström (Porvoo); VII palkinto: Alli Jänesniemi (Kiikoinen), Lahja Kananen (Suistamo), Esko Pertola (Kokemäki), Senja Puukkoniemi (Virrat), Tauno Seppä (Räisälä), Osmo Viljanen (Mäntsälä), Sakari Vuorenrinne (Loppi).

Parhaista palokuntakyselyn vastauksista saivat erikoispalkinnon:

Osmo Viljanen (Mäntsälä), Pauli Lumme (Pertteli), Valto Tuominen (Kiikala), Erkki Rantanen (Virrat), Risto Virtanen (Jämsä), Veikko Peippola (Lammi), Ole Busk (Porvoon mlk.), Aarne Tikkanen (Kymi), Hilding Rosenström (Porvoo), Eva Lehtimäki (Mäntsälä), Tauno Seppä (Salmi), Juho Leskinen (Värtsilä), Eeva-Riitta Backman (Mäntyharju), Lahja Kananen (Suistamo), Aino Sipilä (Pälkäne).

Maria Hartikaisen muistolle

Ystävämme Maria Hartikainen pääsi kaipaamaansa taivaan kotiin. Väsynyt hän oli. Eikä ihme — olihan hän jo täyttänyt 90 vuotta. Tuohon 90 vuoteen mahtui paljon kärsimystä, tuskaa, taistelua. Mutta aina tuli uutta voimaa ylhäältä, koska hän eli salattua elämää Kristuksessa. Kommunistien aika Inkerissä oli kristityille tuskan aikaa jo ennen sotaa. Maria-ystävämme yritti kuitenkin parhaansa mukaan hoitaa leiviskänsä. Se tapahtui pyhäkoulun ja laulutoiminnan merkeissä siinä pienessä kyläkunnassa, jossa hän asui.

Sota-aikana Maria sai uskomattoman suuren ja jalon tehtävän: neljän orpolapsen kasvattamisen. Aikana, jolloin ei ollut tietoa, mistä ruokaa saisi. Inhimillisesti katsoen tehtävä oli mahdoton. Mutta Jumalalle ei ole mikään mahdotonta. Tämän saivat sekä täti että lapset tuntuvasti kokea.

Tänään on kaksi näistä lapsista, Aino ja Maria, Suomessa. Ovat naimisissa ja äitejä molemmat, saavat viettää siunauksellista elämää täällä vapaudessa.

Kiitollisina he osoittivat rakkauttaan tädille aina viimeiseen asti.

Nyt on tädin ikuinen lepo alkanut; ei väsytä enää. Tässä ote kirjeestään, jonka sain heinäkuussa 1984: »Niin olen väsynyt kaiken tämän elämän menoon sielun sekä ruumiin puolesta. Onneni on olla Jumalaa lähellä, hiljaa.»

Ei täti ollut väsynyt hengen puolesta. Ei! Tädin henki lepäsi Jumalassa. Siitä hän aina puhui, kun kävin häntä tapaamassa. Suomessakin ystävämme otti osaa hengelliseen toimintaan laulaen ja kynäillen. Lapsuuskotini naapurina hän tuli minulle tunnetuksi ja kunnioitetuksi jo varhain, sekä nyt myöhemmin hyväksi ystäväksi.

Siunaten ystävämme muistoa

Helena Jäppinen

Onnittelemme akateemikko Aale Tynniä

Helsingin kaupungin vuoden 1985 kulttuuripalkinto on myönnetty akateemikko, kirjailija Aale Tynnille. Hän saa tunnustusta merkittävistä taiteellisista ansioistaan kirjailijana ja suomentajana. Vuodesta 1938 lähtien hän on julkaissut 14 omaa runokokoelmaa sekä suomentanut lukuisan joukon runoutta, mm. Islannin Edda-runot. Hän on jatkuvasti kysytty luennoitsija ja opettaja useissa taidealan korkeakouluissa ja seminaareissa sekä erilaisissa kulttuuritilaisuuksissa. — Akateemikko Tynni on Inkeriläisten Sivistyssäätiön hallintoneuvoston jäsen. Esitämme säätiön kunnioittavat onnittelut palkinnon johdosta.

PERINNE ELÄMÄSSÄNI

Kalevalan juhlavuoden kilpakirjoitus

Kalevalan juhlavuoden kunniaksi Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkisto järjestää kilpakirjoituksen Perinne elämässäni. Toivomme Sinun kirjoittavan omasta perinnetaustastasi ja perinteen merkityksestä Sinulle ja lähipiirillesi. Voit myös haastatella muita ihmisiä.

Osallistu kilpakirjoitukseen ● Voita hyvät palkinnot!

Vuoden 1830 ja vuoden 1980 suomalaiset elävät tyyten erilaisessa perinneympäristössä. Vai elävätkö? Tarkoituksena on yhteisvoimin rakentaa dokumentti perinteestä 1980-luvun suomalaisten elämässä.

Kilpailussa on tarjolla kahdeksan aihepiiriä:

1. **Koti ja suku.** Useimmat meistä ovat oppineet elämän aatteet, arvot ja asenteet perheen, suvun ja kodin piirissä. Kerro millaisia tapoja, aatteita ja arvoja on pidetty tärkeinä lapsuudenkodissasi ja suvussasi. Millaisissa tilanteissa muistat niitä opetetun ja korostetun? Miten niitä perusteltiin? Vetoamalla Raamattuun, vanhoihin sanontoihin, opettavaisiin tosikertomuksiin, suvun perinteisiin? Miten muuten? Mitä tapahtui, jos joku perheessäsi nousi kapinaan perinteitä vastaan? Oletko pyrkinyt välittämään oppimasi arvot ja tavat nuoremmalle sukupolvelle? Entä missä asioissa ovat huomattavimmat erot lapsuudenkotiisi verrattuna? Minkälaisista tapauksista, kokemuksista tai henkilöistä on perheessäsi tai sukusi piirissä kerrottu toistuvia kertomuksia?

2. **Kaksi kotiseutua.** Useimmilla suomalaisilla on nykyisin ainakin kaksi kotiseutua: entinen ja nykyinen. Millaiset ovat yhteytesi entiseen kotipaikkaasi ja sen asukkaisiin? Mitkä sen asiat ovat yhä Sinulle tärkeitä tai mieleenjääneitä? Onko mieleesi jäänyt entiseen tai nykyiseen kotipaikkaasi liittyviä kertomuksia merkillisistä paikoista, ihmisistä tai tapahtumista? Kenen muistat niistä kertoneen? Oletko itse kertonut niitä esimerkiksi lapsillesi? Mitä ne Sinulle merkitsevät? Tuntuuko puheessasi vielä vanha murre? Millaisissa tilanteissa huomaat sen itse? Mitä olennaista tunnet menettäneesi tai saaneesi tilalle asuinpaikkaa tai -maata vaihtaessasi?

3. **Juhlat.** Mitä vuotuisjuhlia, perheen merkkipäiviä (syntymäpäiviä, ristiäisiä ym.) tai muita juhlia sukusi ja lapsuudenperheesi vietti säännöllisesti? Millaisia olivat muut kotiseutusi ihmisten tapaamistilaisuudet ja yhteisriennot? Kerro yksityiskohtaisesti jostakin muistamastasi juhlasta (milloin, missä, keitä mukana, mitä erikoisuuksia verrattuna muihin vastaaviin juhliin?). Mitä vanhaa ja mitä uutta huomaat perheesi, sukusi ja kotiseutusi nykyjuhlissa? Mitä eroja on vanhan ja uuden kotiseutusi juhlatavoissa?

4. **Vapaa-aika.** Kerro entisestä ja nykyisestä vapaa-aikojen ja lomien vietosta. Millaisia olivat retket, matkat, kyläilyt ja huvitilaisuudet entisaikaan? Milloin ja millaisiksi ovat muotoutuneet perheesi ja lähipiirisi nykyiset vapaa-ajan- ja lomanviettotavat? Mitkä yhteiset harrastukset ovat väistyneet, mitkä tulleet tilalle? Nuoren polven suhtautuminen?

5. **Sukupuoliroolit ja kasvatus avioliittoon.** Miten poikien ja tyttöjen kasvatus erosi entisaikaan? Miten nykyinen kasvatus eroaa entisaikaisesta? Mikä oli sallittua ja mikä kiellettyä? Keiltä Sinä sait avioliittoneuvontaa ja minkälaista? Jatkuuko perhepiirisi avioliitoissa tai avoliitoissa omien vanhempiesi roolisuhde ja työnjako vai onko tapahtunut muutoksia?

6. **Minä ja muut.** Nykyajan suomalainen toimii yhä useammin erilaisissa työhön, ystävyyteen tai yhteiseen harrastukseen perustuvissa ryhmissä ja yhteisöissä kodin ulkopuolella. Mitkä tällaiset ryhmät ovat tärkeällä sijalla sinun elämässäsi ja mitä yhteisen kanssakäymisen muotoja, juttuja, tapoja ja perinteitä näihin yhteisöihin liittyy?

7. **Laulut.** Mitä lauluja koti- ja ystäväpiirissäsi on laulettu ja lauletaan? Missä tilanteissa ja tilaisuuksissa niiden laulaminen kuului (kuuluu) asiaan? Sepitettiinkö omatekoisia lauluja? Kuka sepitti? Millä sävelmällä niitä laulettiin? Laulettiinko virsiä? Mitä kehto-, leikki- ja lastenlauluja tunnet? Kirjoita niidenkin sanat, jos ne poikkeavat painetuista teksteistä tai jos ne opittiin ilman kirjaa. Kerro mitä muuten niistä tiedät.

8. **Sananparret.** Kansanrunousarkistossa on paljon tietoja 1880- ja 1930-luvun sananlaskuista, sutkauksista ja puheenparsista. Nyt olisi tärkeää selvittää, mitkä niistä ovat käytössä vielä 1980-luvulla, miten ne ehkä ovat muuttuneet ja mitä aivan uusia sanontoja on syntynyt. Numeroi muistamasi tai kuulemasi sananparret, ja jos muistat, merkitse, keneltä opit tai kuulit minkin sanontatavan ja missä tilanteessa sitä käytetään.

Vastausohjeet

Kirjoita koneella tai käsin (kuulakärki- tai mustekynällä) A4-kokoiseen paperiin (esim. tavalliseen konekirjoitus- tai konseptipaperiin).

Kirjoita vain paperin toiselle puolelle.

Jätä paperin vasempaan reunaan vähintään 4 cm:n ja oikeaan reunaan noin 1 cm:n tyhjä tila.

Merkitse vastauksesi alkuun
- oma nimesi, syntymäaikasi ja -paikkasi
- ammattisi (myös entinen)
- osoitteesi ja puhelinnumerosi.

Merkitse kunkin aihepiirin alkuun tai asianomaisen tiedon yhteyteen, mitä aikaa ja paikkakuntaa tiedot koskevat. Tarkenna myös kuvaamasi »entisaika» esim. vuosiluvuin.

Merkitse jokaisen liuskan yläreunaan oma nimesi ja sen aihepiirin numero, jota liuskan teksti käsittelee.

Jos haastattelet muita, merkitse asianomaisen kohdan yhteyteen haastateltavasi nimi, tai ja syntymäaika, ammatti ja kotipaikkakunta.

Voit vastata kaikkiin kohtiin tai valita itseäsi lähellä olevan aihepiirin. Tärkeä ei ole tekstin määrä vaan laatu: aitous ja luotettavuus.

Jos lähetät valokuvia tai negatiiveja
- merkitse pehmeällä lyijykynällä jokaisen kuvan taakse tai negatiivin suojakuoreen numero ja kirjoita vastaavasti numeroidut selitystekstit (kuvan aika, paikka, tilaisuus, henkilöt, kuvaajan nimi) erilliseen paperiin
- älä kiinnitä kuvia mitenkään.

Lähetä vastaukset viimeistään 31. 12. 1985
osoitteeseen
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran
kansanrunousarkisto
PL 259, 00171 HELSINKI

Perinne elämässäni -kilpakirjoituksen aineisto tallennetaan Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistoon, jossa se on tutkijoiden käytettävissä. Kilpailun järjestäjällä on aineiston julkaisuoikeus. Erillisiä tekijänpalkkioita ei makseta, mutta jokaiselle, jonka aineistoa kokoomateoksessa julkaistaan, lähetetään teos. Mikäli et halua jonkin kohdan muistiinpanoistasi joutuvan julkisuuteen, tee asiasta merkintä asianomaiseen kohtaan kirjoitustasi.

Palkinnot

Pääpalkinnon, 7000 markkaa sekä kunniakirjan saa kirjoittaja, jonka kokonaissuoritus on paras. Kirjoitus voi koostua yhdestä tai useasta aihepiiristä. Toiseksi paras saa Postipankin erikoispalkinnon 5000 markkaa.

Kunkin kahdeksan aihepiirin parhaalle annetaan 1000 markan palkinto ja kunniakirja. Lisäksi kunkin aihepiirin parhaille kirjoittajille jaetaan kirjapalkintoja ja kunniakirjat.

Kaikkien kilpailun osanottajien kesken arvotaan erikoispalkinto.

Palkintolautakunta voi harkintansa mukaan jakaa palkinnot toisinkin.

Palkintolautakunta

Perinne elämässäni -kirjoituskilpailun palkintolautakuntana toimii professori *Matti Kuusen* johdolla Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanperinteen valiokunta, johon kuuluvat Kansanrunousarkiston johtaja *Pekka Laaksonen,* fil. lis. *Outi Lehtipuro-Sepänmaa,* vs. prof. *Aili Nenola-Kallio,* dos. *Matti Räsänen,* prof. *Nils Storå* ja sihteerinä Kansanrunousarkiston tutkija *Pirkko-Liisa Rausmaa.*

Tietoja kilpailusta

Tietoja kilpailusta saa Kansanrunousarkistosta, os. Hallituskatu 1, 00170 Helsinki, puh. 90-171 229.

Lahjoituksia Inkeriläisten Viestin tukemiseksi

Kalle Kaipiainen, Keuruu	100 mk
Anna Kähäri, Lahti	100 mk

KULLANKYLÄN JOHANNES

Viktor Pajunen

Huhti- ja toukokuun numerossamme julkaisimme Viktor Pajusen ruotsinkielisen kuvauksen tunnetun inkeriläissyntyisen kirjailijan Johannes Angeren taustasta. Kertomus antaa suppeudestaan huolimatta pääpiirteissään selkeän kuvan inkeriläisestä kirjailijankohtalosta ja erään inkeriläisen elämänkohtalosta, joka monien kovien vaiheiden jälkeen päätyy suoranaiseen harmoniaan uudessa kotimaassa. Inkeriläiskirjailijan elämä synnyinmaassa sekä ajatukset ja tulevaisuudennäkymät tällä hetkellä kiinnostanevat myös suomenkielistä lukijakuntaa, jolle Viktor Pajusen ruotsinkielinen kertomus jäi ehkä kielivaikeuksien vuoksi hämäräksi tai kokonaan avautumatta. — Suom. A. Luoma.

Eräs kirjailija, joka on kuvannut Inkerinmaan oloja kirjoissaan, on Johannes Angere. Hän syntyi 1915 länsi-inkeriläisessä kylässä nimeltään Kullankylä. Kylä sijaitsi kahden puolen Kullanjokea. Suuri osa maasta kuului vanhastaan suuriin kartanoihin, joita alueella oli. Vuoteen 1861 olivat talonpojat lisäksi maaorjia. Myöhemmin he olivat saaneet ostaa pieniä maapalasia viljelläkseen niitä vapaina talonpoikina. Inkerinmaan maaseudulla oli suuri suomenkielinen talonpoikaisväestö, jolla oli omat koulunsa ja seurakuntansa. Suomesta se sai kulttuurivaikutteensa, ja sinne lähetettiin ne, jotka halusivat saada korkeampaa opetusta omalla äidinkielellään.

Kun tsaari v. 1917 helmikuun vallankumouksen tuloksena syöstiin vallasta, se ei merkinnyt alussa kovinkaan suuria uudistuksia. Lokakuun vallankumouksen jälkeen, jolloin bolševikit ottivat vallan käsiinsä, tapahtui muutoksia Kosemkinassakin. Maatilat hävitettiin tyystin ja yksityinen maanomistus poistettiin. Tilanomistajat joutuivat julman kohtelun uhreiksi ja kiittivät onneaan, jos saivat pitää henkensä. Teollisuus joutui yhteiskunnan omistukseen ja sen yhteydessä toteutettiin ankara talousohjelma, nk sotakommunismi. Välittömästi lokakuun vallankumouksen jälkeen seurasi sisällissota valkoisten ja punaisten välillä. Taistelun aallot löivät seudun yli, ja kumpikin puoli vuorollaan piti aluetta hallussaan. Vastapuolet harjoittivat toisiaan kohtaan suunnatonta julmuutta ja kostivat vuorollaan verisesti toisen aiheuttamat kärsimykset. Valkoinen puoli ei loukannut inkeriläistä siviiliväestöä, mutta iski rajusti venäläisiin kyliin, ja toiselta puolen taas inkeriläiset joutuivat punaisten kostotoimien uhriksi sen vuoksi, että ottivat aktiivisesti osaa inkeriläiseen vapausliikkeeseen, joka vastikään itsenäistyneen Eestin avulla pyrki jopa vapauttamaan Inkerinmaan Neuvosto-Venäjästä. Näin jälkikäteen ajatellen tuntuu siltä, että pyrkimykset luoda vapaa Inkeri, olivat jo etukäteen tuomitut epäonnistumaan, ja Inkerinmaan asukkaat joutuivat maksamaan siitä kalliin hinnan rangaistusten ja karkoitusten muodossa, ja lisäksi heitä jälkeen päin kohdeltiin epäluotettavina ja pettureina. Vapaan Eestin ja Neuvostoliiton välinen raja vedettiin keskelle Kullanjokea, minkä johdosta kylä jakautui kahtia. Angeren talo sijaitsi joen neuvostoliittolaisella puolella. Aluksi ihmiset ylittivät rajan salaa, mutta sittemmin Neuvostoliiton taholta tiukennettiin rajavarti-

ota ja estettiin rajanylitys, niin että entiset naapurukset joutuivat toisistaan täysin erilleen. Neuvostoliiton puolella asuvien ei sallittu olla missään yhteydessä Eestin puolella asuvien kanssa. Kuitenkin toukokuun ensimmäisenä, vapunpäivänä, sallittiin väestön huudella toisilleen tervehdyksiä joen yli sen kapeimmalla kohdalla. 1930-luvun alussa hävitettiin kylän Neuvostoliiton puoleinen osa, jotta saatiin tila kynnetylle maakaistaleelle, joka mahdollisti rajanylittäjien jälkien paljastamisen. Parhaimmat talot siirrettiin naapurikyliin.

Kun sisällissota loppui, elämä alkoi vähitellen palautua normaaleihin uomiinsa. Taisteluja oli seurannut ankara tuho ja nälänhätä, sillä maatalous oli täysin lamassa. Näissä olosuhteissa alettiin noudattaa ns. uutta talouspolitiikkaa joka tunnetaan parhaiten nimellä NEP, ja se merkitsi sitä, että sallittiin yksityisyritteliäisyys. Tulokset näkyivät pian, ja jälleen oli mahdollisuus ostaa tuotteita. Tämän perusteella onkin NEP:in aikaa joskus nimitetty »kultaiseksi ajaksi».

Käytännössä oli nyt kaksi erilaista talousjärjestelmää: sosialistinen järjestelmä teollisuudessa ja markkinataloudellinen järjestelmä maataloudessa. Neuvostovalta ei katsonut voivansa selviytyä tällaisessa tilanteessa, minkä vuoksi pantiin käyntiin tiukka sosiaalistamisohjelma myös maataloudessa 20-luvun loppupuolella. Suuri virhe oli, että kollektivointi toteutettiin rajuin ottein, niin että kelvollisin osa maanviljelijäväestöstä, eli ns. kulakit, täysin tuhottiin. Talonpojat tunsivat nyt menettävänsä kaiken mitä heillä oli, sekä sen minkä olivat perineet sekä sen minkä olivat kartanoiden tiloista saaneet haltuunsa. Pelastaakseen mitä pelastettavissa oli he teurastivat karjansa ja piilottivat siemenviljan, ennen kuin omaisuus otettaisiin kolhoosiin. Elinmahdollisuudet olivat nyt todella kehnot. Työvelvollisuus oli voimassa, mutta kun kolhoosi ei kyennyt maksamaan palkkoja, saatiin tyytyä siihen, että työ merkittiin kirjaan suoritetuksi. Kollektivoinnin jäljissä seurasi suunnaton nälänhätä, jonka seurauksena miljoonat ihmiset nääntyivät nälkään. Nälänhädän aikana joutuivat mm. Kosemkinassa olevan Udarnik-nimisen (suomeksi iskutyöläinen) kolhoosin työläiset hakemaan hajotetusta Kullankylästä jopa rakennusten katto-oljet rehuksi karjalleen.

Niillä, jotka asuivat alueen eestiläisellä puolella, alkoi elämä vähitellen sujua paremmin kuin Neuvostoliiton puolella asuvilla naapureilla huolimatta siitä, että se osa Eestiä, jossa Kullankylä sijaitsi, oli varsin köyhää seutua ja vailla teollisuutta.

Jo Leninin eläessä pidätettiin tiettyjä ryhmiä, esim. sosialistivallankumouksellisia, mutta Stalinin aikana alettiin perusteettomasti iskeä koko kansaan. Sattui niinkin, että jos se, jota pidätysmääräys koski, ei sattunut olemaan kotona, vietiin naapuri hänen sijastaan. Ilmiannot rehottivat ja niitä rohkaistiin viranomaisten taholta. Painostuskeinona saatettiin käyttää esimerkiksi sitä, että luvattiin päästää se vapaaksi, joka ilmiantoi jonkun toisen. Ei tarvinnut olla syyllistynyt mihinkään rikkomukseen joutuakseen pidätetyksi; järjestelmä oli näet rakennettu tietyn vankimäärän hankkimiseksi. Työntekijöiden tarve oli loputon, varsinkin varusteluteollisuudessa, joka ei koskaan saanut tarpeeksi työvoimaa ja joka sitäpaitsi oli eräänlainen kulutustavara.

Neuvostoliiton vähemmistökansallisuudet joutuivat, kuten inkerinsuomalaisetkin, ankarien vainojen kohteeksi. Suomalaiset koulut ja kirkot suljettiin, niiden opettajat ja papit vangittiin, jos he eivät sitä ennen olleet ehtineet paeta Suomeen. Yhteensä karkotettiin yli 50 000 inkeriläistä. Toimenpiteet tapahtuivat vallanpitäjien määräyksestä, eivätkä olleet eri kansanryhmien ristiriitojen aiheuttamia.

Mitä mieltä ihmiset sitten olivat Stalinin ajan terrorismista. Johannes antaa yksinkertaisen ja ehkä itsestään selvän vastauksen. Täytyi mukautua ja koettaa selviytyä, koska olosuhteille ei mitään voinut. Ihmiset yrittivät lohduttautua sillä, että he saisivat palata takaisin, koska olivat syyttömiä. Kovin harva valitettavasti selviytyi takaisin, vaikka sellaisiakin tapauksia oli.

Tuohon aikaan Johannes meni Aleksandrovskajan kymnaasiin (lukioon). Hän oli Komsomolin, kommunistisen nuorisojärjestön, sihteerinä kouluaikanaan ja oli siitä hyvin ylpeä. Olihan neuvostojärjestelmä ankarista ajoista huolimatta tehnyt mahdolliseksi, että hän, köyhän maanviljelijän poika, oli saanut mahdollisuuden opiskeluun. Vuosi. 1939, jolloin uudet puhdistukset alkoivat, oli hänelle myönteistä aikaa. Mennyt oli mennyttä, nyt piti katsoa taas eteenpäin.

Jatkuu heinäkuun numerossa.

RUOTSIN PUOLELTA

TUKHOLMAN KESÄJUHLAT

1985-06-21	**JUHLAOHJELMA**	**FESTPROGRAM**	**Paikka/Plats**
10.00–	Juhlakanslia avataan	Festkansliet öppnas	Medborgarhuset,
15.00–16.30	ISK:n vuosikokous	Centralförbundets årsmöte	Medborgarhuset, Stora Salen
17.00–19.00	Avajaistilaisuus	Festligheterna öppnas	Medborgarhuset, Stora Salen
19.00–20.00	Kahvitauko	Kaffepaus	
20.00–	Tanhu-esittely ja tanssitilaisuus	Folkdansuppvisning och dans	Medborgarhuset, Lilla Salen
1985-06-22			
9.00–11.00	Kahvitarjoilu	Kaffeservering	Seurakuntasali/Församlingsalen
11.00–12.30	Juhlajumalanpalvelus	Festgudstjänst	Suomalainen kirkko/ Finska kyrkan
12.30–14.30	Ruokatauko	Matpaus	
14.30–16.30	Urheilukilpailut	Idrottstävlingar	Tanto Bollplan
17.00–18.00	Suomenkielinen hengellinen tilaisuus	Andakt på finska	Medborgarhuset, Stora Salen
17.00–18.00	Ruotsinkielinen ohjelma mm. Larin Paraske-esitelmä	Program på svenska bl.a. om Larin Paraske	Medborgarhuset, Lilla Salen
18.00–19.00	Ruokatauko	Matpaus	
19.00–21.30	INGRIA-ilta	INGRIA-afton	Medborgarhuset, Stora Salen
21.30–	Tanssitilaisuus	Dans	Medborgarhuset, Lilla Salen
1985-06-23			
9.00–11.00	Kahvitarjoilu	Kaffeservering	Seurakuntasali/Församlingsalen
11.00–12.30	Kaksikielinen jumalanpalvelus ja HPE	Tvåspråkig högmässa med HHN	Suomalainen kirkko/ Finska kyrkan
13.00–	Lopputilaisuus	Avslutning	Seurakuntasali/Församlingsalen

Osoitteet/Adresser: Suomalainen kirkko-Seurakuntasali Slottsbacken 2 C
Medborgarhuset Medborgarplatsen
Tervetuloa runsain joukoin

Kesäjuhlien urheilukilpailut

Mietteitä viime kesän Västeråsin juhlien urheilukilpailujen järjestelyistä

Urheilukilpailut ovat yksi keskeisistä ohjelmista kesäjuhlien yhteydessä. Vastuunalaisella on suurimpana huolena ajatus, ketä kutsutaan ja ketä vieraita ja osanottajia pitkän matkan päästä tulee juhlille, ja mitä siellä tarjotaan, ettei juhlilla kävijöillä syntyisi jälkeenpäin ajatus, että tällaista, näin yksinkertaistako täällä olikin, kannattiko tämän takia tulla tänne.

ISK on asian suhteen passiivinen, minkäänlaista apua sieltä ei saa. Jokaisen paikkakunnan järjestäjien on pystyttävä aloittamaan alusta asti. Yksi ISK-johtokunnan jäsenistä pitäisi olla yhdysmiehenä ja asiantuntijana, jonka puoleen juhlien järjestäjät voivat kääntyä ja saada neuvoja. Esimerkiksi, että mitä toimihenkilöitä pitää olla, missä järjestyksessä kilpailut pidetään, millä tavalla jaetaan ikäluokat, osanottajien ilmoituslistat jne.

Talven ja kevään aikana meille hahmotettiin seuraava urheilukilpailuohjelma.

1. Inkerin lipun kantaminen ja salkoon nostaminen (6 kansallispukuista henkilöä)
2. Kansallislaulut ja kenttähartaus
3. Neliottelu, popin lyönti, puujalkajuoksu, säkkijuoksu, saappaan heitto
4. Paikkakuntien välinen viesti 4 × 100 m. Neljä eri ikäluokkaa
5. Juoksut 60 m, 100 m, 400 m jne.
6. Tunnustus V. Tilkulle. Kilpaillut kesäjuhlilla tasan 30-vuotta
7. Valokuvaaminen seurakunnittain.

* * *

Ohjelma toteutettiin Västeråsin kesäjuhlilla suunnitelmien mukaan. Kuvassa juhlallinen Inkerin lipun kanto (ks. kansikuva).

Örebrosta

Inkeri-aiheinen näyttely sai hyvän menestyksen vuoden alussa. Paikallinen radio ja sanomalehdet vaikuttivat myönteisesti. Se oli Kaupunginkirjastossa kuukauden, sen jälkeen pyydettiin näyttelyä jatkamaan St. Mikaelin kirkon tiloissa. Näyttelyn päätteeksi T. Folkesten piti mielenkiintoisen luennon ruotsin kielellä Inkerin historiasta salintäyteiselle kuulijakunnalle. Örebron Inkerin kerho tarjosi piirakkakahvit. Kerättiin kolehti Etiopiaan 800 kr. Örebron kerho kiittää näyttelymme avustajia, mm. Västeråsin ystäviä. 9. 2. 85 kerho piti vuosikokouksensa; johtokuntaan valittiin kaksi uutta jäsentä nuoremmasta polvesta: Kersti Hirvonen ja Vihtori Hyrkäs. Muut jäsenet: N. Rokka, A. Hynen, J. Luukkanen, Eila ja Juho Miikkulainen sekä A. Halttunen.

27. 3. 85 St. Mikaelin työntekijät järjestivät Ö.I.S. Kerhon johtokunnalle haastattelutilaisuuden vallankumouksen jälkeisistä tapahtumista Inkerissä. 4. 5. 85 Ö.I.S. Kerho järjesti äitienpäiväjuhlan Hjästa Gårdenilla.

Opintokerho on kokoontunut säännöllisesti. Osanottajien määrä on vaihdellut 12—20 henkeen. Opintokerhon työ jatkuu ensi syksynä.

Toivomme kaikelle toiminnalle hyvää menestystä.

Örebro 17. 5. 85. A.H.

Ajankohtaisia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Kesä- ja heinäkuussa tapaamme kesäjuhlilla.

Kesäjuhlille Lahteen. Turun Inkeriläiset tekevät kesäjuhlamatkan omalla linja-autolla Lahteen 6—7. 7. Ilmoittautuminen kesäkuun loppuun mennessä kuten edellä.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet: Mikkelinpäivä 29. 9., Pyhäinpäivä 2. 11. klo 13 (Kivelä klo 12), Joulujuhla 26. 12. Kaikki tilaisuudet paitsi Pyhäinpäivän juhla alkavat klo 14. Tervetuloa!

Johtokunta

SEUKKOSEURA

Seukkoseura kokoontuu torstaisin syyskaudella 1985 seuraavasti: 19. 9. klo 12 Matteuskirkossa sekä 3. 10., 17. 10. ja 7. 11. klo 13 Inkerikodissa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

Levitä Inkeri-tietoutta, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saatavana Suomesta sekä Ruotsista

Saini Laurikkala **Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta**	**25 mk (35 kr)**
Aapo Iho **Hietajyvä, valitut runot**	**18 mk (25 kr)**
Hellin Suominen **Mooses Putron elämäkerta**	**10 mk (15 kr)**
Äänilevyjä Inkerikuoro **Nouse Inkeri ym.**	**15 mk (25 kr)**
Lauri Santtu **Murrejuttuja**	**15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk (35 kr)**
Inkerin karttoja	**40 mk (60 kr)**
Inkerin lippuja	**15 mk (25 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (75 kr)**
Adresseja	**15 mk (25 kr)**
Rintaneula Inkerin vaakuna	**10 mk (10 kr)**
Tarra Inkerin lippu	**5 mk (5 kr)**

Saatavana Suomesta

Juhani Jääskeläinen **Inkerin kirkon tuho**	**70 mk**

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita.

Saatavana Ruotsista

Isien Usko muistojulkaisu	**10 kr**
Kemppi **Fenno-Ingria lauluja**	**5 kr**
Ristiltä ripille	**10 kr**
Aatami Kuortti **Tapahtui Inkerissä** **Inkerin kirkon vaiheita** **Juhana Inkerinsuomalainen** **Aloitettava alusta** Kaikkien hinta Ruotsissa	**25 kr**
Eino Hanski **Heimopataljoona**	**50 kr**
Tapani Sopanen **Ingermanlanning**	**60 kr**
Uno Hammarström **Ingermanländarna som flydde till Sverige**	**30 kr**
Viktor Pajunen **Ingermanland – en kort historik**	**5 kr**
Postikortti Haaparannan muistolaatta	**1 kr**
Postikortti Örebron muistokivi	**1 kr**

Vammala 1985 Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 7—8 heinä—elokuu 1985

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	70 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 100 kr v. 1984
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 500 mk 1/2 » » 300 mk 1/4 » » 200 mk Kuolinilmoitukset 100 mk Kiitos- ym. ilm. 60 mk Kuva ilmoituksessa 100 mk Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Tukholman Medborgarhusetin suuri sali oli juhannusaaton avajaistilaisuudessakin melkein täynnä. Yleisö seuraa silmä ja korva tarkkana esitystä näyttämöllä. Edessä vasemmalla Tukholman Inkerin Kerhon puheenjohtaja ja juhlien organisaattori Juho Kouru, äärimmäisenä vasemmalla hänen vaimonsa, Tukholman suomalaisen kirkon kirkkoväärti ja juhlien puuhanainen Aino Kouru, joka säesti mm. juhlien yhteislaulut. — Juhlista kuvin ja sanoin s. 3—11.

TUKHOLMAN KESÄJUHLAT — UUSIA NÄKÖALOJA AVAAVA TAPAHTUMA

• Kymmenvuotiaan Tukholman Inkerin Kerhon järjestämä kolmipäiväinen kesätapahtuma juhannuksena oli innoittava ja uusia näköaloja avaava tilaisuus. Se oli koonnut useiden satojen vierasjoukon Ruotsin kauniiseen pääkaupunkiin, joka esittäytyi hehkeimmässä keskikesän loistossaan. Erityisen tunnelmallista oli kokoontua juhlajumalanpalvelukseen juhannusaamuna kuninkaallisen linnan naapurissa sijaitsevaan, äskettäin (1983) 450 vuotta täyttäneeseen Tukholman Suomalaiseen Kirkkoon.

• Juhannusjuhlien päätapahtumaksi muodostui kansallinen Ingria-ilta esitelmineen, puheineen ja korkeatasoisine musiikkiesityksineen. Juhlien moniilmeisyyttä korosti myös se, että juuri tänä vuonna sattui olemaan kansalliseepoksemme Kalevalan 150-merkkivuosi.

• Näillä juhlilla oli erityisesti otettu huomioon se, että myös kieleltään ruotsalaistunut jälikipolvi sai osansa juhlien annista sillä kielellä, jota se parhaiten hallitsi. Kaiken kaikkiaan jäi sellainen mieli, että inkeriläisyys ja heimohenki elävät hyvin voimakkaina Ruotsin inkeriläisissä ja heidän jälkeläisissään, vaikka he ovat ehkä paremmin sopeutuneet ruotsalaiseen yhteiskuntaan kuin myöhemmin Suomesta muuttaneet siirtolaisemme. Kun Suomessa viime vuosisadan lopulla käytiin taistelua suomalaisuudesta ja suomen kielen asemasta, lausahti eräs suomalaisuuden esitaistelija: »Ruotsalaisia emme ole, venäläisiksi emme tahdo tulla, olkaamme siis suomalaisia.» Ehkäpä Ruotsiin pysyvästi asettuneet inkerinsuomalaiset ovat tätä lausetta muunnellen ottaneet elämänohjeekseen: suomalaisia emme ole, inkeriläisiksi (so. Inkerinmaan asukkaiksi) emme voi tulla, olkaamme siis ruotsalaisia, joiden juuret ovat Inkerinmaalla.

Avajaisilta 21. 6.

Medborgarhuset, monipuolinen kulttuuritilaisuuksien tapahtumapaikka oli näiden juhlien päänäyttämönä. Toivotettuaan juhlavieraat sydämellisesti tervetulleiksi juhannusaaton avajaistilaisuuteen Tukholman Kerhon puheenjohtaja Juho Kouru esitteli painetun ohjelmalehtisen. Sen etukantta koristava Inkerin vaakuna oli peräisin ruotsinvallan ajalta. Takakannen mahtava kattokruunu oli aikoinaan riippunut Nevan kirkossa Inkerissä, josta kirkkoväärti Henrik Luhr toi sen Suuren Pohjan Sodan aikoihin (1700) sotasaaliina Ruotsiin. Hänen jälkeläisensä lahjoittivat kruunun sittemmin Tukholman Suomalaiselle Kirkolle, jonka katossa se tänä päivänä riippuu. Sen merkitys Inkerinmaan asukkaille on aikoinaan ollut suuri. Sen alla hyvästelivät monet inkeriläisäidit sotaan lähteviä poikiaan, monet viimeisen kerran. Tänään se luo rauhoittavaa valoa yhteen kokoontuville heimon jäsenille.

Avajaistilaisuudessa tuotiin terveiset Suomesta sekä eri puolilla Ruotsia asuvilta heimolaisilta. Suomesta toi tervehdyksen mm. teol. tri Markku Pyysiäinen. Puheessaan hän muistutti mieliin, ettei inkeriläisten ole kärsimyksissään tarvinnut olla yksin. Heillä kaikilla on Kristus ollut edelläkävijänä, Hän on kulkenut heidän rinnallaan ja auttanut eteenpäin yli vaikeuksien. Samoin ajatuksin tervehti Västeråsin kerhon puheenjohtaja Aappo Björn juhlakansaa. Toivottaessaan sydämellisesti onnea ja menestystä näille juhlille hän

leikkisästi sanoi Tukholman Kerhon valmistelleen näitä juhlia jo kymmenen vuotta: perustamisestaan (1975) lähtien. Hän muisteli aikoja, jolloin Ruotsissa yleensä oli alettu viettää inkeriläisten juhlia; muisteli monia poismenneitä uurastajia, erityisesti alkuaikojen veteraania opettaja Santeri Parkkista, ja monia muita, jotka olivat toimineet tiennäyttäjinä.

Boråsista toi tervehdyksen pastori Jussi Jänis, jonka ajatukset liikkuivat samoin menneiden vuosien ja vuosikymmenten muistoissa. »Olemme saaneet asua vapaassa maassa yli neljä vuosikymmentä, ja on olemassa vaara, että meistä tulee 'suuria', että unohdamme lähimmäisemme. Yhdessä me muodostamme Jumalan suuren perheväen. Ei riipu meistä, että olemme saaneet asua vapaassa maassa. On olemassa yksi, joka meitä on kuljettanut. Ei meillä aikoinaan ollut oikeutta asua eikä viettää juhlia täällä. Nyt on. Iloitkaamme ja riemuitkaamme siitä.»

Tervehdyksiä esittivät myös Aleksanteri Halttunen Örebrosta, Tukholman Karjalaisten Kilta, Rovasti Matti Vironmäki Helsingistä sekä Helsingin paikallisosaston veteraani Toivo Kajava, joka esitti, että Inkerissä yhä asuvia heimolaisiamme ja erityisesti Inkerinmaan luterilaista kirkkoa Puškinissa muistettaisiin esirukouksin näillä juhlilla.

ISK:n puheenjohtaja Armas Paakkonen kiitti kutsusta Ruotsin kuninkaalliseen pääkaupunkiin ja toi tervehdyksen »inkeriläisten pääkaupungista» Boråsista. Hän kertoi Boråsin inkeriläisten monipuolisesta toiminnasta lastenleireineen, Ukkokerhoineen, treffeineen, grilli- ja liekkuiltoineen Kerhon mökillä, jne. Viktor Aitmanin Göteborgin terveiset koskettelivat niin ikään paikallisen kerhon harrastustoimintaa, josta ensimmäisellä sijalla ovat Inkerin Suomalaisten Historian käännöstyö ja tanhuharrastus.

Gävlestä toi tervehdyksen Lempi Sjöberg. Hän esitti vuosikymmeniä sitten kirjoittamansa runon, joka koskettavasti kuvasi niitä tunnelmia, jotka olivat päällimmäisinä silloin, kun oli luovuttava iäksi rakkaista kotikonnuista, ja edessä oli raskas pakolaisen taival kohti tuntemattomia kohtaloita. Gävlen kvintetti esitti laulutervehdyksen Hilma Matikaisen johdolla.

ISK:n (Inkerin Suomalaisten Keskusliiton) kiitoksena inkeriläisten hyväksi tehdystä työstä liiton puheenjohtaja Armas Paakkonen jakoi diplomit, jotka saivat Aino ja Heikki Virtanen, Aino Nironen, Juho Jämsä, Juho Kouru, Aino Lehti ja Nanna Savelius, Tukholman suomalaisen seurakunnan entisen kirkkoherran Ludvig Seveliuksen puoliso, jonka työ inkeriläisten hyväksi on jatkunut vuodesta 1948 aina näihin päiviin saakka.

Avajaistilaisuudesta lähetettiin sähke hänen majesteetilleen kuningas Carl Gustafille.

Juhannusaaton juhlaa jatkettiin tanhuesityksillä ja tanssilla vielä myöhään yöhön.

Juhannuspäivä 22. 6.

Juhannuspäivä aloitettiin *juhlajumalanpalveluksella* tunnelmallisessa Suomalaisessa kirkossa. Ennen tilaisuuden alkua järjestäytyi kansallispukuinen ristisaatto ja Helsingin Inkeri-kuoro kirkkoväärti Aino Kourun johdolla vakuuttavaksi juhlakulkueeksi ja marssi täpötäyden kirkon keskikäytävää paikoilleen alttarin viereen. Kirkon ulkopuolella kulkue herätti suurta ihastusta ranskalais-englantilaisessa turistiseurueessa, joka innokkaasti ryhtyi sitä valokuvaamaan. Ehkäpä useimpien yllä oleva Tuutarin puku herätti heissä huomiota erikoisuudellaan. Seurakunnan kirkkoherran Paul Öhrnbergin toivotettua vieraat tervetulleiksi Inkeri-kuoro lauloi Mikael Nybergin sovittaman Olof Ringin »Aamulaulun». Johannes Kastajan päivän saarnan piti pastori Jussi Jänis, liturgina toimi kirkkoherra Öhrnberg, jonka avustajina ehtoollista jakoivat emeritus kirkkoherra Matti Vironmäki, Markku Pyysiäinen sekä Jussi Jänis.

Urheilukilpailut olivat koonneet runsaasti väkeä Tanto Bollplanille. Päivä oli sanoinkuvaamattoman kaunis; aurinko paistoi pilvettömältä taivaalta ja ilma oli tyyni. Vaikkei kilpailuihin ollut kovinkaan paljon osanottajia, urheilukilpailut ja oleilu urheilukentällä kuuluivat perinteeseen. Vanhempi väki vietti leppoisia joutenolon hetkiä, nuorten kisaillessa kentällä.

Toisen ja kolmannen polven nuoria ajatellen oli Medborgarhusetin pieneen saliin järjestetty ruotsinkielistä ohjelmaa; siinä kerrottiin mm. Inkerinmaan suuresta tyttärestä Larin Paraskesta, jota myös Suomen Runottareksi kutsutaan. Suomenkielistä vanhempaa väkeä kertyi saman talon suojiin hengelliseen tilaisuuteen.

Ingria-ilta tarjosi monipuolista, korkeatasoista ja nautittavaa ohjelmaa. Tervetulleeksi toi-

Ylhäällä vasemmalla: Gävlen kuoron laulutervehdys, johtajana Hilma Matikainen (vas.).

Kuva alla: Emännät esittäytyvät. Vasemmalla Aino Lehti, joka vastasi siitä, että kahvia ja voileipää riitti kirkkokahvilla ja juhlapaikalla.

votuksessaan Juho Kouru herätti kysymyksen, kuka on inkeriläinen tämän päivän maailmassa. Onko inkeriläisillä identiteettiä kansana — kansanrippeenä. Hän loi katsauksen aikaan, jolloin Inkerinmaa kuului maakuntana suureen Ruotsin valtakuntaan. Tuolloinhan hallitusviranomaiset asuttivat Inkerinmaan houkuttelemalla sinne väkeä Suomesta, lähinnä Äyräpään seurakunnasta ja Savosta (äyrämöiset ja savakot). Nämä uudet asukkaat toivat mukanaan suomen kielen ja luterilaisen uskonnon. He olivat ahkeraa väkeä; he rakensivat kirkkoja ja perustivat seurakuntia. Huolimatta kaikenlaisista vaikeuksista myöhemmissäkin vaiheissa he säilyttivät sekä kielensä että uskontonsa ja kansalliset tapansa ja kulttuurinsa, so. identiteettinsä, yli kahdensadan vuoden ajan. »Toinen maailmansota sai aikaan hajaannuksen, niin että kansamme rippeitä löytyy nyt monilta suunnilta maailmaa. Vanhemmilla meistä inkeriläisyys on jossain määrin säilynyt. Monet ovat kuitenkin halunneet mukautua ruotsalaiseen yhteiskuntaan mahdollisimman pian, koska paluusta synnyinseudulle ei enää ollut toivoa. Tämä mukautuminen on tehnyt toisen polven inkeriläisistä ruotsalaisia myös kielellisesti. Ihmisellä on kuitenkin luonnollinen tarve tietää ja tuntea, missä hänen sukujuurensa ovat. Tämä tarve on johdattanut meidät taas yhteen viettämään jo 38. kerran kesäjuhlia täällä Ruotsissa.» Tällaisin ajatuksin Juho Kouru toivotti vieraat tervetulleiksi kansalliseen iltaan.

Inkeriläisten juhliin on olennaisena osana kuulunut aina musiikki — laulu ja soitto. Mu-

Vasemmalla: Rikhardt Pöntinen esittelee jo maailmanmainetta saavuttaneen pianistipoikansa Rolandin levyä, jota oli juhlapaikallakin saatavissa.

Alla: Armas Paakkonen jakoi ISK:n diplomit. Lämpimän kädenpuristuksen saa Juho Kouru, vieressä hymyilevät Aino Lehti ja Juho Jämsä. Muut diplominsaajat: Aino ja Heikki Virtanen sekä Aino Nironen (äär. oik.).

siikin pariin johdatteli juhlaväen nuori kanteletaiteilijatar Helena Tuupanen-Häggström.

Juhlaesitelmässään Albert Kuortti johdatteli Inkerinmaan yhteydet Kansalliseepokseemme Kalevalaan, jonka ensi laitoksen ilmestymisestä tulee tänä vuonna kuluneeksi 150 vuotta. Jo puoli vuotta onkin Kalevala-juhlia vietetty paitsi tietenkin Suomessa myös eri puolilla maailmaa, myöskin Ruotsissa. Kalevalan Inkerinmaahan liittävät ennen kaikkea Kullervo-runot. »Kullervo-runot ovat kauneimpia Kalevala-eepoksen runoja. Niitä runoja esivanhempamme lauloivat pitopaikoissa ja muissa seuroissa, ja ne ovat siirtyneet sukupolvesta toiseen. Kun lääkäri Elias Lönnrot, suomen kielen tutkija ja uudistaja, sai kokoon Karjalasta keräämänsä runot 1835 ja julkaisi ensimmäisen Kalevalan runokokoelman, hän huomasi, että jotakin puuttui tästä kokoelmasta. Hänen oppilaansa Europaeus lähti runonkeruumatkalle Inkeriin, löysi sieltä runoalueet ja sai pelastetuksi Kullervo-jakson runot. Runonkerääjä lausui: 'Siellä veisaa Väinämöisen ääni, siellä soipi kantele ja sampo'. Kul-

Juhannuspäivän jumalanpalveluksessa ehtoollista jakoivat Jussi Jänis (vas.), Matti Vironmäki, Markku Pyysiäinen ja Tukholman Suomalaisen seurakunnan kirkkoherra Paul Öhrnberg.

lervo-runot liitettiin ns. Alkukalevalaan, ja v. 1849 ilmestyi Uusi Kalevala, jota me tänäkin päivänä luemme. — Sodan ja maailman murjomina tulimme tähän maahan. Hyvällä työllä ja käyttäytymisellä olemme tehneet itsemme täysiarvoisiksi maan kansalaisiksi. Te, Inkerin kerhojen veteraanit, naiset ja miehet Boråsista, Gävlestä, Göteborgista, Västeråsista ja muualta: Te voitte hyvällä omallatunnolla lausua:

Oksat karsin, tiet osoitin.
Siitäpä nyt tie menevi,
ura uusi urkenevi
laajemmille laulajille
runsahammille runoille
nuorisossa nousevassa
kansassa kasuavassa.»

Näillä vaikuttavilla Kalevalan loppusäkeillä lopetti Albert Kuortti esitelmänsä, ja suosionosoitukset todistivat, että juhlakansa oli hänen kanssaan samaa mieltä.

Viehättävää, kaunista ja arvokasta musiikkiohjelmaa saatiin juhlassa kuulla runsaasti. Kaunisäänisen baritonin Juho Kouru esitteli: »Hän on äidin puolelta eestiläinen ja isän puolelta karjalainen, se on yhtä kuin inkeriläinen.» Ja Mikko Pulkkinen lauloi koko yleisön »illan tähtihin» ja samalla itsensä juhlaväen sydämiin. Häntä säesti pianolla Harri Kiisk.

Pöntisen musiikkiperheen nuoret David (sello), Stefan (piano) ja Maria (laulu) huolehtivat musiikin korkean tason säilymisestä. Davidin ja Stefanin esityksenä saatiin kuulla mm. Paul Bazelairea (Ranska), Niccolo Paganinia ja Armas Järnefeltiä; Maria Pöntinen lauloi ikiihanan G. Linsénin Z. Topeliuksen tekstiin säveltämän laulun »Kesäpäivä Kangasalla».

Ingria-illassa lauloi myös Helsingin Inkerikuoro keräten lämpimät suosionosoitukset. Ohjelmassa oli mm. Ahti Sonnisen, Toivo Elovaaran, Sulo Salosen ja J. Pohjanmiehen sävellyksiä ja sovituksia. Kuoroa johti Kerttu Hiltunen.

Inkeriläisten Sivistyssäätiön tervehdyksen Ingria-illassa esitti säätiön hallituksen puheenjohtaja Matti Vironmäki. Hän puhui mm. in-

sivulle 10

Urheilukentältä ja kentän laidalta. Viktor Aitman (ylimmässä kuvassa oik.) tallensi juhlien tapahtumia kaitafilmille tulevia sukupolvia varten. Vas. Juho Kouru ja Viktor Pajunen. Keskellä: vinha juoksukilpa käynnissä. Alla vas.: Päivä paistoi kuumasti pilvettömältä taivaalta, niin että kentän reunalla olijat mielellään vetäytyivät puiden siimekseen.

Kuva oikealla: Urheilukilpailujen yhteyteen oli järjestetty valokuvaaminen seurakunnittain. Tässä kelttolaisten ryhmässä on monia tuttuja kasvoja. Taustalla esim. kylttiä pitelemässä Toivo Kajava, vas. Toivo Jääskeläinen ja toinen oik. Eino Vironseppä.

Alla: Medborgarhuset on monipuolinen talo erilaisiin kulttuuritilaisuuksiin konserttisaleineen ja muine tiloineen. Juhlien väliajalla oli mukava rupatella tuttavien kanssa rappusilla ja pihamaalla.

Tideratas, taderatas, lauloi Mikko Pulkkinen säestäjänään Harri Kiisk.

Ja kantelo vienosti soi . . . Soittajana Helena Tuupanen-Häggström.

keriläisten hyvistä suhteista muihin heimojärjestöihin, erityisesti karjalaisiin, joiden kanssa inkeriläiset ovat aina tunteneet tietynlaista kohtalonyhteyttä. Kesken puheensa hän kehotti juhlayleisöä nousemaan, ja seisaaltaan laulettiin yhteisesti Karjalaisten laulu, jota johtamaan nousi Kerttu Hiltunen. Lämpimin sanoin puhuja muisteli mm. äskettäin joukostamme poisnukkunutta professori Pentti Kaiteraa, jolla oli ollut merkittävä osuus inkeriläisten siirrossa Suomeen.

Lämminhenkisen ja antoisan illan lähestyessä loppuaan oli Inkeri-kuoro lavalla valmiina laulamaan rakkaan ja tutun Mooses Putron Inkeri-hymnin, johon koko salintäyteinen yleisö seisaalleen nousten täysin rinnoin yhtyi.

»Harvoin yhtehen yhymme, saamme toinen toisihimme», laulatti Aino Kouru yleisöä juhannusaaton avajaisillassa. Tämänkertainenkin yhdessäolo osoitti jälleen, että huolimatta hyvästä sopeutumisesta siihen maahan, jossa olosuhteiden pakosta on elettävä, inkeriläisten juuret ovat lujasti ja sitkeästi kiinni kale-

Oikealla: Pöntisen musiikkiperheen nuorimmat: 11 vuotiaan Marian laulua säestävät veljet Stefan (piano) ja David (sello).

Alla: »Suloisessa Suomessamme oisko maata armaampaa . . .» lauloi yleisö Kerttu Hiltusen johtaessa.

valaisessa maaperässä, josta ne imevät elinvoimaansa saaden heimon yhä uudelleen ja uudelleen kokoontumaan yhteen, saamaan ja antamaan toisilleen uutta voimaa ja virikkeitä matkan varrelle.

*

Lämmin kiitos Tukholman juhlien vastuunkantajille Aino ja Juho Kourulle sekä muulle »perheväelle» vieraanvaraisuudestanne ja tuestanne Inkeriläisten Viestille ja Inkeri-kuorolle.

A. L-ma

KULLANKYLÄN JOHANNES

Viktor Pajunen

Loppuosa (jatkoa kesäkuun numerosta)

Huhti- ja toukokuun numerossamme julkaisimme Viktor Pajusen ruotsinkielisen kuvauksen tunnetun inkeriläissyntyisen kirjailijan Johannes Angeren taustasta. Kertomus antaa suppeudestaan huolimatta pääpiirteissään selkeän kuvan inkeriläisestä kirjailijankohtalosta ja erään inkeriläisen elämänkohtalosta, joka monien kovien vaiheiden jälkeen päätyy suoranaiseen harmoniaan uudessa kotimaassa. Inkeriläiskirjailijan elämä synnyinmaassa sekä ajatukset ja tulevaisuudennäkymät tällä hetkellä kiinnostanevat myös suomenkielistä lukijakuntaa, jolle Viktor Pajusen ruotsinkielinen kertomus jäi ehkä kielivaikeuksien vuoksi hämäräksi tai kokonaan avautumatta. — Suom. A. Luoma.

Vähitellen Johannes valmistui ja pääsi opettajaksi. Hänellä oli varsin hyvät oltavat. Yleinen väärinkäsitys oli, että niillä, jotka kuuluivat puolueeseen, oli yleensä hyvät olot, mutta Johannes ei kuulunut puolueeseen. Itse asiassa vain harvat olivat kommunistisen puolueen jäseniä, sillä on muistettava, että Neuvostoliiton kommunistinen puolue oli ja on eliittipuolue, johon ei niin vain voinut liittyä. Oli osoitettava eri tavoin kelpoisuutensa, ennen kuin otettiin puolueen jäseneksi. Piti esimerkiksi osallistua propagandatyöhön. Siinä Krasnaja Myzan koulussa, jossa Johannes oli opettajana, oli vain rehtori puolueen jäsen. Syy siihen, ettei Johannes pyrkinyt puolueen jäseneksi, oli yksinkertaisesti se, ettei hän tuntenut mitään tarvetta siihen. Sitä paitsi, hän oli suomalainen ja hänen kolme enoaan oli Eestissä ja yksi veli Suomessa, ja tämä saattoi asettaa hänet kyseenalaiseen asemaan. Hän oli vasta 23-vuotias ja saattoi rauhassa seurata tilanteen kehittymistä.

Marraskuun 30. päivänä puhkesi talvisota. Johannes määrättiin ns. Kuusisen armeijaan, jonka päämääränä oli loikanneen suomalaisen kommunistin Otto Ville Kuusisen avulla »vapauttaa sorrettu Suomen kansa». Miehistö — muutamia tuhansia käsittävä — muodostui eri suomalaisugrilaisista kansoista, jotka asuivat Neuvostoliitossa. Joukkojen univormut oli ommeltu suomalaiseen tapaan, ja niiden kangas oli otettu sotasaaliina siitä osasta Puolaa, joka oli vallattu joitakin kuukausia aikaisemmin Ribbentropin—Molotovin sopimuksen mukaisesti. Miltä sitten Johanneksesta tuntui suomalaisena liittyä armeijaan, joka uhkasi Suomea? Koska hänellä ei milloinkaan ollut ollut mitään kosketusta tähän maahan, ja koska lisäksi hänen kotinsa sijaitsi Neuvostoliitossa, hänestä tuntui melko luonnolliselta olla käytettävissä, kun synnyinmaa tarvitsi häntä. Mutta kuitenkin tilanne oli omalaatuinen ja sota tuntui hänestä jotenkin väärältä. Sitä oli edeltänyt suunnaton Suomea vastaan suuntautunut sotapsykoosi, joka johti järjestettyyn ampumisvälikohtaukseen, se tunnetaan historiassa tapauksena 'Mainilan laukaukset'. Neuvostosotilaat avasivat tulen Mainilan kohdalla, jossa raja tekee mutkan, joten vaikutti siltä, että laukaukset oli ammuttu Suomen puolelta. Kuusisen armeijan piti propagandan mukaan nostaa valloittajana punainen lippu liehumaan Helsingin ylle. Koska Johannes oli saanut koulutusta, hänet nimitettiin yliluutnantiksi. Hän joutui eversti Tommolan johtamaan kolmanteen divisioonaan, joka majaili Porojärvellä. Se oli rauhallinen lohko, jossa ei kuultu laukaustakaan. Äkkiä sota olikin lopussa ja miehet kotiutettiin. Johannes sai nyt tilaisuuden saattaa akateemiset opintonsa päätökseen.

Kesäkuussa 1940 neuvostojoukot valtasivat Eestin. Tapaus ei millään tavoin koskettanut Johan-

nesta. Hän muistaa sen oikeastaan vain siitä syystä, että hän koulunsa eräässä juhlassa sai tehtäväkseen onnitella kunniakasta Punaista armeijaa sen sankariteoista. Se, että pienen kansan vapaus näin riistettiin, oli hänelle tuntematon asia.

Vuotta myöhemmin puhkesi sota Neuvostoliiton ja Saksan välillä. Johannes oli nyt palannut Kullankylään, sen jäljellä olevaan eestiläiseen osaan. Taloudellinen tilanne oli melko hyvä; sota merkitsi kovin vähän Kullankylässä, ja saksalaismiehityksen aikana alueella oli tuskin ollenkaan saksalaisia joukkoja. Koska Johannes oli ollut mukana »punaisessa armeijassa», hän pelkäsi, että Gestapo sieppaisi hänet ja anoi sen vuoksi pääsyä Suomen armeijaan. Hänet otettiin kuitenkin jäseneksi inkeriläiseen yksikköön suomalaiseen Idänpataljoona 664:ään, joka oli sijoitettu saksalaisten miehittämälle alueelle. Sen jälkeen, kun hän oli käyttäytynyt uhmamielisesti saksalaista päällystöä kohtaan, hänet lähetettiin Kolppanan lähellä olevaan Paaritsan keskitysleiriin. Sieltä hän pakeni päästyään käymään muka lääkäriin leirin ulkopuolelle. Tuohon aikaan käynnistyi inkeriläisten evakuointi saksalaisten miehittämiltä alueilta Eestiin ja Suomeen, ja Johannes hakeutui Hatsinaan ja onnistui piiloutumaan evakkojunaan. Eestiläiseltä Kloogan pakolaisleiriltä Johannes matkusti Narvaan ja onnistui saamaan saksalaisen komendantin luvan hakea äitinsä ja sisarensa kotoa Kullankylästä. Kloogan leirillä pakolaiset rekisteröitiin kuljetettaviksi Suomeen. Eestistä Paldiskin satamasta heidät sitten kuljetettiin laivalla Hankoon. Eräs pakolaisten rekisteröinnissä mukana ollut tyttö teki Johannekseen niin suuren vaikutuksen, että hän myöhemmin Suomessa etsi tytön käsiinsä. Tytön nimi oli Helmi ja hänkin oli kotoisin Inkerinmaalta. He menivät sitten pian kihloihin ja ovat nyt olleet naimisissa jo neljän vuosikymmenen ajan.

Ruotsiin Johannes ja Helmi tulivat Tornionjoen yli Haaparannan kohdalta 2. tammikuuta 1945. Virallisten alkuselvitysten ja karanteenin jälkeen, jonka kaikki pakolaiset joutuivat läpikäymään, Johannes sai aluksi metsätöitä; myöhemmin hän pääsi työhön tehtaaseen. Vuonna 1947 hän kirjoittautui Upsalan yliopistoon, opiskeli siellä suomalaisugrilaisia kieliä ja pääsi sittemmin dosentiksi Lundin yliopistoon. Nykyään hän on eläkkeellä ja omistaa kaiken aikansa kirjoittamiselle. Hänellä on tekeillä dokumentaariromaani legendaarisesta sotaherrasta Carl Gustaf Mannerheimista. Helmivaimo on verrattomana apuna kirjailijalle, joka jättää luomisprosessin jälkeen kaikki kirjoituksensa Helmin huostaan. Tämä kirjoittaa ne koneella puhtaaksi. Johannes sanoo, että hänellä on ollut onnea elämässä, ja hänellä on yhä uusia rohkeita tulevaisuudensuunnitelmia.

Uudessa kotimaassaan Johannes ei tunne mitään kaksinkertaista lojaalisuutta, koska Inkeri ei milloinkaan ollut vapaa maa. Sen vuoksi hänen sopeutumisensa on ollut helppoa. Hän pitää itseään ruotsalaisena, jonka alkuperä on Inkerissä. Suomalaiseksi hän ei milloinkaan sano itseään. Se voisi aiheuttaa pelkästään sekaannusta ruotsalaisten keskuudessa. Millaisena sitten näkee niin suuren elämänkokemuksen omaava mies kuin Johannes inkeriläisen kulttuurin tulevaisuuden Ruotsissa? Luonnollisen, kielen ja nimen kautta tapahtuvan ruotsalaistumisen ei pitäisi estää nuorempia sukupolvia kiinnostumasta inkeriläisistä juuristaan. Itse Johannes on tuntenut aina olevansa ylpeä inkeriläisyydestään.

Niille, jotka ovat kiinnostuneita Johannes Angeren Inkeriin liittyvistä kirjoista, voi suositella kolmea teosta. On eduksi, jos hankkii tietoa Venäjän ja Neuvostoliiton historiasta, mutta mitenkään välttämätöntä se ei ole.

Omaelämäkerrallisessa kirjassaan »Rajan kirot» (Gränsen har sin förbannelse), joka ilmestyi vuonna 1956, Johannes kertoo kokemuksistaan Inkerissä ja paostaan Ruotsiin.

Romaaneissa Kullankylä (1969) ja Me Kullan miehet (1970) annetaan kaunokirjallinen kuvaus tapahtumista vallankumouksesta lähtien toiseen maailmansotaan asti. Ensimmäinen osa käsittelee aikaa 1917—1920 ja on käännetty myös ruotsiksi nimeltään Stormvågen, 'Myrskyaalto' (1971). Suomea taitavalle lukijalle alkuperäisteos on tietysti antoisampi, koska romaani sisältää paljon ihmisten välistä keskustelua, jota ei ole onnistuttu kääntämään ruotsin kielelle. Päähenkilöt romaanissa ovat rikas maanviljelijä Paavo Ratas ja hänen poikansa Andre, joka palvelee Itämerenlaivastossa ja joka tukee ensin menševikkejä Kronstadtissa, mutta sittemmin hänestä tulee vakaumuksellinen bolševikki. Kansakoulunopettaja ja tsaarinarmeijan upseeri Armas Valtonen pakenee sitävastoin Suomeen vaimonsa ja pikkupoikansa kanssa. Muutoin tsaarinarmeijan upseereista esitellään romaanissa Vadim Sekirskij, joka aluksi vastentahtoisesti liittyy Punaiseen armeijaan, mutta myöhemmin pettää toverinsa, näyttelee venäläisen pyövelin osaa valkoisten vastahyökkäyksen aikana ja esiintyy myöhemmin huijarina pakolaisuudessa.

Kirjassa Me Kullan miehet tapahtumat alkavat vuodesta 1938, jolloin kylässä tapahtuu pidätyksiä kotoa käsin; se päättyy sotavuoteen 1942. Paavo Ratas karkotetaan Kasakstaniin, mutta hänen onnistuu palata kotiin, ja hän kuolee siellä. Hänen poikansa Andre pidätetään. Andren poika Pauli, joka opiskelee Leningradin opettajakorkeakoulussa, osallistuu vänrikkinä Punaiseen armeijaan. Hän joutuu saksalaisten vangiksi ja pakenee liittyäkseen partisaaneihin. Armas Valtonen luo Suomessa uransa taiteilijana.

Eestiläinen osa Kullankylää poltettiin saksalaisten joukkojen vetäytymisen yhteydessä, ja tänään siellä kuuluu olevan entisestä jäljellä vain kolme kuusta, jotka seisoivat Angeren talon vieressä.

Loppu

Opettaja Hilja Savolaisen muistolle

S. 1911 Järvisaaren Mujan kylässä
K. 1985 Gdanskissa (Puolassa)

Syntymäkotisi sijaitsi Järvisaaren seurakunnan Mujan kylässä Inkerinmaalla. Kylä oli suuri, rauhallinen ja viljavine peltoineen kaunis.

Opinhaluisena suoritit aikuisille tarkoitetussa opistossa ylemmmän keskikoulututkinnon, joka antoi mahdollisuuden jatkaa opiskelua yliopistossa.

Jatkoit Herzenin nimelle omistetussa opettajaininstituutissa valmistuen matematiikan ja fysiikan opettajaksi.

Virkavuodet N-Liitossa jäivät kuitenkin vähiksi, sillä syttyi sota, joka sekoitti täysin syntymäkyläsi elämän. Ennen niin kauniista kylästä tuli rintama, ja kylä joutui hävityksen kohteeksi.

Evakkotie johti Viron kautta Suomeen.

Suomen valtio tarjosi mahdollisuuden uudelleenkoulutukseen. Kahden vuoden opiskelulla Kajaanin opettajaseminaarissa tuli pätevyys yläkansakoulun opettajantoimen hoitamiseen.

Tulit valituksi Kuopion läänin Säyneisten kunnan Konttimäen koulun opettajaksi. Sitä virkaa hoidit eläkevuosiin asti.

Virka-aikanasi osallistuit moniin seurakunnallisiin toimintoihin, kuten diakoniatyöhön sekä kylän muuhun harrastustoimintaan. Huomioit merkkipäivätapahtumat kyläläisten keskuudessa ja osallistuit juhlajärjestelyihin.

Osallistuit myös inkeriläisten heimotoimintaan, juhlien järjestelyyn ja muuhun niin kauan kuin terveyttä riitti.

Jaksoit pitää yhteyttä niin seminaariaikaisiin opiskelutovereihin kuin sukulaisiin ja tuttaviin sekä Suomessa että ulkomailla.

Eläkevuosinasi matkustelit kotimaassa ja ulkomailla.

Heikentynyt terveytesi ei kestänyt enää Puolan matkaa, joka jäi viimeiseksi matkaksesi.

Oi rakas Jeesuksemme
Sun lohdutukses tuo
Jos ero eessä lienee
Jos kuoloon tiemme vienee
Taas luonas yhteen tulla suo.
(Matkamiehen virsi nro 498)

Olkoon leposi rauhallinen. Muistosi elää kauniina ja rakkaana läheistesi mielissä.

Opettaja Hilja Savolaisen uurna siunattiin Tampereella Peltolammin Seurakuntakeskuksessa omaisten, seurakuntatyöntekijöitten ja vanhusten päiväkerholaisten läsnäollessa 29. 5. 85 sekä laskettiin haudan lepoon Kuopion läänin Säyneisissä 1. 5. 85.

M. S.

Joukostamme poistuneita

Pekka Korpelainen synt. 19. 9. 1916, kuoli 15. 6. 1985 Boråsissa.

Paavo Kähäri, synt. 7. 9. 1921, kuoli 17. 6. 1985 Sandaredissa.

Toivo Vehiläinen, synt. 3. 7. 1919, kuoli 5. 7. 1985 Skenessä.

Maria Paananen synt. 24. 12. 1902 Lempaalassa, kuoli 15. 8. 1984.

RUOTSIN PUOLELTA

Inkeriläistä kulttuurityötä

Te, jotka vielä muistatte vanhoja inkeriläisiä piirileikkejä, lauluja ynnä muuta sellaista, ottakaa yhteys Viktor Aitmaniin, puh. (031) 710602.

ISK on nimittäin saanut Svenska folkmusikfondilta rahasumman inkeriläisen kansanmusiikin muistiinpanoa varten. Auttakaa tätä arvokasta työtä!

Göteborgin Seudun Inkerin kerho

3. syyskuuta jatkamme Inkerin Suomalaisten Historian kääntämistä. Kaikki kiinnostuneet tervetulleet. Tapaamme joka toinen viikko. Yhteys paikasta Inkeri Petersoniin, puh. (031) 752181.

10. syyskuuta klo 19.00 syksyn tanhuillat taas alkavat ja sitten ne jatkuvat joka toinen tiistai. Kaikki vanhat ja uudet tanssijat kovin tervetulleet Ekdalakoulun aulaan, Mölnlyckessä.

Göteborgsdistriktets Ingermanländska Förening

3. sept. fortsätter vi översättningsarbetet av Inkerin Suomalaisten Historia med träff varannan vecka. Alla intresserade välkomna. Kontakta Inkeri Peterson, tel. 031-752181 för upplysning om plafs.

10 sept. kl. 19.00 återupptar vi folkdans kvällarna i Ekdalaskolan, Mölnlycke, och fortsätter att dansa varannan tisdag under hösten. Alla gamla och nya dansare hälsas hjärtligt välkomma.

ip

Boråsin Inkeri-Kerho

Opintopiiri »Inkerin historia» alkaa pian. Enimmäkseen ruotsinkielinen. Kertokaa lapsillenne tästä. Lähempiä tietoja: Martta Pappinen, puh. 105333.

Ukko-kerho alkaa 7. 10. klo 18 Bockasjögatan 9.

Lahjoituksia Viestin tukemiseksi

Saima Suominen	2 000 mk
Boråsilainen	50 kr
Tukholman Inkerin Kerho	395 kr

Viesti kiittää tuesta

*

OPINTOMATKA

ISK järjestää taas opintomatkan Helsinkiin.

Lähtö tapahtuu torstaina 10. 10. 1985 klo 18.00 Viking Linella Stadsgårdenin satamasta Tukholmasta. Yhteisen päivällisen jälkeen pienoissukututkimuskurssi neuvotteluhuoneessa.

Saavumme Helsinkiin *perjantaina* klo 09.30, kokoonnumme laiturille ja kävelemme Valtionarkistoon. Lyhyen arkiston esittelyn jälkeen alkaa Inkeriaiheisten asiakirjojen tutkiminen.

Lauantaiaamupäivänä jatkamme tutkimuksia, ja lounaan jälkeen vierailemme Inkerikodissa. Laiva lähtee takaisin klo 18.00.

Tukholmaan saavumme *sunnuntaiaamuna* klo 09.00, ja kokoonnumme laiturille jäähyväisille.

Matkan hinta on 986 kr. Hintaan kuuluu edestakainen laivamatka kahden hengen B-hytissä, päivällinen ja aamiainen laivalla ja yöpyminen kahden hengen huoneessa aamiaisineen Hotelli Helsingissä. Matkan johtajana toimii Toivo Folkesten.

Ilmoittautuminen Viktor Aitmanille lähettämällä maksu postisiirtotilille 420101-9330. Häneltä saa myös lisätietoja puh. (031) 710 602. Viimeinen ilmoittautumispäivä 22. 9. 1985. Tervetuloa tälle mielenkiintoiselle matkalle.

STUDIERESA

ISK (Finsk-Ingermanländarnas Centralförbund) anordnar återigen en studieresa till Helsingfors.

Avresa sker torsdag 85-10-10 kl. 18.00 med Viking line från Stadsgårdskajen i Stockholm. Efter gemensam middag en minikurs i släktforskning.

Fredag morgon anländer vi till Helsingfors kl. 09.30 och samlas på kajen för att gå till riksarkivet där vi samlas till en kort presentation av arkivet och lägger upp arbetet för studier av kyrkoböcker och andra handlingar från Ingermanland.

På lördag fm fortsetter vi studier på riksarkivet. Efter lunch samlas vi för gemensam färd till Inkerihemmet. På båten, som avgår kl. 18.00, äter vi middag och därefter samlas i ett konferensrum för summering av resan.

Vi anländer till Stockholm på *söndag* kl. 09.00, samlas på kajen och tar farväl av varandra.

Resan kostar 986 Kr. Reseledare blir Toivo Folkesten. I avgiften ingår båtresa t.o.r. i B-hytt för två personer med middag och frukost samt övernattning i dubbelrum med frukost på Hotell Helsinki. ISK bjuder på kursmaterial.

Anmälan sker genom insättning av 986 kr på Pgkto 420101-9330. Upplysningar får du av honom på tel. 031/710 602. Anmälan senast 85-09.22. Välkommen till denna innehållsrika resa.

Ajankohtaisi

VARJAKANVALKAMA 4
00910 HKI

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Syyskuun tilaisuus 22. 9. 85 klo 14.00. Tervetuloa taas aloittamaan uutta syyskautta kanssamme.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet: Mikkelinpäivä 29. 9., Pyhäinpäivä 2. 11. klo 13 (Kivellä klo 12), Joulujuhla 26. 12. Kaikki tilaisuudet paitsi Pyhäinpäivän juhla alkavat klo 14. Tervetuloa!

Johtokunta

SEUKKOSEURA

Seukkoseura kokoontuu torstaisin syyskaudella 1985 seuraavasti: 19. 9. klo 12 (huom. aika) Matteuskirkossa sekä 3. 10., 17. 10. ja 7. 11. klo 13 Inkerikodissa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

Levitä Inkeri-tietoutta, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saatavana Suomesta sekä Ruotsista

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta — 25 mk (35 kr)

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot — 18 mk (25 kr)

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta — 10 mk (15 kr)

Äänilevyjä
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. — 15 mk (25 kr)
Lauri Santtu
Murrejuttuja — 15 mk (25 kr)
Gävlen kuoro — 30 mk (35 kr)

Inkerin pöytälippuja — 15 mk (25 kr)

Inkerin postimerkkejä sarja — 50 mk (75 kr)

Adresseja — 15 mk (25 kr)

Rintaneula Inkerin vaakuna — 10 mk (10 kr)

Tarra Inkerin lippu — 5 mk (5 kr)

Saatavana Suomesta

Juhani Jääskeläinen
Inkerin kirkon tuho — 70 mk

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita.

Kalevala och de finska folksångens värld — 70 kr

Saatavana Ruotsista

Isien Usko muistojulkaisu — 10 kr

Kemppi
Fenno-Ingria lauluja — 5 kr
Ristiltä ripille — 10 kr

Aatami Kuortti
Tapahtui Inkerissä
Inkerin kirkon vaiheita
Juhana Inkerinsuomalainen
Aloitettava alusta
Kaikkien hinta Ruotsissa — 25 kr

Eino Hanski
Heimopataljoona — 50 kr

Tapani Sopanen
Ingermanlänning — 60 kr

Uno Hammarström
Ingermanländarna som flydde till Sverige — 30 kr

Viktor Pajunen
Ingermanland – en kort historik — 5 kr

Birger Thuresson
Lilja – flykting – flickan från Ingermanland — 60 kr

Postikortti Haaparannan muistolaatta — 1 kr

Postikortti Örebron muistokivi — 1 kr

Vammala 1985 Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 9 syyskuu 1985

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285
	Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	70 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 100 kr v. 1984
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 500 mk 1/2 300 mk 1/4 » » 200 mk Kuolinilmoitukset 100 mk Kiitos- ym. ilm. 60 mk Kuva ilmoituksessa 100 mk
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: »Karjalaan jääneiden vainajien muistoa kunnioittaen.» Inkeriläisten sini-puna-keltaisen kukkavihon laskivat Inkeri Ojala ja Arvo Korkkinen.

INKERINMAAN LIEKKULAULUISTA

Aikoinaan tavallinen varsinkin nuorison huvitteluväline oli kiikku eli liekku, kuten Inkerissä sanottiin. Liekkuja on ollut myös Kanta-Suomessa ja Virossa sekä liettualaisilla ja lättiläisillä. Liekkumisen yhteydessä laulettiin liekkulauluja, jolla nimellä ne on julkaistu Suomen kansan vanhoissa runoissa.

»Inkerinmaalta on kirjaanpantu kuutisenkymmentä kiikkulaulua», kertoo v. 1932 julkaisemassaan tutkimuksessa kansanrunoudentutkija, Helsingin yliopiston dosentti *V. J. Mansikka* (k. 1947). Viimemainittu ja myös professori Väinö *Salminen* (k. 1947) oli suuresti kiinnostunut Inkerinmaan oloista ja kansanrunoudesta. He ovat kertoneet mm. liekkulauluista näin:

Nuorison oli Inkerissä tapana pääsiäispyhinä kokoontua määrättyihin taloihin tekemään karjakujille liekkuja, joissa vuoron mukaan liekuttiin muitten runovirsiä laulaessa. Näissä tilaisuuksissa osanottajat muuten oppivat toisiltaan uusia lauluja. Muinakin pyhäpäivinä, esim. helluntaina, kylän yhteinen kiikku muodostui keskukseksi, jonka ympärille kerääntyi nuorisoa esittämään kuorossa »iessälaulajan» johdolla vanhoja runoja. V. Alavan ilmoituksen mukaan liekkulauluja laulettiin pääsiäisenä tehtävällä liekulla, jonka kylän pojat pystyttivät kujalle hirsistä tehdyille kannattimille ja jolla liekuttiin neljä päivää. Liekkuminen tapahtui välistä vielä Jyrkinäkin. Alavan kertojan mukaan pidettiin tyttöjen velvollisuutena laulun muodossa kiittää poikia pääsiäisliekun laittamisesta. Samassa paikassa Alava mainitsee pääsiäisliekkua kutsuttavan myös »kokkoliekun» nimellä, koska pääsiäisen viettotapoihin kuului paitsi kiikkumista myös kokkojen polttaminen. Parissa liekkulaulun toisinnossa lausutaankin sen vuoksi pojille erikoinen kiitos kokon valmistamisesta:

»Suuri kiitos, kost' Jumala
Meijen potriille pojille!
Nostiit meill' kokon kopian,
Meijen kaijoille kauille
Uhkihille uulitsoille.»

Dosentti Mansikka kertoo myös Alavaan viitaten, että Inkerissä samoinkuin Karjalan kannaksellakin oli tapana kiikkua nuoraliekussa paitsi pääsiäisenä myös helluntaina ja kesäaikana sunnuntaisin. Liekkuessa laulettiin paitsi varsinaisia liekkuvirsiä, joissa käsitellään liekun laatua ja syntyä sekä liekun tekijää, myöskin sekä eepillistä että lyyrillistä laatua olevia vanhoja runojamme.

Puhuessaan liekun merkityksestä laulutaidon leviämisen ja säilymisen kannalta sekä Inkerissä että Suomessa ja Virossa professori Väinö Salminen kertoo Inkerissä ja Itä-Suomessa pääsiäisen aikana laadittavasta erikoisesta pääsiäisliekusta, jossa inkeriläisen tavan mukaan muuten vanhojenkin piti liekkua ja laulaa. Salminenkin puhuu kahdenlaisista liekuista, nuora- eli kevätliekuista ja suurista puisista kesäkiikuista. Mansikka on muistellut ainakin Viipurin pitäjässä vielä 1900-luvun alussa olleen pääsiäiskiikkuja sekä tuvassa että ulkosalla.

Kiikkuminen kuului pääsiäisen viettotapoihin muuallakin Suomessa. Siihen viittaa eräs 1820-luvulta säilynyt tieto, sanoo Mansikka. J. Lagus kertoo nimittäin Venäjällä 1828 julkaistussa kuvauksessaan »Nykyisten suomalaisten tapoja, uskomuksia ja menoja», että Hämeessä oli tapana keinua kiikuissa pääsiäisviikolla.

Liekkulaulujen esittäjinä olivat säännöllisesti tytöt. Laulajaneidon oma persoona oli lähtökohtana ja etualalla. Esitys noudatti yksikön ensimmäistä persoonaa, vaikkakin sisällyksestä selviää, että laulaja puhui muidenkin kiikulla olevien tai kiikussa istuvien tyttöjen puo-

Inkeriläisiä neitosia iltakiikulla laulamassa. Postikortti, julk. Itsenäisyyden liitto, Helsinki. Valok. A. O. Väisänen.

lesta, esittämällä esim. kysymyksen, kantaako kiikku useampiakin kiikkujia, tai viittaamalla liekutettavia uhkaavaan putoamisen vaaraan.

Inkeriläisiä liekkulauluja koskevassa esityksessään Mansikka on eritellyt länsi-inkeriläiset, keski-inkeriläiset ja itä—pohjoisinkeriläiset kirjaanpanopaikat. Hän on myös erottanut leikkilaulujen eri motiivit ja tulkinnut näiden eri muunnokset. Samalla hän on koettanut saada selville, missä määrin kullakin motiivilla on alunperin ollut erillisen, itsenäisen laulun asema. »Että myöhempi laulutapa useissa tapauksissa on syntynyt alkuaan itsenäisten laulumotiivien tai niiden osien yhteensulautumisen kautta, on liekkulauluihinkin nähden huomioonotettava otaksuma. Eritellessämme yksityisiä motiiveja on koetettava selvittää mahdolliset kosketukset muihin runoihin», sanoo Mansikka. »Vasta vertailemalla samanaiheisia liekkulauluja laajemmalla pohjalla, käyttäen hyväksemme naapuriheimoiltakin koottua ainehistoa, voimme päästä hahmoittelemaan eri motiivien alkuperäistä muotoa sekä selvittämään kysymystä sen synnystä ja kehityksestä.»

Erillisenä motiivina Mansikka on käsitellyt »kaikkein yleisintä liekkulaulun aihetta, mo-

Tapahtumia vuosien takaisilta kesäjuhlilta

Yövieras

Parikymmentä vuotta sitten vietettiin kesäjuhlaa Gävlessä. Perhevoimin majoituimme koulun luokkahuoneeseen. Pesitellessämme lapsiamme sekä itseämme nukkumapaikoille, ilmestyi eräs ystävämme luoksemme hakemaan kotiinsa vaimoani ja lapsiamme. Sen jälkeen ei siinä kauan puahkuroitu, vaan pian nukuttiin matkojen rasituksista. Yöllä minun viereeni ryömi poikanen. Ajattelin siinä unen pöpperössä, että kas kun ei poikamme viihtynytkään äidin kanssa, vaan pinkoi takaisin viereeni. Pantiin maata kaulatuksin. Aamulla herättiin samanaikaisesti. Poika katsoi minuun ja mie poikaan, ei ollut ihan samannäköinen, tosin samankokoinen valkopää kuin omani. Sitten poikanen ryöpsähti jaloilleen ja juoksi etsimään toisista huoneista vanhempiaan.

Väinö Pietar Kekki virutteli kohmettuneita jäseniään seuratessaan hupaisaa sattumaa ja naurahdellen kysyi: »Eikö poika ollutkaan sinun?» — En tiedä tänä päivänäkään, kuka oli poikanen, jonka kanssa saman peitteen alla nukuttiin kesäjuhlilla Gävlessä.

Kirkkovieras

Suuressa kaksitornisessa Luostarin kirkossa Eskilstunassa jumalanpalveluksessa raikuivat laulut voimakkaasti ja urkujen säestykset sitäkin voimakkaampina. Sanoivat jonkun nuoren suomalaisen musiikkitirehtöörin olleen urkujen takana. Juhlajumalanpalveluksen jälkeen juhlayleisö vetäytyi verkalleen kirkosta omille teilleen. Tulimme viimeisinä kirkosta ulos. Huomasimme porttien vasemmalla puolella kirkon tiilistä seinää vasten seisomassa nuoren vaalean neitosen, joka itki. Menimme itkevän tytön luo, ja kysyin ihmetellen, onko sattunut kovin ikävää, kun noin itket? Vastaus: »Olen turisti Leningradista, en ole koskaan ennen näin läheltä kuullut urkujen soittoa, olen vain syvästi liikuttunut.» — Itkevää tyttöä lohduttamaan lähestyi sukulaispoika Arvo. Älä itke seukko, kyllä Inkerin kirkossa kerran vielä urut soivat.» — Arvon profetia on toteutunut!

A. H.
Örebrossa 29. 5. 85.

---

tiivia liekun alkuperästä, siitä onko liekku veljen tai vieraan tekemä, joka motiivi käsilläolevassa ainehistossa silloin tällöin esiintyy itsenäisenä, muihin sekaantumattomana lauluna». Toisena itsenäisenä motiivina on Mansikka tarkastellut liekun laatua käsittelevää motiivia »Kantaako liekku kahta neittä»; mikä aihe on etupäässä tunnettu Länsi-Inkerissä. Eräässä toisinnossa se esiintyy itsenäisenä runonakin. Kolmas tutkittava motiivi on itsenäisenäkin lauluna esiintyvä neuvo liekuttajalle, miten on liekutettava. Päätyypistä eroaa kolme erikoismuodostumaa. Neljäs motiivi, jota Mansikka myös on käsitellyt, kuuluu kysymyksenä: »Mitä, kiekkuni, kitajat?»

Tällä kertaa lehtemme palstatila ei salli enempää kertoa V. J. Mansikan ja Väinö Salmisen tutkimuksista. Ehkä henkilökohtaisena lapsuuden muistona saanen vielä mainita, että tuskin oli aikoinaan mieluisampaa hetkeä kuin se, kun tuli kevät ja kotipihan koivujen väliin isä laittoi liekun. Se oli vain naruliekku, mutta ahkerasti me pojat sitä käytimme. Iloinen nauru raikui, vaikka joskus kiikunnaru katkesikin ja pudota mätkähdimme koivujen väliin.

MaVi

LAHDEN KESÄJUHLA — HYVÄN MIELEN JUHLA

Avoimin sylin ja sydämin otti Keski-Lahden seurakunta inkeriläiset juhlavieraat vastaan Lahden Seudun Inkerin kerhon järjestämille kesäjuhlille. Suloinen suvituuli heilutteli puiston puita ja päivä paistoi: karjalaisten asuttama vilkas hämäläinen kaupunki myös osoitti ystävällisen suopeutensa heimojuhlille. □

Lauantai 6. 7.

Keski-Lahden seurakuntasalissa vietettiin iloista avajaisiltaa katsellen ja kuunnellen ohjelmaa ja vapaasti seurustellen.

Yhteisesti lauletun virren jälkeen teologian tri Juhani Jääskeläinen puhui juhlaväelle toivottaen sen lämpimästi tervetulleeksi. Kerhon puheenjohtaja Marja Rämö kehotti vieraita viihtymään.

Rovasti Matti Vironmäki toi Inkeriläisten Yhdistyksen ja Sivistyssäätiön tervehdyksen Helsingistä ja vakuutti, ettei pessimismiin inkeriläisyyden säilymisen puolesta ole syytä. Hän muisteli poismenneitä inkeriläisiä ja inkeriläisten ystäviä todeten, että yksi inkeriläisten tehtävistä on lähetystehtävä.

Avajaistilaisuudessa saatiin kuulla Hollolasta kotoisin olevan karjalaissyntyisen Senja Tolvasen laulua; häntä säesti »naapurin tyttö» Anni Halminen. Inkeri-kuoro oli kiivennyt urkuparvelle laulamaan, koska seurakuntasali oli ääriään myöten täynnä.

Lahtelainen »runotyttö» Helmi Leppänen lausui juhlille sepittämänsä runon. Hänen runojaan on saatu kuulla lähes kaikissa inkeriläisten juhlissa ja Lahden kerhon tilaisuuksissa, ja jokainen runo on ollut erilainen: nimenomaan siihen juhlaan tai tilaisuuteen sepitetty.

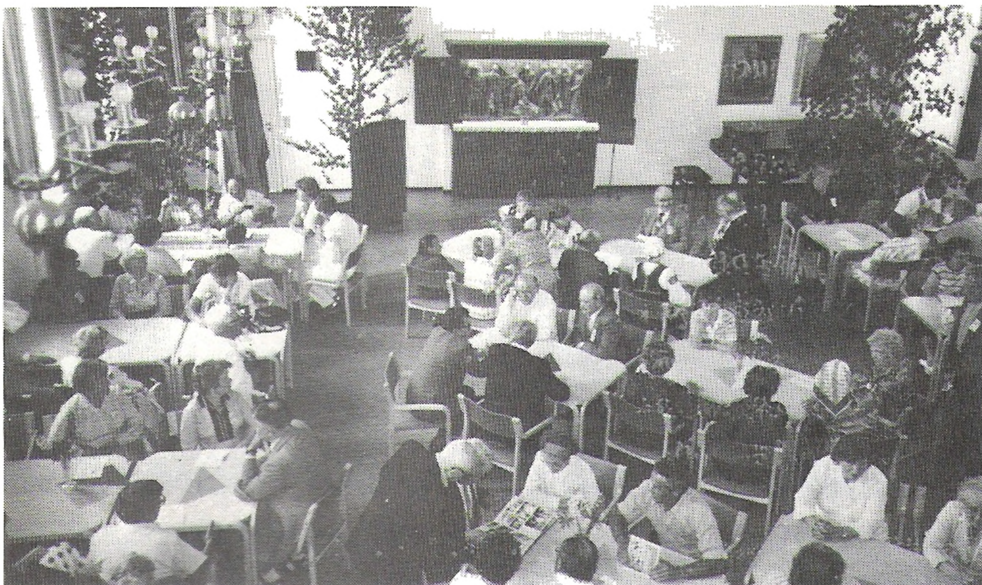
Kesäjuhlien perinteinen kyykkäkilpa oli käyty Paavolan kentällä keskipäivällä; illan perinteisen »pelin», arpajaisten, voitot jaettiin onnekkaille voittajille vielä ennen varsinaisen ohjelman päättymistä.

Kahvitauolla maistuivat piiraat munavoin kera, sekä muut herkut. Rupatteluhetkeä siirryttiin jatkamaan seurakuntasaliin. ns. muisteloiltaan, Inkerin seurakuntien mukaisesti järjestettyihin pöytiin.

Sunnuntai 7. 7.

Ennen juhlajumalanpalveluksen alkua Keski-Lahden Ristinkirkossa laskettiin perinteiseen tapaan kukkalaitteet Karjalaan jääneiden ja sankarivainajien muistomerkeille.

Ehkä kovin harvoin ovat inkeriläiset saaneet kuulla niin sydämellistä »saarnaa» kuin oli Keski-Lahden vt. kirkkoherran Risto Rantakarin pitämä puhe Ristinkirkon saarnatuolista. Siinä kuvastui todellinen ymmärtämys ja myötätunto

Seurakuntasalissa oli pöydät aseteltu viihtyisiksi ryhmiksi. Väkeä avajaistilaisuudessa oli niin runsaasti, että osan vieraista oli sijoittauduttava salin parvelle, jossa myös Inkeri-kuoro lauloi.

inkeriläisiä ja heidän kärsimyksiään kohtaan. Se puhe sävähdytti ja lämmitti inkeriläistä; ulkopuolistakaan se ei jättänyt kylmäksi. Olihan kirkkokansan joukossa paljon muitakin kuin inkeriläisiä. Kirkkoherra kuvaili lämpimin sanoin ja äänenpainoin, miten hän oli elämänsä aikana eri yhteyksissä joutunut kosketuksiin inkeriläisten kanssa. Ensimmäisen kerran jo pikkupoikana, jolloin hänen koulutovereinaan oli ollut inkeriläisiä lastenkodin lapsia. Näiden lasten äkillinen katoaminen oli pitkään askarruttanut pienen hämäläispojan mieltä; sittemmin hän oli saanut kuulla heitä elävän eri puolilla Suomea. Kunnioittavan lämpimin sanoin hän kertoi myös, miten hän nuorena pappina oli joutunut »Inkerinmaan piispan» rovasti Laurikkalan työtä jatkamaan Hausjärven seurakuntaan. Puheensa lopuksi hän kehotti inkeriläisiä pitämään myös päiväjuhlansa tässä tilavassa kirkkosalissa sekä kehotti muutakin kirkkoväkeä saapumaan inkeriläisten juhlaan ohjelmasta nyt pois jäävän iltakirkon asemesta.

Päiväjuhla Ristinkirkossa aloitettiin Suvivirrellä, minkä jälkeen Lahden kerhon puheenjohtaja Marja Rämö piti tervetuliaispuheen, ja Inkeri kuoro sai jo toistamiseen tilaisuuden esiintyä tässä akustiikaltaan kuuluisassa kirkkosalissa.

Juhlapuheessaan kaupunkineuvos Erkki Tuuli kertoi inkeriläisten siirroista Suomeen ja niistä tapahtumista, jotka siirtoon johtivat. Hän kertoi myös koonneensa muistelmansa kirjaksi, jonka on tarkoitus ilmestyä lähitulevaisuudessa.

Musiikkia oli juhlassa tarjolla myös kantele-esityksen muodossa. Sitä esittivät viehättävät kansallispukuiset neitoset Aranka Papp ja Heidi Heikkilä.

Puheenvuorossaan Inkeriläisten Yhdistyksen ja sivistyssäätiön edustajana Matti

jatkuu s. 12

Avajaisillan yhtenä ohjelmanumerona oli arpajaiset, ja juhlakansa riemuitsi voittajien keralla. Olivat palkinnot osuneet »oikeille henkilöille»: juhlien laulujen säestäjälle ja kuorolaiselle Sirkka Virtarannalle (yllä) sekä Turun paikallisosaston puheenjohtajalle Keijo Korkalle (alla).

Kuvat sivulla 9 ja 10. Avajaistilaisuuden jälkeen vietettiin seurakuntasalissa »muisteloiltaa», ja pöydät oli järjestetty Inkerin seurakuntien mukaan. Oli vapaata seurustelua; muistoja ja tarinoita kerrottiin matkan varrelta sekä omille pöytäkumppaneille että yleisölle.

LEMPAALA

TUUTARI
INKERE

Markkova Järvisaari (yllä) sekä muut seurakunnat, joita ei ollut mainittu (mm. Vuole Miikkulainen) (alla).

Kukkakimput vietiin Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkille ja sankarihaudoille. Henkilöt vasemmalta: Arvo Korkkinen, Inkeri Ojala, Raija Kari, Arvi Kähäri, Marja Rämö ja Matti Vironmäki.

Juhlajumalanpalvelus Ristinkirkossa. Etualalla (toinen vasemmalta) Toivo Jääskeläinen Ruotsista, hänen vieressään tohtori ja rouva Juhani Jääskeläinen Lahdesta.

Kyllä tämä tästä sujuu, kun autamme toinen toistamme, näytti Toivo Kajavan ja hänen käsipuolessaan kiipeävän Raikkeruksen ilme sanovan. Ristinkirkkoon vievien jyrkkien portaiden puolivälissä oli pieni poseeraustauko kuitenkin paikallaan.

Tri Jääskeläisen vunukka Aranka Papp ja hänen ystävättärensä Heidi Heikkilä antoivat kantelon helistä Ristinkirkon uljaassa salissa, jossa myös sunnuntain päiväjuhla pidettiin.

jatkoa sivulta 7

Vironmäki kiitti Lahden Seudun Inkerin Kerhoa erinomaisen hyvin järjestetyistä juhlista. Puheessaan hän valoi optimistista mielialaa taas seuraavien juhlien järjestäjiin. Hän kiitti inkeriläisten toiminnassa mukana olleita ja jakoi Sivistyssäätiön ansiomerkit yhdessä säätiön hallintoneuvoston puheenjohtajan Erkki Tuulen kanssa.

Juhlien päätössanat lausui pastori Jussi Jänis, ja Inkerihymnin ja hyvän mielen saattelemina juhlaväki lähti kotimatkalle.

A-Ima

Inkeriläisten Sivistyssäätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja Erkki Tuuli ja hallituksen puheenjohtaja Matti Vironmäki (äär. vas.) jakoivat säätiön ansiomerkit; tällä kertaa ne saivat Lahden seudun Inkerin kerhon puheenjohtaja Marja Rämö (vas.), Helmi Leppänen (Lahti), Maria Paasonen ja Emilia Simponen (Helsinki) sekä Leena Korkkinen ja Veikko Huuhtanen (Lahti), jotka puuttuvat kuvasta. Marja Rämö sai näillä juhlilla Arvo Korkkisen kanssa myös ISK:n diplomin.

Minun mummoni

Minun mummolla ei ole kiire. Minun mummolla on aina aikaa. Hän istuu rauhallisena omassa tuolissaan ja kertoo siitä, mitä on jo ajat sitten tapahtunut.

Jos minulla on yskää, keittää mummo hunajavettä. Hän muistaa kaikkien syntymäpäivät ja nimipäivätkin, mummon luona on hyvä olla, ettei ole aina kiire, ja hän osaa puhella kaikesta, mikä minusta on jännää. Minulla on hyvä mummo, hän on niin hauskakin, ja me pelataan usein eri leikkipelejä.

Ja mummo ehti autoakin ajamaan. Oj-joi! mummo kuluttaa paljon paperia ja kyniä; hän tykkää kirjoittaa. Ostanpa mummolle sitten paljon kyniä ja paperia kun kasvan isommaksi.

Andreas Moritz
6 vuotta
Gävle

Käynti Suuressa Kolppanassa

Tilasin taksin ja pyysin ajamaan kohti Suurta Kolppanaa. Ensimmäinen kerta sieltä lähtöni jälkeen (23. 10. 43). Kyllä jännitti.

Sää oli kaunis, aurinkoinen; tie myös aika hyvä.

Kokkolan kylä ja vielä joku toinen pikku kylä olivat saaneet venäläisen nimen. Kaikki talot oli maalattu kauniisti; enemmistö oli vihreitä ja valkoiset akkunalaudat. Hatsina oli hyvin korjattu; Sabornaja-katu oli vähän leveämpi. Kun ajoimme yli baltian rautatien, niin kaikki oli muuttunut parempaan päin. Talot olivat uusia ja myös maalattuja. Himasin järvi oli melkein tien laidassa. Vanttalkka oli vain kapea vesijuova, kennäät oli tasoitettu, pieniä taloja oli paljon.

Vanhaan kylään meni sama rapatie kuin ennenkin. Kylän päässä oli kaupan tapainen ja 5—6 naista seisoi kaupan edessä. Toisessa paikassa oli autopysäkki ja siellä seisoi myös jokunen vaimoihminen, kaikki hyvin pienikokoisia.

Auto mateli hiljaa kylän läpi. Suopekon talo oli tumman ruskea. Pihapuut kaikki oli sahattu pois. Etsin tiettyä kallellaan olevaa harmaata mökkiä, mutta turhaan. En tuntenut paikkaa. Kanavanurmet oli kaivettu perunamaaksi. Tie näytti kapeammalta, ja asvaltti loisti poissaolollaan. Väreinä oli käytetty paljon vihreätä ja valkoista.

Vain sininen taivas ja keväinen aurinko oli sama. Kirkkoa ei näkynyt myöskään. Minun ja monen rakkaimmat sydänjuuret on kätketty Kolppanan hautausmaan pehmeään hiekkaan.

Samana iltana ajoin toisella taksilla ympäri Leningradia. Olot ovat muuttuneet parempaan suuntaan. Kaupasta sai melkein mitä vain, oli vain liian kallista. Ihmiset olivat iloisia ja tyytyväisen näköisiä. No olen minäkin iloinen näkemästäni.

»utelias» □

MONELLAISII KIVVII

Piäraiska ruataa vanhoin asjoin kans, lieks sellain, jot entiset vua jiävätkii jälel lopuks? Vuaeltelen usjaa entisil kotjpaikoil ajatuksis. Ei pie ko panna silmät kii, ni näkköö ihan kaik entiselläätä: kylän, pellot, miäen, massinatien, Villasinjärven talvel ja kesäl. Silmiin ies kulkoo monellaisii tapahtummii ja ihmisii, itsekii hiärin joukus. A piällimmäisen paistaa aurinko ja lapsen huolettomuuvel ja ilol nautin elämäst.

Tänä uamun miul tulliit mielee erilaiset kivet. Kotjpellon reunas könötti suur siljä kiv tienvieres päin. Sen piäl myö uoteltii äitii linnast kesäl. Massina linnast näkyi jo Villasinjärven takant Kruasselost tulles, ja ko se mänj kylän sivvuitse viimosen mutkan ja jatkoi suoraa tietä Hatsinaa, alkoi näkkyy Tuutjerkovan stantsal jiäneet matkustajat massinatiel. Äitj tunnettii hyväst jo ettäält; uoteltii vua, jot hiä kiäntiijää alanurmen polul. Sit myö lähettii juoksemaa mäkkee allaa ja tultii vastakkain pruuttien kohal.

Kiv olj häviksis kauvvan soan peräst, a nyt on löytynt vähän toisest paikast. Silittelin sitä rakkaan ystävään ja muistelin . . . käyvvessäin . . .

Kaukamiäen takan Outoskinsuon reunas olj sit ihmeellinen kiv, ihan neliskolkkanen ja nii korkee ko talo. Sen piäl olj oikee kampiminen. Mua olj kiven ympärilt vajont, soista ko olj ja satteel siihen tulj suovetinen järvi. Siin uitii siel päin liikuttais.

Mänj vuosii aikaa, muailma muuttui. Olin perreen kans Porvoon saaristos kesäpaikas ja satuin metsäs kulkiessain paikkaa, mis olj paljon suurii neliskolkkasii kivvii. Toisiin piäl kasvoi jo koivuloi, paksu sammal peitti kaikkii. Kahen vierekkäin olleen kiven välist piäsin kampimaa ylläälä katselemmaa sielt muailmaa. Sit sävähin! Niä kivet on ihmisen käsj louhint ja se kiv ko olj mein suon reunas onkii näihen kivviin sukulainen. Miten se raukka sinne öksyi, ja kons?

Tein yhtee aikaa yhel oppineel töitä lukemal hänen puolestaa kirjoi. Itse hiä ei kerint lukkee niin paljon ko pitj. Hiä ain luatj etukättee mitä pittää etsii ja panna merkil ja mitä vart hiä niitä tietoloi tahtoi. Olisin kuunnelt häntä vaik kuin kauvvan. Hiä luatj jot Suomest Suomenlahen ylj talvisee aikaa veettii suurii kivvii Pietarin linnaa rakennettaes. — Se miun suur kivvein siel suon laijjas onkii historiallinen! Eivät vua jiäneet muistiin niihenkää inkeriläisten miehiin nimet ko kivvee olliit vetämäs.

Ko sota alkoi, myö jouvvuttii kaivamaa puolustuslinjaa linnal. Kaivettii sellasii kolt ja puolj metrii korkeita ja viisj metrii levveitä ojjii esteeks. En ennää muista, miten se linja mänj joka paikast. Raskelast päin sitä meil kaivettii ja Kaulaht joutui ihan linjan piäl. Sit jatkui Surmannennää ja Äijänmiäen reunaa. Siin välis kaivoit toiset joukut, myö jouvuttii Peräkyllää. Kerran meitä siel tulitettiikii.

Mölkönmiäen harjui kaivettais ilma vipaij kuumuuvest. Se kesä olj oikee lämmi. Rötsälän järvi metsikös muuttui mutalammeks. Käimmä siin viilentämäs itsiään Lyytin kans. Siin harjus tulj vastaa soran joukust sellasii tummempii tasasen ympyriäisii kiven näkösii palasii. Ne olliit peukalonpiätä suurempii ja pienempii. Kokosin niitä kormantohhein ja tutkin peräst päin. Sisält löytyi tumma syvän ja lasisen näkösii säteitä ympäril. Rikoin niitä mont ja kaik olliit sammallaisii. Muita kaivajii ne eivät kiinnostaneet. Mitä ne lie olleet? Most vanhoi, vanhoi elläimii? Sattuik kukkaa muu niitä näkemää?

Helvi Othman

*

Kormannost vähän:
Kavelahdessa sanottiin »kormanto» ei »kormanno».

Käsj kormannos. Äitj rakensj rikkinäisen kormannon. Kormannost ei löytynt mittää. Hiä kantoi kivvii kormannossaa.

Luaimma »kormannost» keskennää ja ollaa sitä mieltä ielkii jot »kormanno» meil ei sanottu.

Ystävyyvvel Sama

Nykysuomen Sanakirja tuntee vain muodon kormano: kormanosta (yksi *n*-kirjain). — AL

RUOTSIN PUOLELTA

Böcker på svenska

Kalevala och de finska folksångernas värld.

För Finland betyder nationaleposet Kalevala ungefär vad pyramiderna betyder för Egypten. När dessutom stor del av Kalevala har upptecknats i Ingermanland, så måste man ju som ingermanländare (eller ättling till ingermanländare) veta något om Kalevala, åtminstone mera än medelsvensson. Det har skrivits hyllmetrar om Kalevala, men i år har det kommit ut en behändig liten skrift på svenska. Tre författare behandlar var sitt område. Hanna Valtasaari: Elias Lönnrot och den finska folkpoesin, Leila Sundberg: Larin Paraske — ett ingermanländskt minnesgeni, Erkki Ala-Könni: Kantele—Finlands nationalinstrument.

När Finland och hela världen just i år firar Kalevalas 150-årsdag, är det utsökt tillfälle att bli delaktig i festen genom att köpa boken via ISK nedan för 70:- kr. Texten är lättläst och illustrativa bilder berikar innehållet. Boken är mycket lämplig som kurslitteratur i en studiecirkel om Kalevala och/eller Ingermanland.

Eino Hanski: Levande skuggor. *Bra Böcker 1984.*

Redan omslaget skildrar bra hur Stalin kastade sin skugga på människornas liv i Sovjet 1924—34. Detta är fjärde delen i Hanskis romansvit om Masha. Den blåögda kommunistiska idealismens rus förvandlas till verklighetens baksmälla. Överallt uppmanas människorna att leta efter och ange folkets fiender. I skolan skapas en ny idol för barnen: pionjären Marosov. Plikten mot fosterlandet och partiet går före kärleken till våra föräldrar. En verklig hjälte drar sig inte ens för att anmäla sina egna föräldrar för NKVD.

Bondebefolkningens protester mot tvångskollektiviseringen slogs hårt och obarmhärtigt ned av statsmakten. Begreppet »kulaker» tillkom och dessa skulle som klass likvideras. Hanski skildrar stadsbefolkningens upplevelser, medan ingermanländarna drabbades just av kulak-stämpeln. I båda fallen florerade angiveriet och människorna levde i ständig skräck för NKVD och varandra.

A.P.

Unto-Einar Suhonen: Finland i Borås — ett stycke Borås nutidshistoria under fyra decennier 1944—1984. *Invandrarförlaget, 89 :- kr.*

Suhonen blev uppretad över en dålig kommunal utredning om invandrarföreninger i Borås och gjorde en egenhändig forskning över finska föreningar i Borås sedan andra världskriget. Det visade sig att ingermanländare svarade för de flesta föreningar de första åren. I referatet nedan använder jag genomgående de finska namnen för föreningarna även om boken är skriven på svenska.

I december 1945 bildades Inkerin-pakolais Vapaaseurakunta, som vid konstituerande sammanträde 26/12 1946 ändrades till Inkeriläisten Vapaaseurakunta. Sedermera ändrades namnet till nuvarande Suomalainen Vapaaseurakunta. Suomalainen Babtistiseurakunta grundades likaledes 1946 av företrädesvis ingermanländare. Som tredje förening kommer Boråsin Inkerin Kerho, grundad 2/10 1947. Det är den första profana förening även om verksamheten skedde och sker i nära samverkan med kyrkan. Inom Inkerin Kerho fick ungdomar med intresse för kulturaktiviteter och idrott ett forum. Föreningen verkar aktivt fortfarande. Inkeriläisten Seurakuntaryhmä grundades 23/11 1947. Bland andra föreningar, där ingermanländare tagit aktiv del i grundandet och verksamheten, må nämnas IF Ilves, Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Inkeriläisten Seurakuntakotisäätiö, Inkerin Suomalaisten Keskusliitto. Boken är intressant dokumentation för oss ingermanländare. Den har mycket rikt fotomaterial och person- och föreningsregister. Undertecknad förmedlar försäljning.

Armas Paakkonen
tel. 033-101850

Ukko-kerho, Borås

kokoontuu 7. 10. ja sen jälkeen joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 18 rattoisaan keskustelutilaisuuteen Bockasjögatan 9. Tervetuloa mukaan. Vetäjä: Robert Paakkonen, puh. 70855.

Boråsin Inkeri-Kerho □

Ajankohtaisia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Lokakuun tilaisuutta vietetään Kalevalan juhlavuoden merkeissä Karjalatalon *Yläsalissa* 27. 10. 1985 klo 14. Tervetuloa.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet: Mikkelinpäivä 29. 9., Pyhäinpäivä 2. 11. klo 13 (Kivellä klo 12), Joulujuhla 26. 12. Kaikki tilaisuudet paitsi Pyhäinpäivän juhla alkavat klo 14. Tervetuloa!

Johtokunta

SEUKKOSEURA

Seukkoseura kokoontuu torstaisin syyskaudella 1985 seuraavasti: 3. 10., 17. 10. ja 7. 11. klo 13 Inkerikodissa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

LAHDEN SEUDUN INKERIN KERHO

kokoontuu loka-, marras- ja joulukuussa 1985, joka kuukauden toisena maanantaina Joutjärven kirkon toimituskappelissa klo 18.30.

Levitä Inkeri-tietoutta, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saatavana Suomesta sekä Ruotsista

Saini Laurikkala	
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta	**25 mk (35 kr)**
Aapo Iho	
Hietajyvä, valitut runot	**18 mk (25 kr)**
Hellin Suominen	
Mooses Putron elämäkerta	**10 mk (15 kr)**
Äänilevyjä	
Inkerikuoro	
Nouse Inkeri ym.	**15 mk (25 kr)**
Lauri Santtu	
Murrejuttuja	**15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk (35 kr)**
Inkerin pöytälippuja	**15 mk (25 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (75 kr)**
Adresseja	**15 mk (25 kr)**
Rintaneula Inkerin vaakuna	**10 mk (10 kr)**
Tarra Inkerin lippu	**5 mk (5 kr)**

Saatavana Suomesta

Juhani Jääskeläinen	
Inkerin kirkon tuho	**70 mk**
Inkeriläisten Viestin irtonumeroita.	

Saatavana Ruotsista

Isien Usko muistojulkaisu	**10 kr**
Kemppi	
Fenno-Ingria lauluja	**5 kr**
Ristiltä ripille	**10 kr**
Aatami Kuortti	
Tapahtui Inkerissä	
Inkerin kirkon vaiheita	
Juhana Inkerinsuomalainen	
Aloitettava alusta	
Kaikkien hinta Ruotsissa	**25 kr**
Eino Hanski	
Heimopataljoona	**50 kr**
Tapani Sopanen	
Ingermanlänning	**60 kr**
Uno Hammarström	
Ingermanländarna som flydde till Sverige	**30 kr**
Viktor Pajunen	
Ingermanland – en kort historik	**5 kr**
Birger Thuresson	
Lilja – flykting – flickan från Ingermanland	**60 kr**
Postikortti Haaparannan muistolaatta	**1 kr**
Postikortti Örebron muistokivi	**1 kr**
Kalevala och de finska folksångens värld	**70 kr**

Vammala 1985 Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 10 lokakuu 1985

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	70 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 100 kr v. 1984
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 500 mk 1/2 » » 300 mk 1/4 » » 200 mk Kuolinilmoitukset 100 mk Kiitos- ym. ilm. 60 mk Kuva ilmoituksessa 100 mk Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSI: Vanha valokuva kertoo: Inkeriläisten naiskuoro Metsäpirtin Saaroisten kansakoululla keväällä 1920. Johtajana Heikki Virolainen.

ISÄNMAITA

Minne joutuvat ne, jotka tuntevat vain 'isänmaan':
kyläkunnan tai kaupungin, kartalta täplän kulmikkaan?
Minne joutuvat kaikki ne ihmiset kuoltuaan,
jotka sanovat: »Minun ja isäini, lasteni maa on tää»,
muu maailma joille vieraaksi, viholliseksi jää?
Kotimultiin varmaan on painuva sokea pää.

Minne joutuvat ne, joille maailma on isänmaa?
Kuin levoton tuuli ylitse merten he vaeltaa.
Joka kansan ja maan omaksensa he sanoa saa.
He imivät veriinsä kaiken kauneuden,
ja janoisen sielunsa maailmalle tuhlaten
he haihtuvat tuuliin kaikkien ilmojen.

Minne joutuvat ne, joilla sielu on koditon
ja isänmaa joille jokainen planeetta on
ja rakas on avaruus kiertämä auringon —
mut vierasta kaikki myös, maailma ihmisineen —
jotka mitään ei omista, tulivat mennäkseen?
mikä kuolema pystyisi niiden sydämeen?

(Anja Samooja, kokoelmasta Sydänjuuret, 1948)

Vorat

Sananlasku sannoo jot ko vora käyvvyy ni hiä jättää hotj seinät; punanenkukko viep nekkii. Ei vorraa siitkää kiittää pie.

Ennenvanhaa emolt vietii tarhast kuivamast suuremp vuate, eikä vorraa osattu millää keksii. Ennustaja olj sanont jot vuate mänj kahen veen välis. Aikaa myöte käikii selvil jot venakko olj ottant kaivolt tullessaa vesjämpärit kahenpuolen korennol olkapiäl.

Vorrii on taitant olla muailmas ain. Kylis olliit yövahitkii sitä vart. Hyö käveliit kylän kauvvuu yllää ja allaa päin ja kolkutelliit kolottuskaa klonk-klank. Yövahin pitj huolehtii siintkii jos yöl syttyi palo mis ni soitti ajois palokelloo ja ajoi ihmiset appuu. A voral olj vua mielee kolottuskal klonkuttaminen ko tiesj siint tarkkaa mis päin yövaht liikkui. Viimosiin vuosiin vahil annettii haulipyssy turvaks. Koiraa ei kukkaa taitant pittää seuranaan. Yhtee aikaa yövahis vuoroteltii taloittain ja sit koko virka lopetettii.

Varkaist luaittii kamalii asjoi niin paljon jot lapsetkii niitä kuuliit ja hirviisiit. Suust suuhun kierrellessää tapahtumat muuttuit nii jot alkuperäistä ei ennää tunnistantkaa. Kerrankii luaittii jot mis lie kyläs vorat veivät yöl lehmän liävást. Joku tiesj kertoo jot ne suatii kii, a lehmän sorkat tarkastukses olliitkii tummat eikä vualeet... Vorat olliit muka kruaskanneet ne. Toiset tiesiit luatii kamalampii. Se lehmä teurastettiikii omas liäväs ja vua lihat vietii. Ko isäntä olj kuult jottai epäilyttävää iäntä ja mänj katsomaa, kiäriit vorat hänet oman lehmän nahkaa. Mikä lie tottuus olt?

Pienii vorrii olj ihan joka paikas. Sellasii ko elliit muantiensiltoin al ja kävviit myöhäisiin yksinäisiin kulkijoin kimppuu sanottii kopniekoiks. Shaikas (koplas) olj naisiikii. Mein yks ettäinen sukulainen Viittalast yöl linnast työst myöhää tullessaa joutui kopniekkoin kynsii eikä konsaa suatu tietää mihin ja miten hiä hävisj. Vaik hänen naiseen kuin etsj ja kuuluutti mittää ei löytynt. Mein kyläst läks yks perreen isä vallankumousvuosiin Siperii eikä kukkaa suant konsaa tietää mihin ast hiä piäsj. Mittää ilmoitusta perreell ei tult. Hiä läksj itse, ajamatta.

Kormantovorrii tuntui linna välist olleen pullollaan. Naiset yhtee aikaa linnast tullessaa eivät muuta luatineetkaa ko mitä ja miten kelt varastettii. Ko joka paikas olj ahasta ni silloin olj helppo nyhäistä. Petrovan Anna täti kertoi ko hiä ajoi tranvais ni vora vetäis yhen kormannost kukkaron. Joku näk ja olj nostamas äläkkää. Silloin rosvo vetäis tätä kiäellää silmil. Sormin välis olj priitva ja ver alkoi virrata. Vora livaht ostanovkal yleises mylläkäs ulos ja mennessää nappais viel Anna tädin kukkaron. Partakoneenterät ollitkii vähän aikaa ahkeras käytös. Miunkii palttjoin (takki) viillettii kerran massinas kouluu männes. Käin silloin Kruasselos. Äitii ihan itketti ko melkein uus ja nii tarpeellinen vuate mänj itse iestää.

Meil elliit kesäeläjät. Kaks mein ikäistä tyttöö olliit keskenää viikon ja pyhiks tulliit äitj ja isä.

Meil olj viel se vanha mökki mis ikkunat olliit ihan muas. Yövaht allaapäin männessää näk miehen seisomas avatun ikkunan vieres syömäs akurtsii. Kuoretkii olliit muas jälel. Ko uamusil noustii yllää ei eläjiin isän pöksylöi oltkaa missää, eikä kormantotuntiloi. Muata männessää hiä panj pöksyt stuolinselkää ja tunnit stuolil rovatin vieree. Ik-

Neljä inkeriläistä veteraania. Vasemmalla: Emilia Simponen, 84-vuotias, entisen Lempaalan kanttorin Juho Pentikäisen tytär, joka yhä edelleen laulaa Inkeri-kuorossa ja käy joka tiistai säännöllisesti harjoituksissa. Emilian vieressä Helsingin paikallisosaston rahastonhoitaja Aune Liljeblad, joka häärii kaikissa tilaisuuksissa myös ahkerana emäntänä keittiössä ja tarjoilupöydän takana. Oikeanpuoleisessa kuvassa Edla Karvanen (vas.) ja Ruth Hämeen-Anttila, entisiä inkerikuorolaisia ja monipuolisia puuhanaisia molemmat. Viime toukokuussa he täyttivät 75 vuotta ja tekivät yhteisen ulkomaanmatkan merkkipäiväänsä juhlistaakseen. Tämä kuvamme on otettu Seukkoseuran (jonka puheenjohtaja Ruth Hämeen-Anttila myös on) viimekeväiseltä retkeltä Velskolan (Espoon kaupungin vanhusten toimintakeskuksen) ravintolasta, jossa retkeläiset virkistäytyivät kahvilla ja muilla talon antimilla.

---

kunaa hyö pittiit ain auk. Yövaht petastui akurtsin kuorii ja vora olj erikoisen kylmäverinen.

Alkusyksyst ko eläjät olliit jo kyläst lähteneet äitj tulj linnast sellain epätavallisen myöhää kottii, hämäris. Mitä hiä lie olt toimittamas? Ko hiä jäi Tuutjerkovan stantsal massinast pois, panj hiä jo merkil vähät ihmiset. Hiä uattelj lähtee pitempää tietä Tuutjerkovan kautta, a ko matka massinantietä olj paljon lyhvemp ni läks siint. Ei sil matkal olt mittää ihmeellistä konsaa sattunt, miten hiä vua olj nyt varuillaa. Jo puoles välis äitj panj merkil jot peräs tulj mies. Molloot kävviit ommaa tahtihee. Ko pitj kiäntää peltotiel vilkais äitj tuasj. Mies oljkii paljon likempää. Äitil olliit kantamukset olkapiäl. Kylä näkyi, iänj ei olis viel miäenpiäl kantant. Hiä uattelj jot jos peräs tulija männöö ommii menojaa ni ei lähe juoksemaa peräs ja äitj läksj sen kuin tuhhveljrontkoloilt ja kantamuksilt piäsj. Kiäntees hiä näk jot mies painelj peräs. Olj jo sevverran hämärää jot vieras ei osant ottaa tien pientä mutkaa kahen pruutan välist ja läksj oikasemmaa. Plumps, molskis ja räpiköimistä vees! Siin vaihees rontkot putosiit jaloist ja sukkasillaa äitj lensj ko siivil mäkkee yllää viimosen matkan.

Kylän miehet seisoit viel kylänkauvvul ja heitä nauratti vauhis kyllää tulo. Ei sit ennää naurattant ko syy selkis lopuks. Äitj ei suant iäntäkää suustaa ko kyllää piäsj, huohotti vua ja näytti kiäellee jot tuol... tuol... Vora tai kopniekka, mikä hiä lie oltkii, kylmän kylvyn perrää ei ennää jatkant takkaa ajamista vaik miäen al olis olt saalis ihan varma. Vast uamusil äitj sai iänen kuuluvil ja luatj mitä hänel yöl sattui. Kenkärontkotkii löytyit... a vorraa eivät miehet ennää tavoittanneet. Livaht tiesj minkä tuatjsun pihhaa.

Helvi Othman

Kyykkää, linnapeliä, poppia

Innostus inkeriläisten kesäjuhlien kyykkään on jatkuvasti kasvanut. Asia on huomionarvoinen. Lahden kyykkäjuhlassa oli yhteensä 9 joukkuetta, joista kolme oli naisjoukkueita. — Inkeriläisten Sivistyssäätiö on ollut suosiollinen siinä, mitä tulee palkintomitalien kustannuksiin. Kiertopalkinnot, joita on useita, ovat yksityisten lahjoittamia. Heimoottelun pokaali kiertää jatkuvasti, muilla kiertopalkinnoilla on omat sääntönsä. — Uusia, varsinaisiksi inkeriläisiksi katsottavia kyykkäpelin harrastajia tarvitaan lisää. Tosin käsitteen »varsinainen inkeriläinen» määrittely, tai kuka on mitäkin alkuperältään, saattaa olla jossakin määrin vaikeata nykyään. Ainakin se on varmaa, että kukaan nuori ei halua olla tarkennettuna inkeriläinen tänä päivänä.

Kyykkäpeli on reipas kansanurheilumuoto. Harrasteena se sopii kaikenikäisille, ja sen oppii suhteellisen helposti. Mahdollisuudet harrastukseen ovat erinomaiset, ainakin Suomessa. Lähempiä tietoja saa kyselemällä paikallisista Karjalaseuroista.

Tätä nykyä kyykkäpeli, inkeriläisittäin myös linna- tai poppipeli, on viriämässä myös Ruotsissa. Väinö Korkka Partillesta, Ruotsista, on lupautunut järjestämään ensi kesänä Ruotsin juhlien yhteydessä jotakin poppiohjelmaa. — Me Helsingin ja Turun kyykkäjoukkueet olemme jo 70-luvun alkupuolella antaneet näytösotteluita inkeriläisten kesäjuhlien yhteydessä Boråsissa paikallisia karjalaisia vastaan. Tosin niiden vaikutukset silloin inkeriläisiin olivat olemattomat. Kukaan ei ollut kiinnostunut, ja näytösottelut lopetettiin. Nyt toivotaan pelkkää hyvää.

Perinnäiset kansanomaiset harrasteet korostuvat yleensä parhaiten omissa juhlissa ja tilaisuuksissa. Silloin ne vaikuttavat myös ympäristöön. Me inkeriläiset kyykän pelaajat pidämme harrastettamme inkeriläisyyteen kuuluvana, mitä on syytä korostaa nimenomaan omilla kesäjuhlillamme. Tervetuloa niin nuoret kuin vanhatkin pelaamaan kyykkää. Sitten voisitte kaiketi korostaa omia mielipiteitänne kesäjuhlien ohjelman ja sisällön suhteen. Tästä näkökulmasta katsoen inkeriläinen kesäjuhla ei ole eikä näytä kärsimys- ja suruntäyteiseltä, pyhiinvaellusmatkaan verrattavalta tilaisuudelta, joksi sitä valitettavasti usein kuulee arvosteltavan. Inkeriläisyydestä kiinnostunut kyykkääjä voisi juhlien omaa ohjelmaansa luonnehtia näin: Ensin pelataan tarpeeksemme, noin neljä tuntia, sitten ruokaillaan ja rentoudutaan. Omaisten, tuttavien tai sukulaisten seurassa saattaa pitkästä aikaa viihtyä hetken juhlasalissakin, laulaa suvivirsi ja kuulla juhlapuhe esim. inkeriläisistä kulttuuri- ja vapaa-ajan harrastusmuodoista.

Kyykkä-, linna- ja poppipeliterveisin

O. Toivokainen

Lahden kesäjuhlien kyykkä 6. 7. 1985

Tulokset

Heimo-ottelu

1. Inkeriläiset
2. Karjalaiset

Naiset, joukkuepelit

1. Tikkurila
2. Helsinki
3. Turku

Miehet, joukkuepelit

1. Helsingin Inkeriläiset
2. Turun Inkeriläiset
3. Karjalan Sivistysseura II
4. Karjalan Sivistysseura I
5. Turun Uusi Karjalaseura
6. Tikkurilan Karjalaseura

Kesäjuhlien kyykkäkisojen kuvasatoa s. 7.

Naisten kyykässä oli mukana kolme joukkuetta. Kuvassa keskellä voittoisa Tikkurilan Loukon perheen joukkue. Vasemmalla Helsingin, oikealla Turun joukkueet. Henkilöt vasemm. Ulla Denisov, Maija Teperi, Esteri Taskinen, Hilkka Nikkola, hänen takana Loukojen mummi, sitten Maini Louko, Sirpa Louko, Kirsi Louko, Pirkko Jokela, Laimi Hyytiäinen, Leena Jousimo ja Kirsti Pursiainen.

Kesäjuhliemme kyykän pääottelun muodostaa ns. heimo-ottelu, jonka tämänvuotiset joukkueet ovat kuvassa. Inkeriläisten joukkue on takana seisomassa. Vasemm. Aarne Kopponen, Leo Vanhanen, Väinö Oksman ja Paavo Kopponen. Edessä karjalaisten joukkue. Vasemm. Jaakko Jokela, Mauri Taskinen, Heikki Ahonen ja Pauli Jousimo.

Kiinnostus inkeriläisten kesäjuhlien kyykkään on jatkuvasti kasvanut. Asia on huomionarvoinen. Katsokaa vain yllä kuvassa olevaa joukkoa, niin uljakasta ja vetreää, kyykän taitajia ja mestareita yhtenä solkena vain hela hoito! — Pelit kestivät neljä tuntia, otteluita oli 19, ja samanaikaisesti kentällä pelasi 36 kyykkääjää. Vasemm. V. Oksman, R. Kononen, O. Toivokainen, R. Kalliokoski, P. Kopponen, A. Kopponen, K. Kuikka, H. Halonen, J. Denisov, A. Säppi ja autoon nojaamassa M. Taskinen!

SEPARAATTORIN RATTI

Äiti sitoi vuotavan separaattorin ratin riepuun (huiviin), ja minun oli se vietävä korjattavaksi kirkonkylään, koska lähempänä ei ollut tinaajaa. Tuonaikaiset separaattorit olivat sellaisia kammista väännettäviä tekniikan ihmeitä, ja tämä oli kylässämme ainoa sellainen.

Niinpä aamuvarhain, äidin rohkaisun- ja siunaussanojen evästämänä, mutta kuitenkin pelonsekaisin tuntein, lähdin matkaan, jossa ei pitänyt olla muita mutkia kuin pitkä ja mutkikas tie. Kuitenkin tuo pelontunteeni matkan suhteen osoittautui jossain määrin aiheelliseksi, kuten koko elämäniäksi muistiini painuneista matkani vaiheista ilmenee.

Nähkääs, kirkonkylään, Toksovaan, oli matkaa kaksitoista virstaa ja minä olin vain seitsemänkesäinen pieni miehen alku. Vaikkei kantamukseni ollutkaan ylen painava, oli se sitä hankalampi kokonsa puolesta. Nimittäin, tuo nauriin muotoinen jättiläiskurpitsan kokoinen ratti, jota kyynärkoukussani roikutin, melkein hipoi maata ja alkutaipaleen suo- ja metsäpolkuja tarpoessani suorastaan raahasi kanervissa ja kasteesta helmeilevässä polun yli kaartuvassa heinikossa. — Oletteko koskaan kävelleet jäätävän aamukasteen kyllästämässä korkeassa heinikossa — paljain jaloin?! Kaiken lisäksi olin vain kerran tehnyt tuon matkan edellisenä kesänä — vastakkaiseen suuntaan — kun perheeni kanssa muutimme Toksovasta tänne, vain muutaman talon käsittävään korpikylään, Purnuun. Tiesin vain, että tieni kulkisi Himakkalan, Rajalan ja Taskumäen kylien kautta. Kun sitten eräällä kylään johtavalla tiellä tuli vastaani paimenten ajamaa karjaa, ponkaisin oitis tieltä metsään paimenia välttääkseni, koska kokemuksestani tiesin kuinka sotaisat eri kylien paimenien suhteet olivat. Ja minä olin »toisen kylän paimen». Eksymisen pelosta oli kuitenkin pysyteltävä kylän tiellä, mutta se tiesi lisävaaroja pienelle kulkijalle outoine kantamuksineen — talojen pihoista kintereilleni ryntäävät, kauheasti ärhentelevät kylän koirat tekivät jo muutenkin tukalan oloni vieläkin tukalammaksi.

Ehkä noin pari tuntia matkattuani aloin tuntea jo väsymystä. Lienee johtunut sekä ruumiillisesta rasituksesta että alituisesta hermojännityksestä.

Taskumäen ohitettuani mielialani kuitenkin nousi huomattavasti, kun kumpuilevan maiseman takaa näin vihdoinkin minulle hyvin tutun Toksovan kirkon tornin. Kirkko näkyy, koti ei, sanotaan. Ja minun tapauksessani jo pelkkä kirkon näkeminen sai aikaan ihmeitä: Väsymys oli kuin pois pyyhkäisty! Reippaasti, pää pystyssä, jo melkein vihellellen, astelin eteenpäin pitkin pölyistä maantietä. Iloni oli kuitenkin lyhytaikainen: Harmikseni huomasin tiepuolessa lehmiä ja kohta kauhukseni myös paimenia! Ja eikös nuo hunsvotit ryhtyneetkin tieosuuttani kivittämään! Eipä siinä ollut aikaa haikailuun, vaan silmänräpäyksessä sain »jalat alleni» ja lähdin juoksemaan niin lujaa kuin polviini kolahteleva separaattorin ratti salli. Taakseni katsomatta juoksin aina Valkan sillalle asti. Vasta sillan ylitettyäni rauhoituin, sillä nyt olin jo tutussa ympäristössä. Olinhan edellisinä vuosina monet kerrat, serkkujeni seurassa, käynyt tällä sillalla. Tämä oli erittäin kaunista, mäkistä seutua. Syvällä, kirkkaankeltaisten hiekkatörmäitten välissä virtasi pieni joki, joka, tietääkseni, yhdisti Hepojärven Vääräänjärveen — kaksi viidestä Toksovaa ympäröivästä ihanasta järvestä. Tältä sillalta ei ollutkaan kuin pieni matka entiseen kotiini, jota nyt äijä (vaari) yksin asutti.

Perille tultuani havaitsin talon tyhjäksi, mutta taloa lähellä olevan ulkovajan, sarajan, edustalla oli joukko miehiä ja sieltä kuului rytmillistä jyskettä. Vasta nyt tunsin olevani nälkäinen. Niinpä hätäisesti söin voileipäevääni ja menin miesten luo.

Siinä oli meneillään »pärreenkettotalkoot»,

ts. höylättiin »koneellisesti» kattopäreitä — viiden miehen voimalla. Koneen olennaisin osa oli pitkä, toisesta päästään pystytapilla jalustaan kiinnitetty, litteä puomi. Noin metrin päässä tapista oli leikkuuterä. Puomissa oli kaksi riviä kahvoja. Molemmin puolin akselitapin (navan) varassa kieppuvaa puomia seisoi kaksi miestä ja viides mies puomin vapaassa päässä. Kädet kahvoissa miehet kiskoivat puomia edestakaisin ja joka heilahduksella terä höyläsi päreen pölkystä. Pölkyt oli sitä varten liotettu talon takana olevassa tiikissä (lammikossa). Mitä kauempana navasta mies seisoi sitä pidemmän harppauksen hän otti, ja puomin päässä olevan miehen oli harppailtava vallan jättiläisaskelin. Tällaisen päreenhöyläyskoneen parannetun painoksen tulin ohimennen nähneeksi sota-aikana Suomessa, ja näkemäni teki minuun syvän vaikutuksen. Siinä koneessa näkyi olevan vauhtipyörää hihnoineen ja sinisen savun verhoama kovasti papattava moottori. Ja päreitä tuli kuin »turkin hihasta»! — Tekniikan voittokulku.

Tarkoitukseni oli kertoa vaarille tuloni syy ja sitten välittömästi liittyä siinä aivan sarajan lähellä olevilla »hiekkakuopilla» leikkiviin ikäisiini lapsiin. Mutta ei — tasan ei käy onnen lahjat — minut pantiin koneen taakse päreitä vastaanottamaan. Tein työtä käskettyä, eikä se vaikeaa ollutkaan: otin vastaan päreen kerrallaan, sikäli kuin niitä koneesta tuli, ja kun pölkyllinen oli »ketetty», asetin ne pinoon. Aluksi koneen valtava voima ja miesten hikiset naamat ja hengästyneet äännähtelyt pitivät mielenkiintoani vireillä, mutta kohta työni yksitoikkoisuus ja väsymykseni saivat silmäluomeni raskaaksi ja oli minulla täysi työ pysyä hereillä.

Tästä hetkestä eteenpäin en löydä muistilokeroistani juuri mitään tähän matkaani liittyvää. Ilmeisesti jatko oli tapahtumaköyhää. Vain hyvin hämärästi olen muistavinani, että paluumatkani Purnuun tapahtui vallan hevoskyydissä. Lieneekö separaattorin ratti ollut samassa kyydissä, sitä ei muisti kerro.

Ämmä Pee

Sattu yhen kert Keltos

Olj jo syksypuolj kessää, ko se hauvvankaivaja Simo läks illansuus sinne kirkkomual yhel vainajal hautaa kaivamaa. Aikansa ko siin oikein ahkeroi ja ruasi niin varihan siin tulj, mut hautakin olj jo aika syvä, Simo meinas jot hiäpä täss jäähytteleis vaik pistääkii tupakaks. Niin hiä istahti sinne hauvvan pohjal lapionvarren piäl polttamaa sitä sätkää. Sammaa aikaa tulj sitä rappaa myöt sielt kirkolt päin kolme vanhemman puoloista tätiihmistä, yks heist sit hautuusmuan kohas sannoo jot: »Autuvaat siin leppäävät.» Mihi tämä kärkäskielinen hauvvankaivaja Simo sielt hauvvan pohjalt vastas aika koval iänel: »Mut ei kaik.» Kyl se rappa (polku) ahtaaks käi, ko ne kolme naista läksiit kilpaa juoksemaa minkä hammeen helmat periks antoit, mut Uuveskyläs hein tätyi hiljentää vauhtii, ko ei ennää tahtont henki riittää, ja olliitha hyö jo juosseet kohta virstan verran. Nyt oljkii jo aika käyvä selittämmää tätä hautausmuan kummitusta, jot oliks se pahahenki vai hyvähenki, ko se sielt hauvast heil vastas. Mut siint hyö olliit kaik yhtä mieltä, jot henget iltayöst oikein tarkkaa kuunteloot ja viel vastajaatkii, sen hyö nyt ainakii voivat vaik kenel todistaa, oljha heitä kolme yhes, ja kaik kuuliit, jot sielt hauvvast sanottii ihan selväst vastaus Katil siihee ko hiä, sano, jot autuvaat siin leppäävät ja kohta tulj vastaus, jot ei kaik. Kyl täst asjat siel Keltos kauvva huastettii, ja vaik kuin paljo olj sellasii, jot ei ennää hirvint kävellä sitä rappaa myöt, vaik se olj paljo suorempaa tulla sielt Porunkyläst päin Kelttoo. Hyö ennempää kiersiit sielt Seltsoin tietä, jot vua ei tarvint hautausmuan kautta kävellä.

Paremp virsta viärää kuin vuaksa vuaraa sannoo se vanha sananlaskukii.

T.J.

Ennenvanhoi

Kerran juhlis miult kysyttii jot muistanks mie viel opettaja Maria Järveläistä. Vähän ajan piäst myönsin hyvästkii muistavain mein hyvän laskennon opettajan. »Hiä jäi piirityksee...» Juhlis tapahtuu ain paljon, näkköö monnii ystävii eikä kerkii kaikkii kuultuu ja nähtyy koht sulattaa.

Koton kaikes rauhas pistj mielee: opettaja. Kenen kans uutisen oikein jakais? Aloin männä »rappusii myöten» menneisyyvvee ja etsin sitä ihmistä ko kulettii yhes siihen aikaa. Ne »rappuset» olliit yllättävän pitkät. Silloin tulin ajatelleeks kaikkii niitä monnii »ennenvanhoi» ko mein vanhemmat elliit ja myö itse.

Tunnen eläväin 1900-luvult ast. Silloin mein äitj syntyi. Hiä luatj ain kaikist asjoist ko silloin tapahtui ja miust tuntuu nyt, jot myö lapset elettii ne kaik ja sellain. Vanhin ennenvanha olj silloin ko äitj pienen tyttön nousj lukemaa suurenkiukaan loimus Katkismusta kylänlukusii vart. Ei pienel Maril mittää hättää olt ko hiä osais lukkee. Kirkonkirjoiskii on kirutettu hänen kohal »lukeminen kiitettävä».

Sit äitj käi linnas Anna äitins kans ja käveliit puisil katuloil ja ajjoit kontkal. Oman äitiin lapsuuvest en muista äitin kertoneen...

Kasvatus oli silloin ankara, ei suant olla silmun koton eikä koulus. Koulu olj omas kyläs. Suomeks opetettii vua uskontoo ja äidinkieltä. Kyläs seisoit kesäl sotamiehet. Anna äiti toi linnast tullessaa sitniekkaa ja joskus liivernoikalpassii. Sukulaisis käytii ahkerast, oltii oljemiskii. — Valoisa ennenvanha loppuu suunnilleen tähän.

Nuorison innokasta osallistumista yhteisiin rientoloi varjostaa jo uus aika. Saksan sota alkoi, sit tulj vallankumous ja vaik mitä.

NEP-kausi piättyi kolhosii. Ain vua uutta ja ennen kokematonta. Tähän kautee sisältyy paljon muutakii. Myö lapset kuulutaa tähän aikakautee, mein ennenvanhan alku. Mein aikaan kylä elj kolhosis. Koulu olj aluks suomeks, sit vennäiks. A se »vanha hyvä aika», mist vanhemmat vielkii luatiit meil, olj jotenkii taustal »näkyvis», tai sen ainaki tunsj.

Vanhemmat ahersiit minkä jaksoit kolhosis ja omal pellol. Lapset kävviit koulus. Vanhemmat sisaret eivät jiäneetkää kyllää työhön. Hyö männiit linnaa tehnikkummii oppimaa ja sit savotaa työhön. Linnast sai rahapalkkaa joka kuukaus ja se näyttiis nuoriist. Koltkymment luku olj alus erittäin raskas, a loppupuolel alkoi helpottuu.

Sen ennenvanhan rep sota hajallee. Jällee elettii sellaista aikaa ko ei konsaa ennen. Siin olliit kaik kurjuuvet yhes röykys. Monet eivät kestäneetkää.

Tuasj kiäntyi historias lehtj. Oltiikii Suomes. Tänne piäseminenkii on jo ennenvanhaa. Aikaa on kulunt jo miehen iän.

Jos oikee tarkkoi ollaa, on mainituis ennenvanhois jokkaisel meist mont alajaksoo. Oltii leireis, asetuttii työpaikkoi, käytii koululoi, perustettii perreet, elettii siel ja tiäl, vaihettii ammattii. Koko ajan oltii tekemisis uusiin ihmisiin kans.

Ei sit ole yhtää ihme, jot sormi männöö suuhun ihmetyksest: kel mie tiän luain? Lea olj viimonen pitkäaikainen työtover, Kaarina ja Aira opiskelutoverloi, Lyyti A. sillosii ystävii ko Turkuu tultii, Mauno Koivisto iltakoulust... ei... Mihin ast miun pittää oikee juossa? Iitan luon elettii soan aikan, Irkka ja Lena olliit Kruasselon koulust, oi ei... Nyt muistan — Lyyti K., a vot hiä on nii ettääl, jot en ole näht vuosjkymmenii. Nii, Lempi S.! Ihan hengästyin pitkist rappusist. A löysin...

A vot muistat sie?... on nii monen ennenvanhan takan, jot ain ei tule vastaa ennää kettää, vaik mie en olekkaa viel ihan ikäloppu. Mein elämä taisj vua olla nii rikas ja — mutkikas.

H.O.

Aleksanteri
MATIKAINEN

s. 1918 Inkerissä
k. 1984 Kanadassa

Meitä kaikkia Matikaisia on kohdannut suuri suru. Meidän rakas nuorempi veljemme Aleksanteri on poistunut luotamme äkkiarvaamatta 16. elokuuta 1984, 66 vuoden ikäisenä. Häntä jäivät suremaan sukulaiset Kanadassa, Ruotsissa, Inkerissä ja Yhdysvalloissa.

Paljon kärsit, paljon kestit,
viimein levon saavutit.
Nuku rauhassa, rakas veli Saska,
povessa vieraan maan.

Sisaresi Hanna

Sulo Korpelainen poissa

Synt. 18. 4. 1925 Kupanitsassa, Inkerissä.
Kuoli 27. 5. 1985 Katrineholmissa, Ruotsissa.

Toisen Helluntaipäivän aamuna levisi puhelimitse tieto Sulon poismenosta. Odottamaton surusanoma hiljensi läheiset omaiset, laajan ystäväpiirin ja pani kyselemään, miksi elämämme Herra tempasi noin äkkiä vasta 60 vuotta täyttäneen puolison vaimolta, lapsilta isän, lasten lapsilta isoisän, Inkerin heimolta armoitetun laulajan, murrepakinoitsijan, humoristin.

Hän ei valitellut vaivojaan, vaan yritti löytää synkimpinäkin aikoina valonpilkkuja elämästä, sekä välittää niitä muille. Monissa kysymyksissä jäämme vastausta vaille, mutta emme saa vajota suruun ja toivottomuuteen. Lukemattomat ovat olleet ne juhla- ja laulutilaisuudet, joissa saimme kuulla Sulon helkkyvän äänen. Hän on poissa keskuudestamme. Toivotaan, että hän saa laulella tuonpuoleisissa kuoroissa kirkkauden maassa omaistensa kanssa, jotka ennen meitä kilvoittelivat rohkeasti, jopa muillekin todistivat uskomme kannattavuudesta ahtaina aikoina Inkerissä.

Jo pikkupoikana Sulo sai kokea heimomme osalle tulleet vainot sen jälkeen kun hänen isänsä, Haapakankaan seurakunnan hoitaja (kirkkoherra) A. Korpelainen vangittiin ja tuhottiin. Äitinsä kanssa Sulo sai elää vuosikausia »maan alla» tai lukittujen ovien takana ystäväkotien suojissa. Sos.inspektööri Pekka Rättäli kertoi muistotilaisuudessa, kuinka heidän kotinsa suojissa asuva sama pakolaisperhe opetti hänetkin rukoilemaan ja uskomaan valoisampiin päiviin tulevaisuudessa.

Toinen maailmansota vei Sulo Korpelaisen muitten nuorten mukaan Suomen sotajoukkoihin vapauttamme puolustamaan. Rauhan tultua oli jälleen pakko lähteä maanpakolaisuuteen, turvaa etsimään Ruotsista. Täällä Sulo läksi koulutielle turvatakseen asemansa sekä auttaakseen muita. Hän oli perustamassa ensimmäistä Inkerin kerhoa Boråsiin. Nuorisopiiriläiset muistavat Sulon aktiivisuuden. Isien Uskon lukijat muistanevat niitä harvoja Sulon suorasukaisia kirjoituksia. Hän kärsi kirkkomme ristiriitaisuuksista. Perheellisenä, tarmokkaan Terttu-vaimonsa tukemana, hän suoritti kirjeopiston kautta insinöörituttkinnon, sen jälkeen jatkoi opintojaan yliopistossa, viime vuoteen saakka. Sulo edusti inkeriläisyyttä joka paikassa, missä eli ja vaikutti. Viime syksynä, Pyhäinpäivänä Sulo oli vielä esilaulajana ja laskemassa ISK:n, heimomme yhteistä seppelettä lukemattomien me-

▶

Muistokivestä ja Pyhäinpäivän vietosta Örebrossa

Tuntematon herrasmies tutki muistokiveämme. Kulkiessani siitä ohi pysähdyin. Kun ilmeni, että olen samassa maakunnassa syntynyt ja kasvanut, hän kysyi, niinkuin useimmiten kysytään: montako näistä kirkoista on toiminnassa tänään? Tarkoittaen niitä Inkerin kirkkoja, jotka ovat olleet vielä 50 vuotta sitten toiminnassa ja jotka nyt on kaiverrettu pronssilaattaan muistoksi. Vastasin, että tietääksemme ei yksikään. Silloin sama vakavanpuoleinen tutkija kohdisti katseensa minuun tyytymättömän näköisenä ja sanoi: »Kirkko, jolla on marttyyrinsa, ei tuhoudu vaikeuksissa eikä vainoissa». Sama mies tiesi kertoa, että Neuvostoliitossa baptistien luku on kasvanut viime vuosina. Hän sanoi itse olevansa baptistipastori ja tuntevansa asian.

Tämä lyhyt kohtaus ja sananvaihto antoi ajattelemisen aihetta. Voidaanko Inkerin maakunnan rikkirevittyä kirkkoa nimittää marttyyrikirkoksi? Tohtori J. Jääskeläisen tutkimustyö ja dokumentaariset kirjat antavat siihen vastauksen. Rovasti A. Kuortti samanaiheisissa kirjoissaan kertoo samoista asioista. Inkerin kansa ja kirkko on antanut uhrinsa olemassaolonsa taistelussa. Nämä eletyt ja koetut tositapahtumat puhuttelevat ja keräävät joka vuosi suuren joukon heimolaisiamme viettämään muistojuhlaa St. Mikaelin kirkkoon Örebrohon.

Samoin tehdään tänä syksynä, Pyhäinpäivänä 1.—2. 11. 85. Jumalanpalveluksesta ja juhlaohjelmasta vastuuta kantavat paikallinen kerhomme, khra B. Olsson, suomenkieliset työntekijät, Syrjätiet, kutsuvieraina Jussi Jänis, Aino Kekkonen sekä evankeliumiyhdistyksen kuoro Boråsista ym. Näissä merkeissä kutsumme Sinua mukaan, rakas heimolaisemme sekä ystävämme, läheltä ja kaukaa viettämään yhteistä muistojuhlaa. Juhla aloitetaan perjantaina 1. 11. klo 19.00 iltaseuroilla vanhassa kirkossa. Lauantaina 2. 11. klo 13.00 ehtoollisjumalanpalvelus St. Mikaelin uudessa kirkossa. Tämän jälkeen lasketaan seppele muistokivelle, juodaan kahvit ja jatketaan juhlaa rikassisältöisellä ohjelmalla. Tervetuloa mukaan rukoillen ja kiittäen, nauttimaan turvallisesta juhlahetkestä, missä edesmenneet omaisemme ovat lähellämme.

Johtokunnan valtuuttamana
A. H., Örebro

---

nehtyneitten ja sodassa kaatuneitten muistolle Örebron muistokivellä.

Emme silloin aavistaneet, että jo 8. 6. 1985 lähes satapäisen joukon saattelemana, kannettaisiin Sulo arkussa Östra Vingåkrin kirkkomaahan Katrineholmissa. Monet järjestöt ja yksilöt laskivat kukkansa kummulle, lämpimin muistosanoin toivottivat laulajaveljellemme kevyttä ylösnousemusta. Tämän jälkeen vainajan omaiset järjestivät muistotilaisuuden ja kahvitarjoilun seurakuntasaliin. Siellä käytettiin useita puheenvuoroja, mm. saman seurakunnan kirkkoherra, Lars Ekrelius, joka toimitti ruumiinsiunauksen kirkossaan. Muisteltiin Sulon vaiheikasta elämää, josta voisi kirjoittaa vaikka romaanin.

Kaivaten ja muistoasi kunnioittaen

A. Halttunen

BARNLÄGER I BORÅS

Årets Ingermanländska barnläger ägde rum första veckan i augusti: 3—9. 8. Som vanligt höll lägerverksamheten till i Inkeri kerhos torp, Mökki, några kilometer utanför Borås.

Här samlades på lördagseftermiddagen 14 entusiastiska och förväntansfulla barn i ganska spridda åldrar. Den yngsta i skaran fyllde på söndagen 6 år och den älsta var 15 år. Barnen var 3:e och 4:e generationen Ingermanländare i Sverige. Ledarna för lägret var Tina Paukkonen, Anna Näppi och Gisela Häyhänen.

Under veckan hann barnen med en hel del: man spelade bl.a. fotboll, volleyboll, badminton och cricket.

»Mökkiolympiaden» var en annan aktivitet som verkligen var spännande och rolig, ansåg många. Tävlingen hölls under hela lägerveckan och innehöll 2 grenar varje dag. Barnen var indelade i 3 lag och de samlade poäng tillsammans. Olympiaden hade grenar som hette t.ex. vända saker, fiskletning och bollkastning i hink.

På lägergården finns även en stor gunga, en s.k. »liekku», vilken var flitigt använd av både barn, föräldrar och ledare.

På onsdagen hade man en »saunakväll» nere vid sjön (som även användes som morgon och kvällstvättningsställe). ▶

Deltagare i barnlägret

Övre raden från vänster: Henrik Aitman, Gisela Häyhänen, Matti Kainelainen, Tina Paukkonen, Anita Paakkonen, Liselott Kekkonen, Catrin Aitman, Anna Näppi, Ann-Sofie Brandin. Främre raden från vänster: Mikael Laupa, Helena Carlson, Lina Andersson, Albin Kainelainen, Henrik Carlson, Stefan Laupa, Magnus Laupa.

Onsdagen var inte bara bastubadningsdag, utan även besöksdag. Då samlades föräldrar och andra kerhomedlemmar för att spela volleyboll och att umgås i största allmänhet. Naturligtvis hade man besök även andra dagar under veckan.

När fredagen kom, blev vädret, som varit ovanligt kallt i år, väldigt varmt och soligt. Men då var det tyvärr dags att skiljas. Alla tyckte att det varit jättekul och man hoppades kunna träffas igen om ett år.

Så här tyckte några deltagare om lägret:

Mikael Laupa 12 år (Barnbarn till Sihvonen)

Det är tredje gången jag är här. Lägret är roligt. Man får göra nästan vad man vill. Jag tycker att Olympiaden är rolig. Springa hinderbana, äta godis, läsa tidningar är också roligt. Det var bra att vi fick lära oss lite knopar. Vi har lekt tillsammans och pysslat, det är kul. Det jag skulle vilja ändra på år att man borde få sova längre på morgonen. Jag tänker komma tillbaka till lägret så ofta jag kan.

Catrin Aitman 15 år (Dotter till en icke helt okänd Viktor)

Det är tionde gången jag är på lägret. Det är roligt att komma hit och träffa kompisar. Vi har spelat volleyboll, tävlat olympiad och badat. Senare kvällar och fler sovmorgnar skulle jag gilla. Jag kommer nästa år om jag inte är för gammal.

Albin Kainelainen 8 år (Väinös son)

Jag har varit här en gång förut. Det är roligt här. Man kan leka mycket och spela badminton. I år har jag sprungit hinderbana också. Allting här är lika roligt. Att pyssla tillsammans tycker jag särskilt mycket om. Jag kommer tillbaka fler gånger.

Lina Andersson 8 år (Barnbarn till Jänis)

Det är första gången jag är här. Jag har gungat, spelat boll och badat. Allt här är ungefär lika roligt. Jag skulle inte vilja ha tävlingar, utan mer lekar. Jag kommer hit fler gånger.

Ett stort tack till alla frivilliga som hjälpt till att laga goda middagar.

Gisela Häyhänen

Linja-automatka Örebrohon

ISK järjestää linja-automatkan Örebron Pyhäinmiesten päivän juhlille 2. marraskuuta 1985. Auto lähtee klo 7.00 Göteborgista (Nils Eriksson platsen). Auto on klo 8.00 Boråsin asemalla (Borås Central), josta jatkamme Örebrohon. Matkan hinta ainoastaan 50 kr. Tervetuloa matkaan!

Tiedustelut ja ilmoittautumiset:
Viktor Jakdal, puh. (031) 882121
Toivo Jääskeläinen, puh. (033) 131552 tai
Victor Kainelainen, puh. (033) 120466

ISK

Joukostamme poistuneita

Aleksi Lario. Syntynyt Soikkolassa 25. 5. 1901. Kuoli Västeråsissa 1. 7. 1985.

Jos joku tietää Aleksin omaisista, missä päin Neuvostoliitossa ne asuvat? Voisi ottaa yhteyden Rauni Lehtiseen, osoite: Ågärdsgatan 2 A, Köping, Sverige, puh. 0221 - 15322.

Elsa Postonen, synt. 19. 9. 1924, kuoli 9. 8. 1985 Göteborgissa.

Tobias Kärkkäinen, synt. 17. 3. 1905, kuoli 14. 8. 1985 Partillessa.

Alexander Husu, synt. 1. 1. 1900, kuoli 2. 8. 1985 Mölndalissa.

Anna Hirvonen, synt. 26. 10. 1897, kuoli 26. 8. 1985 Mölndalissa.

Antti Kammari, synt. 30. 3. 1910, kuoli 18. 9. 1985 Boråsissa.

Tiedustelu

Ystävä Suomessa haluaa päästä yhteyteen insinööri Paavo Lampaisen kanssa Ruotsissa. Tiedot välittää Antti Rokka, puh. 0225-61264.

Ingermanländarnas 39:e Sommarfest
Inkeriläisten 39. kesäjuhlat — Mölndal 1986

Välkomna till sommarfesten 1986 som arrangeras i Mölndal med traditionellt program (bl.a. på svenska).

Vi planerar även att anordna ett »läger», till självkostnadspris, veckan före midsommar. Inkvarteringen skall ske i familjer i Göteborgstrakten. I programmet kommer preliminärt att ingå bl.a. stadsrundtur, skärgårdsutflykt, föreläsning om Ingermanlands historia praktiska övningar beroende av deltagarnas intressen.

Skicka in preliminär anmälan till: Marianna Kakko, Kolonig. 3, 413 21 Göteborg, vid första tillfälle.

Tervetuloa 1986:n kesäjuhliin, jotka pidetään Mölndalissa tavalliseen tapaan.

Aikomus on myös järjestää »leiri», itsekustannushintaan, viikkoa ennen juhannusta. Majoitus järjestetään perheissä Göteborgissa. Ohjelma sisältää kaupunkikiertueen, saaristomatkan, luennon Inkerin historiasta, käytännöllisiä harjoituksia osanottajien kiinnostuksesta riippuen ym.

Lähetä alustava ilmoitus *heti* osoitteella: Marianna Kakko, Kolonig. 3, 413 21 Göteborg.

Preliminär anmälan »sommarläger -86»
Alustava ilmoitus »juhannusleiri -86»

Namn — Nimi ....

Adress — Osoite

Telefon — Puhelin

Jag är intresserad av (tex ämne för föreläsn. och prakt. övn.)

Minua kiinnostaa (esim. luentoaine ja käytännöl. harjoitus)

Lahjoituksia

Lahden Seudun Inkerinkerho on tukenut Inkeriläisten Sivistyssäätiötä 2000 mk:lla ja Inkeri-kuoroa 500 mk:lla.

Parhaat kiitokset tuesta.

Ukko-kerho, Borås

kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 18 rattoisaan keskustelutilaisuuteen Bockasjögatan 9. Tervetuloa mukaan. Vetäjä: Robert Paakkonen, puh. 70855.

Boråsin Inkeri-Kerho ☐

Ajankohtaisia il

LUUKKONEN YRJÖ

VISKAALINT 44
00670 HKI

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Lokakuun kuukausitilaisuutta 27. 10. Karjalatalon *yläsalissa* (huom. paikka) vietetään Kalevalan juhlavuoden merkeissä. Marraskuun kuukausitilaisuus 30. 11. on samalla paikallisosaston *pikkujoulujuhla*, joka alkaa myyjäisillä Inkerikodissa klo 12 ja jatkuu klo 14 *yläsalissa*.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet: Pyhäinpäivä 2. 11. klo 13 (Kivellä klo 12), Joulujuhla 26. 12. klo 14. Tervetuloa!

Johtokunta

Seukkoseura kokoontuu torstaisin syyskaudella 1985 seuraavasti: 17. 10. ja 7. 11. klo 13 Inkerikodissa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

LAHDEN SEUDUN INKERIN KERHO

kokoontuu loka-, marras- ja joulukuussa 1985 joka kuukauden toisena maanantaina Joutjärven kirkon toimituskappelissa klo 18.30.

Levitä Inkeri-tietoutta, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saatavana Suomesta sekä Ruotsista

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta — **25 mk (35 kr)**

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot — **18 mk (25 kr)**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta — **10 mk (15 kr)**

Äänilevyjä
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. — **15 mk (25 kr)**
Lauri Santtu
Murrejuttuja — **15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro — **30 mk (35 kr)**

Inkerin pöytälippuja — **15 mk (25 kr)**

Inkerin postimerkkejä sarja — **50 mk (75 kr)**

Adresseja — **15 mk (25 kr)**

Rintaneula Inkerin vaakuna — **10 mk (10 kr)**

Tarra Inkerin lippu — **5 mk (5 kr)**

Saatavana Suomesta

Juhani Jääskeläinen
Inkerin kirkon tuho — **70 mk**

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita.

Saatavana Ruotsista

Isien Usko muistojulkaisu — **10 kr**

Kemppi
Fenno-Ingria lauluja — **5 kr**
Ristiltä ripille — **10 kr**

Aatami Kuortti
Tapahtui Inkerissä
Inkerin kirkon vaiheita
Juhana Inkerinsuomalainen
Aloitettava alusta
Kaikkien hinta Ruotsissa — **25 kr**

Eino Hanski
Heimopataljoona — **50 kr**

Tapani Sopanen
Ingermanlänning — **60 kr**

Uno Hammarström
Ingermanländarna som flydde till Sverige — **30 kr**

Viktor Pajunen
Ingermanland – en kort historik — **5 kr**

Birger Thuresson
Lilja – flykting – flickan från Ingermanland — **60 kr**

Postikortti Haaparannan muistolaatta — **1 kr**

Postikortti Örebron muistokivi — **1 kr**

Kalevala och de finska folksångens värld — **70 kr**

Vammala 1985 Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 11 marraskuu 1985

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	80 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 120 kr v. 1986
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 500 mk 1/2 » » 300 mk 1/4 » » 200 mk Kuolinilmoitukset 100 mk Kiitos- ym. ilm. 60 mk Kuva ilmoituksessa 100 mk Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14. puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Metsäpirtin Saaroisten kansakoululla 1919—1920 toimi inkeriläinen kansakoulu. Opettajina Anna Kinnanen ja Heikki Virolainen. Oppilaat olivat Miikkulaisista (pakolaisia). — Tämän sekä lokakuun numeron kansikuvan läh. opettaja Eino Vironseppä Salosta.

Seukkojen laulelma

(Seukkoseuran täyttäessä 10 vuotta)

On Seukkoseura oiva tää,
se meidät yhdistää.
Sä tule tänne kanssamme,
äl' kotiin yksin jää!

Tääll' haastellaan ja lauletaan,
osansa kaikki saa.
Voit surut, murheet unhoittaa,
ne jäävät oven taa!

Me ollaan kaikki nuoria,
sen näkee päältä päin!
Kun katsoin silmän sinehen,
niin miettimähän jäin.

Se silmä sielun peili on,
se sieltä kuvastaa,
ett' sydän nuori rinnass' on,
siks' laulu kajahtaa.

On laulu kaikkein rakkahin
se meidät nuorentaa.
Ja antaa meille voimia
elämää rakastaan!

(Sävel: Sä kasvoit neito kaunoinen...)

KALEVALA-TAPAHTUMA KARJALATALOLLA

Maisteri Elsa Vuorjoki yllään Kaukolan Kekomäen muinaispuku. — Valok. A. Luoma.

Helsingin inkeriläisten paikallisosaston järjestämää lokakuun kuukausitilaisuutta Karjalatalon yläsalissa 27. 10. vietettiin kansalliseepoksemme Kalevalan muistojuhlana. Tänä vuonnahan on kulunut 150 vuotta siitä, kun Kajaanin kunnanlääkärin Elias Lönnrotin kokoama ns. Vanha Kalevala näki päivänvalon. Myöhemmin (1849) ilmestyi niin ikään Lönnrotin kokoamana Kalevalan uusi laitos, jota tänäkin päivänä luemme. Uusi Kalevala on edeltäjäänsä huomattavasti laajempi; siihen on liitetty useita uusia runoja, mm. Kullervorunoelma, jonka runot on löydetty Inkerinmaalta.

Tilaisuuteen kokoontunut väki oli määrältään vähäinen, mutta ohjelma piti läsnäolijoiden mielenkiinnon vireillä. Erityisen rikassisältöinen oli Kalevalaisten naisten liiton kunniapuheenjohtajan, maisteri Elsa Vuorjoen esitelmä; se julkaistaan toisaalla tässä numerossa. Esitelmän arvokkuutta ja mielenkiintoa lisäsi se, että puhuja itse oli ollut mukana jo Kalevalan 100-vuotisjuhlassa, jonka innoittamana maisteri Elsa Heporauta sitten sai aatteen Kalevalaiset naiset -järjestön perustamisesta.

Inkeriläisten Yhdistyksen puheenjohtaja, rovasti Matti Vironmäki, esitteli mielenkiintoisella tavalla muiden kansojen kansalliseepoksia, mm. germaanien Nibelungeinlaulun, ranskalaisten Rolandin laulun, Islannin Edda-runot sekä suuren yleisön ehkä parhaiten tunteman Kreikan Iliaan ja Odysseian. Meille läheisin on Eestin Kalevipoeg (Kalevinpoika), näin ehkä siksi, että se — paitsi että on läheisimmän sukulaiskansamme »Kalevala» — sai alkunsa meidän Kalevalamme ilmestymisen jälkeen virinneestä eestiläisten kansallistunteen heräämisestä. Amerikan kansalliseepos Hiawatha oli ehkä monille tuntematon, vaikka Disneyn sarjakuvasankari »Pikku Hiawatha» olisikin ollut tuttu.

Inkeriläisten viestin toimitussihteeri Anja Luoma käsitteli Kalevalaa lääketieteen näkökulmasta referoiden lastentautiopin professorin K. Kouvalaisen Duodecim-lehdessä ilmestynyttä kirjoitusta (18/85). Samalla hän valotti myös Kullervo-runojen kerääjän Europaeuksen taustaa ja toimintaa.

Tilaisuutta juhlisti kansallispukuinen Inkerikuoro laulaen kalevalaisia ja muita tilaisuuteen sopivia lauluja. Lämmintä kodikkuutta tälle lokakuiselle tapahtumalle antoi emäntien piirakkakahvitarjoilu sekä yhteisesti lauletut virret.

Tilaisuus päättyi rovasti Vironmäen pitämään hartaushetkeen.

A. L-ma

Inkerin kansa suomalaisen kansanrunouden rikastuttajana

Elsa Vuorjoki

(Puhe Helsingin paikallisosaston järjestämässä Kalevalajuhlassa)

Me suomalaiset ja inkeriläiset tunnemme kuuluvamme samaan kansaan. Meillä on sama kieli, ja Kalevalamme on yhteinen. Inkerin osuus muinaisrunoutemme rikkaudessa on ollut yllättävän suuri. Vain vieras mahti on vetänyt rajan meitä yhdistäneen Kannaksen poikki. Tämä Kaukolan Kekomäen muinaispuku on peräsin Kannakseltamme ja sieltähän tavoitettiin Larin Parasken runorikkautta Suomeenkin.

Kun Suomi v. 1809 irtautui Ruotsista ja joutui Venäjän alaiseksi, se merkitsi oman suomalaiskulttuurin herättämistä, sillä Venäjä oli kielen ja olosuhteiden vuoksi liian vieras. Silloin karjalaisten ja inkeriläisten runorikkaus toi alkuinnoituksen. Elias Lönnrot uskoi Suomen kansan perinnäiseen lahjakkuuteen, jonka avulla se oli kohoava sivistyskansaksi toisten kansojen rinnalle. Hän uskoi muidenkin suomalaisten saavan uskoa ja luottamusta tulevaisuuteen siitä tietoisuudesta, että menneet sukupolvemme ovat pystyneet henkisen elämän aloilla suorituksiin siinä missä muutkin. Kun kreikkalaisten muinaisen kulttuurin tuotteilla oli niin merkittävä asema Euroopassa, hän tahtoi sanoa aikalaisilleen: »Kuunnelkaa, mitä meidänkin ruononlaulajamme kertovat muinaisista ajoista, merkittävistä tapauksista ja suuresta tuntemattomasta runoudesta, jonka on täytynyt olla olemassa.»

Ja Lönnrotin aikaansaama kansalliseepoksemme Kalevala on ollut voimakas vetoomus koko kansallemme. Se on päässyt myös maailmankirjallisuuden merkkiteosten joukkoon. Sitä vakuuttavat monet ulkomaisten asiantuntijoiden arvioinnit. Olin mukana Kalevalamme 100-vuotisjuhlassa 50 vuotta sitten, enkä voinut estää kyynelten kihoamista silmiin kuunnellessani, kun ulkomaiset vieraat toinen toisensa jälkeen korostivat, millaisen aarteen suomalaiset ovat pystyneet antamaan maailmankirjallisuuteen.

Kalevalan juhlavuoden aineistona on julkaistu mm. teos Elias Lönnrotin aika, johon 18 eri asiantuntijaa on kirjoittanut osuutensa. Luin sen ja tahdon tuoda tähänkin Kalevalan juhlaan terveiset Eliakselta. Aito ja syvä uskonnollisuus kuului Lönnrotin perusominaisuuksiin. Hän koki työnsä kansanrunouden kokoajana ja elvyttäjänä kutsumukseksi, johon hän suhtautui nöyrästi ja vaatimattomasti. Omien sanojensa mukaan hän tunsi, että jokin korkeampi voima oli johdattanut hänet tähän työhön. Herännäisuskovaiset tuomitsivat Lönnrotin työn tai pitivät sitä vähäarvoisena. Mutta Lönnrot ei tahtonut muuttaa suhdettaan kansanruonouteen. Hän kirjoitti: »Ken haluaa hävittää kaiken, mikä ei ole kristillistä, kieltäkööpä linnutkin laulamasta, koska ne tiettävästi eivät aina laula luojansa ylistystä.» Onhan virsikirjassamme useita Lönnrotin virsiä.

Ja tuntuu siltä, että todellakin korkeampi voima auttoi häntä aikaansaamaan teoksen, joka toi tuntemattoman Suomen maailmankartalle.

Tuntuu uskomattomalta, että Kalevalaa on käännetty 32 kielelle, tosin monia versioita lyhenneltyinä tai proosakäännöksinä, sillä ei meidän runopoljentoamme ole helppo siirtää vieraisiin kieliin. Lönnrotin tavoitteena olikin maailmankirjallisuuden suuriin eepoksiin rinnastettavan runoelman luominen, kun runojen kokoelma karttui niin valtavasti. — Ja tuskin minkään kansanrunouteen pohjautuvan eepoksen lähteet tunnetaan niin tarkasti kuin Kalevalan. K. A. Gottlund oli sanonut: »Vain eepos saattoi saada eurooppalaisen ja pian maailmanlaajuisen iskuvoiman ja täyttää kansallisen tyhjiön.» (Suomessahan viime vuosisadan alkupuolella melkein kaikki kirjailijat kirjoittivat ruotsiksi.) Ja kansaneeposta kunnioitettiin, koska se ei ollut yksilön vaan kansakunnan ääni.

Teoksensa nimeä valitessaan Lönnrotilla tuntuu olleen vaikeuksia. Elias kirjoitti ystä-

välleen. »Kirjan nimestä en tiedä mitään neuvoa. Jos kutsuisi sen Väinämöinen, niin olisi sillä vanha kaima Brakelin kirjasta Väinäminen, joten myöjälle ja ostajalle taitaisi tulla erehdys. Ja samanlainen hämmennys taitaisi vielä tapahtua Gottlundin Wäinämöistenkin kanssa. Ilmariseksi ja Lemminkäiseksi sitä ei taida kutsua. Mitä jos panisi kaikki kolme urosta ja nimittäisi kirjan Väinämöinen, Ilmarinen ja Lemminkäinen, taikka jos panisi nimeksi Suomen Kansan Mythologia vanhoilla runoilla toimitettu, eli Väinölä ja Pohjola. Saattaisi vielä panna nimen Väinämöisen kantele.» — Toisessa kirjeessään hän ehdottaa nimeä Koitar, »Neito Koitarhan on päivän alkaessa ensi valon tuoja. Ruskotar, aamuruskon vanhempi siukku ei taitaisi pahastua, jos hänen kaimakseen ristittäisi. Vaan vielä parempi nimi saattaisi olla Kaleva, kun runoissakin selvitetään, että Kaleva taisi näillä seuduin enimmästi asustella.» Ja siitä tuli vain tavun lisäyksellä eepoksemme nimi.

Enkä voi olla kertomatta, miten vuosikymmenien aikana minun henkisenä innoitukse-nani ollut kalevalainen työ on saanut juurensa Inkeristä vuosisadan takaa. Äitini isän veli Fredrik Saxbäck oli nuorena ylioppilaana kuunnellut Lönnrotin luentoja ja innostuneena pyrkinyt Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran järjestämälle runonkeruumatkalle Inkeriin 23-vuotiaana. Hän sai anomansa apurahan ja hänen osakseen tuli Itä-Inkeri. Kaksi muuta ylioppilasta menivät Länsi-Inkeriin, josta heidän runosaaliinsa oli vähäisempi kuin Itä-Inkeristä. Fredrik läksi kesäkuun alussa 1859. Palattuaan syksyllä hän ilmoitti haluavansa lähteä vielä uudelleen Inkeriin, mutta vakava sairaus yllätti ja johti kuolemaan. Kuolinvuoteellaan hän oli huokaissut: »Voi kun joku jatkaisi tätä minun työtäni!»

Minusta on aina tuntunut, että olen edes jotenkin koettanut täyttää hänen toivomustaan. En runojen kerääjänä, vaan pakolaisia auttavana heimotyössä Karjalaseurassamme, joka viime sotien jälkeen lakkautettiin. Mutta sain jatkaa vaikkakin vain Suomen kansallista työtä Kalevalaisessa seurassamme, jonka Elsa Heporauta innoittuneena perusti heti Kalevalan 100-vuotisjuhlan jälkeen.

Haluan kertoa vielä muutaman muiston Inkeristä 126 vuoden takaa. Fredrik matkusti Viipurin kautta ja seisoi Monrepos'n puistossa silmät kyynelissä Väinämöisen patsaan ääressä matkansa henkeä evästäen. Hän tuli rajan yli Vuoleen seurakuntaan, mutta kun kansa suhtautui epäluuloisesti runonkerääjään, hän — itsekin papin poika kun oli — meni kirkkoherra Peroniuksen luo ja pyysi tätä selittämään kansalle hänen työnsä tarkoituksen. Ja saarnassaan kirkkoherra kehotti, että kansa luottavaisesti esittäisi Fredrikille tuntemiaan runoja. Niinpä Fredrikin saama laulujen lukumäärä kohosi yli tuhannen hänen kulkiessaan pitäjästä toiseen ja talosta taloon kesän ajan. Mieluimmin laulettiin, jos sai hengellisiä kirjoja palkakseen. Veden ja metsän haltioista löytyi runoja muinaisajoilta asti.

Maaorjuus painoi silloista kansaa. Ne, jotka eivät jaksaneet raataa tarpeeksi, pistettiin 25 vuodeksi sotaväkeen, jota kaikki pelkäsivät kuin kuolemaa. Metsästä ei saanut ampua lintua eikä petoa. Karhut kaatoivat karjaa joka kesä. Karhun pesän löytäminen piti ilmoittaa hovin herralle, ja herrat Pietarista tulivat metsästysretkelle. Kaikki suden, ketun tai karhun nahat piti viedä hoviin ilman korvausta. Karhunnahasta sai selkäsaunan palkaksi. Mutta kieli- ja uskontomuuri erottivat ja estivät sulautumista venäläisiin.

Puhtautta Inkerissä rakastettiin enemmän kuin monessa paikassa Suomessa. Paikoittain kävivät ihmiset joka ilta saunassa. Ja portilla riippui saviastia käsien pesua varten.

Fredrik lopettaa kertomuksensa: »Jos tämä kirjaseni joutuu luettavaksi jolle kulle tuttavistani Inkerissä, saan heitä sydämestäni kiittää hyväntahtoisuudesta minua kohtaan. Erittäin kiitän seurakuntain papistoa, joka minua hyvyydellä kohteli ja asioissani auttoi.» — Kiitos tuli perille näin.

Mutta en voi olla kertomatta vielä järkyttävää omaa muistoa viime sodan loputtua maassamme. Palasin lapsineni Helsinkiin kierreltyäni sotapakolaisena eri puolilla Suomea ja sain kansakoulun opettajan paikan Sipoon Kallbäckistä, jonne prof. A. I. Virtanen oli perustanut ensimmäisen suomalaisen kansakoulun. Hänen työläisensä olivat enemmistönä, mm. inkeriläisiä oppilaita oli useita, pakolaisina tulleita. Rauhan tultua saapui ilmoitus, että inkeriläiset saavat palata kotiseudulleen. He lupasivat kirjoittaa kotiin päästyään, mutta ainoa viesti oli rajalta Helsinkiin palaavaan junaan jätetty kirje, jossa oli tekstinä: »Meidän vaunumme seinään pantiin osoite »Kaspian merelle.» — Eikä heistä mitään enää kuulunut.

jatkuu s. 13

JOOSEPPI OLONEN 90 vuotta

Lokakuun 3. päivänä vietettiin Inkerikodissa Seukkoseuran torstaitilaisuudessa inkeriläisen veteraanin Jooseppi Olosen 90-vuotissyntymäpäivää. Olosen tyttäret olivat järjestäneet Seukoille kahvit isän syntymäpäivän kunniaksi. Oli lämpimän ja kodikkaan perhejuhlan tuntua. Mukana oli kaikkiaan 22 henkeä. Puheita pidettiin, ja Jooseppi Olonen kertoi, miten Valion edustajat ovat käyneet joka vuosi onnittelemassa häntä, entistä työntekijäänsä. Kuvamme on otettu Joosepin 90-vuotispäivillä. Siinä ovat mukana Olosen vaimo ja tyttäret sekä Valion edustajat. Jooseppi Olonen, kuvassa toinen vasemmalta, lahjojensa, Valion tuotteiden kanssa. — Inkerikodissa onnittelukukkaset ojensi Aili Jukarainen — puheen kera:

»Sinä, ystävämme, olet saavuttanut korkean ja kunnioitettavan iän. Olet syksyn lapsi. Syksy, sen kauneus ja väriloisto on tätä aikaa, jota saamme ihailla.

Syksyyn liittyy myös myrskyä, tuulta ja sadetta. Sinunkin elämäsi on ollut monivaiheinen; sen itse parhaiten tunnet ja tiedät. Olet Jumalaasi turvautuen ja hänen apuunsa luottaen tietäsi kulkenut ja uskonut: joka päivä on armo uus. Sinut tunnetaan vastuuntuntoisena ja luotettavana miehenä.

Sanotaan, että kun mies on saavuttanut 50 vuoden iän, hän on tullut miehen ikään. Sinulle voidaan sanoa, että olet tullut aikamiehen ikään. Nyt kun puolisosi kanssa vietät elämän ehtoota, ovat elämän myllerrykset jo takana päin. Yhteiselämänne on kestänyt 75 vuotta, ja kaikkina näinä vuosina olette saaneet olla toisillenne tukena ja turvana — ja saatte olla edelleen.

Ojennan sinulle, Jooseppi Olonen, nämä kukkaset Helsingin paikallisosaston johtokunnan puolesta ja toivotan sydämestäni onnea ja hyvää terveyttä myös omasta puolestani».

Kesäjuhlakuva vuosien takaa. Luultavasti joiltakin Ruotsin kesäjuhlilta. Useimmille tuttuja kuvasta ehkä löytyy, mm. Viestin ahkera avustaja Liisa Makara sekä hänen tyttärensä Ella Ojala (myös Viestin avustaja) sekä Hilja Kähäri Riihimäeltä ovat mukana. — Kuvan lähetti viimeksi mainitun tytär Aili Jukarainen.

KIITOS

Lämpimät kiitokseni Inkeriläisten Yhdistyksessä, Inkeri-kuorossa sekä Helsingin paikallisosastossa toimiville ystävilleni, jotka olette muistaneet minua 15. 7. 85 olleen merkkipäiväni johdosta.

Anneli Korkkinen

Lahjoituksia Inkerikodille

Ruotsin inkeriläisten sukututkimusryhmä lahjoitti Inkerikodin hyväksi 537,30 Fmk käydessään Inkerikodissa 12. 10. 1985.

Lämmin kiitos

KIITOS

Parhaat kiitokseni Inkeriläisten Yhdistykselle lämpimistä onnitteluista ja kukista täyttäessäni 90 vuotta.

Kiitokset myös rakkaille seukkoseuralaisille muistamisesta ja yhteisestä juhlahetkestämme. Jumalan armosta on hyvä aloittaa taas uusi vuosikymmen onnentoivotustenne ja rovasti Aatami Kuortin lämpimien sanojen ja siunausten saattelemana.

Jooseppi Olonen

Pekka KAJAVA

Pekka Kajava on syntynyt Inkerissä, Kelton pitäjän Saakrovan kylässä 23. 6. 1910. Hän kuoli Espoossa Puolarmetsän sairaalassa 14. 9. 1985.

Kaipaamaan jäivät sukulaiset ja ystävät Keltossa ja Suomessa. Pekka ystäväni, naapurin poika, yhdessä leikimme lapsena, yhdessä kävimme koulua, yhdessä tulimme tänne Suomeen suuren jäälakeuden yli suksilla. Henkemme oli silloin suuressa vaarassa. Moni meidän ikäisemme menetti henkensä silloin nuorena. Meitä Jumala suojeli. Laski sakean sumun, joka suojasi meidät. Me pääsimme onnellisesti tänne vanhaan isänmaahan, josta meidän esi-isämme olivat lähteneet ruotsinvallan aikana 1600 luvulla. Meillä on ollut täällä hyvä olla. Nyt sinä olet jättänyt tämän maallisen majan. Olet mennyt Taivaallisen Isän luo. Me seuraamme sinua.

Lapsuudenystäväsi

Toivo Kajava

Anna HIRVONEN

Syntynyt 26. 10. 1897 Hietamäen seurakunnassa, Kauppilan kylässä.
Kuoli 26. 8. 1985 Mölndalin sairaalassa

Suremaan jäivät
Toivo ja Anna
Lydia ja Juho
Lasten lapset ja
lastenlasten lapset

Kun vanhuus saapuu ja voimat uupuu
ja kaipuu kaikesta hälvenee
sen näkee Korkein, Hän käteen tarttuu
vie kotiin rakkaamme väsyneen.

ETSITÄÄN

Etsin sisartani Elvi Paavolaista (o.s. Piiparinen), synt. 1908 tai 1909 Korkeamaalla, Lempaalan seurakunnassa, sekä veljeäni Paavo Piiparista, synt. 1917 Korkeamaalla. Viimeiset tiedot siskosta ovat vuodelta 1942 Viroon lähtevästä saksalaisesta junasta (tavarajuna), jossa sisareni oli mukana. Sen jälkeen en ole kuullut mitään sisaruksistani.
Jään odottamaan ystävällisiä vastauksia. Kiitos.
Osoitteeni on:
Lempi Böök
04170 Pohjois-Paippinen

TIEDUSTELU

Kelolat Vaasasta

Tapasin serkkunne Lyyti Kaipiaisen kesällä Kavelahdessa, hän kaipaa teitä.
osoitteen saa: Hilma Saarinen
Violank. 6 B 24, Hki 55

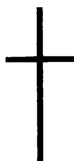

Isäni

ROBERT LUKKA

s. 5. 3. 1910 Kosemkinassa
k. 7. 10. 1985 Kotkassa

Reijo

Rakkaamme

Helena
NIEMI

o.s. Rikkinen
ent. Pyykkönen

s. 21. 2. 1901 Hietamäellä
k. 12. 10. 1985 Tampereella

Kaivaten

Lapset
Lastenlapset ja
Lastenlastenlapset

Museoviraston 32. kansanperinteen keruukilpailu alkaa

Perinnekilpailun pääaiheena on tänä vuonna *naisen asema*. Tarkoituksena on kerätä muistitietoa naisen elämänpiiristä sekä maaseudulla että kaupungissa. Omakohtaisten kokemusten lisäksi kuvaukset voivat pohjautua haastatteluihin. Kysymykset koskettelevat naisen työtä ja hänen asemaansa perheessä tyttärenä, naimattomana naisena, aviovaimona, miniänä, anoppina ja isoäitinä.

Lisäksi kysymme urheilun ja liikunnan alkuajoista, ammattilaisten työkunnista, navetan kesäkäytöstä, muurinpohjaletuista, patapölkystä, veistotukista, ruokahöylistä, huonekasvien hankinnasta, tattarista, härkäpavusta ja hampusta.

Kaikki asiasta kiinnostuneet henkilöt ovat tervetulleita mukaan nyt julistettavaan kilpailuun. Tiedonannot yksittäisiinkin kysymyksiin ovat tärkeitä tutkimukselle. Aiheet ja kysymykset on julkaistu Museoviraston kyselylehdessä. *Ilmaisen kyselylehden ja vastauspaperia vapaakuorineen* saa museoviraston kansatieteen toimistosta, postiosoite PL 913, 00101 Helsinki, katuosoite Nervanderinkatu 13, 00100 Helsinki, puh. 90-40 251. *Kilpailuaika päättyy 31. 12. 1985.*

Tulokset julkaistaan kevään kuluessa. Parhaille vastaajille jaetaan rahapalkintoja ja kirjoja.

Joukostamme poistuneita:

Olga Vääränen, synt. 19. 2. 1913, kuoli 27. 9. 1985 Boråsissa.

Juho Pöntönen, synt. 26. 6. 1925, kuoli 27. 9. 1985 Skenessä.

TERVEISET TUUTARISTA

Elokuun kauniina päivänä laivamme ankkuroi Leningradin satamaan, Vasiljevskin saarelle. Nevajoki toi entisen tuoksun, ja vastaanottajamme sukulaiset sekä tuttavamme odottivat rauhallisesti maihinlaskua. Erikoisen herkällä tunteella tällä kertaa tulin kotikaupunkiini, vaikka olen tämän matkan jo useasti tehnyt. Meitä oli Gävlestä kolme inkeriläistä: Anna M., siskoni Sonja ja minä uuden »ystäväni» kepin kanssa. Tukholmasta kävimme Iljitshj-laivaan ja 26 tunnin kuluttua olimme Leningradissa. Ei myrskyä, ei tuulta, taivaskin oli sinikirkas, aivan kuin meitä ajatteli. Kyllä oli hauska tavata tuttuja monien vuosikymmenten takaa. Koska kaikki Leningradin kulttuuripaikat olen käynyt nuorena koulua käydessäni siellä ja useamman kerran myös jälkeen sodan, niin päätin tällä kertaa olla vain vieraana ystävien luona.

»Moskovan» hotellihuoneemme täyttyi eri värisillä kukkakimpuilla, ja laivasta ostettu suklaa- ja marmelaadiaskit kiersivät ympäri. Meitä oli 15 henkeä. Juttelimme ja sovimme kenen kanssa, milloin ja missä olisimme vieraisilla. Ihmettelin, että kyllä siellä rajan toisella puolen pidetään inkeriläisyys paremmin suussa, kun pienet lapsetkin puhuvat oikeaa inkerin kieltä, täällä puhutaan ruotsia lapsillemme. Sanoin Kurkeloisiil: »Metka ko tein lapset luatiit inkerii», niin Pekkolan Lempin suusta tuli komea vastaus »A mitäs myö luaittais, ko myö ollaa synnytty inkeriläisiiks; venäjää myö osataa ja lapset oppiit kouluus sitä.» Joka elämässä on oma polku, oma kieli ja uusi ihme, sillä ei minun aikanani ennen käytetty sanaa »inkeriläinen», mutta nyt se on »muotii» niin siellä kuin täälläkin. Jo aiemmin muistutin eräässä runossani: »Ei inkeriläisyys syntynyt hävitäkseen», ja nämä lapset ovat jo minusta kolmatta polvea. Hyvä!

Toisena päivänä jo lähdimme retkeilylle sukulaisemme Albertin autolla, ajoimme 100 km, mutta ensimmäinen pysähdys oli Kurkelan kylä. Ei se enää kaukana ollut Leningradista, koska jo melkein Pulkkovaan saakka on rakennettu korkeita asuintaloja, ja vanha kenkätehdas »Skorohod» jäi melkein keskelle kaupunkia, ennen sotaa sanottiin 4s-virsta. Sota on lakaissut pois monet kymmenet kylät, mutta pellot ovat vihreät ja puut kasvaneet kovasti.

Kurkelan kylän löysimme hyvin ja alapiän kaivon, joka oli ennen 5—7 metriä kotipihastani. Kaivokivenikin olivat samat, ja niiden päällä istahdimme. Albert nosti ämpärin vettä (automiehellä on aina mukana lasipullo ja tuoppi). Joimme vettä, ja se maistui yhtä hyvältä lähdevedeltä kuin ennenkin. Se kaivo juotti kaikki Kurkeloiset ennen vanhaan. Huomasimme oman tarhan, ensiksi meidän salavapuun; se oli silloin kaksihaarainen ja noin 10 m korkea, nyt oli jo n. 40-metrinen ja mahtavana koristi pientä parakintapaista taloa, joka oli rakennettu meidän puutarhan keskelle. Omenapuumme olivat kovin kasvaneet, samoin luumupuu sekä syreenipensaat. Meidän puistokadun 12 koivua oli sahattu pois, oli värskit kannot jäljellä. Pihlajapuumme kasvoi pitkällään; oli silläkin sisua! Siskoni taitteli muutamia syreenin oksia ja täytti vesipullon täyteen omaa vettä ja kantoi Ruotsiin. Kysyin, että mitä sinä sillä teet ja sain napakan vastauksen: »Laitan pöyvääl ja katselen ja selitän vierailleni, ett se on mein »kotjvettä.» Eräs mummo — tai täti — tuli luoksemme ja kertoi viimeiset uutiset, että kaikki ihmiset, jotka pesittelivät tänne sodan jälkeen, käskettiin pois; moni heistä puhui suomen kieltä, ja he tulivat asumaan sinne ilman lupaa, siis ei saaneet ilman lupaa asua omassa kylässään. Heidät häädettiin pois kuin ennen sotaakin, sääli! Näkyi kyllä muutamia taloja, mutta ei ihmisiä; he olivat töissä. Suuren tilan hoitavat Puškinissa olevan suuren maatalouskorkeakoulun oppilaat, ja hyvä sato näytti olevan pelloilla: suuria kaalinpäitä, lanttuja, punajuuria, perunoita, joita iso korjauskone siirsi, ja muutama ihminen perässä korjaili ja laittoi säkkejä isolle traktorin vetämälle kärrylle. Yläpäässä oli asfalttitie. Ajettiin muutama minuutti ja

jouduttiin Kantakopsinon asemalle. Pieni asema, mutta isoilla kirjaimilla kirjoitettu uusi nimi »Novoe Kantakopsino». Kaukaa yli Rönölän suon näkyi muutamia taloja; suon puut ovat kovasti kasvaneet.

Käännyimme. Kappisella oli montakin taloa, mutta ei näkynyt ihmisiä, koska oli aamupäivä. Ihmiset olivat varmasti askareillaan. Kanat kaakattelivat, kissoja kuljeskeli ja jostain kuului koiran haukuntaakin. Misitkalähe oli kasvanut umpeen; ei ollut enää sitä virtaavaa vettä, jossa usein lapsena ja nuorena virvoiteltiin kuumina aurinkoisina päivinä.

Suuntasimme matkaan Tuutarin kirkkomäelle usean kylän kautta ja »Moskvitsj»-auto veti kaikki likaläpätit ilman vastuksia. Tuutarin kirkosta oli iso hauta jäljellä, ja hautuumaa oli niin heinättynyt, että emme päässeet 3—4 metriä lähemmäksi. Ruoho ja puun oksat kasvoivat yli kiviseinämän, joka oli rakennettu jo ennen sotaa. Kaikki näytti rauhalliselta. Linnut laulelivat puissa elokuun auringossa, esivanhempiemme hautakumpujen yllä. Siellä lepäävät isäni ja Pekka-veljeni ja monet muut.

Kiertäen Pajulankylän kautta ajoimme Tuaritsaan. Siellä oli paljon taloja siinä kunnossa, että ne näyttivät asutuilta. Pelloilla näkyi traktoreja ja ihmisiä. Sitten oli Tehvinän vuoro; siellä odotti juhlapäivällinen. Sukulaisemme tarjosi kaikkea oikein ennen vanhaista inkeriläistä ruokaa. Söimme ja joimme; juteltiin paljon ja tuttaviakin tuli tervehtimään.

Kello oli jo 8 illalla, kun lähdimme vielä Hatsinaan. Siellä oli paljon rakennettu; oli isoja taloja ja lähellä oli monta kylääkin jäänyt pystyyn sodan jälkeen. Entistä Varsaavan tietä ajoimme useitten tuttujen kylien läpi. Vastaan sattui Albertin tuttavia autoillaan. Pysäytettiin, juteltiin jonkun aikaa ja käskettiin paljon terveisiä Ruotsiin inkeriläisille. Vaijalan, Verevän, Mosinan, Jäniksen ja Tonnilan läpi ajeltiin. Hävinneet olivat Kotsalaisen, Pöllölän, Partasen, Nuijalan ja Kapasinkin kylät melkein kokonaan. Kapasin tien risteyksestä käänsimme suunnan Krasnoje Seloon; sielläkin oli tuttuja. Ei ollut aikaa enää sinä iltana tervehtiä ketään; kello oli jo 23.30 yöllä, kun ajeltiin vanhaa Baltian-tietä hotelliin.

Seuraavana päivänä käytiin Leningradin sisällä tervehtimässä tuttaviamme Kurkeloisia, ja heitä onkin siellä monta perhettä. Kolmantena päivänä tuli serkkuni Maria Tallinnasta perheineen, ja silloin meillä suut kävi, että helisi, ja vietettiin siskoni syntymäpäivää hotellihuoneessa, 15-henkinen joukko, kolme lastakin, jotka puhuivat kaunista inkeriä. Albert vei autollaan serkkumme yöksi Tuaritsaan. Tapasimme taas seuraavana päivänä. Saimme semmosenkin vieraan, joka perheineen oli lähetetty Hiipinään 1932: Tuavolan Anna-Marin, hän oli siskoni rippikouluystävä. He olivat sotaan saakka kirjeenvaihdossa, sitten häipyi kaikki. . . Anna-Maria tiesi paljon kertoa Kurkelasta. Laulelimme nuoruuden ajan lauluja. Luulin, että saamme muistutuksen, mutta ei.

Albert oli huomannut ottaa mukaan nauhurin ja nauhoitti kaikki lorut, laulut, naurut ja surut. Lapraskan Aatu pyysi päivää ennen sydänklinikalta kotiin — oli ollut siellä sydäninfarktin takia — ja tuli meitä tervehtimään. Oli hauska tavata. Sunnuntaina oli suuri juhlapäivä siellä asuvilla inkeriläisillä. Puškinin kirkossa oli kaksi jumalanpalvelusta ehtoollisineen. Voi että siellä oli paljon kansaa. Albert käytti äitinsä ja vanhan (91 v) Justiina-tädin (Hatsinasta) kirkossa ja ehtoollisella. Minä valitsin sen ajan hotellissaoloon, koska en voi seistä kipeillä jaloillani kirkossa ja täällä Ruotsissakin pääsee kirkkoon. Jälkeenpäin ajattelin, että taisin tehdä virheen siinä.

Iltapäivällä tuli Albert veljineen, ja monilla oli autot. Lähdimme maailman suurimmalle (Piskarovskojen) hautuumaalle Leningradin laitaan, johon on haudattu 3,5 miljoonaa ihmistä Leningradin piirityksen aikana. Iso monumentti, muistokivi, muistutti uhreista. Kysyin Maschalta, miksi on naisen monumentti siinä ja sain kauniin vastauksen: »Se on maan äiti, joka synnyttää lapsensa.» Toisen kerran näin ikuisen tulen välkkyvän uhrien lähellä. Se vaikutti sydämeeni kovin, koska monta kertaa kävin Leningradissa, mutta nyt vasta kävin uhri-haudalla. Miksi sota? ajattelin itsekseni, kyynel tipahti. Mutta kauniit morsiusparit marsalkkoineen jättivät vihkikukkakimppunsa uhrihaudan eteen, ja se oli aivan täynnä kukkia. Montakohan paria lie käynyt sinä päivänä?

Illalla saatoimme Maria-serkun perheineen yöjunalle Tallinnaan ja istuimme pari tuntia Varsaavan asemalla. Jätimme jäähyväiset heille. Jätimme Kurkeloisille ja Tehvinöisille jäähyväiset samassa, päivää ennen lähtöä, koska Iljitshj-laiva lähti kello 12 päivällä. Albert piti vaimonsa Maschan kanssa huolen, että jouduimme ajallaan tullitarkastukseen ja jätimme viimeiset jäähyväiset kotikaupungille ja

Väinämön lapset

Miksi ei kuuluisi minulle
Uhtuan kolhoosin esimies Perttunenkin
Arhipan ja Miihkalin jälkeläinen
ylpeän menneisyyden jälkeläinen
ei ole polvi pojasta pahentunut.

Miksi ei kuuluisi minulle?

Merjat muromat ovat kuolleet
mutta inkeriläisistä joka toinen on insinööri
syrjäänit istuvat koulunpenkillä
mordvalaiset lentävät kohta kuuhun.

Me suomalaiset teemme ensin pyrähdyksen
Amerikkaan
on hauska olla herra
Väinämöinen on vanhentunut
on muutakin kuin sana
sanan mahti — muka
on raha autot.

Viattomat tseremissit eivät sitä tiedä
sanaa tutkivat fysiikkaa kemiaa
ja piirustavat avaruuslaivan
mordvalaisten lentää.

(Anja Samooja, kokoelmasta Uraalin ja Atlantin väliltä, 1964)

saattajillemme. Matkalaukut olivat kahta kertaa painavammat kotiin (siis Ruotsiin) päin. Tullitarkastus menee hyvin nopeaan, koska matkalaukut pistetään vain läpivalaistukseen, eikä niitä tarvinnut aukaista enää; ainoastaan leima lyötiin paperille ja selvä asia. Sinne jäi Neva-joki isoine rakennuksineen ja kaupunkeineen. Suomenlahden yli loi aurinko kultaiset säteensä seuraksemme. Ja ilma oli taas erinomainen. Hyvästi Leningrad; taisi olla viimeinen kerta? Mutta eipä tiedä? Herran tahto on ihmeellinen!

Sydänlämpimin terveisin sieltä kotikonnuilta ja tuttavilta.

Lempi Sjöberg
Gävle

jatkoa s. 6

Inkeriläisten joukossa on minulla ollut monta hyvin hyvää ystävää.

Professori Väinö Salminen lausuu Inkerin kansanrunoudesta: »Suomessa — jopa suureen maailmaankin — on levinnyt se käsitys, että Kauko-Karjala on ollut varsinainen runonlaulun maa. Mutta aniharvat tietävät, että muinaisrunojen rikkaudessa Inkeri vie voiton Karjalasta. Vienan-Karjalasta on saatu 4 600 muinaisrunoa, mutta Inkeristä 15 000. Sarjassa Suomen Kansan vanhat runot Vienan-Karjalan runot muodostavat 4 osaa, yht. n. 3 100 sivua, Inkerin muinaisrunot 9 nidettä, n. 6 500 sivua. Inkeristä on siis saatu kaksi kertaa enemmän runotoisintoja kuin Karjalasta. Mikä kansa tahansa olisi ylpeä, jos sillä olisi edes puolet tästä aarteesta!»

On kyllä otettava huomioon, että runonkerääjien matkat Inkeriin lisääntyivät vasta Kalevalan ilmestymisen jälkeen. Löytyihän Suomen suurimman naisrunonlaulajan maineen saanut Larin Paraske Inkeristä, ja nyt hänen patsaansa esittäytyy ulkomaalaisillekin, sillä vastapäisten suurten hotellien vieraat kysyvät varmasti, ketä patsas esittää mennessään Finlandiataloon juhliin.

Kuukausittain ilmestyvä lehti Inkeriläisten Viesti hoitaa kauniisti yhteyttä Ruotsiin muuttaneiden inkeriläisten kanssa ja antaa tilaa niillekin kirjoittajille, jotka ovat joutuneet vaikeuksiin oman äidinkielensä kirjallisessa käytössä. Ja yhteiset onnistuneet juhlatilaisuudet jatkuvat. Ja teidän omat paikallisosastonne ylläpitävät yhteenkuuluvaisuuden lämpöä.

Kalevala on meille yhteinen henkinen aarre. Ei ole tärkeintä meille tavalliselle suomalaisille koko sen laajan sisällön tutkiminen, mutta sen antama henki yhdistää, kansallistunne kasvaa. Saamme olla kiitollisia Korkeimmalle, että olemme toistaiseksi säilyneet tällä hetkellä ei puolilla maailmaa kuohuvan sotatilan osuudelta, joten voimme siitä onnellisina koettaa ylläpitää koko kansan yhteistä isänmaallista henkeä ja auttaa parhaamme mukaan niitä, jotka tarvitsevat aineellista tai henkistä apua.

Koko tämän vuoden ajan on Kalevala-juhlia pidetty yli maan. Toivomme, että niiden kohottava tunnelma on pystynyt antamaan meille kaikille, koko kansallemme, voimaa työhön isänmaan hyväksi.

RUOTSIN PUOLELTA

Kuulumisia Västeråsista

Västeråsissa Suomiseura Katajaiset ja Suomalaisten Eläkeläisten Yhdistys tekevät yhdessä historiikkia Västeråsin ja lähiympäristön suomalaisista, jotka tulivat tänne Ruotsiin toisen maailmansodan jälkeen. Täällä on koko Västmanlandin läänissä käynnissä em. historiikin teko, siihen osallistuvat suomalaiset seurat ja yhdistykset. Minä (allekirjoittanut) olin mukana historiikin teossa Suomalaisten Eläkeläisten Yhdistyksen jäsenenä. Tämä on erittäin mielenkiintoista harrastusta. Aloite on ABF:n ja RSKL:n (Ruotsin suomalaisten Keskusliiton) Västmanlandin piirin. Historiikin perusopintomateriaali on myös ABF:n ja RSKL:n laatima; se luettiin läpi iltaisin Suomiseuran toimitalolla, ABF:n opintopiirinä; SUOMALAISIA VÄSTMANLANDISSA.

Syystalvella oltiin kaksi päivää historiikintekokursseilla, Ramnäsissa ABF:n kurssikodissa, kurssilaisia oli koko läänistä. Iltakahvilla ollessa kyseltiin kuulumisia sekä, mistä päin Suomea ollaan kotoisin? Kun nämä kurssikaverit kuulivat, että minä olen Inkerinmaalta lähtöisin. Läänin pohjoispuolelta tulleet kurssikaverit sanoivat, että Norbergin kaivoksissa ja Fagerstan rautatehtaalla ensimmäiset Suomea puhuvat olivat inkeriläisiä ja virolaisia, heti sodan jälkeen tulleita.

Kehotuksia tuli monilta kurssikavereilta ja ABF:n opettajaltakin, että me Inkerin suomalaiset tehtäisiin oma historiikki, koska meillä on arvokasta ja monipuolista aineistoa, jota pitäisi saada tallettaa historiikin muodossa tuleville sukupolville.

Asialla alkaa olla kiire, meidän pitäisi haastatella vanhuksia, niin kauan kuin heitä on vielä keskuudessamme. Niitä, jotka muistaisivat, miten elettiin ennen toista mailmansotaa kotimaalla, miten elettiin sota-aikana, miten tultiin Suomeen ja miten tultiin Ruotsiin.

Tämä historiikin teko oli esillä minun aloitteestani ISK:n johtokunnan kevätkokouksessa Södertäljessä. Alfred Saklantti ilmoitti, että meillä on historiikin teko käynnissä, että hän kerää vanhoja valokuvia ja haastatteluja. Jos en minä väärin muista, niin tarkoitus olisi saada historiikkia kirjana ja valokuvanäyttelynä valmiiksi siihen mennessä, kun tulee kuluneeksi 50 vuotta siitä, kun lähdettiin kotimaalta.

ISK:n johtokunta tukee ajatusta ja on valmis tukemaan Ruotsissa asuvien historiikin tekoa. Muistaakseni ISK:n puheenjohtaja Armas Paakkonen mainitsi puheessaan Tukholmassa juhannusjuhlassa, että aineistoa kerätään historiikkia varten.

Minä ehdottaisin, että aletaan yhteisvoimin tehdä historiikkia, INKERIN SUOMALAISET. Minä kehottaisin kaikkia inkeriläisten kerhoja ja seuroja ottamaan asian esille kokouksissa ja muissa tilaisuuksissa ja valitsemaan asiasta kiinnostuneen henkilön, joka veisi tätä asiaa eteen päin. Meillä olisi ehkä mahdollisuus anoa taloudellista apua ABF:ltä, kunnilta tai Maahanmuuttotoimistosta Norrköpingistä.

Jos löytyy historiikin teosta kiinnostuneita, ottakaa yhteys allekirjoittaneeseen, keskusteltaisiin asiasta tarkemmin. Tarpeen vaatiessa

Uusi Inkeri-kerho perustettu Ruotsissa

12. 10. 1985 kokoontuivat Värmlandin inkeriläiset Karlstadin kaupunkiin yleiseen kokoukseen. Aiheena oli Inkeri-kerhon perustaminen. Kiitettävän ja perusteellisen valmistelutyön olivat suorittaneet Katri Repo ja Johannes Kipatsi. Kokoukseen osallistui 18 henkilöä. Päätettiin yksimielisesti perustaa Värmlandin Inkeri-kerho. Johtokunnan kokoonpano muodostui seuraavaksi: Viktor Repo — puheenjohtaja, Johannes Kipatsi — sihteeri, Katri Repo ja Irene Carlsson — varsinaiset ja Juho Kapanen — varajäsen.

Oli erittäin ilahduttavaa että nuorempi polvi (siis Ruotsissa syntyneet) olivat kiinnostuneet asiasta ja tulivat aktivisesti toimintaan mukaan.

Mukana ollut ISK:n edustajana

Alfred Saklantti

Omall' maall'

Omall' maall', omall' maall',
omall' kotimaall'.
Siell' missä tyyni rauha ain',
mä sinne kaipaan vaan.

Ei tämä maa oo oma maa,
se ompi vieras maa.
On taivas koti ystävän,
mä sinne kaipaan vaan.

Taivaaseen, taivaaseen,
luon mä katseeni.
Siell' on mull' monta ystävää,
mä tääll' viell' taistelen.

On vaikea tääll' taistelu,
ja raskas toisinaan.
Mua pelko joskus saavuttaa,
ja kiusaus ahdistaa.

Läsnä on, läsnä on
jo loppu taistojen.
Mä kuulen laulun kaukaisen
Kuningas saapuu jo.

Mitä ei silmä nähnyt ei,
ei korva kuullutkaan.
On siellä paikka ihana,
mun isän kotona.

Tämän runon saatekirjeenä oli: »Eräs inkeriläinen ystävä muisteli setänsä hautaustilaisuutta, jossa vainajan sisar, Kapasin Sohvitäti, lauloi veljelleen laulun »Omall' maall'. Olisi mielenkiintoista tietää laulun sepittäjä ja säveltäjä, vaikkapa Inkeriläisten Viestin välityksellä». Allekirjoituksena oli: »Eräs inkeriläinen Boråsista».

voitaisiin kokoontua johonkin, vaikkapa Västeråsiin, Suomiseuran toimitalolle, jonakin lauantaina tässä syksyn tai talven aikana.

Olisi hauska tietää, onko Suomessa asuvilla inkeriläisillä tätä mielenkiintoista harrastusta, historiikin tekoa.

Jussi Myllärinen
Lagläsargatan 3
724 75 Västerås
Puh. 021-55429

ARVOISAT TILAAJAMME

Suomessa ja Ruotsissa

Tämän numeron välissä on jälleen tilauskortti, jolla pyydämme Teitä

uudistamaan Inkeriläisten Viestin tilauksenne vuodelle 1986.

Tilausmaksut pyydämme suorittamaan mahdollisimman ajoissa, viimeistään 15. 1. 1986 mennessä. Mieluummin jo tämän vuoden puolella. Tilillepanokorttia täyttäessänne pyydämme ottamaan huomioon seuraavat asiat:

— merkitkää korttiin ehdottomasti nimenne ja osoitteenne
— merkitkää rasti ruutuun entinen tai uusi tilaaja

Nimi ja osoite on tilauskortissa välttämätön, ja merkintä entisestä tai uudesta tilaajasta helpottaa huomattavasti tilausten käsittelyä. Joka vuosi saapuu toimistoomme maksusuorituksia, joista puuttuu nimi ja siitä aiheutuu edelleen, että näiltä tilaajilta lehden tulo aiheettomasti katkeaa.

Ottakaa kortti heti pois Viestin välistä, näin se ei unohdu sinne tai häviä.

Lehden hinta vuodelle 1986 on noussut, eli se on 80 mk, Ruotsissa 120 kr.

Mikäli joku Teistä, hyvät tilaajamme, ei jostakin syystä halua uudistaa Inkeriläisten Viestin tilausta vuodelle 1986 tai jonka osoite muuttuu, pyydämme ilmoittamaan siitä välittömästi joko kirjallisesti konttoriimme osoitteella tai puh. 90-8732 095, Anneli Korkkinen; muutoin lehden tilaus jatkuu yli vuodenvaihteen. Ruotsissa asioita hoitaa Armas Paakkonen, jonka osoitetiedot ovat etukannen sisäsivulla.

Ajankohtaisia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Marraskuun kuukausitilaisuus *lauantaina* (huom. päivä) 30. 11. on samalla paikallisosaston *pikkujoulujuhla*, joka alkaa myyjäisillä Inkerikodissa klo 12 ja jatkuu klo 14 *yläsalissa*. Tervetuloa kaikki inkeriläiset ja inkeriläisten ystävät. Huom!, marraskuussa eikä joulukuussa ole muuta tilaisuutta. Tammikuun tilaisuus on 26. 1. 1986 klo 14 Inkerikodissa.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 joulujuhla 26. 12. klo 14. Tervetuloa!

Johtokunta

Seukkoseuran joulujuhla torstaina 12. 12. klo 13. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

LAHDEN SEUDUN INKERIN KERHO

kokoontuu joulukuussa 1985 kuukauden toisena maanantaina Joutjärven kirkon toimituskappelissa klo 18.30.

Levitä Inkeri-tietoutta, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saatavana Suomesta sekä Ruotsista

Saini Laurikkala **Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta**	**25 mk (35 kr)**
Aapo Iho **Hietajyvä, valitut runot**	**18 mk (25 kr)**
Hellin Suominen **Mooses Putron elämäkerta**	**10 mk (15 kr)**
Äänilevyjä Inkerikuoro **Nouse Inkeri ym.**	**15 mk (25 kr)**
Lauri Santtu **Murrejuttuja**	**15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk (35 kr)**
Inkerin pöytälippuja	**15 mk (25 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (75 kr)**
Adresseja	**15 mk (25 kr)**
Rintaneula Inkerin vaakuna	**10 mk (10 kr)**
Tarra Inkerin lippu	**5 mk (5 kr)**

Saatavana Suomesta

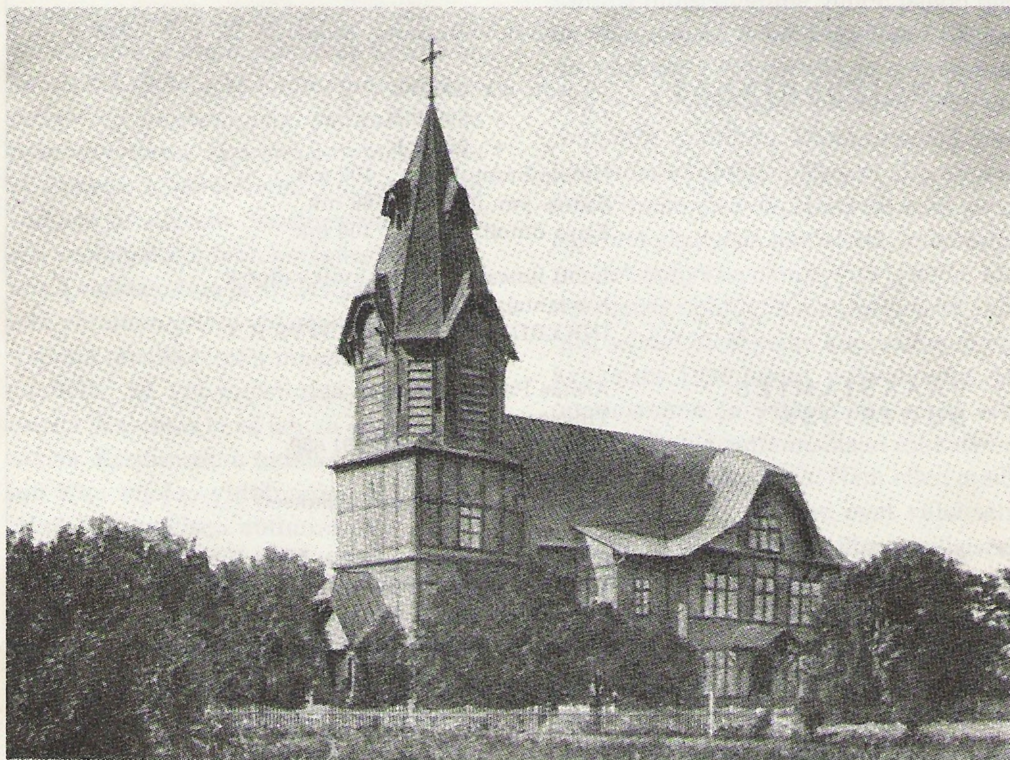
Juhani Jääskeläinen **Inkerin kirkon tuho**	**70 mk**
Inkeriläisten Viestin irtonumeroita.	

Saatavana Ruotsista

Isien Usko muistojulkaisu	**10 kr**
Kemppi **Fenno-Ingria lauluja**	**5 kr**
Ristiltä ripille	**10 kr**
Aatami Kuortti **Tapahtui Inkerissä** **Inkerin kirkon vaiheita** **Juhana Inkerinsuomalainen** **Aloitettava alusta** Kaikkien hinta Ruotsissa	**25 kr**
Eino Hanski **Heimopataljoona**	**50 kr**
Tapani Sopanen **Ingermanlänning**	**60 kr**
Uno Hammarström **Ingermanländarna som flydde till Sverige**	**30 kr**
Viktor Pajunen **Ingermanland – en kort historik**	**5 kr**
Birger Thuresson **Lilja – flykting – flickan från Ingermanland**	**60 kr**
Postikortti Haaparannan muistolaatta	**1 kr**
Postikortti Örebron muistokivi	**1 kr**
Kalevala och de finska folksångens värld	**70 kr**

Vammala 1985 Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 12 joulukuu 1985

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	80 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 120 kr v. 1986
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 500 mk 1/2 » » 300 mk 1/4 » » 200 mk Kuolinilmoitukset 100 mk Kiitos- ym. ilm. 60 mk Kuva ilmoituksessa 100 mk Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Valkeasaaren seurakunta Pohjois Inkerissä tunnetaan jo Ruotsin vallan ajoilta vuodesta 1685. Se oli silloin Toksovan kappeliseurakuntana tullen itsenäiseksi vasta v. 1734. Vuonna 1763 rakennettiin tämä puukirkko, joka 1891—1894 peruskorjattiin perusteellisesti. Istumapaikkoja kirkossa oli 850. — Valokuva Aappo Metiäisen ja Kaarlo Kurkon toimittamasta Entisen Inkerin kirkon 350-vuotismuistojulkaisusta.

Matti Vironmäki:

JOULU JA LÄHIMMÄISET

Kuluneena syksynä on ollut tunnetussa kristillisessä sanomalehdessä etusivun artikkeli, jonka otsikkona olivat sanat: »*Luomme lähimmäiselle joulun.*» Artikkelissa suositeltiin perinteistä joulukeräystä puutteenalaisten hyväksi. Yrityksen suojelijaksi lupautunut arkkipiispamme totesi lausunnossaan asiasta mm. näin:

»Tämän päivän yhteiskunta on vahvojen yhteiskunta ja näyttää siltä, että tämä kehitys vain jatkuu. Samaan aikaan ympärillämme ja usein yllättävän lähellä on äänetöntä hätää, joka johtuu mm. mielenterveyden horjumisesta, sairauksista ja työttömyydestä. Hyvinvointiyhteiskunta ei kykene tasapuolisesti huolehtimaan kaikista jäsenistään. Suostuessani keräyksen suojelijaksi toivon keräykselle myönteistä vastaanottoa ja menestystä. Uskon, että yhteinen yritys voi avata silmämme uudella tavalla tämän maailman todellisuudelle. Se voi muistuttaa meitä vastuusta ja siunata sekä lahjan antajaa että saajaa. Kristinuskon todellisuuteen kuuluu aina rajojen ylittäminen, liikkeellelähtö lähimmäisen auttamiseksi. . .»

Kuka on lähimmäiseni? Näin ei varmaan kenenkään meistä tarvinne kysellä, kuten muinoin teki juutalainen lakimies. Me muistamme jo nuoruudessamme kristinopista aivan ulkoa oppineemme sanat: »Lähimmäinen on jokainen ihminen, joka tarvitsee neuvoamme tai apuamme.» Runebergin virren sanat ovat myös tutut: »*Jokainen alla auringon, miss' elomme on suotu, vaikk' usko, kieli toinen on, on lähimmäiseks' luotu*» (Vk. 143: 2).

Lähimmäisten määrä siis tänäkin jouluna on valtavan suuri. On työkenttää sekä lähellä että kaukana. Toivottavasti meillä on rakkauden mieltä, joka on kekseliäs, että osaamme vaikkapa vähänkin toteuttaa Katekismuksen neuvoa: »Meidän tulee osoittaa lähimmäistämme kohtaan rakkautta, laupeutta ja sovinnollisuutta».

Lähimmäisten muistamista ajatellessamme muistanemme, miten paljon meitä inkeriläisiä ovat aikoinaan vaikeina vuosina 1920-luvulla ja sotavuosina 1941—44 ystävämme auttaneet sekä jouluna että muulloin. Monet meistä eivät olisi uusissa oloissa päässeet elämisen alkuun ilman ystäviä. Heitä oli sekä yhteisöjä että yksityisiä henkilöitä, joilta saimme kokea hyväsydämisyyttä ja apua. Monet meistä opintiellä menestyneistä eivät olisi selviytyneet esim. kouluaikojen vaikeuksista 1930-luvun pula-aikoina, jos opettajamme ja ystävämme eivät olisi neuvoillaan ja auttamisillaan rohkaisseet voittamaan vaikeuksia. Näin ollen meillä nyt, kun vaikeutemme ovat vähäisemmät, on todella syytä osallistua sellaiseen toimintaan, jossa tahdotaan muistaa: »*Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi!*» Uskon ja voiman lähimmäistemme auttamiseksi antaa tietenkin rakkaus, jolla Jumala on meitä rakastanut. Miten käsittämättömän ihmeellistä Jumalan rakkaus on ollut, siitä jälleen jouluna kuulemme: »*Niin rakasti Jumala maailmaa, että antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään joka Häneen uskoo hukkuisi vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä*» (Joh. 3: 16).

Inkerin suomalaisten asema 1920-luvulla

Helsingin Yliopiston yleisen historian laudatur-seminaarissa 10. 4. 1984 käsiteltiin esitelmä »Inkerin suomalaisen vähemmistön asema Neuvostoliitossa 1917—1938». Esitelmän laatija Martti Haltia on antanut tutkielmansa lehtemme käytettäväksi. Julkaisemme siitä oheisena luvun »Inkerin suomalaisten asema 1920-luvulla».

V. 1920 Pietarin kuvernementissä sekä kahdessa Aunuksen kuvernementin kihlakunnassa (ujestissa), joista muodostui Leningradin kuvernementti, asui 169.424 suomensukuista Zolotarevin mukaan. Näistä (Zolotarevin mukaan 101.953 oli varsinaisia suomalaisia, 1.416 karjalaisia, 44.675 eestiläisiä, 10.788 vepsäläisiä (Tšúhareita) ja 10.592 inkerikkoja. Karjalan ASNT:ssa oli venäläinen enemmistö, mutta aluksi lähes yhtä paljon karjalaisia. Karjalaisia oli pitkään Tverin Karjalassa jopa enemmän kuin Itä-Karjalassa. Zolotarevin esittämien lukujen täytyy olla liian pienet, sillä 1929 Leningradin oblastin Leningradin okrugassa (piirikunnassa) asui neuvostoliittolaisen Lemetin mukaan 121.895 suomalaista ja 15.312 inkerikkoa. 1926:n väestönlaskennassa Leningradin oblastissa, joka tosin muodostettiin vasta 1927 (Leningradin, Pihkovan, Novgorodin, Tšerepovetsin ja Muurmanskin kuvernementeistä), asui 128.035 suomalaista, 5.537 karjalaista, 24.186 vepsäläistä, 16.030 inkerikkoa (ižoria) ja 1.711 lappalaista (viimeksimainitut asuivat Muurmannilla). Karjalan ASNT ei ole näissä luvuissa mukana, eikä Lemetti jostain syystä lue eestiläisiä suomensukuisiin. Todettakoon, että Leningradin oblastin Leningradin okrugan väestö oli 1929 791.118 henkeä, joista vähemmistökansallisuuksiin kuuluvia oli 25 %, suomalaisia 17 %. Paitsi eestiläisiä, Lemetti ei mainitse vatjalaisia, joita ei enää paljon ollutkaan.

Suomalaiset lähteet esittivät Inkerin suomalaisten määrän paljon suuremmaksi kuin neuvostoliittolaiset. Esitän tässä taulukon, joka on Juhani Jääskeläisen väitöskirjasta »Inkerin suomalainen evankelis-luterilainen kirkko neuvostojärjestelmän ensimmäisenä vuosikymmenenä 1917—1927».

Inkerin seurakuntien väkiluku vuonna 1917
(ja joistakin seurakunnista sitä ennen)

a) POHJOIS-INKERIN ROVASTIKUNTA	
Valkeasaari ja Siestarjoki	4 904
Lempaala	8 183
Vuole-Miikkulainen	5 769
Toksova	10 791
Keltto	7 324
Rääpyvä	2 372
Markkova-Järvisaari	5 464
Yhteensä	44 808
b) ITÄ-INKERIN ROVASTIKUNTA	
Liissilä (v. 1915)	3 136
Venjoki (Slavanka)	12 954
Inkere	3 686
Tuutari	6 161
Hietamäki (v. 1914)	5 077
Skuoritsa	8 086
Ropsu (Skuoritsan kappeli	2 747
Tyrö	8 424
Serepetta	1 618
Yhteensä	51 889
c) LÄNSI-INKERIN ROVASTIKUNTA	
Moloskovitsa	2 547
Koprina	6 226
Spankkova (näillä yhteinen kirkkoherra)	3 188
Kolppana (näillä yhteinen kirkkoherra)	2 550
Kupanitsa	6 304
Kattila-Soikkola-Novasolkka	2 361
Kaprio	2 330
Kosemkina (Narvan kappeli)	4 260
Yhteensä	29 766
d) ERIKSEEN KAUPUNGIT	
Pietarin pyhän Marian seurakunta (v. 1915)	15 144
Kronstadt (v. 1913, vain suomalaiset)	540
Hatsina (v. 1904, vain suomalaiset)	450
Narva (v. 1913)	831
Yhteensä	17 265

Suomalaisia Inkerin alueella vuonna 1917 n. **144 000 henkeä**

Jääskeläisen mukaan Inkerin suomalaisia olisi ollut 144.000 henkeä v. 1917, Zolotarevin mukaan 1920 101.953 ja Lemetin mukaan 1929 121.895. Erot ovat huomattavat, eikä edes pakolaisvirta Suomeen kansalaissodan ai-

kana ja monien pakolaisten paluu 1920-luvulla selitä eroja. Pietarin-Leningradin hallintoalueen rajat vaihtelivat, mikä vaikeuttaa vertailuja. Inkerin pakolaisia oli Suomessa v. 1919 enimmillään 8.000.

Pietariin perustettiin 1918 suomenkielinen »Vapaus»-sanomalehti. Vapauden perustivat suomalaiset poliittiset pakolaiset. Lehti ilmestyi aluksi sosiaalidemokraattisessa hengessä. Lehden ilmestyminen keskeytettiin heinäkuussa 1918, mutta saman kuun lopussa se alkoi ilmestyä »suomalaisten kommunistisena päivälehtenä». SKP:n keskuskomitea otti lehden julkaisemisen käsiinsä syyskuussa 1918. 1920 lehden toimittaminen siirtyi Venäjän Kommunistisen Puolueen Suomalaisten järjestöjen Keskus-Toimistolle. 1920-luvulla Vapaudesta tuli NKP(b):n Leningradin Aluekomitean suomenkielinen äänenkannattaja, kommunistisen aatteen levittäjä suomalaisten pakolaisten ja inkeriläisen väestön keskuudessa. Itä-Karjalassa ilmestyi vuodesta 1920 lähtien Karjalan Kommuuni, joka 1923 muutettiin Punaiseksi Karjalaksi.

Neuvosto-Karjalassa ja Leningradissa ilmestyi useita lehtiä, joista on vain puutteellisia vuosikertoja Helsingin Yliopiston Kirjaston Neuvosto-Karjala -kokoelmassa. 1920-luvulta löytyy tästä kortistosta mm. Karjalan maamies, Kevätvyöry, Kommunisti, Kipinä ja Soihtu. 1930-luvulta näitä lehtiä löytyy enemmän kortistosta. Suurin osa lehdistä ilmestyi Leningradissa, mutta osa ilmestyi Petroskoissa. Lehtien nimiä muutettiin välillä, jolloin eri niminen lehti saattoi olla sama lehti.

Vuonna 1923 perustettiin Suomalainen Kustannusosuuskunta »Kirja». Perustamisasiakirjan allekirjoittivat kommunistinen puolue, Karjalan keskuskomitea ja Lännen vähemmistökansallisuuksien yliopisto. Aluksi kustannusosuuskunta julkaisi suomenkielisiä kirjoja. 1925 ryhdyttiin julkaisemaan aikakauslehti Kommunistia ja vuodesta 1926 nuorisolehteä Nuori kaarti. Toukokuun alussa 1927 Leningradin Vapaus-lehti siirtyi »Kirjan» kustantamoon, ja vuoden 1927 lopulla perustettiin kaunokirjallinen lehti, lasten lehti ja maatalouslehti, jotka tulivat Kirjan kustannettaviksi. 1930 »Kirja» muuttui leningradilaisesta arttelista valtion liikkeeksi. 1931 »Kirja» sai myös Neuvosto-Karjalassa ilmestyneet lehdet kustannettavikseen.

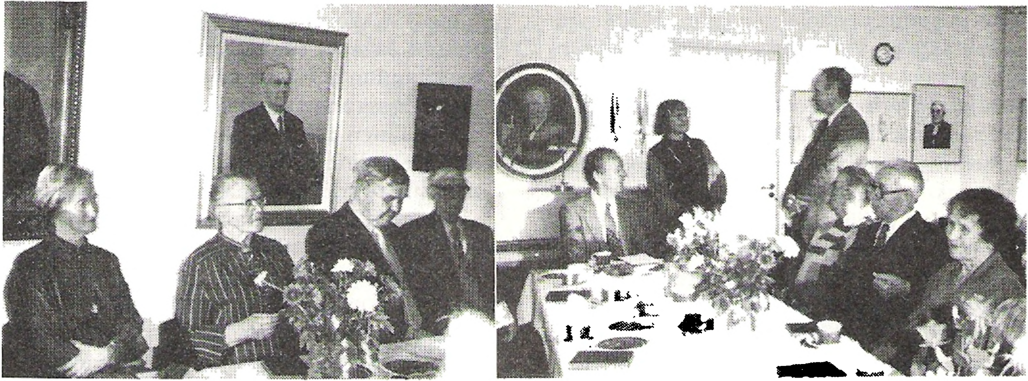
Inkerin suomalaiset koulut olivat vuoteen 1938 saakka suomenkielisiä. 1918 Inkerissä toimi 314 suomenkielistä koulua. Alkeisopetuksen saaneet saattoivat jatkaa opintojaan keskikoulun ja lukion käytyään yliopistoissa ja erilaisissa ammattiteknisissä kouluissa. Suomenkielinen lukio oli kymmenvuotinen, ja sellainen oli mm. Kuivaisten rajoonissa. Ammatillisista kouluista mainittakoon Rääpyvän vuonna 1926 perustettu maatalousteknikumi. Kolppanaan oli entisen suomalaisen seminaarin tiloihin perustettu suomenkielinen pedagoginen II asteen koulu 1924, joka 2 vuoden kuluttua siirrettiin Hatsinaan ja nimitettiin pedagogiseksi teknikumiksi. Täältä valmistui suomenkielisiä opettajia vuoteen 1937 saakka. Yliopisto-opetusta antoi Herzenin kasvatusopillinen korkeakoulu suomen kielellä.

Erikseen on mainittava Lännen vähemmistökansallisuuksien kommunistinen yliopisto, joka oli perustettu 1921 ja jonka Leningradin osastossa koulutettiin mm. suomen-, viron- ja latviankielisiä puoluekaadereita. »Vapauden» mukaan ei ollut sellaista suomen- tai vironkielistä piiriä, missä puolue-, neuvosto-, yhteiskunnallisessa tai pedagogisessa työssä ei olisi LVKKY:n päästökkäitä. Tämän puolueyliopiston kouluttamilla kaadereilla oli tärkeä osuus Leningradin alueen (oblastin) ja Neuvosto-Karjalan suomenkielisten keskuudessa tehdyssä työssä.

Kymmenennessä puoluekokouksessa maaliskuussa 1921, Kronstadtin kapinan ollessa käynnissä, päätettiin siirtyä uuteen talouspolitiikkaan (NEP). Elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden sijaan talonpojille määrättiin elintarvikeverot. Viljalle, voille, villalle ja muille maanviljelyksen ja karjanhoidon tuotteille määrättiin luontoisverot, jotka olivat selvästi pienemmät kuin sotakommunismin aikainen luovutusvelvollisuus. Maataloustuotteiden vapaa kauppa sallittiin.

Maatalous oli Inkerin pääelinkeino. Vaikka kartanot oli jaettu, talonpoikaistilat olivat entisillä omistajillaan. 1920-luvun kuluessa itsenäisten talonpoikien asema parani, kunnes kollektivointi muutti tilanteen. Inkerinmaan tehtävä oli Leningradin ruoka-aittana toimiminen. Inkeriläisten keskuuteen syntyi ensimmäinen kollektiivitila, Kommuuni Työ 1927. Amerikansuomalaiset kommunistit perustivat tämän maatalouskommuunin ruhtinas Vsevoložskin entisen Rääpyvän hovin maille. (Alueella on nykyisin Vsevoložskin kaupunki.) Samalla tilalla toimi jo ennestään

jatkuu s. 13

Seukkoseuran jäseniä 10 vuotissyntymäpäivillä Inkerikodissa. Kuvassa vasemmalta: Heljä Huttunen, Laura Kuortti, Jooseppi Olonen ja Yrjö Hämeen-Anttila, rovasti Aatami Kuortti (juhlapuhuja), Aili Jukarainen, Aleksanteri Ahonen (seisomassa), Talolahti ja A. Junninen; äärimmäisenä oikealla olevien rouvien nimet eivät ole toimituksen tiedossa. — Valok. Ruth Hämeen-Anttila.

SEUKKOSEURAN 10-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄT

Helsingin inkeriläisten paikallisosaston Seukkoseura vietti marraskuun 7. päivänä 1985 10-vuotisjuhlaansa Inkerikodissa. Koolla oli kolmisenkymmentä »seukkoa», mukana useita perustajajäseniä, mm. Tilda Kekki, Ida Riipinen, Susanna Kössi, Jooseppi Olonen, A. Junninen, sekä rovasti Aatami Kuortti puolisoineen. Tilaisuuden juontajana toimi Aili Jukarainen.

Ruth Hämeen-Anttilan tervehdyssanojen jälkeen laulettiin kiitosvirsi »Taas alkaa kiitoksella — —», ja rovasti Kuortti puhui kauniisti elämän vakavuudesta ja Jumalan johdatuksesta inkeriläisten koettelemuksissa. Puheen päätyttyä laulettiin virsi »On kaunis synnyinmaamme», minkä jälkeen alkoi kahvitarjoilu, ja iloisen vilkas puheensorina täytti huoneen nauttiessamme tuttujen emäntien leipomia maukkaita piirakoita ja kakkuja. Pian kajahti Seukkoseuran reipas laulu osoittaen, että ikävuosien karttuessa seukkojen henkinen ja hengellinen yhteenkuuluvuus on ollut keskinäistä rikkautta, jota olemme voineet jakaa rajankin takaa saapuville todellisena ilona.

Ohjelma jatkui Seukkoseuran perustajan Heljä Huttusen esittäessä seuran historiikin ja saaden meidät muistamaan, että vuosien mittaan on usea inkeriläinen löytänyt tiensä Seukkoseuran torstaikokouksiin, mutta moni myös joukostamme poistunut. Kuluneen kymmenvuotiskauden aikana on vaadittu ahkeruutta ja uskoa pienen kansansirpaleen merkitykseen. Historiikki julkaistaan toisaalla tässä numerossa.

Runonlausujana piirissämme tunnettu Aili Jukarainen esitti kauniin runon sekä haastatteli Yrjö Hämeen-Anttilaa ja Aleksanteri Ahosta. Päätössanat lausui rov. Kuortti, ja yhdessä laulettiin virsi »Herraa hyvää kiittäkää».

Tilaisuudesta lähetettiin myös Irja Kekin ehdotuksesta onnittelukortti kuvanveistäjä Heikki Virolaiselle, joka äskettäin oli saanut Kalevala-stipendin Kordelinin rahastolta.

Ennen tilaisuuden päättymistä saivat uupumaton ja uskollinen pääemäntä Susanna Kössi sekä Heljä Huttunen ja rovasti Kuortti oman kukkakimppunsa Aili Jukaraisen ojentamina.

Ruth Hämeen-Anttila

Seukkoseuran 10-vuotishistoriikki

Idea säännöllisesti päivällä kokoontumisesta lausuttiin Helsingin paikallisosaston lokakuun 1975 kuukausikokouksessa Inkerikodissa. Sen teki allekirjoittanut, mihin ehdotukseen hanakasti Iida Riipinen tarttui ehdottaen pikaisesti perustavan kokouksen koollekutsumista.

Perustava kokous pidettiin Inkerikodissa marraskuun 6. päivänä 1975 klo 13. Perustajajäseniä oli koolla 14 henkeä. He olivat: Maria Hiironen, Heljä Huttunen, Ruth Hämeen-Anttila, Sonja Jokelainen, Katri ja Aatami Junninen, Tilda Kekki, Sanni Kössi, Liisa Moilanen, Maria Paasonen, Aino Prähky, Alina Rajatammi, Iida Riipinen ja Jussi Vesa. — Keskusteltiin nimen johdosta. Joku ehdotti Torstai-kerhoa, johon toinen ehdotti jotain inkeriläistä nimeä. Alina Rajatammi lausahti: »Seukot», johon Iida Riipinen laukaisi: »Seukkoseura». Ensimmäisen hyväksymislausunnon antoi Tilda Kekki, mihin yksimielisesti yhdyttiin. Näin syntyi nimi »Seukkoseura». Päätettiin kokoontua joka toinen torstai klo 13 Inkerikodissa. Kunkinkertaisen kahvituksen hoitamiseksi valittiin erillinen toimikunta. — Seukkoseuran oli määrä toimia Inkeriläisten yhdistyksen Helsingin paikallisosaston alaosastona.

Vetäjäksi seuralle valittiin allekirjoittanut, joka lupautui tehtävään toistaiseksi, toimien vuoden 1977 loppuun, ja on sen jälkeen ollut toiminnassa muuten mukana aina silloin tällöin. Vuoden 1978 alusta jatkoi Ruth Hämeen-Anttila. PR-tehtäviä eli yhdysjäsenasioita on hoitanut kaikki 10 vuotta Susanna Kössi toimien melkein aina ko. tilaisuuksissa myös emäntänä. — Etupäässä kahvituksista kerääntyneitä varoja ovat hoidelleet Susanna Kössi ja Ruth Hämeen-Anttila tukenaan KOP:n pankkikirja.

Ohjelma toi käynnistyessään kokoontumisille erilaisia, värikkäitäkin tapahtumia. Oli Psalmien lukua, virrenveisuuta ja ennen kaikkea keskinäisen seurustelun puitteissa muistelmien kertomista. Syntyi oma laulukin, Seukkoseuran laulu. Sanat ja sävelen siihen toi Sonja Jokelainen. Sanoja hiukan muokattiin seuralle sopiviksi.

Seukkoseura on saanut pitää vierainaan useita tunnettuja henkilöitä. Heistä mainittakoon prof. L. Pinomaa, opettaja Siina Taulamo (kuollut), Kirsti ja Kaija Brummer, Irene Airas, ylikomisario Mikko Mervasto, pastori Päivö Parviainen, professori Eino Jamalainen (kuollut), Käpylän srk:sta pastori Aulis Alanko (kuollut), Jorma Parviainen sekä kanttori H. Leskinen rouvineen ym. sekä rajojen takaisia heimosisaria ja veljiä. Vieraat ovat käynnillään kertoneet kuulumisia joko omalta ammattialaltaan tai tuoneet matkaterveisiä. Paljon iloa ovat läsnäolollaan ja puheillaan tuottaneet Matti Vironmäki sekä Aatami Kuortti Laura rouvineen, jotka kiireittensä lomassa ovat silloin tällöin vierailleet Seukkoseurassa. Halutessaan on voinut kuka tahansa osanottaja esittää seurassa ohjelmaa, kuten runoa, puhetta, laulua tms. Onhan kyse Seukkojen ikiomasta seurasta.

Koolla on ollut keskimäärin 12—20 henkeä tilaisuutta kohti. Osallistujien keski-ikä on ollut n. 75 vuotta.

Varsinaisia juhlia on Seukkoseura järjestänyt kahdesti. Ensimmäinen syksyllä v. 1983, jolloin vietettiin Lapinlahden retken muistelmajuhlaa »Väiskin» valmistamine lounaineen Käpylän seurakuntakodissa ym. jatko-ohjelmineen Inkerikodissa. Tällöin saimme pitää vieraanamme Eeva Laakson, äidillisen huolehtijamme Portaanpäässä majaillessamme sekä linja-autollisen turkulaisia heimosisaria ja -veljiä. Toinen juhla oli 6. päivänä marraskuuta 1985, jolloin vietettiin 30 osanottajan kera Seukkoseuran 10-vuotisjuhlaa.

Joulutilaisuudet on Seukkoseurassa aina vietetty juhlavasti joulukuusen kera. Siinä on inkeriläinen pitopöytä näyttäytynyt parhaimmillaan, samoin on silloin, kun joku osanottajista on tahtonut tarjota syntymäpäiväkahvit. Näin viimeksi 3. 10. 1985, kun Jooseppi Olonen kahvitti meitä 90-vuotispäivänsä kunniaksi. — Unohtaa ei voi Yrjö Hämeen-Anttilaa, joka kameroineen ennättää aina sinne, missä jotain tapahtuu — tai vaikka ei aina edes niin paljon tapahtuisikaan.

Kuten jo edellä on käynyt ilmi, eivät Seukot ole kokoontuneet yksin Inkerikodissa, vaan he ovat myös olleet liikkeellä. Huhtikuussa 1977 käytiin Lähetystalolla, siellä myös lähetysmuseossa ja Martti Rautasen, Inkerin pojan, työhuoneessa. Myöhemmin Puo-

Elämä

Elämämme on joskus.vaikeata.
Ei kertoa voi sitä ystävällekään,
se tekee mielessä niin haikeata.
Paras vain murheesi yksin kestää on.

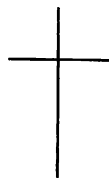
Vaan taakkamme kannamme
Jumalan eteen, ja murheemme kaikki
jätämme taivaan Isän käteen.

Isä taivainen parhaiten tietää,
ja Hän paljon meitä sietää.
On armonsa suuri
kuin kivinen muuri;
se lapsensa kantaa kohti
kotirantaa.

Siellä murheemme päättyy,
niin syntymästä asti jo on säätty.
Se on oikea tie, joka meidät kotihin vie.

Siellä iloitaan aina,
ei murheet paina
Karitsaa katsellessa.
»Siell kaunis kannel soi
veisataan virttä uutta — —»

Liisa Makara

Rakas mieheni

Aatami
LESKINEN

s. 28. 2. 1909 Venjoella
Tonnilan kylässä
k. 28. 3. 1985 Ruotsissa

Kaipaamaan jäi:
puoliso Sonja

tilan kappelissa, toukokuussa 83 tutustuttiin Vokki Virkin käsityömuseoon sekä syksyllä 85 Itäkeskukseen sekä myös Matteus-kirkkoon. Muutamana keväänä on Seukkoseura tehnyt retkiä. On käyty Kauniaisissa Raamattuopistolla ja toisen kerran Kaisankodissa. Toukokuussa 1983 tehtiin 2 vrk:n retki Lapinlahdelle, Portaanpäähän ja mm. inkeriläisten haudalle. Toukokuussa 85 retkeiltiin Velskolassa, Espoon seurakunnan leiri- ja lomakeskuksessa. Jonakin keväänä taas retkeiltiin Lohjan Vivamossa, Kansan Raamattuseuran leiri- ja kurssikeskuksessa. — Raamattuopiston, Lapinlahden ja Velskolan retkien järjestäjänä on toiminut allekirjoittanut samoin Vivamon retken vetäjänä. — Kahvikassaan kerääntyneitä rahoja on käytetty retkikulujen pääasialliseksi peittämiseksi.

Ilmoittelu Seukkoseuran kokoontumisista on tapahtunut pääasiallisesti Inkeriläisten viestin välityksellä sekä myös henkilökohtaisesti. Sanni Kössi on toiminut tällä PR-linjalla taitavasti.

Fazer lahjoitti vuoden 1976 joulun alla melkoisen määrän erilaisia makeisia. Siitä muistettiin kauniisti kiittää.

— — —

Perustajajäsenistä ovat kuolleet Liisa Moilanen syyskuussa 1981 ja Jussi Vesa heinäkuussa 1984 sekä muista jäsenistä Yrjö Ollikainen elokuussa 1983 ja Anna Pelli keväällä 1984. — Virsi 623,4.

Heljä Huttunen

Lähteet: Seukkoseuran pöytäkirja
Haastattelut
Muistitiedot

D. E. D. Europaeus — Kullervon löytäjä

Kalevalan juhlavuosi alkaa jo olla lopuillaan. Lönnrotin nimi on ollut kaikkialla näkyvillä ja kuuluvilla. Hänestä ja hänen ajastaan on kirjoitettu ja puhuttu, eikä suinkaan suotta. Häntä saamme kiittää siitä, että meillä tänä päivänä on Kalevala ja kansallinen identiteettimme. Kuitenkaan ei ole syytä unohtaa erästä toista »Suomen kansan etsijää», D. E. D. Europaeusta, jonka ansiota on, että Kalevalassamme on mm. tuo järkyttävän puhutteleva ja upea, Inkerinmaan kansan laulama Kullervo-runoelma.

Kerrotaan, että Lönnrot sai ajatuksen ryhtyä laajentamaan Kalevalaa vasta Kullervo-runojen löydyttyä. Kunnia niiden löytymisestä lankeaa yksinomaan D. E. D. Europaeukselle. Hän oli yksinäinen vaeltaja, »kummallinen kulkijain», joka toisinaan hämmensi niin korpien ja salotöllien asukkaiden kuin pääkaupungin tiedemiestenkin mielet.

David Emanuel Daniel Europaeus syntyi joulukuun 1. päivänä 1820 Savitaipaleella. Hänen isänsä, pitäjän rovasti, polveutui Muolaan Äyräpään talosta lähtöisin olevasta karjalaisesta talonpoikaissuvusta, jonka jotkut jäsenet myöhemmin ottivat nimekseen Äyräpää. Äiti oli talollisen tytär samasta pitäjästä. Äidiltään David Emanuel peri palavan isänmaanrakkauden ja suomalaisen kansallistunteen. Isä oli oppinut ja kielitaitoinen mies, joka työskenteli ahkerasti seurakuntansa sivistystason kohottamiseksi. Kotona oli myös suuri ja monipuolinen kirjasto, jota David Emanuel ahkerasti tutki.

Europaeus tuli ylioppilaaksi Viipurin saksankielisestä lukiosta 23-vuotiaana, ja Snellmanin herätyshuutojen innoittamana hän antautui pian kansallisuusaatteen palvelukseen, vaikka hänen haaveensa alun perin olikin ollut ryhtyä lähetyssaarnaajaksi.

D. E. D. Europaeus. Valok. 1860-luvulta.

Jouduttuaan Lönnrotin apulaiseksi Kajaaniin kokoamaan aineksia suurta suomalaista sanakirjaa varten hänen tulevaisuudensuunnitelmansa muuttuivat. Hän lähti innokkaana sanojenkeruumatkalle Vienan-Karjalaan ja Aunukseen. Jo ensi matkallaan hän yllätyksekseen löysi niin paljon arvokkaita vanhoja ennen tuntemattomia kansanrunoja, että sanojen keruu jäi sivuasiaksi. Haltioituneen innostuneena hän kulki kesällä jalkaisin ja talvella hiihtäen noita harvaanasuttuja erämaita välittämättä paljonkaan ruumiinsa tarpeista ja matkan vaikeuksista. Hän taittoi taivalta satoja kilometrejä Karjalan korvissa, toisinaan ilman ruokaa ja juomaa tai sateen ja tuulen suojaa, usein myös ilman opasta. Monesti nuo erämaan asukkaat tunsivat hyvinkin rahan arvon ja vaativat oppaan tehtävästään Eu-

ropaeuksen mielestä liian suuren korvauksen. Koska runonkerääjän rahavarat olivat perin niukat, hän uhkarohkeasti lähti useimmiten ilman opasta matkaan. Toisinaan hän oli järvenselkiä ylittäessään hukkua heikkoihin jäihin, toisinaan pitkillä erämaataipaleilla näärityä nälkään. Neuvokkaana miehenä hän jollain tavoin aina kuitenkin selvisi. Kerran hänen kerrotaan jäihin pudottuaan kuivatelleen itseään ja vaatteitaan tervaskantoon tekemällään tulella, jonka hän sytytti mukanaan kuljettamillaan tuluksilla. Kerran hän taas, vailla minkäänlaista ruokaa taivallettuaan, näki naarasmetson pyrähtävän lentoon edestään. Hän löysi pian metson pesän, ravitsi nälkäistä vatsaansa metsonmunilla ja näin kykeni taas jatkamaan matkaansa ihmisten ilmoille. Repussaan hänellä oli aina tulikiveä, neuloja ja lääkkeitä, joita hän kaupitteli matkoillaan, ja näin hän sai varoja vähäisten ruokatarvikkeittensa ostoon.

Lähinnä Europaeuksen löydöistä johtui, kertoo Yrjö Karilas, että Lönnrot ryhtyi toimittamaan uutta, laajennettua Kalevalan laitosta, jonka esipuheessa hän mainitsee Europaeuksen. Europaeus keräsikin kaikkiaan 2800 runoa, kun taas Lönnrotin itsensä keräämä määrä oli 2100 runoa. Europaeuksen erityiseksi ansioksi jää, että hän löysi ja sai kirjoitetuksi talteen Kalevalan Kullervo-jakson muodostavat runot.

Europaeus teki neljännen ja viidennen runonkeruumatkansa Inkerinmaalle. Tottuneena kerääjänä hän mm. meni heinänteon aikaan väen kanssa heinäniitylle ja kulki niittäjän rinnalla kynän ja muistilehtiön kanssa merkiten samalla runoja muistiin. Näin ei laulattaminen häirinnyt työtä. Kerrotaan, että hänen eräässä talossa täytyi jopa juoda mustepullonsa sisältö osoittaakseen, ettei muste ollut myrkytettyä. Taikauskoinen kansa näet pelkäsi hänen levittävän koleraa ja myrkyttävän kaivot. Europaeus oli lähtenyt matkaan Inkerinmaalle runonkerääjätoverinsa H. A. Reinholmin kanssa Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran rahallisen tuen turvin. Keruutyönsä loistavista tuloksista innostuneena he lähettivät seuralle takaisin 50 hopearuplaa uusien runonkerääjien palkkaamiseksi. Tämä ainutlaatuinen tapaus herätti tietenkin suurta ihastusta ja kunnioitusta seurassa.

Europaeus teki Lönnrotille ja koko Suomen kansalle korvaamattoman palveluksen intomielisellä työllään runonkerääjänä, mutta vahingoksi itselleen ja muille hän sittemmin jätti runonkeruun ja ryhtyi tekemään tieteellisiä tutkimuksia, mihin hänellä ei ollut koulutusta eikä riittävästi itsekritiikkiäkään. Yrjö Karilas kertoo hänen vaiheistaan kirjassa Vaikeuksien voittajia mm. näin: »Europaeuksen luonteen omituisuudet, määrätön intomieli ja kiivas itsepäisyys veivät hänet pois oikealta ladulta, joka ei sopinut yhteen muiden ihmisten kanssa, eikä hänen intoaan voinut mitata tavallisilla mittapuilla yhtä vähän kuin hänen suurenmoista uhrautuvaisuuttaan. Huomatessaan, että hän oli erilainen kuin muut ihmiset ja että hän sen johdosta sai kärsiä yhtä ja toista, alkoi hän pelätä, että ihmiset vainoavat häntä. Niinpä hän lähti kovaa kohtaloaan pakoon yhä tavattomampia taipaleita tehden ja tunkeutui, vaikka ei ollutkaan yliopistossa tutkintoja suorittanut, suurta ja koulittua tieteellisyyttä kysyvien tutkimusten maailmoihin, jättäen runonkeruun sikseen.»

Europaeus tahtoi tutkia suomalais-ugrilaisten kansojen muinaisia olinpaikkoja arvellen, että nämä kansat olivat muinoin asuneet Pohjois-Skandinaviassa, Suomessa sekä Pohjois- ja Sisä-Venäjällä. Hän teki useita matkoja Venäjälle ja avasi lukuisia muinaishautoja saadakseen kallotutkimuksista uutta todistusaineistoa väitteilleen. Hän julkaisikin tutkimustensa tulokset teoksessa »Tietoja suomalais-ugrilaisten kansojen muinaisista olopaikoista». Lukusanatutkimuksillaan hän tahtoi osoittaa, että »suomalais-unkarilaisten likimmät sivusukulaiset olivat nämä maailman jaloimmat indoeurooppalaiset». Hän piti tutkimustensa tuloksia suurenmoisina ja isänmaalleen suunnatonta kunniaa tuottavina, mutta tiedemiehet Helsingissä nauroivat hänen tutkimuksilleen. Kuitenkin Europaeus julkaisi vertailevat lukusanatutkimuksensa taulukoiden muodossa, ja ne ilmestyivät kahtena vihkona v. 1870 ja 1878.

Europaeus teki suomalaisuusaatteen innoittamana lukuisia matkoja lisäksi Lappiin, muihin Pohjoismaihin ja aina Saksanmaalle asti. Hänen erikoinen käytöksensä ja olemuksensa saattoivat hänet usein mitä omituisimpiin kommelluksiin, joiden seurauksena hän joutui milloin vankilaan, milloin taas passitetuksi kruununkyydillä kotimaahan. Näihin aikoihin hän oli asettunut asumaan Pietariin, jossa hän julkaisi tutkimuksiaan saksan kielellä ja luetti niitä tieteelliselle yleisölle. Hänellä oli myös unelma ikuisesta rauhasta, ja hän saarnasi rau-

hanaatetta tutkimusmatkoillaan. Kotimaassaan asuessaan hän oli ollut myös kiihkomielinen raittiuden ja kansanvalistuksen puolestapuhuja, ja usein hän oli saanut talon isännistä ankaria vastustajia vaatiessaan näitä lopettamaan viinanpolton. Hän eli sangen köyhissä oloissa ja elätti itseään myymällä tieteellisiä julkaisujaan, joita hänen tiedemiesystävänsä myötätunnosta ostivat, vaikkeivät hyväksyneetkään hänen aatteitaan.

»Kansanrunoudenkerääjän, kielentutkijan ja muinaistieteilijän D. E. D. Europaeuksen elämässä on selvästi havaittavissa kaksi toisistaan jyrkästi eroavaa ajanjaksoa: valoisa ja lupaava runonkeruukausi ja synkkä ja vaivalloinen tiedemiehen taival. Hänen tieteellisillä tutkimuksillaan ja löydöillään ei ole niin suurta merkitystä kuin voisi luulla, sillä niissä on liiaksi hillitsemättömiä mielikuvituksen tuotteita, mutta joskus hänen luontainen kielimiesvaistonsa johti hänet tekemään nerokkaita havaintoja ja keksintöjä, joita myöhemmät tiedemiehet ovat voineet käyttää hyödykseen.» Näin kertoo hänestä Yrjö Karilas kirjassa Vaikeuksien voittajia, ja jatkaa: »D. E. D. Europaeus oli innostunut ja uhrautuvainen, mutta eheyttä ja yhteyttä antavasta päämäärästään tietämätön, loppuikänsä tieteen lumoissa elänyt kummallinen kulkijain.»

D. E. D. Europaeus kuoli Pietarissa 15. lokakuuta 1884 ja hänet haudattiin kaikessa hiljaisuudessa Pargalan hautausmaahan Pietarin lähistölle. Kun joidenkin suomalaisten korviin tuli tieto hänen kuolemastaan ja hautapaikastaan, kerättiin varat, ja hänen maallinen majansa siirrettiin synnyinmaan multiin Helsingin Vanhalle hautausmaalle. Haudalle pystytettiin muistopatsas, jossa hänen nimensä lisäksi oli sanat: »Kullervo-runoston pelastajalle pystytti Savo-Karjalainen osakunta».

David Emanuel Daniel Europaeus oli eläessään aikansa originelli, kummallinen kulkijain. Kummallinen oli myös hänen kuolemansa: hän tuli haudatuksikin kahdesti. Hänen ansiotaan mm. on, että Inkerinmaan valtava runoaarteisto tuli talteen kerätyksi. Ilman häntä se todennäköisesti olisi vaipunut unhon yöhön, koska Lönnrotkin uskoi Inkerinmaan jo tyhjiin kerätyksi. Savo-Karjalaiselle osakunnalle kunniaksi on, että se hankki tälle merkilliselle ja merkittävälle miehelle hänen arvoisensa lepopaikan muiden merkkimiesten joukossa.

Al-ma

Mietteitä joulun aikaan

Jumala on läsnä... Kristus kehotti meitä tekemään kaikista hänen opetuslapsiaan. Kun olemme rehellisiä ja myötämielisiä itsellemme ja toisille, niin taivas aukeaa arkipäivän keskelle. Jokaisesta päivästä tulee joulu, joulusta ylin juhla.

Puukin alkaa itää ja kasvaa pienestä siemenestä. Joka etsii, se löytää, joka haluaa, se saa. Haluavalle annetaan, jos etsii ja haluaa aidosti.

Talo valmistuu rakentaessa. Raamatussa on piirustus, valmistakaamme tiilet, hiokaamme marmori. Kun me palavalla sydämellä ja hyvällä innolla työskentelemme, niin eikös aina vain saavuteta tulosta.

Kun meille on annettu mahdollisuus, miksi emme toimisi. Kun meille on luvallista, voimme toimia, että yhtä olisimme.

»Eräs Ruotsista»

Vioista suurin on — uskoisin — se, ettei huomaa itsessään mitään vikaa.

Carlyle

Emme katso asioita vain eri puolilta, vaan myös eri silmillä. Siksi emme myöskään voi nähdä niitä samanlaisina.

Pascal

Taiteilija, joka valittaa elämän vaikeuksia, on kuin merimies, joka valittaa, että merellä tuulee.

Vilhelm Ekelund

Sydämellä on syynsä, joita järki ei tunne.

Pascal

Itä ei lakkaa tuulemasta,
ennen kuin sataa;
akka ei lakkaa torumasta,
ennen kuin itkee.

PAISTOI PÄIVÄ PAIMENELLE

Kotosii muistoloi Inkerinmualt

Ku meil nyt on oma sauna, ni miel tekköö käyttää vastoikii saunas käyves. Sen takkee käytii tuas kerra lehekses, ni ku tehtii koton olles. Koton vua kannettii lehekset metsäst kottii seläs yl olan riiputtamal. Nyt pistettii ne autoo ja ajettii kottii vastoi tekemää. Kyl ol hyvä miel ku sai olla kesäses metsäs, nähhä kukkii ja kuulla lintuloi heijen ahkeras työs poikiin kans. Vastat tehtii ku kotonki ja pantii ne parittain ulos katon all orrel riippumaa talveks. On hyvä tietää jot vastat riittäät koko talven, sauno kui paljo tahot vuuven aikan.

Kesil sai käyvvä paimenes metsis ja metsäniittylöil Ruasnoist iha Puikkovitsaa ast. Sil välil olj monen nimisii metsäniittylöi, mitkä on jiäneet mielee: Matveiniitty, Huuskaniitty, Höyryniitty, se olj ihan Verentian reunas. Sit olj viel Jussilaniitty, Latsiniitty ja sen purtsjukka, Kössimatin-, Antsaunanniitty, ja monet muut.

Mielessäin kävelen Pönniöharjul ja katselen Ryömiruoateil ja ajattelen, jot vanhan ajan ihmiset saivat siel vissii ruataa ihan ryömimäl. Mua olj suomuata ja ojitettu. »Ruatajat» olliit pois muuttaneet jo aikojaa. Metsä olj ottant muan omaks. Suarekkeil kasvo paljo yhtäsuurii koivuloi. Ojat olj nii mutasii jot kerra sattu yks lehmä karjast uppoomaa ihan kylkilöi myötä oijaa. Mie olin jo mänt toisii lehmii kans sivutse, ku yhtäkkii kuulin lehmän yrrimistä. Katsoin tuaksein, mist yrrimine kuulu, ja näin lehmän piän ja selän ojast. Mänin takasii sitä auttamaa ojast yllää. Aloin työntää lehmää toisel kuppeel ja käsinein aloin kaivaa muttaa pois etujalan ympäriltä, sillee vähitelle sain vaseman jalan näkyvii. Lehmä ymmärs asjan ja itse autto vettää sen pois muvast. Mie olin ymmärtämätön lehmän asjas; vejin sen jalan ihan suoraks ojan penkerel, mut lehmä sai kuitekii jalan alleese ja panj sen polvillee. Siihe polvee nojjaamal vet pois muvast toisenkii etujalan ja sillee piäs omil voimil ojast yllää.

Yhteen kesän satuin sellastakkii näkemää meren rannal paimenes olles, jot taivaal olj yhtaikaa usjemp päivä peräkkäi. Niitä olj 4—5 ainakii. Siä olj vähä harmaa (tiäl sannoot auringon savune) lounaan jälkee. Lieks meren ves ja päiväpaiste päiväsavun kans yhes tehneet nii, jot taivaal näky yhtaikaa usjemp päivä. Ne viimiset näkkyit sitä huonomast mitä etemäks ne jäivät ensimäisest. Sanapars sannoo: »Paista päivä paimenille, älä kalan pyytäjille». Sillo paisto nii monta päivää, jot niist ois riittänt kalanpyytäjilki ihan tarpeeks.

Karhuloikii nähtii metsis. Hyvä ku meitä olj sillo kaks paimenta. Ensimäine nähtii ku se juoks meijen mustikin peräs, ja sen peräs juoks meijen koira Ponte. Sillo meil olj tekemistä keretä lehmiin ettee, ku ne kaik alkoit kiireest männä sinnepäi, mihi karhu hävis. Ku myö viimisel kerettii karjan ettee ja suatii se kiänetyks, ni sit konittii se kiireest kottii. Sillo meitä hirvitti oikein kovast. Toisen karhun pelästytti kajakan kans pois se toine paimen, kuka olj miun kans sillo. Kolmas nähtii myöhää yhten iltan ku mie olin auttamas meijen nuapurii lehmän käyttämises häräl. Karhu nous tiel meijen perrää, kävel vähä aikaa meijen peräs ja sit hävis metsää takasii. Voi ku meitä jokahista hirvitti; lehmäki tahto ihan väkisee juossa pakkoo, meil olj kerkiimistä sen kans.

Yhten keyväin löyvettii neljä hevosruatoo metsist. Yks niist olj oikein ihmeeline. Se olj iha ku hirttänt itseese kahen puun vällii, mitkä kasvoit yhest juurest. Ympäril ei olt toisii puita eikä pehkoloi kuahnoin. Jos se lie tavotelt puun oksii syyvväksee niitä ja niljahtkii puihen vällii, mist ei piäst pois. Ku myö se keyväil löyvvettii, ni sillo se viel olj iha kokonaine, mut kohta sen jälkee alkoit metsäelläimet syyvvä sitä. Vähitelle se loppu kokonaa; jälel jäi vua muaha paha haju, minkä kesän satteet ajan mittaa huuhteliit pois. Syksyy männes ei kukkaa ois tietäntkää, jot siihe olj kuolt hevone puihen vällii. Syksymäl käytii marjas ja sienes. Verential ast käytii mustikas ja puolas. Karpalos ja muurames vielkii etempän. Sienii mitä poimittii talveks suolattavaks, olliit enemäksee harmaita sienii, karvalaukkiloi ja ruustii. Tatit syötii aikanaa, jos niitä sai paljo, nii myötii Pietarii marjoin kans. Ku lehmät pantii liävää talveks, sit vast saivat paimenet ja muut lapset männä kouluu. Naisväk sai talvel kartata ja keträtä villaa, mitä olliit lampaist kerineet. Keträtyist lankoist kuttoit kangaspuil sarkaa sekä sarssii.

Yhtä sekä toista on sattunt elämäs. Melkee ku norppalorus sannoo:

Toksovan tyttö (Lilja Kurppa) ja poika, jonka nimi ei ole toimituksen tiedossa. Kuva on otettu Tukholmassa juhannuksena 1985. Sen on ottanut Viktor Tilkku, joka kuvasi kesäjuhlaväkeä urheilukentällä seurakunnittain. Tulevaisuudessa julkaisemme lisää näitä kuvia lehdessämme.

»Mie uon kulkent kuus
ja ajant auringos viis pitkää suota,
kuus vetelää kangasta,
siin on suant levätä ja istuu
kengät on kerenneet kuivaa ja kastuu,
siin on suant sannoo prtruu sekä muu
jälel ei jiänt ku nahka ja luu.

Tytöt nukkuit kesäaikan ulkon huoneis, ja heilat tulliit huoneihen tuaks norpal. Ku norppaloru olj luvettu, ni sit tärisyttiit märäl peukalopiäl seinähirttä myötä ja kyssyit, kuuluuks.

Kuuluuks tiä kopina
vai piittääks miun ottaa suuremp tupina?
Mie puan kiven sukkaa
ja sil ku mie mukkaan,
ni se kuuluu porstuvan lävitse
toisee tuppaa ja ämmäl.
Tytöt sannoit: »Mänkää pois lurjukset,
meil on korkijat kynnykset,
työ särettä suuret nennääse.»

L. A.

jatkoa s. 5.

suomenkielinen maatalouskoulu. Paikalliset inkeriläiset talonpojat suhtautuivat epäluulolla »amerikanskien» touhuihin. Joulukuussa 1927 tuholaiset polttivat osan rakennuksista. Toinen kommuuni oli Uurtaja, paikallisten keskivarakkaiden kommuuni.

Kollektiivitalouksia oli kolmea muotoa. Kommuunissa yhdistettiin kaikki maa, työvälineet, asunnot ja karja. Ainoastaan vaatetus ei ollut yhteistä. Kommuunia pidettiin tuolloin kolhoosin kehittyneimpänä muotona. Maanmuokkausosuuskunnassa oli vain peltoviljelys yhdistetty, karjanhoito ja muut talouden alat olivat yksityisiä. Maatalousartteli oli välimuoto, ja sitä noudattavat nykyiset kolhoosit. Asuinrakennuksia ei arttelissa yhdistetty ja yksi lehmä jätettiin yksityiseksi.

Lähteet:

Jääskeläinen: Inkerin suomalainen evankelis-luterilainen kirkko neuvostojärjestelmän ensimmäisenä vuosikymmenenä 1917—1927, Hki 1980.
Kulha: Neuvostovallan aika. Inkerin suomalaisten historia, Jyväskylä 1969.
Launo: Naapurina Suomi. Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto 1976.
Neuvostoliiton historia, Moskova 1978.
Nygård: Suur-Suomi vai lähiheimolaisten auttaminen, Hki 1978.
Zolotarev: Etnitseskij sostavynaselenija severnozapadnoj oblasti i Karelskoj ASSR, Leningrad 1926.
Manner: Kommuuni Työ, Petroskoi 1931.
Lemetti: Sovetskaja Ingermanlandija, Moskova-Leningrad 1931.
Ylärakkola: Edvard Gylling, Hki-Keuruu 1976.
Vapaus-lehti, 1931.

RUOTSIN PUOLELTA

Pyhäinpäivä Örebrossa

Perinteiseen muistojuhlaan kokoonnuimme taas Örebrossa 2. marraskuuta järjestyksessään jo 20:nnen kerran. Juhlan olivat örebrolaiset alkaneet jo perjantaina iltaseuroilla St. Mikaelin vanhassa kirkossa. Se vanha kirkko, jota läheisyydessä asuvat inkeriläisetkin olivat vapaa-aikoinaan olleet rakentamassa, olikin tullut meille tutuksi kokoontumispaikaksi. Nyt kokoonnuimme jo toista kertaa uuteen kirkkoon. Juhlajumalanpalveluksen alkaessa klo 13.00 oli juhlakansaa yli sata henkilöä.

Paikallinen kirkkoherra Bengt Olsson lausui meidät tervetulleeksi. Saarnaajana sekä liturgina toimi Jussi Jänis Bengt Olssonin avustaessa alttarilla. Rådan kirkkokuoro Mölnlyckestä lauloi. Ehtoollispöydässä kävi suuri osa kirkkokansasta.

Jumalanpalveluksen jälkeen tultiin muistokiville, joka nyt on näkyvällä paikalla, aivan uuden kirkon sisäänkäytävän läheisyydessä. Inkerin Suomalaisten Keskusliiton seppeleen laskivat Alfred Saklantti ja Toivo Jääskeläinen. Lennart Matikainen laski kukkalaitteen Gävlen Inkeri-kerholta. Aino Kekkonen-Koch puhui muistellen, missä monilla eri suunnilla ovat omaistemme leposijat. Osa niistä paikoista on tiedossamme, mutta emme voi sinne matkustaa. Monet tuhannet ovat sortuneet meille tuntemattomalla tavalla.

Sisälle tultuamme tuntui kodikkaalta saada istuutua valmiiksi katettujen kahvipöytien ääreen. Syntyi puheen sorinaa, kun tutut ja ystävät taas tapasivat. Nikolai Rokka toivotti tervetulleeksi juhlaan ja kahvipöytiin. Voileivät, piirakat, pullat ja kakut maistuivat. Arpoja myytiin ja ostettiin. Arvottavat esineet löysivät omistajansa.

Siirryttiin taas kirkkosaliin, jossa ensimmäisenä ohjelmassa oli kiitollisuuden osoitus niille, jotka vuosi toisensa jälkeen ovat tehneet työtä näiden juhlien järjestelyssä. Osa heistä on jo aikaisemmin saanut Inkerin Suomalaisten Keskusliiton diplomit. Tällä kertaa diplomit saivat: Eila Miikkulainen, Ilmi Rokka, Mirjam Hynén ja Juho Miikkulainen. Keskusliiton johtokunnan valtuuttamana toimi diplomien jakajana Heikki Toikka.

Rådan kirkkokuoro antoi lauluillaan tilaisuudelle juhlallisen tunnun. Aino Kekkonen-Koch ja Jussi Jänis toivat puheissaan esille ajankohtaisia kokemuksiaan omilta työkentiltään.

Inkerin Suomalaisten Keskusliiton varapuheenjohtaja Alfred Saklantti puheessaan toi esille, että Keskusliiton johtokunnan taholta suunnitellaan hengellisen toiminnan tukemista inkeriläisten keskuudessa.

Kirkkoherra Bengt Olsson on ollut aina innokkaasti apuna näissä juhlatilaisuuksissamme. Hyvänä laulajana hän tilaisuuden lopuksi ehdotti, että laulaisimme »Toivioretkellä (Maa on niin kaunis)». Sekä ruotsin- että suomen kielellä laulettuna se antoi juhlalle kauniin loppusoinnun.

Tottuneena juhlan juontajana toimi Aleksanteri Halttunen.

Harmaan syksyn ajalta pysyy tunnelmallinen juhla valoisana muistona mielessämme.

H. Toikka

Talvijuhlat Boråsissa

Talvijuhlat vietetään Boråsissa sunnuntaina 5. 1. 1986. Juhlat alkavat jumalanpalveluksella Gustav Adolfin kirkossa klo 13.30. Saarnaa past. Jussi Jänis ja alttaripalveluksen toimittaa past. Vilho Kurujoki. Jumalanpalveluksen jälkeen kirkkokahvit ja jälkijuhla, jossa pitää juhlaesitelmän Oskar Björklund. Evankeliumiyhdistyksen kuoro avustaa näissä tilaisuuksissa. Kaikki sydämellisesti tervetulleita.

Boråsin Inkerin Kerho

Eletty eilinen päivä,
tämä päivä tähän päästy;
auta Herra huomennakin.

Suomalainen sananparsi

JOULUTERVEHDYKSIÄ

ISK:n tervehdys

Vuosi on jälleen vierähtänyt. Moni vanhempi heimolainen on jättänyt maallisen elämän. Kuitenkin on ilahduttavaa, että aukot riveissä täyttyvät nuoremmilla. Erikoisen ilahduttavaa on, että heimotyö on vahvistunut siten että nuoret Ruotsissa toimivat kulttuuriperinteiden säilyttämiseksi Ingria-kerhon puitteissa. Toinen ilonaihe on, että uusi Inkeri-kerho on perustettu Värmlandiin. Kolmas ja ehkä suurin ilonaihe on, että me inkeriläiset toimimme hyvässä sovussa riippumatta siitä että valtiolliset rajat erottavat meidät. Käymme toinen toistemme luona sekä yksityisvierailuilla että järjestämillä juhlilla. Muistamme, autamme ja tuemme toinen toisiamme ja heimolaisiamme, jotka elävät huonommissa olosuhteissa. Tuemme heimolaistemme hengellistä työtä sellaisissakin valtakunnissa, missä valtiovallalta ei ole apua odotettavissa.

Keskusliiton toivomus onkin että paras joulurauhan tunnelma vallitsisi jokaisen inkeriläisen sydämessä ei vain jouluna, vaan koko tulevan vuoden aikana. Rauhallista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Puheenjohtaja

★★★

Onnittelemme

80 vuotta täyttää Turun Pääskyvuorella 31. 12. 1985 **Maria Peuhkuri.** Pojat perheineen onnittelevat.

★★★

Lahjoituksia Inkeriläisten Viestin tukemiseksi

Antti Pettinen, Kanada 500 mk
Lämmin kiitos tuestasi

★★★

Kesäjuhlakuvaan marraskuun Viestissä (s. 8) on tullut parikin oikaisua, molemmat Tampereelta. Kuva ei kuulemma ole Ruotsin kesäjuhlilta vaan on otettu Tampereella Tammelan kansakoulun edessä; siellä vietettiin silloin kesäjuhlia. Vuotta ei kumpikaan oikaisija (Ella Ojala ja Eero Rautajoki) muistanut.

SIUNAUKSELLISTA
RAUHALLISTA JOULUA
JA UUTTA VUOTTA
toivotamme jäsenillemme
ja lukijoillemme

Inkeriläisten Yhdistys
Inkeriläisten Sivistyssäätiö
Inkeriläisten Viesti

Inkeriläisten Viestin lukijoille lähettävät lämpimän joulutervehdyksensä monivuotinen uskollinen avustajamme **Liisa Makara** sekä hänen tyttärensä **Ella Ojala**, niin ikään tuttu Viestin palstoilta.

★★★

Toimitussihteerin joulutervehdys

Henkilökohtaiset lämpimät joulutervehdykseni haluan lähettää kaikille lukijoillemme, avustajillemme ja kaikille ystävilleni, joita olen vuosien mittaan Viestin välityksellä saanut. Jotkut näistä ystävistä ovat tämänkin joulun aikaan aivan erityisesti mielessäni: Jo korkeaan ikään ehtinyt Maria Mehiläinen New Yorkissa. Hänen kirjekuoressa vuosi sitten lähettämänsä joulukaktuksen oksa juurtui ja kasvaa kovalla vauhdilla. Jouluksi toivoisin sen kukkivan, vaikka yhtään nuppua ei vielä näy. Ehkäpä joulun ihme kuitenkin tapahtuu. Ystäväni Lempi Sjöberg Gävlestä on kipein käsin virkannut minulle lahjaksi taidokkaita töitä; niitä katsellessani näen hänen optimistisen olemuksensa aina edessäni. Liisa Makara, jonka ikäväkseni kuulin olevan sairaalassa tällä hetkellä, on muistanut minua usein kirjeillään. Hänen valoisa olemuksensa on monesti ollut antamassa rohkeutta. Antti Pettistä Kanadassa haluan kiittää jo useana vuonna saamastani mielenkiintoisesta Beautiful Canada -lehdestä. Kaikille lukijoillemme yhteisesti toivotan Onnellista joulua ja uutta vuotta ja kiitän kuluneesta kymmenestä vuodesta kanssanne.

Toimitussihteeri

Ajankohta

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Tammikuun 1986 kuukausitilaisuus 26. 1. klo 14 Inkerikodissa. Tervetuloa.

SEUKKOSEURA

Kokoontumispäivät kevätkaudella 1986

Tammikuussa 16. ja 30. pv.
Helmikuussa 13. ja 27. pv.
Maaliskuussa vain 13. pv.
Huhtikuussa 3. ja 17. pv.
Toukokuussa 8. pv.

Levitä Inkeri-tietoutta, tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saatavana Suomesta sekä Ruotsista

Saini Laurikkala **Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta**	**25 mk (35 kr)**
Aapo Iho **Hietajyvä, valitut runot**	**18 mk (25 kr)**
Hellin Suominen **Mooses Putron elämäkerta**	**10 mk (15 kr)**
Äänilevyjä Inkerikuoro **Nouse Inkeri ym.**	**15 mk (25 kr)**
Lauri Santtu **Murrejuttuja**	**15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk (35 kr)**
Inkerin pöytälippuja	**15 mk (25 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (75 kr)**
Adresseja	**15 mk (25 kr)**
Rintaneula Inkerin vaakuna	**10 mk (10 kr)**
Tarra Inkerin lippu	**5 mk (5 kr)**

Saatavana Suomesta

Juhani Jääskeläinen **Inkerin kirkon tuho**	**70 mk**

Inkeriläisten Viestin irtonumeroita.

Saatavana Ruotsista

Isien Usko muistojulkaisu	**10 kr**
Kemppi **Fenno-Ingria lauluja**	**5 kr**
Ristiltä ripille	**10 kr**
Aatami Kuortti **Tapahtui Inkerissä** **Inkerin kirkon vaiheita** **Juhana Inkerinsuomalainen** **Aloitettava alusta** Kaikkien hinta Ruotsissa	**25 kr**
Eino Hanski **Heimopataljoona**	**50 kr**
Tapani Sopanen **Ingermanlänning**	**60 kr**
Uno Hammarström **Ingermanländarna som flydde till Sverige**	**30 kr**
Viktor Pajunen **Ingermanland – en kort historik**	**5 kr**
Birger Thuresson **Lilja – flykting – flickan från Ingermanland**	**60 kr**
Postikortti Haaparannan muistolaatta	**1 kr**
Postikortti Örebron muistokivi	**1 kr**
Kalevala och de finska folksångens värld	**70 kr**

Vammala 1985 Vammalan Kirjapaino Oy